

REGULATIVA KOMISIJE (EU) br. 651/2014

od 17. juna 2014. godine

o proglašavanju određenih kategorija pomoći usklađenih sa unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107 i 108 Ugovora

(Tekst značajan za EEP)

SADRŽAJ

POGLAVLJE I – Opšte odredbe

POGLAVLJE II – Praćenje

POGLAVLJE III – Posebne odredbe za različite kategorije pomoći

Odjeljak 1 – Regionalna pomoć

Odjeljak 2 – Pomoć za MSP-ove

Odjeljak 2a – Pomoć za evropsku teritorijalnu saradnju

Odjeljak 3 – Pomoć za pristup finansiranju za MSP-ove

Odjeljak 4 – Pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije

Odjeljak 5 – Pomoć za usavršavanje

Odjeljak 6 – Pomoć za radnike u nepovoljnom položaju i radnike sa invaliditetom

Odjeljak 7 – Pomoć za zaštitu životne sredine

Odjeljak 8 – Pomoć za nadoknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim katastrofama

Odjeljak 9 – Socijalna pomoć za prevoz stanovnika udaljenih regiona

Odjeljak 10 – Pomoć za širokopojasnu infrastrukturu

Odjeljak 11 – Pomoć za kulturu i očuvanje baštine

Odjeljak 12 – Pomoć za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu

Odjeljak 13 – Pomoć za lokalnu infrastrukturu

Odjeljak 14 – Pomoć za regionalne aerodrome

Odjeljak 15 – Pomoć za luke

Odjeljak 16 – Pomoć uključena u finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima iz InvestEU fonda

POGLAVLJE IV – Završne odredbe

POGLAVLJE I

Opšte odredbe

Član 1

Područje primjene

1. Ova regulativa primjenjuje se na sljedeće kategorije pomoći:
 - (a) regionalnu pomoć;
 - (b) pomoć za MSP-ove u obliku investicione pomoći, operativne pomoći i pomoći za pristup finansiranju za MSP-ove;
 - (c) pomoć za zaštitu životne sredine;
 - (d) pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije;
 - (e) pomoć za usavršavanje;
 - (f) pomoć za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju i radnika sa invaliditetom;
 - (g) pomoć za nadoknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim katastrofama;
 - (h) socijalnu pomoć za prevoz stanovnika udaljenih regiona;
 - (i) pomoć za širokopojasnu infrastrukturu;
 - (j) pomoć za kulturu i očuvanje baštine;
 - (k) pomoć za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu; i
 - (l) pomoć za lokalnu infrastrukturu;
 - (m) pomoć za regionalne aerodrome;
 - (n) pomoć za luke;
 - (o) pomoć za projekte evropske teritorijalne saradnje; i
 - (p) pomoć za finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima iz InvestEU fonda.
2. Ova regulativa ne primjenjuje se na:
 - (a) šeme iz odjeljaka 1 (osim člana 15), 2 (osim člana 19 tač. (c) i (d)), 3, 4, 7 (osim člana 44) i 10 Poglavlja III ove regulative, ako prosječni godišnji budžet za državnu pomoć po državi članici prelazi 150 miliona EUR, prvih šest mjeseci nakon njihovog stupanja na snagu, kao i pomoć koja se sprovodi u obliku finansijskih proizvoda iz odjeljka 16 Poglavlja III, ako prosječni godišnji budžet za državnu pomoć po državi članici prelazi 200 miliona EUR, prvih šest mjeseci nakon njihovog stupanja na snagu. Kada je riječ o pomoći iz odjeljka 16 Poglavlja III ove regulative, pri utvrđivanju da li je prosječni godišnji budžet namijenjen toj državi članici za državnu pomoć za određeni finansijski proizvod veći od 200 miliona EUR, u obzir se uzimaju samo doprinosi države članice garancijama EU u odjeljku „države članice” iz člana 9 stava 1 tačke (b) Regulative (EU) 2021/523 Evropskog parlamenta i Savjeta¹, koji su namijenjeni za konkretni finansijski proizvod. Nakon što ocijeni odgovarajući plan evaluacije koji joj je država članica prijavila u roku od 20 radnih dana od stupanja šeme na snagu, Komisija može odlučiti da se ova regulativa primjenjuje na bilo koju od tih šema i tokom dužeg perioda. Ako je Komisija za takve šeme već produžila primjenu ove regulative na period nakon prvih šest mjeseci, države članice mogu odlučiti da produže period primjene tih šema do isteka perioda primjene ove regulative, pod uslovom da je predmetna država članica dostavila izvještaj o evaluaciji u skladu sa planom evaluacije koji je Komisija odobrila.

¹ Regulativa (EU) 2021/523 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. marta 2021. o uspostavljanju programa InvestEU i o izmjenama i dopunama Regulative (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021, str. 30).

- (b) eventualne izmjene šeme iz člana 1 stav 2 tačka (a), osim izmjena koje ne mogu uticati na usklađenost šeme pomoći u skladu sa ovom regulativom ili ne mogu bitno uticati na sadržaj odobrenog plana evaluacije;
- (c) pomoć za djelatnosti povezane sa izvozom u treće zemlje ili države članice, odnosno pomoć direktno povezanu sa izvezenim količinama, uspostavljanjem i radom distributivne mreže ili drugim tekućim troškovima povezanim sa izvoznom djelatnošću;
- (d) pomoć uslovljenu time da se prednost daje upotrebi domaće robe u odnosu na uvezenu robu.

3. Ova regulativa ne primjenjuje se na:

- (a) pomoć koja se dodjeljuje u sektoru ribarstva i akvakulture, kako su obuhvaćeni Regulativom (EU) br. 1379/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta², osim:
 - pomoći za usavršavanje;
 - pomoć za pristup finansiranju za MSP-ove;
 - pomoći u oblasti istraživanja i razvoja;
 - pomoći za inovacije za MSP-ove;
 - pomoć za radnike u nepovoljnom položaju i radnike sa invaliditetom;
 - regionalna pomoć u najudaljenijim regionima;
 - regionalne šeme operativne pomoći;
 - pomoć za projekte lokalnog razvoja koje vodi zajednica („CLLD“);
 - pomoć za projekte evropske teritorijalne saradnje;
 - od 1. jula 2023. godine pomoć u vidu smanjenja poreza na životnu sredinu u skladu sa članom 15 stav 1 tačka (f) i članom 15 stav 3 Direktive Savjeta 2003/96/EC³;
 - pomoć uključenu u finansijske proizvode koji se potpomažu iz InvestEU fonda, osim za djelatnosti navedene u članu 1 stavu 1 Regulative Komisije (EU) br. 717/2014⁴;
 - za pomoć mikro preduzećima u vidu javnih intervencija u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom, gasom ili toplotom iz člana 19c;
 - za pomoć MSP-a u vidu privremenih javnih intervencija u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom, gasom ili toplotom proizvedenom iz prirodnog gasa ili električne energije kako bi se ublažio uticaj povećanja cijena nakon vojne agresije Rusije na Ukrajinu iz člana 19d;
- (b) pomoć koja se dodjeljuje u sektoru primarne poljoprivredne proizvodnje, sa izuzetkom regionalne investicione pomoći u najudaljenijim regionima, regionalne šeme operativne pomoći, pomoći za konsultantske usluge u korist MSP-a, pomoći za finansiranje rizika, pomoći za istraživanje i razvoj, pomoći za inovacije za MSP-a, pomoći za zaštitu životne sredine, pomoći za usavršavanje, pomoći za radnike u nepovoljnom položaju i radnike sa invaliditetom, pomoći pomoći za projekte lokalnog razvoja koje vodi zajednica („CLLD“), pomoći za projekte Evropske teritorijalne saradnje, pomoći za finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima iz InvestEU fonda, pomoći mikro preduzećima u vidu javnih intervencija u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom, gasom ili toplotom iz člana 19 tačka c i pomoći MSP-a u vidu privremenih

² Regulativa (EU) br. 1379/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2013. godine o zajedničkom uređenju tržišta za proizvode ribarstva i akvakulture, izmjeni regulativa Savjeta (EZ) br. 1184/2006 i (EZ) br. 1224/2009 i o prestanku važenja Regulative Savjeta (EZ) br. 104/2000 (SL L 354, 28.12.2013, str. 1).

³ Direktiva Savjeta 2003/96/EC od 27. oktobra 2003. godine o restrukturiranju okvira Zajednice za oporezivanje energetskih proizvoda i električne energije (SL L 283, 31.10.2003, str. 51).

⁴ Regulativa Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. juna 2014. godine o primjeni članova 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoć de minimis u sektoru ribarstva i akvakulture (SL L 190, 28.6.2014., str 45).

javnih intervencija u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom, gasom ili toplotom proizvedenom iz prirodnog gasa ili električne energije kako bi se ublažio uticaj povećanja cijena nakon vojne agresije Rusije na Ukrajinu iz člana 19d;

- (c) pomoć koja se dodjeljuje u sektoru prerade i plasmana poljoprivrednih proizvoda, u sljedećim slučajevima:
 - i. ako se iznos pomoći određuje na osnovu cijene ili količine tih proizvoda kupljenih od primarnih proizvođača ili stavljenih na tržište od strane zainteresovanih privrednih društava; ili
 - ii. ako je pomoć uslovljena time da se djelimično ili potpuno prenese na primarne proizvođače;
- (d) pomoć za lakše zatvaranje nekonkurentnih rudnika uglja, kako je obuhvaćena Odlukom Savjeta br. 2010/787⁵;
- (e) kategorije regionalne pomoći kako je navedeno u članu 13.

Ako privredna društva istovremeno djeluju u isključenim sektorima iz podstava 1 tač. (a), (b) ili (c) i u sektorima koji su obuhvaćeni područjem primjene ove regulative, ova regulativa primjenjuje se samo na pomoć dodijeljenu u vezi sa tim drugim sektorima ili djelatnostima u okviru ove Regulative, ukoliko države članice obezbijede, na odgovarajući način, kao na primjer razdvajanjem djelatnosti ili troškova, da djelatnosti iz isključenih sektora ne koriste pomoć dodijeljenu u skladu sa ovom regulativom.

- 4. Ova regulativa ne primjenjuje se na:
 - (a) šeme pomoći kojima nije izričito isključeno plaćanje individualne pomoći u korist privrednog društva koje je predmet neizmirenog naloga za povraćaj sredstava na osnovu prethodne odluke Komisije kojom se pomoć proglašava nezakonitom i neusklađenom sa unutrašnjim tržištem, sa izuzetkom šema pomoći za nadoknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim katastrofama i šema pomoći obuhvaćene članom 19b, odjeljkom 2a i odjeljkom 16 iz Poglavlja III;
 - (b) ad hoc pomoć u korist privrednog društva iz tačke (a);
 - (c) pomoć privrednim društvima u poteškoćama, sa izuzetkom šema pomoći za nadoknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim katastrofama, šema pomoći za novoosnovane kompanije, šema regionalne operativne pomoći, šema pomoći obuhvaćene članom 19b, pomoći MSP-a na osnovu člana 56f i pomoć finansijskim posrednicima na osnovu čl. 16, 21, 22 i 39 i odjeljka 16 Poglavlja III, ako se privredna društva u poteškoćama dovode u povlašćen položaj u odnosu na druga privredna društva. Međutim, odstupajući od toga, ova regulativa se primjenjuje na privredna društva koja nijesu bila u poteškoćama na dan 31. decembra 2019, ali su u periodu od 1. januara 2020. do 31. decembra 2021. postala privredna društva u poteškoćama.
- 5. Ova Regulativa ne primjenjuje se na mjere državne pomoći koje same po sebi, s obzirom na uslove koji su s njima povezani ili s obzirom na način njihovog finansiranja, dovode do inherentnog kršenja zakonodavstva Unije, a naročito na:
 - (a) mjere pomoći kod kojih je dodjela pomoći uslovljena obavezom korisnika da ima sjedište u određenoj državi članici ili da tu ima većinu poslovnih jedinica, međutim, dozvoljen je zahtjev da ima sjedište ili filijalu u državi članici koja dodjeljuje pomoć u trenutku isplate pomoći;

⁵ Odluka Savjeta 2010/787/EU od 10. decembra 2010. godine o državnoj pomoći za lakše zatvaranja nekonkurentnih rudnika uglja (SL L 336, 21.12.2010, str. 24)

- (b) mjere pomoći kod kojih je dodjela pomoći uslovljena obavezom korisnika da upotrebljava robu ili usluge domaće proizvodnje;
 - (c) mjere pomoći kojima se korisnicima ograničava mogućnost da koriste rezultate istraživanja, razvoja i inovacija u drugim državama članicama.
6. Poglavlje III, Odjeljak 7, ove Regulative ne primjenjuje se na mjere državne pomoći za proizvodnju nuklearne energije.

Član 2

Definicije

Za potrebe ove Regulative primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „pomoć” je svaka mjera koja ispunjava sve kriterijume navedene u članu 107 stav 1 Ugovora;
2. „mala i srednja preduzeća” ili „MSP” su privredna društva koja ispunjavaju kriterijume navedene u Prilogu I;
3. „radnik sa invaliditetom” je svako lice:
 - (a) koje je u skladu sa domaćim pravom priznato kao radnik sa invaliditetom; ili
 - (b) koje ima trajno fizičko, mentalno, intelektualno ili senzorno oštećenje koje u interakciji sa raznim barijerama može otežati puno i efektivno učešće tog lica u radnom okruženju ravnopravno sa ostalim radnicima;
4. „radnik u nepovoljnom položaju” je svako lice:
 - i. koje nije imalo redovno plaćeno zaposlenje tokom prethodnih 6 mjeseci; ili
 - ii. koje ima između 15 i 24 godine života; ili
 - iii. koje nije steklo viši stepen srednjeg obrazovanja ili stručnu kvalifikaciju (Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja 3) ili koje je završilo redovno obrazovanje prije manje od dvije godine, a još uvijek nije dobilo prvo redovno plaćeno zaposlenje; ili
 - iv. koje je starije od 50 godina; ili
 - v. koje živi kao samac sa jednim ili više izdržavanih lica; ili
 - vi. koje radi u sektoru ili struci u državi članici u kojima je neravnoteža između polova najmanje 25 % veća od prosječne neravnoteže između polova u svim privrednim sektorima u toj državi članici, a pripada toj manje zastupljenoj rodnoj grupi; ili
 - vii. koje pripada etničkoj manjini u državi članici i potreban mu je razvoj jezičkog profila, stručnog usavršavanja ili profila radnog iskustva da bi poboljšalo svoje izgleda za dobijanje stalnog zaposlenju;
5. „prevoz” je prevoz putnika u vazdušnom, pomorskom, drumskom i željezničkom saobraćaju ili unutrašnjim plovnim putevima ili usluge komercijalnog prevoza robe;
6. „troškovi prevoza” su troškovi komercijalnog prevoza koje su korisnici stvarno platili po putovanju, a obuhvataju:
 - (a) troškove prevoza robe, manipulativne troškove i troškove privremenog skladištenja ukoliko su ti troškovi povezani sa putovanjem;
 - (b) troškove osiguranja robe;
 - (c) poreze, dažbine ili naknade koje se primjenjuju na robu, a prema potrebi i na nosivost, i na mjestu porijekla i na mjestu odredišta; i
 - (d) troškove nadzora sigurnosti i zaštite, doplate za povećane troškove goriva;
7. „udaljeni regioni” su najudaljeniji regioni, Malta, Kipar, Seuta i Melilja, ostrva koja su dio teritorije države članice i rijetko naseljena područja;

8. „plasman poljoprivrednih proizvoda” je držanje ili izlaganje u cilju prodaje, nuđenje na prodaju, isporuka ili bilo koji drugi način stavljanja na tržište, osim prve prodaje od strane primarnog proizvođača preprodavcima ili prerađivačima i svake aktivnosti kojom se proizvod priprema za takvu prvu prodaju; prodaja krajnjim potrošačima koju obavlja primarni proizvođač smatra se plasmanom ako se odvija u zasebnim za to predviđenim prostorijama;
9. „primarna poljoprivredna proizvodnja” je proizvodnja proizvoda ratarstva ili stočarstva navedenih u Prilogu I Ugovora bez obavljanja dodatnih postupaka koji bi promijenili prirodu tih proizvoda;
10. „prerada poljoprivrednih proizvoda” je svaki postupak na poljoprivrednom proizvodu čiji je rezultat proizvod koji je i sâm poljoprivredni proizvod, osim aktivnosti na poljoprivrednim gazdinstvima koje su neophodne da se životinjski ili biljni proizvodi pripreme za prvu prodaju;
11. „poljoprivredni proizvod” su proizvodi navedeni u Prilogu I Ugovora, osim proizvoda ribarstva i akvakulture navedenih u Prilogu I Regulative (EU) br. 1379/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2013. godine;
12. „najudaljeniji regioni” su regioni nevedeni u članu 349 Ugovora. U skladu sa Odlukom Evropskog savjeta 2010/718/EU, od 1. januara 2012. godine Sveti Bartolomej prestao je da bude najudaljeniji region. U skladu sa Odlukom Evropskog savjeta 2012/419/EU, od 1. januara 2014. godine Majot je postao najudaljeniji region;
13. „ugalj” je visokokvalitetni, srednjekvalitetni i niskokvalitetni ugalj kategorije A i B u smislu međunarodnog sistema kodifikacije uglja koji je utvrdila Ekonomska komisija Ujedinjenih nacija za Evropu i koji je objašnjen u odluci Savjeta od 10. decembra 2010. godine o državnoj pomoći za lakše zatvaranje nekonkurentnih rudnika uglja⁶;
14. „individualna pomoć” je:
 - i. ad hoc pomoć i
 - ii. pomoć dodijeljena pojedinačnim korisnicima na osnovu šeme pomoći;
15. „šema pomoći” je svaki akt na osnovu kojeg se može, bez potrebe za daljim sprovođenjem mjera, dodijeliti individualna pomoć privrednim društvima koja su utvrđena u aktu na uopšten i apstraktan način, kao i svaki akt na osnovu kojeg se pomoć koja nije povezana sa određenim projektom može dodijeliti jednom privrednom društvu ili više njih na neodređeni period i/ili u neodređenom iznosu;
16. „plan evaluacije” je dokument koji sadrži najmanje sljedeće minimalne elemente: ciljeve šeme pomoći koja je predmet evaluacije, pitanja za evaluaciju, pokazatelje rezultata, predviđenu metodologiju za sprovođenje evaluacije, zahtjeve u pogledu prikupljanja podataka, predloženi vremenski okvir evaluacije, uključujući i datum podnošenja završnog izvještaja o evaluaciji, opis nezavisnog tijela koje sprovodi evaluaciju ili kriterijume koji će se primjenjivati za njegov izbor i načine kojima se obezbjeđuje javnost evaluacije;
17. „ad hoc pomoć” je pomoć koja nije dodijeljena na osnovu šeme pomoći;
18. „privredno društvo u poteškoćama” je privredno društvo za koje važi najmanje jedna od sljedećih okolnosti:
 - (a) U slučaju društva sa ograničenom odgovornošću (osim MSP-a koje postoji manje od tri godine ili, za potrebe ostvarivanja prava na pomoć za finansiranje rizika, MSP-a koje ispunjava uslov iz člana 21 stav 3 tačka (b) i uslove za ulaganja za finansiranje rizika na osnovu sveobuhvatne analize (due diligence) koju je sproveo izabrani finansijski posrednik), ako je više od polovine njegovog upisanog osnovnog kapitala izgubljeno zbog akumuliranih gubitaka. To se događa kada se

⁶ SL L 336, 21.12.2010, str. 24.

odbijanjem akumuliranih gubitaka od rezervi (i svih drugih elemenata koji se generalno smatraju dijelom sopstvenih sredstava društva) dobije negativan kumulativni iznos koji prelazi polovinu upisanog osnovnog kapitala. Za potrebe ove odredbe „društvo sa ograničenom odgovornošću” odnosi se naročito na vrste društava navedene u Prilogu I Direktive 2013/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta⁷, a „osnovni kapital” obuhvata, u zavisnosti od slučaja, sve premije na akcije;

- (b) U slučaju privrednog društva u kojem barem neki članovi imaju neograničenu odgovornost za dug društva (osim MSP-a koje postoji manje od tri godine ili, za potrebe ostvarivanja prava na pomoć za finansiranje rizika, MSP-a koje ispunjava uslov iz člana 21 stav 3 tačka (b) i uslove za ulaganja za finansiranje rizika na osnovu sveobuhvatne analize (due diligence) koju je sproveo izabrani finansijski posrednik), ako je više od polovine njegovog kapitala prikazanog u finansijskim iskazima društva izgubljeno zbog akumuliranih gubitaka. Za potrebe ove odredbe „društvo u kojem barem neki članovi imaju neograničenu odgovornost za dug društva” odnosi se naročito na vrste društava navedene u Prilogu II Direktive Savjeta 2013/34/EU.
 - (c) Ako je privredno društvo predmet opšteg stečajnog postupka ili ispunjava kriterijume u skladu sa domaćim pravom da se protiv njega na zahtjev svih povjerilaca pokrene opšti stečajni postupak;
 - (d) Ako je privredno društvo primilo pomoć za spašavanje, a još nije vratilo zajam ili okončalo garanciju, ili je primilo pomoć za restrukturiranje, a još uvijek je predmet plana restrukturiranja;
 - (e) U slučaju privrednog društva koje nije MSP, ako je tokom posljednje dvije godine:
 - (1) odnos knjigovodstvenog duga prema kapitalu privrednog društva bio veći od 7,5 i
 - (2) koeficijent pokrića kamata privrednog društva, izračunat na osnovu EBITDA bio niži od 1,0;
19. „obaveze teritorijalne potrošnje” su obaveze koje organ koji dodjeljuje pomoć nameće korisnicima da potroše minimalni iznos i/ili sprovede minimalni obim proizvodne djelatnosti na određenoj teritoriji;
20. „usklađeni iznos pomoći” je maksimalni dozvoljeni iznos pomoći za veliki investicioni projekat, izračunat po sljedećoj formuli:

$$\text{usklađeni iznos pomoći} = R \times (A + 0,50 \times B + 0 \times C)$$

pri čemu je: R maksimalni intenzitet pomoći koji se primjenjuje u predmetnom području, isključujući uvećani intenzitet pomoći za MSP-ove; A je dio opravdanih troškova u iznosu od 55 miliona EUR, B je dio opravdanih troškova između 55 miliona EUR i 110 miliona EUR, a C je dio opravdanih troškova koji prelazi 110 miliona EUR;

- 21. „povratni avans” je zajam za projekat koji se otplaćuje u jednoj ili više rata, a uslovi njegove otplate zavise od rezultata projekta;
- 22. „bruto ekvivalent pomoći” je iznos pomoći ako je korisniku dodijeljena u obliku bespovratnih sredstava, prije svakog odbitka poreza ili drugih dažbina;
- 23. „početak radova” je prvi od sljedećih događaja: početak građevinskih radova povezanih sa ulaganjem ili prva zakonski obavezujuća obaveza da se naruči oprema ili bilo koja druga obaveza zbog koje ulaganje nije moguće opozvati. Kupovina zemljišta i pripremni radovi kao što je pribavljanje dozvola i obavljanje studija izvodljivosti ne smatraju se početkom radova. Kod preuzimanja, „početak radova” je trenutak sticanja imovine koja je direktno povezana sa preuzetom poslovnom jedinicom;
- 24. „velika preduzeća” su privredna društva koja ne ispunjavaju kriterijume navedene u Prilogu I;

⁷ Direktiva 2013/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. juna 2013. godine o godišnjim finansijskim izvještajima, konsolidovanim finansijskim izvještajima i srodnim izvještajima za određene vrste privrednih društava, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i o prestanku važenja direktiva Savjeta 78/660/EEZ i 83/349/EEZ.

25. „šema koja je sljedbenik poreske šeme” je šema u obliku poreskih olakšica koja je izmijenjena verzija prethodno postojeće fiskalne šeme u obliku poreskih olakšica i koja je zamjenjuje;
26. „intenzitet pomoći” je bruto iznos pomoći izražen kao procenat opravdanih troškova, prije odbitka poreza ili drugih dažbina;
27. „potpomognuta područja” su područja utvrđena na mapi regionalne pomoći koja je odobrena u skladu sa primjenom člana 107 stav 3 tač. (a) i (c) Ugovora i koja je na snazi u vrijeme dodjele pomoći.
28. „datum dodjele pomoći” je datum na koji je na osnovu važećeg domaćeg pravnog režima korisniku dodijeljeno zakonsko pravo da primi pomoć;
29. „materijalna imovina” je imovina koja se sastoji od zemljišta, zgrada i postrojenja, mašina i opreme;
30. „nematerijalna imovina” je imovina koja nema fizički ili finansijski oblik, kao što su patenti, licence, tehnološko znanje i iskustvo ili druga vrsta intelektualne svojine;
31. „trošak zarada” je ukupni iznos koji korisnik pomoći treba stvarno da plati u vezi sa predmetnim zaposlenjem, a koji bruto zarade prije plaćanja poreza i obaveznih doprinosa kao što su doprinosi za socijalno osiguranje, troškovi dječije i roditeljske njege tokom određenog vremenskog perioda;
32. „neto povećanje broja zaposlenih” je neto povećanje broja zaposlenih u predmetnoj poslovnoj jedinici u odnosu na prosječan broj tokom određenog vremenskog perioda, nakon odbijanja svih zatvorenih radnih mjesta od broja radnih mjesta koja su otvorena tokom tog perioda. Broj lica zaposlenih na puno radno vrijeme, sa skraćenim radnim vremenom i sezonski zaposlenih lica mora se uzeti u obzir prema njihovim radnim jedinicama godišnje;
33. „namjenska infrastruktura” je infrastruktura izgrađena za privredna društva koja je moguće prethodno (ex-ante) utvrditi i koja je prilagođena potrebama tih privrednih društava;
34. „finansijski posrednik” je svaka finansijska institucija, bez obzira na njen oblik i vlasničku strukturu, uključujući fondove fondova, privatne investicione fondove, javne investicione fondove, banke, mikro-finansijske institucije i društva za garancije;
35. „putovanje” je kretanje robe iz mjesta porijekla do mjesta odredišta, uključujući sve međudionice i međuetape u predmetnoj državi članici ili van nje, obavljeno upotrebom jednog ili više prevoznih sredstava;
36. „fer stopa prinosa” je očekivana stopa prinosa koja odgovara diskontnoj stopi usklađenoj za rizik koja odražava nivo rizika povezanog sa projektom i prirodu i iznos kapitala koji privatni investitori planiraju da ulože;
37. „ukupno finansiranje” je ukupni iznos ulaganja u prihvatljivo privredno društvo ili projekat u skladu sa Odjeljkom 3 ili članom 16 ili 39 ove Regulative, isključujući potpuno privatna ulaganja koja se vrše po tržišnim uslovima i van područja primjene odgovarajuće mjere državne pomoći;
38. „konkurentan tenderski postupak” je nediskriminatorni postupak prikupljanja ponuda kojim se predviđa učešće dovoljnog broja privrednih društava i kojim se pomoć dodjeljuje na osnovu početne ponude koju je ponuđač dostavio ili na osnovu aukcijske cijene. Osim toga, budžet ili obim u vezi sa postupkom prikupljanja ponuda je pravno obavezujuće ograničenje, tako da ne mogu svi učesnici u postupku dobiti pomoć;
39. „operativna dobit” je razlika između diskontovanih prihoda i diskontovanih operativnih troškova tokom ekonomskog vijeka trajanja ulaganja, pri čemu je ova razlika pozitivna. Operativni troškovi obuhvataju troškove kao što su troškovi osoblja, materijala, ugovorenih usluga, saopštenje, energije, održavanja, zakupa i administrativni troškovi, ali ne uključuju troškove amortizacije i troškove finansiranja ukoliko su ti troškovi uključeni u pomoć za ulaganje. Diskontovanje prihoda i operativnih troškova korišćenjem odgovarajuće diskontne stope omogućava ostvarivanje razumne dobiti.

- 39 a. „po tržišnim uslovima“ znači da se uslovi transakcije između ugovornih strana ne razlikuju od onih koji bi bili utvrđeni između nezavisnih privrednih društava i da ne sadrže elemente nedopuštenog dogovaranja. Za svaku transakcija koja je rezultat otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog postupka smatra se da je u skladu sa načelom transakcije po tržišnim uslovima;
- 39 b. „pisani“ znači svaki oblik pisanog dokumenta, uključujući elektronske dokumente, pod uslovom da su takvi elektronski dokumenti priznati kao ekvivalenti u skladu sa važećim administrativnim postupcima i zakonodavstvom u predmetnoj državi članici;

Definicije koje se primjenjuju na regionalnu pomoć

41. „regionalna pomoć za ulaganje“ je regionalna pomoć dodijeljena za početno ulaganje ili početno ulaganje u korist nove privredne djelatnosti;
42. „regionalna operativna pomoć“ je pomoć za smanjenje operativnih troškova određenog privrednog društva, uključujući kategorije troškova kao što su troškovi osoblja, materijala, ugovorenih usluga, saopštenje, energije, održavanja, zakupa i administrativne troškove, ali ne uključuje troškove amortizacije i troškove finansiranja ukoliko su ti troškovi uključeni u opravdane troškove prilikom dodjele pomoći za ulaganje;
43. „sektor čelika“ podrazumijeva sve djelatnosti povezane sa proizvodnjom jednog ili više sljedećih proizvoda:
- (a) sirovo gvožđe i legure gvožđa:
- sirovo gvožđe za proizvodnju čelika, sirovo gvožđe za livnice i drugo sirovo gvožđe, liveno gvožđe u ogledalu i feromangan sa visokim sadržajem ugljenika, bez drugih legura gvožđa;
- (b) sirovi i polugotovi proizvodi od gvožđa, običnog čelika ili specijalnog čelika:
- tečni čelik liven ili neliven u blokovima, uključujući i blokove za kovanje poluproizvoda: sirovo gvožđe za patiniranje, ploče i gredice; limene šipke i šipke od bijelog lima; vruće valjani široki koturovi, izuzev proizvodnje tečnog čelika za livenje u malim i srednjim livnicama;
- (c) vruće valjani gotovi proizvodi od gvožđa, običnog ili specijalnog čelika:
- šine, željeznički pragovi, šinske veznice, podnožne grede, teški profili od 80 mm i više, valjani ploče, šipke i profili debljine manje od 80 mm i daske tanje od 150 mm, žičane šipke, okrugle i četvrtaste cijevi, vruće valjani obruči i trake (uključujući trake za cijevi), vruće valjani lim (prevučeni i neprevučeni), ploče i lim debljine 3 mm i više, univerzalne ploče debljine 150 mm i više, osim žice i žičanih proizvoda, svijetlih šipki i gvozdenih odlivaka;
- (d) hladno valjani gotovi proizvodi:
- bijeli lim, mat lim, crni lim, pocinkovani lim, drugi prevučeni limovi, hladno valjani limovi, elektro limovi i trake namijenjene proizvodnji bijelog lima, hladno valjane ploče, u koturovima i u trakama;
- (e) cijevi:
- sve bešavne čelične cijevi, varene čelične cijevi prečnika od preko 406,4 mm;
- 43 a. „lignit“ znači niskokalorični ugalj B ili orto-lignit I niskokalorični kategorije B ili meta-lignit ugalj kako je definisano u Međunarodnom sistemu kodifikacije za ugalj koji je sastavila Ekonomska komisija Ujedinjenih nacija za Evropu;

45. „sektor saobraćaja” je prevoz putnika u vazdušnom, pomorskom, drumskom ili željezničkom saobraćaju i unutrašnjim plovnim putevima ili usluge komercijalnog prevoza robe; tačnije, „sektor saobraćaja” podrazumijeva sljedeće djelatnosti prema statističkoj klasifikaciji ekonomskih djelatnosti (NACE Rev. 2), utvrđene Regulativom (EZ) br.1893/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta⁸:
- (a) NACE 49: Kopneni saobraćaj i cjevovodni transport; osim NACE 49.32 Taksi prevoz, 49.39 Rad žičara, ski žičara i vučnica, ako nijesu dio gradskog ili prigradskog tranzitnog sistema 49.42 Usluge selidbe, 49.5 Cjevovodni transport;
 - (b) NACE 50: Vodeni saobraćaj;
 - (c) NACE 51: Vazdušni saobraćaj, osim NACE 51.22 Svemirski transport;
46. „šema namijenjena ograničenom broju specifičnih sektora privredne djelatnosti” je šema kojom su obuhvaćene djelatnosti razvrstane u manje od pet grupa (četvorocifreni numerički kod) statističke klasifikacije NACE Rev. 2;
47. „turističke djelatnosti” su sljedeće djelatnosti prema klasifikaciji NACE Rev. 2:
- (a) NACE 55: Smještaj;
 - (b) NACE 56: Djelatnosti pripremanja i posluživanja hrane i pića;
 - (c) NACE 79: Djelatnost putničkih agencija, tur-operatora, usluge rezervacije i prateće aktivnosti;
 - (d) NACE 90: Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti;
 - (e) NACE 91: Djelatnost biblioteka, arhiva, muzeja i ostale kulturne djelatnosti;
 - (f) NACE 93: Sportske, zabavne i rekreativne djelatnosti;
- 47 a. „završetak ulaganja” označava trenutak kada državni organi smatraju da je investicija završena ili, u nedostatku takve odluke, tri godine nakon početka radova na projektu;
48. „rijetko naseljena područja” su NUTS2 regioni sa manje od osam stanovnika po km² ili NUTS 3 regioni sa manje od 12,5 stanovnika po km² ili područja koja Komisija priznaje kao takva na osnovu pojedinačnih odluka o mapama regionalnih pomoći koje su na snazi u trenutku kad je pomoć dodijeljena;
- 48 a. „vrlo rijetko naseljena područja” su NUTS2 regioni sa manje od osam stanovnika po km² ili područja koja Komisija priznaje kao takva na osnovu pojedinačnih odluka o mapama regionalne pomoći koje su na snazi u trenutku kad je pomoć dodijeljena;
49. „početno ulaganje” je:
- (a) ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu koje je povezano sa jednim od sljedećega:
 - osnivanjem nove poslovne jedinice;
 - proširenjem kapaciteta postojeće poslovne jedinice;
 - diverzifikacijom proizvodnje poslovne jedinice na proizvode ili usluge koje prethodno nije proizvodila ili
 - bitnom promjenom u cjelokupnom proizvodnom procesu proizvoda ili usluga na koje se odnosi ulaganje u poslovnu jedinicu; ili
 - (b) sticanje imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja je zatvorena ili bi bila zatvorena da nije bila kupljena. Samo se sticanje udjela u privrednom društvu ne smatra početnim ulaganjem;

Dakle, zamjena ulaganja stoga ne predstavlja početno ulaganje.

⁸ Regulativa (EC) br. 1893/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. decembra 2006. godine o utvrđivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2 i izmjeni Regulative Savjeta (EEC) br. 3037/90 kao i određeni regulative EC o posebnim statističkim područjima (SL L 393, 30.12.2006., str. 1.).

50. „ista ili slična djelatnost” je djelatnost koja je obuhvaćena istom grupom (četvorocifreni numerički kod) statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Rev. 2;
51. „početno ulaganje u korist nove privredne djelatnosti” je:
- (a) ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu koje je povezano sa jednim od sljedećega:
 - osnivanjem nove poslovne jedinice;
 - diverzifikacijom djelatnosti poslovne jedinice, pod uslovom da nova djelatnost nije ista ili slična djelatnosti koja se prethodno obavljala u poslovnoj jedinici; ili
 - (b) sticanje imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja je zatvorena ili bi bila zatvorena da nije bila kupljena, pod uslovom da nova djelatnost koja će se obavljati upotrebeom stečene imovine nije ista ili slična djelatnosti koja se obavlja u toj poslovnoj jedinici prije sticanja;

Samo se stjecanje udjela u privrednom društvu ne smatra početnim ulaganjem kojim se pokreće nova privredna djelatnost;

52. „veliki investicioni projekat” je početno ulaganje sa opravdanim troškovima koji prelaze 50 miliona EUR, obračunato po cijenama i deviznom kursu na datum dodjele pomoći;
53. „mjesto odredišta” je mjesto iskrcaja robe;
54. „mjesto porijekla” je mjesto ukrcaja robe koja se prevozi;
55. „područja prihvatljiva za operativnu pomoć” su najudaljeniji regioni iz člana 349 Ugovora, rijetko naseljena područja ili vrlo rijetko naseljena područja;
56. „prevozno sredstvo” je sredstvo u željezničkom saobraćaju, prevozu robe u drumskom saobraćaju, prevozu unutrašnjim plovnim putevima, pomorskom saobraćaju, vazdušnom saobraćaju ili kombinovanom saobraćaju;
57. „fond za urbani razvoj”(„UDF”) je specijalizovani instrument ulaganja osnovan za potrebe ulaganja u projekte urbanog razvoja na osnovu mjere pomoći za urbani razvoj. Fondovima za urbani razvoj upravlja menadžer fonda za urbani razvoj;
58. „menadžer fonda za urbani razvoj” je profesionalno društvo za upravljanje sa statusom pravnog lica koje bira i vrši ulaganja u prihvatljive projekte urbanog razvoja;
59. „projekat urbanog razvoja”(„UDP”) je projekat ulaganja koji ima potencijal da podrži sprovođenje intervencija predviđenih integrisanim pristupom održivom urbanom razvoju i doprinese ostvarivanju ciljeva koji su u njemu utvrđeni, uključujući projekte sa internom stopom prinosa koja možda nije dovoljna za privlačenje finansiranja na isključivo komercijalnoj osnovi. Projekat urbanog razvoja može se organizovati kao zaseban blok finansiranja u okviru pravnih struktura privatnog investitora - korisnika ili kao zaseban pravni subjekt, npr. subjekt posebne namjene;
60. „integrisana strategija održivog urbanog razvoja” je strategija koju je formalno predložio i odobrio nadležni lokalni organ ili agencija javnog sektora, utvrđena za određeno urbano geografsko područje i za dati period, kojom se utvrđuju integrisane mjere za rješavanje ekonomskih, ekoloških, klimatskih, demografskih i socijalnih izazova sa kojima se suočavaju urbana područja;
61. „doprinos u naturi” je doprinos u zemljištu ili nekretninama ukoliko zemljište ili nekretnina čini dio projekta urbanog razvoja;
- 61 a. „premještanje” znači transfer iste ili slične djelatnosti ili njenog dijela iz poslovnog objekta u jednoj ugovornoj strani Sporazuma o EEP-u (početni objekat) u objekat u kojem se ulaganje odvija u drugoj ugovornoj strani Sporazuma o EEP-u (objekat kojem je dodijeljena pomoć). Prenos postoji ako proizvod ili usluga u početnim objektima i u objektima kojima je dodijeljena pomoć služi barem dijelom za iste potrebe i ispunjava zahtjeve ili potrebe iste vrste korisnika, a radna mjesta se gube u istoj ili sličnoj djelatnosti u jednom od početnih objekata korisnika u EEP-u;

Definicije za pomoć za MSP-ove

62. „radna mjesta neposredno otvorena projektom ulaganja” su radna mjesta povezana sa djelatnošću na koju se ulaganje odnosi, uključujući radna mjesta otvorena nakon povećanja stope iskorišćenosti kapaciteta stvorenih ulaganjem;

Definicije za pomoć za pristup finansiranju za MSP-a

66. „ulaganje u kvazi-vlasnički kapital” je vrsta finansiranja koja se svrstava između vlasničkog kapitala i duga, rizičnija je od starijeg duga i manje rizična od osnovnog kapitala, čiji se prinos za vlasnika pretežno zasniva na dobiti ili gubicima predmetnog ciljnog privrednog društva koji nijesu obezbijeđeni u slučaju neispunjavanja obaveza. Ulaganja u kvazi-vlasnički kapital mogu se strukturirati kao dug, neobezbijeđen i podređen, uključujući mezanin dug, koji se u nekim slučajevima može se konvertovati u vlasnički kapital, ili kao povlašćeni vlasnički kapital;
67. „garancija” je u smislu odjeljaka 1, 3 i 7 Regulative, pisana obaveza preuzimanja odgovornosti za sve ili dio novonastalih zajmovnih transakcija trećeg lica kao što su dužnički instrumenti ili instrumenti zakupa, kao i instrumenti kvazi-vlasničkog kapitala;
68. „stopa garancije” je procenat gubitka koji snosi javni investitor za svaku transakciju prihvatljivu na osnovu određene mjere državne pomoći;
69. „izlazak” je likvidacija udjela koju sprovodi finansijski posrednik ili investitor, uključujući trgovačku prodaju, otpis, otplatu udjela/zajmova, prodaju drugom finansijskom posredniku ili drugom investitoru, prodaju finansijskoj instituciji i prodaju javnom ponudom, uključujući inicijalnu javnu ponudu (IPO);
70. „finansijska donacija” je nadokandivo javno ulaganje dodijeljeno finansijskom posredniku za potrebe ulaganja u okviru rizične finansijske mjere, gdje se svi prihodi od toga vraćaju javnom investitoru;
71. „rizična finansijska ulaganja” su ulaganja u vlasnički i kvazi-vlasnički kapital, zajmovi uključujući lizing, garancije ili kombinacija ovih instrumenata, namijenjeni prihvatljivim privrednim društvima za potrebe novih ulaganja;
72. „nezavisni privatni investitor” je investitor koji je privatni i nezavisan kako je definisano u ovoj klauzuli. „Privatni” investitori su investitori, bez obzira na njihovu vlasničku strukturu, koji imaju isključivo komercijalni interes, koriste sopstvene resurse i snose puni rizik svog ulaganja, uključujući posebno: kreditne institucije koje ulažu na sopstveni rizik i sopstvenim sredstvima, privatni fondovi i fondacije, porodične kancelarije i „poslovni anđeli”, korporativni investitori, osiguravajuća društva, penzioni fondovi, akademske institucije, kao i fizička lica koja obavljaju ili ne obavljaju privrednu djelatnost. Evropska investiciona banka, Evropski investicioni fond, međunarodna finansijska institucija u kojoj je država članica akcionar, ili pravno lice koje obavlja finansijsku djelatnost na profesionalnoj osnovi i ovlašćeno je za obavljanje razvojnih i promotivnih aktivnosti od strane države članice ili entiteta države članice na centralnom, regionalnom ili lokalnom nivou (nacionalna promotivna banka ili druga promotivna institucija), ne smatraju se privatnim investitorima za potrebe ove definicije. „Nezavisni” investitor je investitor koji nije akcionar kvalifikovanog subjekta u koji ulaže. U kontekstu naknadnih ulaganja, investitor ostaje „nezavisan” ako se smatrao nezavisnim investitorom u prethodnom krugu ulaganja. Prilikom osnivanja novog društva svi privatni investitori, uključujući i osnivače tog novog društva, smatraju se nezavisnim od tog društva;

73. „fizičko lice“ u smislu čl. 21a i 23 je lice koje nije pravno lice i nije privredno društvo u smislu člana 107 stav 1 Ugovora;
74. „ulaganje u vlasnički kapital“ je obezbjeđivanje kapitala privrednom društvu, direktnim ili indirektnim ulaganjem, u zamjenu za vlasništvo nad odgovarajućim udjelom tog privrednog društva;
75. „prva komercijalna prodaja“ je prva prodaja koju privredno društvo izvrši na tržištu proizvoda ili usluga, osim ograničenih prodaja radi testiranja tržišta;
76. „MSP koje nije na berzi“ je MSP koje nije kotirano na zvaničnoj listi berze, osim za alternativne platforme za trgovanje;
77. „naknadno ulaganje“ je dodatno ulaganje za finansiranje rizika koje se vrši u privredno društvo nakon najmanje jednog prethodnog kruga ulaganja za finansiranje rizika;
78. „zamjenski kapital“ je kupovina postojećih udjela u privrednom društvu od prethodnog investitora ili akcionara;
79. „ovlašćeni subjekt“ je Evropska investiciona banka i Evropski investicioni fond, međunarodna finansijska institucija u kojoj je država članica vlasnik udjela, ili pravno lice koje obavlja finansijske aktivnosti na profesionalnoj osnovi i ovlašćeno je za obavljanje razvojnih i promotivnih aktivnosti od strane države članice ili entiteta države članice na centralnom, regionalnom ili lokalnom nivou (nacionalna promotivna banka ili druga promotivna institucija). Ovlašćeni subjekat može se izabrati ili direktno imenovati u skladu sa odredbama Direktive 2004/24/EU Evropskog parlamenta i Savjeta⁹ ili u skladu sa članom 38 stav 4 tačka (b) podtačka (iii) Regulative (EU) br.1303/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta¹⁰ ili člana 59 stav 3 Regulative (EU) 2021/1060 Evropskog parlamenta i Savjeta¹¹, šta god je primjenljivo:
80. „inovaciono preduzeće“ označava preduzeće koje ispunjava jedno od sljedećih uslova:
- (a) koje može dokazati, na osnovu evaluacije koju je sproveo spoljni stručnjak, da će u predvidljivoj budućnosti razviti proizvode, usluge ili procese koji su novi ili bitno poboljšani u poređenju sa posljednjim dostignućima u predmetnoj grani industrije, a koji sa sobom nose rizik tehnološkog ili industrijskog neuspjeha;
 - (b) čiji troškovi istraživanja i razvoja predstavljaju najmanje 10 % njegovih ukupnih operativnih troškova u najmanje jednoj od tri godine koje prethode dodjeli pomoći ili, u slučaju novoosnovanog preduzeća bez ikakve finansijske istorije, u reviziji njegovog tekućeg fiskalnog perioda koju je ovjerio spoljni revizor;
 - (c) u periodu od tri godine koje su prethodile dodjeli pomoći: (i) dobio je oznaku kvaliteta „pečat izvrsnosti“ od strane Evropskog savjeta za inovacije u skladu sa Programom rada Horizont 2020 za

⁹ Direktiva 2004/24/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. februara 2014. godine o javnim nabavkama i stavljanju van snage Direktive 2004/18/EC (SL L 94, 28.3.2014, str. 65).

¹⁰ Regulativa (EU) br. 1303/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta kojom se utvrđuju zajedničke odredbe o Evropskom fondu za regionalni razvoj, Evropskom socijalnom fondu, Kohezionom fondu, Evropskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Evropskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i utvrđivanje opštih odredbi o Evropskom fondu za regionalni razvoj, Evropskom socijalnom fondu, Kohezionom fondu i Evropskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i stavljanju van snage Regulative Savjeta (EC) br. 1083/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str.320).

¹¹ Regulativa (EU) 2021/1060 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine kojom se utvrđuju zajedničke odredbe o Evropskom fondu za regionalni razvoj, Evropskom socijalnom fondu Plus, Kohezionom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Evropskom Fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i finansijska pravila za njih i za Fond za azil, migraciju i integraciju, Fond za unutrašnju bezbjednost i Instrument za finansijsku podršku za upravljanje granicama i viznu politiku (SL L 231, 30.6.2021, str. 159)

period 2018-2020. usvojenim Odlukom Komisije o sprovođenju C(2017)7124¹², ili u skladu sa članom 2 stav 23 i članom 15 stav 2 Regulative (EU) 2021/695 Evropskog parlamenta i Savjeta¹³; ili (ii) je primio investiciju od strane fonda Evropskog savjeta za inovacije, kao što je ulaganje u kontekstu programa Akcelerator kako je navedeno u članu 48 stav 7 Regulative (EU) 2021/695;

(d) u periodu od tri godine koje prethode dodjeli pomoći: (i) učestvovao je u bilo kojoj aktivnosti svemirske inicijative Komisije „CASSINI“ (kao što su poslovni akcelerator ili mjera za uspostavljanje kontakata¹⁴ ili (i) su mu dodijeljena ulaganja iz instrumenata za finansiranje početne faze i razvoja inicijative CASSINI, ili iz Pilot inicijative fonda vlasničkog kapitala za svemir; ili (iii) mu je dodijeljena nagrada CASSINI; ili (iv) mu je odobreno finansiranje u skladu sa Regulativom (EU) 2021/695 u oblasti istraživanja svemira, što je rezultirano stvaranjem novog preduzeća; ili (v) mu je odobreno finansiranje kao korisniku istraživačko-razvojnih aktivnosti u okviru Evropskog fonda za odbranu u skladu sa Regulativom (EU) 2021/697 Evropskog parlamenta i Savjeta¹⁵; ili (vi) mu je odobreno finansiranje u okviru Evropskog programa za razvoj odbrambene industrije u skladu sa Regulativom (EU) 2018/1092 Evropskog parlamenta i Savjeta¹⁶;

81. „alternativna platforma za trgovanje“ je multilateralni sistem trgovanja u skladu sa članom 4 stav 1 tačka 22 Direktive 2014/65/EU Evropskog pralamenta i Savjeta¹⁷, na kojoj većinu finansijskih instrumenata prihvaćenih za trgovanje izdaju MSP-ovi;
82. „zajam“ je sporazum kojim se zajmodavac obavezuje da zajmoprimcu stavi na raspolaganje dogovoreni iznos novca na dogovoreni period i na osnovu kojeg je zajmoprimac dužan da otplati taj iznos u dogovorenom roku. Može biti u obliku zajma ili drugog instrumenata finansiranja, uključujući zakup, čija je dominantna odlika da zajmodavcu obezbjeđuje minimalni prinos. Refinansiranje postojećih zajmova nije prihvatljiv zajam.

Definicije za pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije

83. „organizacija za istraživanje i širenje znanja“ je subjekt (kao što su univerziteti, istraživački instituti, agencije za prenos tehnologije, posrednici za inovacije, fizička lica ili virtuelni kolaborativni subjekti usmjereni na istraživanje), bez obzira na njegov pravni status (organizovan na osnovu javnog ili privatnog prava) odnosno način finansiranja, čiji je prvenstveni cilj da nezavisno sprovodi fundamentalno istraživanje, industrijsko istraživanje ili eksperimentalni razvoj ili da upozna širu javnost sa rezultatima tih djelatnosti, putem predavanja, objavljivanja ili prenosa znanja. Ukoliko takav

¹² Odluka Komisije o sprovođenju C(2017)7124 od 27. oktobra 2017. godine o usvajanju programa rada za period 2018-2020. u okviru Posebnog programa za implementaciju Horizont 2020 – Okvirnog programa za istraživanje i inovacije (2014-2020) i o finansiranju programa rada za 2018. godinu.

¹³ Regulativa (EU) 2021/695 Evropskog parlamenta i Savjeta od 28. aprila 2021. godine kojom se uspostavlja Horizont Evropa – Okvirni program za istraživanje i inovacije, utvrđuju njegova pravila za učešće i širenje i stavlja van snage Regulativa (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (SL L 170, 12.5.2021., str. 1).

¹⁴ Inicijativa CASSINI, koja je prvi put najavljena u „Strategiji za MSP-a i održivu i digitalnu Europu“, (COM(2020) 103 final od 10. marta 2020.), skup je konkretnih mjera čiji je cilj, među ostalim, olakšavanje pristupa rizičnom kapitalu za MSP-a koja posluju u području svemirskih tehnologija radi finansiranja njihovog širenja.

¹⁵ Regulativa (EU) 2021/697 Evropskog parlamenta i Savjeta od 29. aprila 2021. godine o osnivanju Evropskog fonda za odbranu i stavljanju izvan snage Regulative (EU) 2018/1092 (SL L 170, 12.5.2021., str. 149.).

¹⁶ Regulativa (EU) 2018/1092 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. jula 2018. godine o osnivanju Evropskog programa za razvoj odbrambene industrije radi podrške konkurentnosti i inovacionim kapacitetima odbrambene industrije Unije (SL L 200, 7.8.2018., str. 30.).

¹⁷ Direktiva 2014/65/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 15.maja 2014. godine o tržištima finansijskih instrumenata i o izmjenama i dopunama Direktive 2011/61/EU (Sl.list br.173, 12.06.2014.,str.349).

subjekt obavlja i privredne djelatnosti, finansiranje, troškovi i prihodi tih privrednih djelatnosti moraju se knjižiti odvojeno. Privredna društva koja mogu imati odlučujući uticaj na takav subjekt, na primjer u svojstvu vlasnika udjela ili članova, nemaju povlašćeni pristup rezultatima istraživanja koje subjekt proizvede;

84. „fundamentalno istraživanje” je eksperimentalni ili teorijski rad koji se obavlja prvenstveno kako bi se stekla nova znanja o osnovnim načelama pojava i vidljivih činjenica, bez ikakve direktne tržišne primjene ili upotrebe;
85. „industrijsko istraživanje” je planirano istraživanje ili kritički pregled u cilju sticanja novih znanja i vještina za razvoj novih proizvoda, procesa ili usluga odnosno za postizanje bitnog poboljšanja postojećih proizvoda, procesa ili usluga, uključujući digitalne proizvode, procese ili usluge, u bilo kojoj oblasti, tehnologiji, industriji ili sektoru (uključujući, ali ne ograničavajući se na, digitalnu industriju i tehnologiju, kao što su super-računari, kvantne tehnologije, blockchain tehnologija, vještačka inteligencija, sajber bezbjednost, velike količine podataka i tehnologiju oblaka).

Industrijsko istraživanje obuhvata stvaranje sastavnih dijelova složenih sistema i može uključivati izradu prototipova u laboratorijskom okruženju ili u okruženju sa simuliranim interfejsima za postojeće sisteme kao i stvaranje pilot-linija ako je to neophodno za industrijsko istraživanje, posebno za validaciju široko primijenjene tehnologije;

86. „eksperimentalni razvoj” je sticanje, kombinovanje, oblikovanje i upotreba postojećih naučnih, tehnoloških, poslovnih i drugih relevantnih znanja i vještina u cilju razvoja novih ili poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga. To može uključivati i, na primjer, djelatnosti u cilju konceptualnog definisanja, planiranja i dokumentovanja novih proizvoda, procesa ili usluga;

Eksperimentalni razvoj može obuhvatati izradu prototipova, demonstraciju, pilot-projekte, ispitivanje i validaciju novih ili poboljšanih proizvoda, procesa ili usluga u okruženju koje odražava operativne uslove iz stvarnog života ako je osnovni cilj ostvarenje daljih tehničkih poboljšanja proizvoda, procesa ili usluga koji nijesu u velikoj mjeri ustaljeni. To može uključivati i razvoj tržišno upotrebljivog prototipa ili pilotprojekta koji je nužno konačni tržišni proizvod, a preskupo ga je proizvesti da bi se upotrebljavao samo u svrhu demonstracije i validacije.

Eksperimentalni razvoj ne uključuje redovne ili periodične izmjene postojećih proizvoda, proizvodnih linija, proizvodnih procesa, usluga i drugih tekućih aktivnosti, čak i ako te izmjene mogu podrazumijevati poboljšanja;

87. „studija izvodljivosti” je evaluacija i analiza potencijala projekta, čiji je cilj da podrži proces donošenja odluka objektivnim i racionalnim otkrivanjem njegovih snaga i slabosti, mogućnosti i prijetnji, kao i da utvrdi resurse potrebne za njegovo sprovođenje i konačno njegove izgleda da bude uspješan;
88. „troškovi osoblja” su troškovi istraživača, tehničara i drugog pomoćnog osoblja u obimu u kojem su zaposleni na odgovarajućem projektu ili djelatnosti;
90. „djelotvorna saradnja” je saradnja između najmanje dvije nezavisne strane u cilju razmjene znanja ili tehnologije odnosno ostvarivanja zajedničkog cilja na osnovu podjele rada, pri čemu strane zajednički utvrđuju obim projekta saradnje, doprinose njegovom sprovođenju i dijele njegove rizike i rezultate. Jedna ili više strana može snositi cjelokupne troškove projekta i tako smanjiti finansijski rizik projekta za druge strane. Ugovoreno istraživanje i pružanje usluga istraživanja ne smatraju se oblicima saradnje;

- 90 a. „prijave koje se ne odnose na odbranu“ za potrebe člana 25e odnosi se na aplikacije u proizvodima koji nijesu proizvodi koji se odnose na odbranu koji su navedeni u Prilogu Direktive 2009/43/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta¹⁸;
91. „istraživačka infrastruktura“ su objekti, resursi i s tim povezane usluge koje naučna zajednica upotrebljava za vršenje istraživanja u svojim odnosnim oblastima i obuhvata naučnu opremu ili komplete instrumenata, resurse koji se zasnivaju na znanju kao što su zbirke, arhive ili strukturisani naučni podaci, infrastrukture koje se zasnivaju na informaciono-komunikacionoj tehnologiji, kao što su Grid infrastruktura, računarska, softverska i komunikaciona infrastruktura, kao i sva druga sredstva jedinstvene prirode koja su bitna za vršenje istraživanja. Takve infrastrukture mogu biti „na jednom mjestu“ ili „raspršene“ (organizovana mreža resursa) u skladu sa članom 2 tačka (a) Regulative Savjeta (EZ) br. 723/2009 od 25. juna 2009. godine o pravnom okviru Zajednice za Konzorcijum evropskih istraživačkih infrastrukture (ERIC)¹⁹;
92. „inovativni klasteri“ su strukture ili organizovane grupe nezavisnih strana (kao što su inovativna novoosnovana privredna društva, mala, srednja i velika preduzeća, kao i organizacije za istraživanje i širenje znanja, istraživačke infrastrukture, infrastrukture za testiranje i eksperimentisanje, centri za digitalne inovacije, neprofitne organizacije i drugi povezani privredni subjekti) osnovani radi podsticanja inovacione djelatnosti kao i nove načine saradnje putem digitalnih sredstava, promocijom, zajedničkim korišćenjem objekata i razmjenom znanja i iskustva, kao i efikasnim doprinosom prenosu znanja, umrežavanju, širenju informacija i saradnji među privrednim društvima i drugim organizacijama u klasteru. Centar za digitalne inovacije (uključujući Evropski centar za digitalne inovacije koji se finansiraju u okviru Programa digitalne Evrope kojim se centralno upravlja, uspostavljenog u skladu sa Regulativom (EU) 2021/694 Evropskog parlamenta i Savjeta²⁰, su subjekti čiji je cilj podsticanje široke primjene digitalnih tehnologija kao što je vještačka inteligencija, tehnologija u oblaku, računovodstvo na ivici mreže i računovodstvo visokih performansi i sajber bezbjednost u industriju (posebno u MSP) i organizacijama u javnom sektoru. Centri za digitalne inovacije mogu se sami po sebi smatrati inovativnim klasterom za potrebe ove Regulative.
93. „visokokvalifikovano osoblje“ je osoblje sa diplomom tercijarnog obrazovanja i najmanje pet godina odgovarajućeg profesionalnog iskustva, koje može uključivati i doktorsko obrazovanje;
94. „savjetodavne usluge u oblasti inovacija“ su konsultantske usluge, pomoć ili usavršavanje u oblastima prenosa znanja, sticanja, zaštite i iskorišćavanja nematerijalne imovine, primjene standarda i propisa koji ih obuhvataju, kao i konsultantske usluge, pomoć ili obuke o uvođenju ili upotrebi inovativne tehnologije i rešenja (uključujući digitalne tehnologije i rešenja);
95. „usluge podrške za inovacije“ su obezbjeđivanje kancelarijskog prostora, banaka podataka, biblioteka, istraživanja tržišta, laboratorija, označavanje kvaliteta, ispitivanje, eksperimentisanje i sertifikacija za potrebe razvoja efikasnijih proizvoda, procesa ili usluga, ili druge povezane usluge, uključujući one usluge koje pružaju organizacije za istraživanje i širenje znanja, istraživačke infrastrukture, infrastrukture za testiranje i eksperimentisanje ili inovacijski klasteri, u svrhu razvoja efikasnijeg i ili tehnološki naprednijeg proizvoda, procesa ili usluga, uključujući primjenu inovativnih tehnologija i rješenja (uključujući digitalne tehnologije i rješenja);

¹⁸ Direktiva 2009/43/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 06.maja 2009. kojom se pojednostavljaju uslovi i odredbe prenosa proizvoda koji se odnose na odbranu unutar Zajednice (Sl.list br.146, 10.06.2009.,str.1).

¹⁹ Sl.list br.206, 08.08.2009.,str.1.

²⁰ Regulativa (EU) 2021/694 Evropskog parlamenta i Savjeta od 29.aprila 2021. o uspostavljanju programa Digitalna Evropa, kao i o stavljanju van snage Odluke (EU) 2015/2240 (Sl.list br.166, 11.05.2021.,str.1).

96. „inovacije u organizaciji“ predstavljaju sprovođenje nove organizacione metode na nivou privrednog društva (na nivou grupe u određenom industrijskom sektoru u EEP-u) organizaciji radnog mjesta ili spoljnim odnosima, na primjer upotrebom novih ili inovativnih digitalnih tehnologija. Iz ove definicije su isključene promjene koje se zasnivaju na organizacionim metodama koje privredno društvo već primjenjuje, promjene upravljačke strategije, spajanja i pripajanja, prestanak upotrebe procesa, jednostavna kapitalna zamjena ili proširenje, promjene nastale isključivo kao posljedica promjene cijena faktora, prilagođavanje, lokalizacija, redovne, sezonske i druge ciklične promjene, kao i trgovanje novim ili bitno poboljšanim proizvodima;
97. „inovacije procesa“ predstavljaju sprovođenje nove ili znatno poboljšane metode proizvodnje ili isporuke, uključujući bitne promjene u tehnikama, opremi ili softveru (na nivou grupe u datom industrijskom sektoru u EEP-u), uključujući, na primjer korišćenje novih ili inovativnih digitalnih tehnologija ili rješenja. Iz ove definicije su isključene manje izmjene ili poboljšanja, povećanja proizvodnih kapaciteta ili kapaciteta usluga dodavanjem proizvodnih ili logističkih sistema vrlo sličnih onima koji se već koriste, prestanak upotrebe procesa, jednostavna kapitalna zamjena ili proširenje, promjene nastale isključivo kao posljedica promjene cijena faktora, prilagođavanje, lokalizacija, redovne, sezonske i druge ciklične promjene, kao i trgovanje novim ili znatno poboljšanim proizvodima;
98. „upućivanje na rad“ je privremeno zapošljavanje osoblja od strane korisnika sa pravom osoblja da se vrati kod prethodnog poslodavca;
- 98 a. „infrastruktura za testiranje i eksperimentisanje“ označava objekte, opremu, kapacitete i resurse, kao što su testne platforme, pilot linije, demonstracioni objekti, objekti za testiranje ili „žive laboratorije“ i povezane usluge podrške, koje prvenstveno koriste privredna društva, posebno MSP-a koja traže podršku za testiranje i eksperimentisanje, u cilju razvoja novih ili poboljšanih proizvoda, procesa i usluga, kao i za testiranje i unapređenje tehnologija i postizanje napretka kroz industrijska istraživanja i eksperimentalni razvoj. Pristup infrastrukturama za testiranje i eksperimentisanje koje se javno finansiraju biće otvoren za više korisnika i biće obezbijeđen na transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi i pod tržišnim uslovima. Infrastrukture za testiranje i eksperimentisanje su ponekad poznate i kao tehnološke infrastrukture²¹.

Definicije za pomoć za radnike u nepovoljnom položaju i radnike sa invaliditetom

99. „radnik u izuzetno nepovoljnom položaju“ je svako lice:
- (a) nije bilo u redovnom plaćenom radnom odnosu najmanje 24 meseca; ili
 - (b) nije bilo u redovnom plaćenom radnom odnosu najmanje 12 mjeseci, a pripada jednoj od kategorija od (b) do (g) navedenih u definiciji „radnik u nepovoljnom položaju“;
100. „zaštićeno zapošljavanje“ je zapošljavanje u privrednom društvu u kome radnici sa invaliditetom čine najmanje 30 % zaposlenih;

Definicije koje se primjenjuju na pomoć za zaštitu životne sredine

101. „zaštita životne sredine“ označava svaku radnju ili aktivnost osmišljenu da smanji ili spriječi zagađenje, negativne uticaje na životnu sredinu ili drugu štetu na fizičku sredinu (uključujući vazduh, vodu i zemljište), ekosisteme ili prirodne resurse nastale ljudskim aktivnostima, uključujući i ublažavanje klimatskih promjena u cilju smanjenja rizika od takve štete ili koja vodi efikasnijoj

²¹ Vidjeti radni dokument službe Komisija „Tehnološke infrastrukture“, SWD (2019) 158 final, 08.04.2019.

upotrebi prirodnih resursa, uključujući mjere štednje energije i korišćenje obnovljivih izvora energije, kao i druge tehnike za smanjenje emisija gasova staklene bašte i drugih zagađivača, i prelazak na modele cirkularne ekonomije, kako bi se smanjila upotreba primarnih materijala i povećala efikasnost. Takođe, definicija pokriva akcije koje jačaju sposobnost prilagođavanja i minimiziranja sposobnosti ranjivosti na klimatske promjene;

102. „standard Unije” je:

- (a) obavezni standard Unije kojim se određuju nivoi koje pojedinačna privredna društva moraju da dostignu u pogledu zaštite životne sredine, isključujući standarde ili ciljeve postavljene na nivou Unije koji su obavezujući za države članice, ali ne i za pojedinačna privredna društva; ili
- (b) obaveza na osnovu Direktive 2010/75/EU Evropskog parlamenta i Savjeta²² da se koriste najbolje dostupne tehnike (BAT) i da se obezbijedi da nivoi emisija zagađujućih materija ne prelaze nivoe koji bi se postigli uz primjenu BAT-a; u slučaju da su nivoi emisija povezani sa BAT-om utvrđeni u aktima za sprovođenje donesenim na osnovu Direktive 2010/75/EU ili prema drugim primjenljivim direktivama, ti nivoi će se primjenjivati za potrebe ove Regulative; ako su ti nivoi izraženi kao raspon, primjenjivaće se granična vrednost koja je prvi put postignuta sa BAT za predmetno privredno društvo;

102 a. „infrastruktura za punjenje“ označava fiksnu ili mobilnu infrastrukturu koja snabdijeva drumska vozila, mobilnu opremu za terminalsko rukovanje ili mobilnu opremu za zemaljske usluge električnom energijom;

102 b. „infrastruktura za dopunu goriva“ označava fiksnu ili mobilnu infrastrukturu koja snabdijeva drumska vozila, mobilnu opremu za terminalsko rukovanje ili mobilnu opremu za zemaljske usluge vodonikom;

102 c. „vodonik iz obnovljivih izvora” znači vodonik proizveden iz obnovljive energije u skladu sa metodologijama utvrđenim za obnovljiva tečna i gasovita goriva nebiološkog porijekla namijenjena za upotrebu u transportu u Direktivi (EU) 2018/2001 Evropskog parlamenta i Savjeta²³.

102 d. „obnovljiva električna energija“ je električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora, kako je definisano u članu 2, stav 1 Direktive 2018/2001/EU;

102 e. „pametno punjenje“ označava operaciju električnog punjenja u kojoj se količina struje koja se dovodi do akumulatorske baterije prilagođava u realnom vremenu, na osnovu informacija dobijenih putem elektronskih saopštenja;

102 f. „čisto vozilo“ znači:

- a) kada je riječ o lakim druskim vozilima: čisto vozilo kako je definisano u članu 4 stav 4 tačka 1 Direktive 2009/33/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta²⁴;
- b) kada je riječ o teškim druskim vozilima:
 - do 31.decembra 2025. godine, teška vozila sa niskim emisijama, kako je definisano u članu 3 stav 12 Regulative (EU) 2019/1242 Evropskog parlamenta i Savjeta²⁵;

²² SL L 24, 29.1.2008, str. 8.

²³ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. godine o promovisanju upotrebe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018, str. 82.).

²⁴ Direktiva 2009/33/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 23.aprila 2009. godine o promociji čistih druskim transportnih vozila u podršci mobilnosti sa niskim emisijama (Sl.list br.120,15.05.2009.,str.5.)

²⁵ Regulativa (EU) 2019/1242 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20.juna 2019. kojima se utvrđuju emisijske norme CO2 za nova teška vozila i izmjena Reagulative (EZ) br.595/2009 i (EU) 2018/956 Evropskog parlamenta i Savjeta i Direktive Savjeta 96/53/EZ (Sl.list br.198, 25.07.2019.,str.202.).

- do 31.decembra 2025. godine, čisto vozilo kako je definisano u članu 4 stav 4 tačka (b) Direktive 2009/33/EC i koje nije obuhvaćeno područjem primjene Regulative (EU) 2019/1242;
 - c) kada je riječ o plovilima unutrašnjeg saobraćaja:
 - plovilo unutrašnjeg saobraćaja za prevoz putnika koje ima hibridni motor ili motor sa dva goriva koje za svoj uobičajni rad, najmanje 50% svoje energije dobija od goriva sa nultim direktnim emisijama CO₂ (iz izduvne cijevi) ili punjenjem iz električne mreže;
 - plovilo unutrašnjeg saobraćaja za prevoz robe sa direktnim emisijama CO₂ (iz izduvne cijevi) po tonskom kilometru (g CO₂/tkm) izračunate (ili procijenjene u slučaju novih plovila) korišćenjem operativnog pokazatelja energetske efikasnosti (EEOI) Međunarodne pomorske organizacije, koje su 50% niže od prosječne referentne vrijednosti za emisije CO₂, utvrđene za teška vozila (podgrupa vozila 5-LH) u skladu sa članom 11 Regulative (EU) 2019/1242;
 - d) kada je riječ o pomorskim plovilima:
 - plovilo za pomorski i obalni prevoz putnika i robe za lučke potrebe ili za pomoćne aktivnosti koji (i) imaju hibridni motor ili motor sa dva goriva koji najmanje 25% energije dobija iz goriva sa nultim direktnim emisijama CO₂ (iz izduvne cijevi) ili punjenjem iz električne mreže za redovan rad na moru i u lukama, ili (ii) ima postignutu vrijednost indeksa projektovanja energetske efikasnosti (EEDI) Međunarodne pomorske organizacije koja je 10% niža od zahtjeva za EEDI koji se primjenjuju od 01.aprila 2022. godine i može da plovi koristeći goriva sa nultom direktnom (izduvnom) emisijom CO₂ ili goriva iz obnovljivih izvora;
 - plovilo za pomorski i obalni prevoz robe koje se upotrebljava isključivo za pružanje usluga obalnog prevoza i prevoza na kratkim udaljenostima, u svrhu promjene vrste prevoza sa kopnenog na morski i sa direktnim emisijama CO₂ (iz izduvne cijevi), izračunatim primjenom EEDI-ja, koje su 50% niže od prosječne referentne vrijednosti za emisije CO₂ utvrđene za teška vozila (podgrupa vozila 5-LH) u skladu sa članom 11 Regulative (EU) 2019/1242;
 - e) kada je riječ o željezničkom voznom parku: željeznička vozila sa nultim direktnim emisijama CO₂ (iz izduvne cijevi) kada saobraćaju po pruzi sa neophodnom infrastrukturuom i korišćenjem konvencionalnih motora ako takva infrastruktura nije dostupna (bimodalni pogon);
- 102 g. „vozilo sa nultom emisijom“ znači:
- a) kada je riječ o vozilima na dva, tri i četiri točka: vozilo koje je obuhvaćeno Regulativom (EU) br.168/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta²⁶ sa nultom emisijom CO₂ iz izduvne cijevi, koje se izračunavaju u skladu sa zahtjevima utvrđenim članom 24 i Prilogom V te Regulative;
 - b) kada je riječ o lakim drumskim vozilima: vozilo kategorije M1, M2 ili N1 sa nultom emisijom CO₂ iz izduvne cijevi, kako je utvrđeno u skladu sa postavljenim zahtjevima iz Regulative Komisije (EU) 2017/1151²⁷;
 - c) kada je riječ o teškim drumskim vozilima: teška vozila sa nultim emisijama kako je definisano članom 4 stav 5 Direktive 2009/33/EZ;

²⁶ Regulativa (EU) br.168/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 15.januara 2013. godine o odobrenju i tržišnom nadzoru vozila na dva, tri četiri točka (Sl.list br.60, 02.03.2013.,str.52.).

²⁷ Regulativa Komisije (EU) 2017/1151 od 01.juna 2017. godine kojom se dopunjava Regulativa (EZ) br.715/2007 Evropskog parlamenta i Savjeta o homologaciji tipa motornih vozila u pogledu emisija iz lakih putničkih i komercijalnih vozila (Euro 5 i Euro 6) i o pristupu informacijama o popravci i održavanju vozila (Sl.list br.175, 07.07.2017., str1.).

- d) kada je riječ o plovilima unutrašnjeg saobraćaja: plovila unutrašnjeg saobraćaja za prevoz putnika ili robe sa nultim direktnim emisijama CO₂ (iz izduvne cijevi);
 - e) kada je riječ o pomorskim plovilima za prevoz putnika i robe za lučke potrebe ili za pomoćne aktivnosti sa nultim direktnim emisijama CO₂ (iz izduvne cijevi);
 - f) kada je riječ željezničkim vozilima: željeznička vozila sa nultim direktnim emisijama CO₂ (iz izduvnih cijevi);
- 102 h. „vozilo“ znači bilo što od sljedećeg:
- a) drumsko vozilo kategorije: M1, M2, N1, M3, N2, N3 ili L;
 - b) plovilo unutrašnjeg saobraćaja ili plovilo za pomorski i obalni prevoz putnika ili robe;
 - c) željeznička vozila;
 - d) avioni;
- 102 i. „mobilna oprema za zemaljske usluge“ označava mobilnu opremu koja se upotrebljava u uslužnim djelatnostima za potrebe vazdušnog i pomorskog saobraćaja;
- 102 j. „mobilna terminalna oprema“ označava mobilnu opremu koja se koristi za utovar, istovar i pretovar robe i intermodalnih utovarnih jedinica, kao i za kretanje tereta unutar područja terminala;
103. „energetska efikasnost“ označava energetska efikasnost kako je definisano u članu 2 stav 4 Direktive 2012/27/EU Evropskog parlamenta i Savjeta²⁸;
- 103 a. „primarna energija“ označava energiju iz obnovljivih i neobnovljivih izvora koji nijesu pretrpjeli nikakve procese konverzije ili transformacije;
- 103 c. „digitalizacija“ znači uvođenje tehnologija na kojima se zasniva rad elektronskih uređaja i/ili sistema koje omogućavaju povećanje funkcionalnosti proizvoda, razvoj internet usluga, modernizaciju procesa ili prelazak na modele poslovanja koji se zasnivaju na proizvodnji robe i pružanju usluga bez posrednika, čime se na kraju ostvaruje transformativni učinak;
- 103 d. „spremnost za pametne tehnologije“ znači sposobnost zgrada (ili samostalnih stambenih jedinica) da prilagode svoje funkcionisanje potrebama stanara, uključujući poboljšanje njihove energetske efikasnosti i ukupnih preformansi i da prilagode svoje funkcionisanje kao reakciju na signale iz mreže;
- 103 e. „malo privredno društvo srednje tržišne kapitalizacije“ znači malo privredno društvo koji nije MSP i čiji broj zaposlenih ne prelazi 499, izračunato u skladu s članovima od 3 do 6 Priloga I, čiji godišnji prihod ne prelazi 100 miliona EUR ili čiji godišnji bilans stanja ne prelazi 86 miliona EUR; više subjekata smatra se jednim privrednim društvom ako je ispunjen bilo koji od uslova navedenih u članu 3 stav 3 Priloga I. Za potrebe primjene člana 56e stav 10 i člana 56f, malo privredno društvo srednje tržišne kapitalizacije znači privredno društvo koje nije MSP i zapošljava do 499 zaposlenih;
- 103 f. „ušteta energije“ znači uštedu energije kako je definisano u članu 2 stav 5 Direktive 2012/27/EU;
104. „projekat energetske efikasnosti“ je projekat ulaganja kojim se povećava energetska efikasnost zgrade;
105. „fond za energetska efikasnost (EEF)“ je specijalizovani instrument ulaganja osnovan za potrebe ulaganja u projekte energetske efikasnosti usmjerene na poboljšanje energetske efikasnosti zgrada. Fondom za energetska efikasnost upravlja menadžer fonda za energetska efikasnost;
106. „menadžer fonda za energetska efikasnost“ je profesionalno društvo za upravljanje sa statusom pravnog lica, koje bira i vrši ulaganja u prihvatljive projekte energetske efikasnosti;

²⁸ Direktiva 2012/27/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o energetska efikasnosti, o izmjenama i dopunama Direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju van snage Direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (Sl. list br. 315, 14. 11. 2012., str. 1.).

107. „visokoefikasna kogeneracija“ je kogeneracija koja odgovara definiciji visokoefikasne kogeneracije iz člana 2 stav 34 Direktive 2012/27/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o energetskej efikasnosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i o stavljanju van snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ²⁹;
108. „kogeneracija“ ili „kombinovana proizvodnja toplotne i električne energije“ ili „CHP“ je kogeneracija kako je definisano u članu 2 stav 30 Direktive 2012/27/EU;
- 108 a. „kogeneracija zasnovana na obnovljivim izvorima energije“ znači kogeneracija u kojoj se kao sirovina za proizvodnju toplotne i električne energije koristi 100 % energija iz obnovljivih izvora;
- 108 b. "toplotna pumpa" označava mašinu, uređaj ili instalaciju koja prenosi toplotu iz prirodnog okruženja kao što su vazduh, voda ili zemljište, do zgrada ili industrijskih objekata tako što preokreće prirodni tok toplote na način da teče od niže temperature prema višoj. Kod reverzibilnih toplotnih pumpi takođe može doći do prenosa toplote iz zgrada u prirodno okruženje;
109. „energija iz obnovljivih izvora energije“ ili „obnovljiva energija“ je energija koju proizvode postrojenja koja koriste samo obnovljive izvore energije kako je definisano u članu 2 stav 1 Direktive (EU) 2018/2001, kao i odgovarajući udio energije, proizvedene iz obnovljivih izvora energije u hibridnim postrojenjima koja koriste i konvencionalne izvore energije, mjerene kaloričnom vrijednošću, koja uključuje obnovljivu električnu energiju koja se koristi za punjenje sistema za skladištenje koji su spojeni iza brojila (instaliranih zajedno sa energetskej instalacijom ili instaliranih kao dodatak postrojenju za električnu energiju), ali isključuje električnu energiju proizvedenu kao rezultat sistema za skladištenje;
- 109 a. „zajednica obnovljive energije“ znači zajednica obnovljive energije kako je definisano u članu 2 stav 16 Direktive (EU) 2018/2001;
114. „inovativna tehnologija“ označava novu i nedavno kvalifikovanu tehnologiju u poređenju sa najsavremenijom tehnologijom u industriji, koja nosi rizik tehnološkog ili industrijskog neuspjeha i ne predstavlja optimizaciju ili poboljšanje postojeće tehnologije;
- 114 a. „demonstracioni projekat“ znači demonstracioni projekat kako je definisano u članu 2 stav 24 Regulative (EU) 2019/943 Evropskog parlamenta i Savjeta³⁰;
- 114 b. „ugovor za naknadu razlike“ označava instrument pomoći koji daje pravo korisniku na isplatu jednaku razlici između fiksne „izvršne“ cijene i referentne cijene, kao što je tržišna cijena, po jedinici proizvodnje;
115. „balansiranje“ za električnu energiju znači balansiranje kako je definisano u članu 4 stav 10 Regulative (EU) 2019/943;
116. „standardna odgovornost za balansiranje“ znači nediskriminatorne odgovornosti za balansiranje u pogledu svih tehnologija tako da nijedan proizvođač nije izuzet od odgovornosti za balansiranje kako je predviđeno članom 5 Regulative (EU) 2019/943;
- 116 a. „balansno odgovorna strana (BRP)“ znači balansno odgovorna strana kako je definisano u članu 2 stav 14 Regulative (EU) 2019/943;
117. „biomasa“ je biološki razgradiva frakcija proizvoda, otpada i ostataka biološkog porijekla kako je definisano u članu 2 stav 24 Direktive (EU) 2018/2001;
- 117 a. „biogoriva“ su biogoriva kako je definisano u članu 2 stav 33 Direktive (EU) 2018/2001;
- 117 b. „biogas“ znači biogas kako je definisano u članu 2 stav 28 Direktive (EU) 2018/2001;

²⁹ SL L 315, 14.11.2012, str. 1.

³⁰ Regulativa (EU) 2019/943 Evropskog parlamenta i Savjeta od 05. juna 2019. godine o unutrašnjem tržištu električne energije (SL L158, 14.06.2019, str.54.).

- 117 c. „tečna goriva od biomase“ označavaju tečna goriva od biomase kako je definisano u članu 2 stav 32 Direktive (EU) 2018/2001;
- 117 d. „goriva od biomase“ označavaju goriva od biomase kako je definisano u članu 2 stav 27 Direktive (EU) 2018/2001;
118. „nedostatak finansijskih sredstava“ označava neto dodatne troškove utvrđene na osnovu razlike između ekonomskih prihoda i troškova (uključujući investicione i operativne troškove) projekta kojem je dodijeljena pomoć i ekonomskih prihoda i troškova alternativnog projekta koje bi korisnik pomoći najverovatnije imao da mu nije odobrena pomoć. Kako bi se utvrdio nedostatak finansijskih sredstava, država članica treba da kvantifikuje — za stvarni scenario i za vjerovatan uporedni scenario — sve glavne troškove i prihode, procenjeni ponderisani prosečni trošak kapitala korisnika („WACC“) u cilju diskontovanja budućih novčanih tokova, kao i neto sadašnju vrednost (NPV) prema stvarnom i uporednom scenariju tokom trajanja projekta. Uobičajeni neto dodatni troškovi mogu se izračunati kao razlika između NPV za stvarni scenario i vjerovatan uporedni scenario tokom trajanja referentnog projekta;
119. „porez ili parafiskalni namet za zaštitu životne sredine“ je porez ili namet koji se primjenjuje na posebnu poresku osnovicu, proizvode ili usluge koja ima jasan negativan efekat na životnu sredinu ili koji za cilj ima oporezivanje određenih djelatnosti, proizvoda ili usluga na način da se troškovi zaštite životne sredine mogu uključiti u njihovu cijenu i/ili da se proizvođači i potrošači usmjere na djelatnosti koje više poštuju životnu sredinu;
120. „najniži nivo oporezivanja u Uniji“ je najniži nivo oporezivanja koji je predviđen zakonodavstvom Unije; za energente i električnu energiju taj najniži nivo oporezivanja određen je u Prilogu I Direktive Savjeta 2003/96/EZ od 27. oktobra 2003. godine o restrukturiranju okvira Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije³¹;
- 121 a. „saniranje štete – remdijacija“ označava aktivnosti za upravljanja životnom sredinom, kao što su uklanjanje ili detoksikacija zagađenih materija ili viška hranljivih materija iz zemlje i vode, koje imaju za cilj uklanjanje izvora zagađivanja;
- 121 b. „oporavak – rehabilitacija“ označava aktivnosti upravljanja životnom sredinom koje imaju cilj da se ponovo uspostavi nivo funkcionisanja ekosistema na zagađenim lokacijama, radi obnavljanja i kontinuiranog pružanja usluga ekosistema, a ne bioraznolikost i cjelovitost određenog prirodnog ili poluprirodnog referentnog ekosistema;
- 121 c. „ekosistem“ znači ekosistem kako je definisano u članu 2 stav 13 Regulative (EU) 2020/852 Evropskog parlamenta i Savjeta³²;
- 121 d. „bioznalnost“ znači bioraznolikost kako je definisano u članu 2 stav 15 Regulative (EU) 2020/852;
122. „načelo zagađivač plaća“ ili „JPP“ znači da troškove mjera koje su usmjerene na rješavanje zagađenja treba da snosi zagađivač koji prouzrokuje zagađenje;
123. „zagađenje“ označava štetu koju je prouzrokovao zagađivač direktno ili indirektno nanoseći štetu životnoj sredini, odnosno stvarajući uslove koji vode fizičkom oštećenju okoline ili prirodnog bogatstva;
- 123 a. „zagađivač“ označava zagađivača kako je definisano u članu 2 stav 10 Regulative (EU) 2020/852;
- 123 b. „zagađenje“ označava zagađenje kako je definisano u članu 3 stav 2 Direktive 2010/75/EU;

³¹ SL L 283, 31.10.2003, str. 51.

³² Regulativa (EU) br.2020/852 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18.juna 2020. godine o uspostavljanju okvira za omogućavanje održivog ulaganja i o izmjenama i dopunama Regulative (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.06.2020.,str.13.).

- 123 c. „ekološki prihvatljivo rešenje“ znači djelovanje za zaštitu, očuvanje, obnovu, održivo korišćenje i upravljanje prirodnim ili modifikovanim kopnenim, slatkovodnim, obalnim i morskim ekosistemima koji se bave društvenim, ekonomskim i ekološkim izazovima na efikasan i prilagodljiv način, uz istovremeno poboljšanje dobrobiti ljudi, pružanja usluga ekosistema, otpornosti i koristi od bioraznolikosti;
- 123 d. „obnavljanje“ znači postupak pomaganja u obnavljanju ekosistema kao sredstva za očuvanje bioraznolikosti i povećanja njegove otpornosti, posebno u odnosu na klimatske promjene. Obnova ekosistema obuhvata mjere koje se preduzimaju za poboljšanje stanja ekosistema i stvaranje ili ponovno uspostavljanje ekosistema kada je njegovo stanje nepopravljivo oštećeno, kao i povećanje otpornosti ekosistema i prilagođavanje klimatskim promjenama;
124. „energetski efikasno centralno grijanje i hlađenje“ znači efikasno centralno grijanje i hlađenje kako je definisano u članu 2 stav 4 Direktive 2012/27/EU;
- 124 a. „centralno grijanje“ i „centralno hlađenje“ znači centralno grijanje ili centralno hlađenje kako je definisano u članu 2 stav 19 Direktive 2010/31/EU;
- 124 b. „sistemi centralnog grijanja i hlađenja“ su objekti za proizvodnju energije za grijanje i/ili hlađenje, mreža za skladištenje i distribuciju toplotne energije, uključujući i primarnu (prenosnu) i sekundarnu mrežu cjevovoda za snabdijevanje energijom za grijanje ili hlađenje potrošačima. Upućivanje na centralno grijanje treba tumačiti kako sistem centralnog grijanja i/ili hlađenja u zavisnosti od toga da li mreže snabdijevaju energiju za grijanje i hlađenje zajedno ili odvojeno;
125. „zagađivač“ je lice koje direktno ili indirektno nanosi štetu životnoj sredini ili stvara uslove koji dovode do takve štete;
126. „ponovna upotreba“ označava ponovnu upotrebu kako je definisano u članu 36 stav 13 Direktive 2008/98/EC Evropskog parlamenta i Savjeta³³;
127. „priprema za ponovnu upotrebu“ označava pripremu za ponovnu upotrebu kako je definisano u članu 3 stav 16 Direktive 2008/98/EC;
128. „recikliranje“ označava recikliranje kako je definisano u članu 3 stav 17 Direktive 2008/98/EC;
- 128 a. „efikasnost resursa“ označava smanjenje količine inputa potrebnih za proizvodnju jedinice outputa ili zamjena primarnih inputa sekundarnim inputima;
- 128 b. „otpad“ označava otpad kako je definisano u članu 3 stav 1 Direktive 2008/98/EC;
- 128 c. „otpadna toplota“ označava otpadnu toplotu kako je definisano u članu 3 stav 9 Direktive (EU) 2018/2001;
- 128 d. „obrada“ označava obradu kako je definisano u članu 3 stav 14 Direktive 2008/98/EC kao i obrada drugih proizvoda, materijala ili supstanci;
- 128 e. „oporavak“ označava oporavak kako je definisano u članu 3 stav 15 Direktive 2008/98/EC kao i oporavak drugih proizvoda, materijala ili supstanci;
- 128 f. „odlaganje“ označava odlaganje kako je definisano u članu 3 stav 19 Direktive 2008/98/EC;
- 128 g. „ostali proizvodi, materijali ili supstance“ označavaju materijale, proizvode i supstance osim otpada, uključujući i nus proizvode iz člana 5 Direktive 2008/98/EC, ostatke poljoprivrede i šumarstva, otpadne vode, kišnice i oticanje vode, minerale, hranljive materije, zaostale gasove iz proizvodnih procesa i suvišne proizvode, djelove i materijale;
- 128 h. „suvišni proizvodi, djelovi i materijali“ označavaju proizvode, djelovi ili materijali koji više nijesu potrebni ili korisni njihovom vlasniku, ali su pogodni za ponovnu upotrebu;

³³ Direktiva 2008/98/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 19. novembra 2008. o otpadu i stavljanju van snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str.3.).

128 i. „odvojeno sakupljanje“ znači odvojeno sakupljanje kako je definisano u članu 3 stav 11 Direktive 2008/98/EC;

130. „energetska infrastruktura“ je svaka fizička oprema ili postrojenje koji se nalazi u Uniji ili povezuje Uniju sa jednom ili više trećih zemalja, a koje spada pod jednu od sljedećih kategorija:

(a) električna energija:

- i. prenosni i distributivni sistemi gdje „prenos“ označava transport električne energije na kopnu i na moru međusobno povezanim sistemom vrlo visokog i visokog napona radi njene isporuke krajnjim kupcima ili distributerima, ali ne uključuje snabdijevanje, a „distribucija“ znači prenos električne energije na kopnu kao i na moru visokonaponskim, sredjenaponskim i niskonaponskim distributivnim sistemima radi njene isporuke kupcima, ali ne uključuje snabdijevanje;
- ii. svaka oprema ili postrojenje koji su neophodni da bi sistemi iz podtačke (i) funkcionisali na siguran, bezbjedan i efikasan način, uključujući sisteme zaštite, praćenja i kontrole na svim naponskim nivoima i trafostanicama;
- iii. potpuno integrisane mrežne komponente, kako je definisano u članu 2 tačka 51 Direktive (EU) 2019/944 Evropskog parlamenta i Savjeta³⁴;
- iv. pametne električne mreže, odnose se na sisteme i komponente koji integrišu informacione i komunikacione tehnologije, putem operativnih digitalnih platformi, sistema nadzora i senzorskih tehnologija kako na nivou prenosa tako i nivou distribucije radi sigurnije, efikasnije i inteligentnije mreže za prenos i distribuciju električne energije, povećanog kapaciteta za integraciju novih oblika proizvodnje, skladištenja i potrošnje, kao i lakšeg uspostavljanja novih poslovnih modela i tržišnih struktura; i
- v. električne mreže van obale obuhvataju svaku opremu ili postrojenje infrastrukture za prenos ili distribuciju električne energije kako je definisano u podtački (i), koja ima dvostruku funkcionalnost: međusobno povezivanje i prenos ili distribucija električne energije van obale iz obnovljivih izvora sa lokacije za proizvodnju na moru u dvije zemlje ili više njih. To uključuje i pametne mreže i svu opremu ili postrojenja na moru koja su važna za zaštićen, siguran i efikasan rad, uključujući sisteme zaštite, praćenja i nadzora, te potrebne trafostanice ako takođe osiguravaju interoperabilnost tehnologije, uključujući usklađenost između različitih tehnologija;

(b) gas (prirodni gas, biogas – uključujući biometan – i/ili gas nebiološkog porikla iz obnovljivih izvora):

- i. prenosni i distributivni cjevovodi za transport gasa koji čine dio mreže, isključujući cjevovode visokog pritiska koji se koriste za uzvodnu (upstream) distribuciju prirodnog gasa;
- ii. podzemni skladišni objekti koji su povezani sa cjevovodima pod visokim pritiskom iz tačke (i);
- iii. postrojenja za prijem, skladištenje i ponovnu gasifikaciju ili dekompresiju tečnog ili komprimovanog gasa;
- iv. svaka oprema ili postrojenje koji su neophodni da bi sistem funkcionisao na siguran, bezbjedan i efikasan način ili kako bi se omogućio dvosmjerni kapacitet, uključujući kompresorske stanice;
- v. pametne gasne mreže, odnosno svaka oprema ili postrojenje u nastavku čiji je cilj omogućavanje i olakšavanje integracije gasova iz obnovljivih izvora ili gasova sa niskim

³⁴ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskog palamenta i Savjeta od 05.juna 2019. godine o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije i o izmjenama i dopunama Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.06.2019., str.125.)

sadržajem ugljenika (uključujući vodonik ili gasove nebiološkog porijekla) u mrežu: digitalni sistemi i komponente koji integrišu informacione i komunikacione tehnologije, kontrolne sisteme i senzorske tehnologije kako bi se omogućilo interaktivno i inteligentno praćenje, mjerenje, kontrola kvaliteta i upravljanje proizvodnjom, prenosom, distribucijom i potrošnjom gasa unutar gasne mreže. Nadalje, pametne mreže mogu takođe uključivati i opremu kojom se omogućavaju obrnuti tokovi od distribucije ka nivou prenosa i povezane potrebne modernizacije na postojeću mrežu;

(c) vodonik:

- i. prenosni cjevovodi za transport vodonika pod visokim pritiskom, kao i distributivni cjevovodi za lokalnu distribuciju vodonika, koji omogućavaju pristup većem broju korisnika mreže na transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi;
- ii. postrojenja za skladištenje, obuhvataju postrojenja koji se koriste za skladištenje vodonika visokog stepena čistoće, uključujući dio terminala za vodonik koji se upotrebljava za skladištenje, ali isključujući dio koji se upotrebljava za proizvodnju, i uključujući postrojenja namijenjena isključivo za operatore mreže vodonika za obavljanje svoje funkcije. Postrojenja za skladištenje vodonika uključuju podzemna skladišta priključena na cjevovode za transport vodonika pod visokim pritiskom iz podtačke (i);
- iii. postrojenja za otpremu, prijem, skladištenje i regasifikaciju ili dekompresiju vodonika ili vodonika sadržanog u drugim hemijskim supstancama sa ciljem ubrizgavanja u gasnu mrežu ili mrežu posebno projektovanu za vodonik;
- iv. terminali, koji obuhvataju postrojenja koja se koriste za transformaciju tečnog vodonika u gasoviti vodonik radi ubrizgavanja u mrežu za vodonik. Terminali uključuju pomoćnu opremu i privremeno skladište neophodno za proces transformacije i naknadno ubrizgavanje u mrežu za vodonik, ali ne uključuju djelove terminala vodonika koji se koriste za skladištenje;
- v. interkonektori, označavaju mrežu za vodonik (ili njen dio) koja prelazi ili obuhvata granicu između država članica ili se nalazi između države članice i treće zemlje do teritorije države članice ili teritorijalnog mora te države članice;
- vi. svaka oprema ili instalacija koja je neophodna kako bi sistem vodonika radio na siguran, zaštićen i efikasan način ili kako bi se omogućili dvosmjerni kapaciteti, uključujući kompresorske objekte;

Bilo koja od sredstava navedenih u podtačkama (i) do (vi) mogu biti stvorena kroz novu izgradnju ili kroz konverziju postrojenja za prirodni gas u postrojenja za vodonik, ili kroz kombinaciju ova dva. Sredstva navedena u podtačkama (i) do (vi) otvorena za pristup trećim stranama kvalifikovaće se kao energetska infrastruktura;

(d) ugljen - dioksid:

- i. cjevovodi, osim onih u mreži za prenos proizvodnog gasa, koji se koriste za transport ugljen - dioksida iz više izvora, odnosno, industrijska postrojenja (uključujući elektrane) koje proizvode ugljen – dioksid sagorijevanjem ili drugim hemijskim reakcijama koje uključuju fosilna ili nefosilna jedinjenja koja sadrže ugljenik, sa ciljem trajnog geološkog skladištenja ugljen -

- dioksida u skladu sa članom 3 Direktive 2009/31/EC Evropskog parlamenta i Savjeta³⁵ ili u svrhu korišćenja ugljen - dioksida kao sirovine ili za povećanje prinosa bioloških procesa;
- ii. postrojenja za tečenje i međusklađštenje ugljen-dioksida u cilju njegovog transporta ili skladištenja. Ovo ne uključuje infrastrukturu u okviru geološke formacije koja se koristi za trajno geološko skladištenje ugljen-dioksida u skladu sa članom 3 Direktive 2009/31/EC i povezane kopnene objekte i postrojenja za ubrizgavanje;
 - iii. bilo koja opremu ili instalacije koja je neophodna za pravilan, siguran i efikasan rad predmetnog sistema, uključujući sisteme zaštite, nadzora i kontrole. Ovo može uključivati specijalizovana mobilna sredstva za transport i skladištenje ugljen-dioksida, pod uslovom da takva mobilna sredstva ispunjavaju definiciju čistog vozila;

Sredstva navedena u podtačkama (i), (ii) i (iii) kojima treća lica imaju pristup su kvalifikovana da se definišu kao energetska infrastruktura;

- e) infrastruktura koja se koristi za prenos ili distribuciju toplotne energije u obliku pare, tople vode ili rashlađenih tečnosti od više proizvođača ili potrošača, na osnovu korišćenja obnovljive energije ili otpadne toplote iz industrijskih primjena;
- f) Projekti od zajedničkog interesa, kako je definisano u članu 2 stav 4 Regulative (EU) br. 347/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta³⁶ i projekti od zajedničkog interesa iz člana 171 Ugovora;
- g) ostale kategorije infrastrukture koje omogućavaju fizičko ili bežično povezivanje proizvođača i potrošača energije iz obnovljivih izvora ili energije proizvedene bez emisija ugljenika sa više pristupnih i izlaznih tačaka i koje su otvorene za pristup trećim stranama koje ne pripadaju vlasnicima infrastrukture ili menadžerima privrednih društava;

Sredstva navedena u podtačkama (a) do (g) koja su izgrađena za jednog korisnika ili malu grupu ex ante identifikovanih korisnika i prilagođena njihovim potrebama („namjenska infrastruktura“) neće se kvalifikovati kao energetska infrastruktura;

- 130 a. „operator distributivnog sistema“ (ODS) označava operatora distributivnog sistema kako je definisano u članu 2 tačka 29 Direktive (EU) 2019/944;
- 130 b. „operator prenosnog sistema“ (OPS) označava operatora prenosnog sistema kako je definisano u članu 2 tačka 35 Direktive (EU) 2019/944;
- 130 c. „skladištenje električne energije“ znači odlaganje krajnje upotrebe električne energije za trenutak kasnije od onoga kada je proizvedena ili pretvaranje električne energije u oblik energije koji se može skladištiti, skladištenje te energije i naknadno pretvaranje takve energije u električnu energiju;
- 130 d. „skladištenje toplotne energije“ znači odlaganje krajnje upotrebe toplotne energije za trenutak kasnije od onoga kada je proizvedena ili pretvaranje električne ili toplotne energije u oblik energije koji se može skladištiti, skladištenje te energije i, po potrebi, naknadno pretvaranje ili ponovno pretvaranje te energije u toplotnu energiju za krajnju upotrebu (tj. grejanje ili hlađenje);

³⁵ Direktiva 2009/31/EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. aprila 2009. godine o geološkom skladištenju ugljen - dioksida i o izmjeni Direktive Savjeta 85/337/EEC, Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2000/60/EC, 2001/80/EC, 2004/35/EC, 2006/12/EC, 2008/1/EC i Regulative (EC) br. 1013/2006 (SL L 140, 5.6.2009., str. 114.).

³⁶ Regulativa (EU) br. 347/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. aprila 2013. godine o smjernicama za transevropsku energetska infrastrukturu (SL L 115, 25.4.2013, str. 39).

131. „zakonodavstvo o unutrašnjem energetskom tržištu“ obuhvata Direktivu (EU) 2019/944, Direktivu 2009/73/EC Evropskog parlamenta i Savjeta³⁷, Regulativu (EU) br. 2019/943 i Regulativu (EC) br. 715/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta³⁸;
- 131 a. „hvatanje i skladištenje ugljenika“ ili „CCS“ označava skup tehnologija koje omogućavaju da se uhvati CO₂ koji emituju industrijska postrojenja, uključujući emisije svojstvene proizvodnim procesima, ili njegovo hvatanje direktno iz okolnog vazduha, njegov transport do mjesta skladištenja ili njegovo ubrizgavanje u odgovarajuće podzemne geološke formacije za potrebe trajnog skladištenja;
- 131 b. „hvatanje i korišćenje ugljenika“ ili „CCU“ označava skup tehnologija koje omogućavaju da se uhvati CO₂ koji emituju industrijska postrojenja, uključujući emisije svojstvene proizvodnim procesima, ili njegovo hvatanje direktno iz okolnog vazduha i transport do mjesta potrošnje CO₂ ili mjesta korišćenja radi potpunog iskorišćavanja tog CO₂;

Definicije koje se primjenjuju na socijalnu pomoć za prevoz stanovnika udaljenih regiona

132. „uobičajeno boravište“ je mjesto na kome fizičko lice živi najmanje 185 dana godišnje svake kalendarske godine zbog ličnih i profesionalnih veza; u slučaju lica čije su profesionalne veze na mjestu koje se razlikuje od mjesta njegovih ličnih veza i koje živi u dvije ili više država članica, njegovo uobičajeno boravište smatra se mjestom njegovih ličnih veza ako se tamo redovno vraća; ako lice žive u državi članici kako bi obavio posao ograničenog trajanja, njegovo mjesto boravišta i dalje se smatra mjestom njegovih ličnih veza, bez obzira na to da li se tamo vraća za vrijeme obavljanja navedenog posla; studiranje ili školovanje u drugoj državi članici ne predstavlja prenos uobičajenog boravišta; „uobičajeno boravište“ može imati i značenje koje je utvrđeno nacionalnim zakonima država članica;

Definicije za pomoć za širokopojasnu infrastrukturu

-
135. „kanali“ su podzemne cijevi ili kanali koji se upotrebljavaju za postavljanje (optičkih, bakarnih ili koaksijalnih) kablova širokopojasne mreže;
136. „fizičko razdvajanje“ obezbjeđuje pristup pristupnoj mreži krajnjeg korisnika i omogućava direktan prenos preko nje do sopstvenih prenosnih sistema konkurenata;
137. „širokopojasna infrastruktura“ je širokopojasna mreža bez aktivnih komponenti, koja obuhvata fizičku infrastrukturu, uključujući kanale, stubove, jarbole, neiskorišćena optička vlakna, razvodne kutije i kablove (uključujući neiskorišćena optička vlakna i bakarne kablove);
- 137 a. „prenosna mreža“ označava dio širokopojasne mreže koji povezuje pristupnu mrežu sa mrežom okosnicom i koji ne obezbjeđuje direktan pristup krajnjim korisnicima. To je dio mreže u kojem se objedinjuje promet krajnjih korisnika;
- 137 b. „mrežna okosnica“ označava osnovnu mrežu koja povezuje prenosne mreže iz različitih područja ili regiona;
- 137 c. „pristupna mreža“ označava segment širokopojasne mreže koji povezuje prenosnu mrežu sa prostorima ili uređajima krajnjeg korisnika;

³⁷ Direktiva 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. godine o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EC (SL L 211, 14.8.2009, str. 94).

³⁸ Regulativa (EC) br. 715/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. godine o uslovima za pristup mreži za prenos prirodnog gasa i stavljanju van snage Regulative (EC) br. 1775/2005 (SL L 211, 14.8.2009. 36).

-
139. „veleprodajni pristup” je pristup kojim se operatoru omogućava da koristi kapacitete drugog operatora. S obzirom na trenutni tehnološki razvoj, veleprodajni pristup uključuje najmanje sljedeće pristupne proizvode: (i) za mreže FTTC – pristup širokopojasnoj infrastrukturi, razdavajanje i pristup toku bitova (bitstream pristup); (ii) z kablovske mreže – pristup širokopojasnoj infrastrukturi i pristup aktivnim uslugama; (iii) za fiksne bežične mreže – pristup širokopojasnoj infrastrukturi i pristup aktivnim uslugama; (iv) za mobilne mreže: pristup širokopojasnoj infrastrukturi i pristup aktivnim uslugama (najmanje roving); (v) za satelitske platforme – pristup aktivnim uslugama; (vi) za prenosne mreže - pristup širokopojasnoj infrastrukturi i pristup aktivnim uslugama;
- 139 a. „objekti kojima je dostupna mogućnost pristupa” su objekti krajnjeg korisnika u kojima operater na zahtjev krajnjeg korisnika i u roku od četiri nedjelje od datuma podnošenja zahtjeva može da pruži širokopojasne usluge (bez obzira na to jesu li ti objekti povezani s mrežom ili nijesu). Cijena koja se naplaćuje za pružanje širokopojasnih usluga u objektima krajnjih korisnika u ovom slučaju ne smije biti veća od uobičajne naknade za priključak, što znači da ne smije uključivati nikakve dodatne ili vanredne troškove u odnosu na uobičajnu poslovnu praksu i ni u kom slučaju ne smije prekoračiti uobičajnu cijenu u predmetnoj državi članici. Tu cijenu mora da odredi nadležni nacionalni organ;
- 139 b. „socio-ekonomski pokretači” označavaju subjekte koji svojom misijom, prirodom ili lokacijom mogu direktno ili indirektno donijeti veliku socio-ekonomsku korist građanima, poslovnim i lokalnim zajednicama koje se nalaze na njihovoj okolnoj teritoriji ili području njihovog uticaja, a to su, između ostalog, javni organi vlasti, javni ili privatni subjekti kojima je povjereno pružanje usluga od opšteg interesa ili usluga od opšteg ekonomskog interesa kako je utvrđeno u članu 106 stav 2 Ugovora, kao i preduzeća koja intenzivno koriste digitalne tehnologije;
- 139 c. „koridor 5G” označava saobraćajni sistem, put, željeznicu ili unutrašnji plovni put u potpunosti pokriven infrastrukturom za digitalno povezivanje, a posebno 5G sistemima, kojima se omogućava neprekidno pružanje sinergijskih digitalnih usluga, kako je to definisano u Regulativi (EU) 2021/1153 Evropskog parlamenta i Savjeta³⁹, kao što su povezana i automatizovana mobilnost, slične usluge pametne mobilnosti za željezničku ili digitalnu povezanost duž unutrašnjih plovni puteva;
- 139 d. „vrijeme naponskog opterećenja” znači određeno vrijeme u toku dana sa tipičnim trajanjem od jednog sata, kada je mreža obično pod najvećim opterećenjem;
- 139 e. „uslovi za vrijeme naponskog opterećenja” označavaju uslove pod kojima se očekuje da će mreža funkcionisati u „vrijeme naponskog opterećenja”;
- 139 f. „relevantni vremenski horizont” označava period za provjeru planiranih privatnih investicija koji odgovara vremenskom okviru koji je država članica predvidjela za uvođenje planirane mreže koju finansira država, a koji traje od trenutka objavljivanja javne rasprave o planiranoj državnoj intervenciji do puštanja mreže u rad (na pr. do početka pružanja veleprodajnih/ili maloprodajnih usluga na mreži koju finansira država). Relevantni vremenski horizont ne može biti kraći od dvije godine;

Definicije za pomoć za kulturu i očuvanje baštine

140. „zahtjevna audiovizuelna djela” su djela koja su kao takva odredile države članice na osnovu prethodno utvrđenih kriterijuma prilikom uspostavljanja šema ili dodjele pomoći i mogu uključivati

³⁹ Regulativa (EU) 2021/1153 Evropskog parlamenta i Savjeta od 7. jula 2021. godine o uspostavljanju instrumenta za povezivanje Evrope i stavljanju van snage Regulativa (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014 (SL L 249, 14.7.2021, str. 38.)

filmove čija je jedina izvorna verzija na jeziku države članice sa ograničenom teritorijom, stanovništvom ili jezičkim područjem, kratke filmove, prvi i drugi film režisera, dokumentarne filmove ili niskobudžetske filmove ili druga komercijalno zahtjevna djela;

141. „Lista Odbora za razvojnu pomoć OECD-a” podrazumijeva sve zemlje i teritorije koje imaju pravo da prime zvaničnu razvojnu pomoć i koje su unijete na listu koju je sastavila Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD);
142. „razumna dobit” određuje se u odnosu na tipičnu dobit za dati sektor. U svakom slučaju, razumno će se smatrati stopa prinosa na kapital koja ne prelazi odgovarajuću svop stopu uvećanu za premiju od 100 baznih poena.

Definicije za pomoć za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu

143. „profesionalni sport” je bavljenje sportom u obliku plaćenog zaposlenja ili usluge, bez obzira na to da li je između profesionalnog sportiste i odgovarajuće sportske organizacije zaključen formalni ugovor o radu, pri čemu nakanda prelazi trošak učešća i predstavlja značajan dio prihoda sportiste. Putni troškovi i troškovi smještaja prilikom učešća na sportskom događaju ne smatraju se naknadom u smislu ove Regulative.

Definicije pomoći za regionalne aerodrome

144. „aerodromska infrastruktura” označava infrastrukturu i opremu preko kojih aerodrom pruža aerodromske usluge avio-kompanijama i različitim pružaocima usluga, uključujući piste, terminale, platforme, rulne staze, centralizovanu infrastrukturu za usluge zemaljskog opsluživanja i ostale objekte koji direktno podržavaju aerodromske usluge, isključujući infrastrukturu i opremu koja je prije svega potrebna za obavljanje ne vazduhoplovnih djelatnosti;
145. „aviokompanija” označava svaku avio-kompaniju sa važećom radnom licencom koju je izdala država članica ili članica Evropskog zajedničkog vazdušnog prostora u skladu sa Regulativom (EC) br. 1008/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta⁴⁰;
146. „aerodrom” je subjekt ili grupa subjekata koji obavljaju ekonomsku djelatnost pružanja aerodromskih usluga avio-kompanijama;
147. „aerodromske usluge” označavaju usluge koje aerodrom ili bilo koja njegova podružnica pružaju avio-kompanijama u svrhu osiguranja upravljanja avionima od slijetanja do polijetanja, kao i putnika i robe, kako bi se avio-kompanijama omogućilo pružanje usluga vazdušnog saobraćaja, uključujući pružanje usluga zemaljskog opsluživanja i centralizovane infrastrukture za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja;
148. „prosječni godišnji putnički saobraćaj” označava vrijednost koja se utvrđuje na osnovu dolaznog i odlaznog putničkog saobraćaja tokom dvije finansijske godine koje prethode godini u kojoj je pomoć dodijeljena;
149. „centralizovana infrastruktura za usluge zemaljskog opsluživanja” označava infrastrukturu kojom obično upravlja rukovodilac aerodroma, a na raspolaganju je različitim pružaocima usluga zemaljskog opsluživanja koji su aktivni na aerodromu u zamjenu za naknadu, osim opreme koja je u vlasništvu ili kojom upravljaju pružaoci usluga zemaljskog opsluživanja;
150. „brzi voz” je voz koji može dostići brzinu veću od 200 km/h;

⁴⁰ Regulative (EC) br. 1008/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. septembra 2008. godine o zajedničkim pravilima za obavljanje vazdušnih usluga u Zajednici (SL L 293, 31.10.2008, str. 3.).

151. „usluge zemaljskog opsluživanja” su usluge koje se pružaju korisnicima aerodroma na aerodromima kako je opisano u Prilogu Direktivi 96/67/EC⁴¹;
152. „nevazduhoplovne djelatnosti” označavaju komercijalne usluge koje se pružaju avio-kompanijama ili drugim korisnicima aerodroma, kao što su pomoćne usluge za putnike, špeditere ili druge pružaoce usluga, iznajmljivanje kancelarija i prodavnica, automobilskih parkinga i hotela;
153. „regionalni aerodrom” je aerodrom sa prosječnim godišnjim putničkim prometom do 3 miliona putnika;

Definicije pomoći za luke

154. „luka” je prostor kopna i vode sastavljen od takve infrastrukture i opreme kojom se omogućava prijem plovniha objekata, njihov utovar i istovar, skladištenje robe, prijem i isporuka te robe i ukrcaj i iskrcaj putnika, posade i drugih lica i svaka druga infrastruktura neophodne za prevoznike unutar luke;
155. „pomorska luka” je luka, koja je prvenstveno namijenjena za prijem morskih plovila;
156. „luka unutrašnjih plovniha puteva” označava luku koja nije pomorska luka, za prijem plovila na unutrašnjim plovniha putevima;
157. „lučka infrastruktura” označava infrastrukturu i objekte za pružanje lučkih usluga u vezi sa transportom, npr. pristaništa koji se koriste za privez brodova, obalni zidovi, lukobrani i plutajuće pontonske rampe u područjima plime, unutrašnji bazeni, nasipanje i melioracija zemljišta, infrastruktura za sakupljanje brodskog otpada i ostataka robe i infrastruktura za električnu energiju i gorivo u lukama preko koje snabdijevaju vozila, mobilnu terminalnu opremu i mobilnu opremu za zemaljske usluge električnom energijom, vodonikom, amonijakom i metanolom;
158. „lučka suprastruktura” označava površinske objekta (kao što je skladište), fiksnu opremu (kao što su skladišta i zgrade terminala) kao i mobilnu opremu (kao što su dizalice) smještenu u luci za pružanje lučkih usluga povezaniha sa prevozom;
159. „pristupna infrastruktura” označava bilo koju vrstu infrastrukture koja je neophodna da bi se korisnicima obezbijedio pristup i ulazak kopnom, morem ili rijekom u luku, kao što su drumske saobraćajnice, željezničke saobraćajnice, kanali i brane;
160. „jaružanje” znači uklanjanje taloga sa dna plovnog puta za pristup luci ili u luci;

-
162. „plovila” označavaju plutajuću morskou strukturu, bez obzira jesu li samohodne ili ne, sa jednim ili više deplasmanskih trupa na površini;
163. „morska plovila” označavaju plovila, osim onih što plove isključivo ili unutrašnjim plovniha putevima ili plovniha putevima unutar ili u neposrednoj blizini zaštićeniha voda;
164. „plovila unutrašnjih plovniha puteva” označavaju plovila namijenjena isključivo ili uglavnom za plovidbu unutrašnjim plovniha putevima ili plovniha putevima unutar ili u neposrednoj blizini zaštićeniha voda;

⁴¹ Direktiva Savjeta 96/67/EC od 15. oktobra 1996.godine o pristupu tržištu usluga zemaljskog opsluživanja na aerodromima Zajednice (SL L 272, 25.10.1996, str. 36.).

165. „infrastruktura za sakupljanje broskog otpada i ostataka robe” označava fiksne, plutajuće ili pokretne lučke objekte koji mogu da prime broski otpad ili ostatke robe kako je definisano Direktivom 2000/59/EC Evropskog parlamenta i Savjeta⁴².

Definicije pomoći uključene u finansijske proizvode koji su potpomognuti iz InvestEU fonda (izrazi definisani pod drugim naslovima iz ovoga člana imaju isto značenje kako je utvrđeno u tim naslovima i za pomoć uključenu u finansijske proizvode koji su potpomognuti iz InvestEU fonda)

166. „InvestEU fond”, „garancija EU”, „finansijski proizvod”, „nacionalne razvojne banke ili institucije” i „partner za implementaciju” imaju značenje utvrđeno u članu 2 Regulative (EU) 2021/523;

167. „finansijski posrednik” za potrebe odjeljka 16 označava finansijskog posrednika u smislu tačke 34, isključujući partnera za implementaciju;

168. „komercijalni finansijski posrednik” označava finansijskog posrednika koji posluje sa ciljem ostvarivanja dobiti i u potpunosti na svoj rizik, bez javne garancije, pri čemu se nacionalne razvojne banke ili institucije ne smatraju komercijalnim finansijskim posrednicima;

169. „gradski čvor TEN-T” ima značenje utvrđeno u članu 3 tački (p) Regulative (EU) br. 1315/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta⁴³;

170. „novi učesnik” označava željezničko privredno društvo u smislu člana 3 stava 1 Direktive 2012/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta⁴⁴ koje ispunjava sljedeće uslove:

(a) dobilo je dozvolu za relevantni tržišni segment u skladu sa članom 17 stav 3 Direktive 2012/34/EU manje od dvadeset godina prije dodjele pomoći;

(b) nije povezano u smislu člana 3 stava 3 Priloga I ove Regulative sa željezničkim privrednim društvom koje je dobilo dozvolu u smislu člana 3 stava 14 Direktive 2012/34/EU prije 1. januara 2010;

171. „gradski prevoz” označava prevoz unutar grada ili aglomeracije i njegovih zona putovanja;

172. „ekosistem”, „biodiverzitet” i „dobro stanje ekosistema” imaju značenje određeno u članu 2 Regulative (EU) 2020/852 Evropskog parlamenta i Savjeta⁴⁵;

Član 3 **Uslovi za izuzeće**

Šeme pomoći, individualna pomoć dodijeljena na osnovu šema pomoći i ad hoc pomoć usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 st. 2 ili 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da takva pomoć ispunjava sve uslove propisane u Poglavlju I ove Regulative, kao i posebne uslove za odgovarajuću kategoriju pomoći propisane u Poglavlju III ove Regulative.

⁴² Direktiva 2000/59/EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 27. novembra 2000. godine o lučkim objektima za prihvatanje broskog otpada i ostataka robe (SL L 332, 28.12.2000, str. 81.).

⁴³ Regulativa (EU) br. 1315/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2013. godine o smjernicama Unije za razvoj transevropske saobraćajne mreže i stavljanju van snage Odluke br. 661/2010/EU (SL L 348, 20.12.2013, str. 1.).

⁴⁴ Direktiva 2012/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 21. novembra 2012. godine o uspostavljanju jedinstvenog Evropskog željezničkog prostora (SL L 343, 14.12.2012, str. 32.).

⁴⁵ Regulativa (EU) 2020/852 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. juna 2020. o uspostavljanju okvira za omogućavanje održivog ulaganja i izmjeni Regulative (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020, str. 13.).

Član 4 Pragovi za prijavu

1. Ova regulativa ne primjenjuje se na pomoć koja prelazi sljedeće pragove:
- (a) za regionalnu pomoć za ulaganje: za ulaganje sa prihvatljivim troškovima u iznosu od 110 miliona EUR ili više, iznosi pomoći po privrednom društvu po projektu ulaganja, kao što je navedeno u nastavku:
 - u slučajevima maksimalnog inteziteta regionalne pomoći od 10%: 8,25 miliona EUR;
 - u slučajevima maksimalnog inteziteta regionalne pomoći od 15%: 12,38 miliona EUR;
 - u slučajevima maksimalnog inteziteta regionalne pomoći od 20%: 16,5 miliona EUR;
 - u slučajevima maksimalnog inteziteta regionalne pomoći od 25%: 20,63 miliona EUR;
 - u slučajevima maksimalnog inteziteta regionalne pomoći od 30%: 24,75 miliona EUR;
 - u slučajevima maksimalnog inteziteta regionalne pomoći od 35%: 28,88 miliona EUR;
 - u slučajevima maksimalnog inteziteta regionalne pomoći od 40%: 33 miliona EUR;
 - u slučajevima maksimalnog inteziteta regionalne pomoći od 50%: 41,25 miliona EUR;
 - u slučajevima maksimalnog inteziteta regionalne pomoći od 60%: 49,5 miliona EUR;
 - u slučajevima maksimalnog inteziteta regionalne pomoći od 70%: 57,75 miliona EUR;
 - (b) za regionalnu pomoć za urbani razvoj: 22 miliona EUR kako je utvrđeno u članu 16 stav 3;
 - (c) za pomoć za ulaganje za MSP-a: 8,25 miliona EUR po privrednom društvu po projektu ulaganja;
 - (d) za pomoć za konsultantske usluge u korist MSP-a: 2,2 miliona EUR po privrednom društvu, po projektu;
 - (e) za pomoć MSP-ovima za učešće na sajmovima: 2,2 miliona EUR po privrednom društvu, po godini;
 - (ea) za pomoć mikropreduzećima u obliku javnih intervencija koje se odnose na snabdijevanje električnom energijom, gasom ili toplotom iz člana 19c: 200 000 EUR po korisniku u kalendarskoj godini. Za mikropreduzeća koja se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom to ograničenje iznosi 25 000 EUR po korisniku u kalendarskoj godini, a za mikropreduzeća koja se bave ribarstvom i akvakulturom ograničenje iznosi 30 000 EUR po korisniku u kalendarskoj godini;
 - (eb) za pomoć malim i srednjim preduzećima u vidu privremenih javnih intervencijama koje se odnose na snabdijevanje električnom energijom, gasom ili toplotom proizvedenom iz prirodnog gasa ili električne energije, kako bi se ublažio uticaj povećanja cijena nakon ruske ratne agresije na Ukrajinu iz člana 19d: 2 miliona EUR po korisniku u kalendarskoj godini. Za mala i srednja preduzeća koja se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom to ograničenje iznosi 250 000 EUR po korisniku u kalendarskoj godini, a za mala i srednja preduzeća koja posluju u oblasti ribarstva i akvakulture 300 000 EUR po korisniku u kalendarskoj godini. Pomoć koja se dodjeljuje preduzećima koja se bave preradom i prometom poljoprivrednih proizvoda uslovljena je time da se djelimično ili u potpunosti ne prenosi na primarne proizvođače;
 - (f) za pomoć privrednim društvima koja učestvuju u projektima evropske teritorijalne saradnje: za pomoć u skladu sa članom 20: 2,2 miliona EUR po privrednom društvu po projektu; za pomoć u skladu sa članom 20a: iznosi utvrđeni članom 20a stav 2 po privrednom društvu, po projektu;
 - (g) za pomoć za rizično finansiranje: 16,5 miliona EUR po prihvatljivom privrednom društvu kako je utvrđeno u članu 21 stav 8 i člani 21a stav 2;
 - (h) za pomoć za novoosnovana privredna društva: iznosi po privrednom društvu utvrđeni u članu 22 st. 3, 4, 5 i 7;
 - (i) za pomoć za istraživanje i razvoj;

- i. ako je projekat pretežno fundamentalno istraživanje: 55 miliona EUR po privrednom društvu po projektu; to je slučaj ako više od polovine opravdanih troškova projekta nastaje kroz djelatnosti obuhvaćene kategorijom fundamentalnog istraživanja;
 - ii. ako je projekat pretežno industrijsko istraživanje: 35 miliona EUR po privrednom društvu po projektu; to je slučaj ako više od polovine opravdanih troškova projekta nastaje kroz djelatnosti obuhvaćene kategorijom industrijskog istraživanja ili kategorijama industrijskog istraživanja i fundamentalnog istraživanja zajedno;
 - iii. ako je projekat pretežno eksperimentalni razvoj: 25 miliona EUR po privrednom društvu, po projektu; to je slučaj ako više od polovine opravdanih troškova projekta nastaje kroz djelatnosti obuhvaćene kategorijom eksperimentalnog razvoja;
 - iv. ako je riječ o projektu koji je projekat EUREKA ili se sprovodi u okviru zajedničkog privrednog društva osnovanog na osnovu člana 185 ili člana 187 Ugovora, ili ako ispunjava uslove iz člana 25 stav 6 tačka (d), iznosi iz tačaka (i) do (iii) udvostručuju se;
 - v. ako se pomoć za projekte istraživanja i razvoja dodjeljuje u obliku povratnih avansa koji se, ukoliko ne postoji prihvaćena metodologija za izračunavanje njihovog bruto ekvivalenta pomoći, izražavaju kao procenat opravdanih troškova, a mjerom je predviđeno da se u slučaju uspješnog rezultata projekta, na osnovu razumne i promišljene pretpostavke, avansi vraćaju uz kamatnu stopu koja je barem jednaka diskontnoj stopi koja važi u trenutku dodjele pomoći, iznosi iz tač. (i) do (iv) povećavaju se za 50 %;
 - vi. za pomoć za studije izvodljivosti u pripremi istraživačkih djelatnosti: 8,25 miliona EUR po studiji;
 - vii. za pomoć MSP-a za projekte istraživanja i razvoja kojima je dodijeljena oznaka kvaliteta „pečat izvrsnosti” i koji se implementiraju u skladu s članom 25a, iznos iz člana 25a;
 - viii. za pomoć za Marija Sklodovska-Kiri akcije i aktivnosti u okviru Provjere koncepta European Research Council (ERC) sprovedene u skladu sa članom 25b, iznosi iz člana 25b;
 - ix. za pomoć povezanu sa sufinansiranim projektima istraživanja i razvoja koji se implementiraju u skladu sa članom 25c, iznosi iz člana 25c.;
 - x. za pomoć za aktivnosti udruživanja, iznosi iz člana 25d;
 - xi. za pomoć uključenu u sufinansiranje projekata podržanih u okviru Evropskog odbrambenog fonda ili Evropskog programa za razvoj odbrambene industrije u skladu sa članom 25e: 80 miliona EUR po privrednom društvu, po projektu;
- (j) za pomoć za ulaganje u istraživačke infrastrukture: 35 miliona EUR po infrastrukturi;
- (ja) za pomoć za ulaganje u infrastrukture za testiranje i eksperimentisanje: 25 miliona EUR po infrastrukturi;
- (k) za pomoć za inovativne klustere: 10 miliona EUR po klasteru;
- (l) za pomoć za inovacije za MSP-a: 10 miliona EUR po privrednom društvu po projektu;
- (m) za pomoć za inovacije procesa i organizacione inovacije; 12,5 miliona EUR po privrednom društvu po projektu;
- (n) za pomoć za usavršavanje: 3 miliona EUR po projektu usavršavanja;
- (o) za pomoć za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju: 5,5 miliona EUR po privrednom društvu godišnje;
- (p) za pomoć za zapošljavanje radnika sa invaliditetom u obliku subvencija zarada: 11 miliona EUR po privrednom društvu godišnje;

- (q) za pomoć za naknadu dodatnih troškova zapošljavanja radnika sa invaliditetom: 11 miliona EUR po privrednom društvu godišnje;
- (r) za pomoć za naknadu troškova pomoći koja se pruža radnicima u nepovoljnom položaju: 5,5 miliona EUR po privrednom društvu godišnje;
- (s) za pomoć za ulaganje u zaštitu životne sredine, osim ako nije drugačije navedeno: 30 miliona EUR po privrednom društvu po projektu ulaganja;
- (sa) za pomoć za namjensku infrastrukturu i skladište iz člana 36 stav 4: 25 miliona EUR po projektu;
- (sb) za pomoć za ulaganje u infrastrukturu za punjenje ili snabdijevanje gorivom iz člana 36a st. (1) i (2): 30 miliona EUR po privrednom društvu po projektu, a u slučaju šema, prosječan godišnji budžet od 300 miliona EUR;
- (sc) za pomoć za ulaganje za kombinovana poboljšanja energetske i ekološke performansi zgrada iz člana 38a stav 7 i člana 39 stav 2a: 30 miliona EUR po privrednom društvu po projektu;
- (sd) za pomoć za olakšavanje sklapanje ugovora o energetske performansi iz člana 38b: 30 miliona EUR ukupnog nominalnog preostalog iznosa finansiranja po korisniku;
- (se) za pomoć za ulaganje u projekte energetske efikasnosti u zgradama u obliku finansijskih instrumenata: iznosi navedeni u članu 39 stav 5;
- (sf) za pomoć u obliku smanjenja poreza ili naknada za zaštitu životne sredine iz člana 44a: 50 miliona EUR po šemi godišnje;

-
- (v) za operativnu pomoć za promociju električne energije iz obnovljivih izvora kako je navedeno u članu 42 i operativnu pomoć za promociju energije i vodonika iz obnovljivih izvora u malim projektima i za promociju zajednica obnovljivih izvora energije iz člana 43: 30 miliona EUR po privrednom društvu po projektu; ukupni budžeti svih šema prema članu 42 i ukupni budžeti svih šema prema članu 43 ne bi trebalo da prelaze 300 miliona EUR godišnje;
 - (w) za pomoć za sisteme centralnog grijanja i/ili hlađenja, kako je navedeno u članu 46: 50 miliona EUR po privrednom društvu po projektu ulaganja;
 - (x) za pomoć za energetske infrastrukture, kako je navedeno u članu 48: 70 miliona EUR po privrednom društvu po projektu ulaganja;
 - (y) za pomoć za uvođenje fiksnih širokopoljnih mreža koja se dodjeljuje u obliku bespovratnih sredstava: 100 miliona EUR ukupnih troškova po projektu; za pomoć za fiksnu širokopoljnu infrastrukturu koja se dodjeljuje u obliku finansijskog instrumenta, nominalni iznos ukupnog finansiranja dodijeljenog bilo kojem krajnjem korisniku po projektu ne smije biti veći od 150 miliona EUR;
 - (ga) za pomoć za uvođenje 4G ili 5G mobilnih mreža koja se dodjeljuje u obliku bespovratnih sredstava: 100 miliona EUR ukupnih troškova po projektu; za pomoć za 4G ili 5G mobilne mreže koje se dodjeljuju u obliku finansijskog instrumenta, nominalni iznos ukupnog finansiranja dodijeljenog bilo kojem krajnjem korisniku po projektu ne smije biti veći od 150 miliona EUR;
 - (yb) za pomoć određenim projektima od zajedničkog interesa u području Transevropske infrastrukture za digitalno povezivanje koja se finansira u skladu sa Regulativom (EU) 2021/1153 Evropskog parlamenta i Savjeta ili kojima je dodijeljena oznaka „pečat izvrsnosti” u skladu sa tom Regulativom, koje se dodjeljuju u obliku bespovratnih sredstava: 100 miliona EUR ukupnih troškova po projektu; za pomoć za određene projekte od zajedničkog interesa u području Transevropskih infrastrukture koje se dodjeljuju u obliku finansijskog instrumenta, nominalni iznos ukupnog finansiranja dodijeljenog bilo kojem krajnjem korisniku po projektu ne smije biti veći od 150 miliona EUR;

- (yc) za pomoć u obliku šema sa vaučerima za povezivanje: ukupni budžet za državnu pomoć tokom 24 mjeseca za sve šeme vaučera za povezivanje u državi članici ne smije biti veći od 50 miliona EUR (ukupni iznos koji uključuje nacionalne, regionalne ili lokalne šeme vaučera);
- (yd) za pomoć za postavljanje prenosnih mreža koje se dodjeljuju u obliku bespovratnih sredstava: 100 miliona EUR ukupnih troškova po projektu; za pomoć za postavljanja prenosnih mreža koje se dodjeljuju u obliku finansijskog instrumenta nominalni iznos ukupnog finansiranja dodjeljenog bilo kom krajnjem korisniku po projektu ne smije biti veći od 150 miliona EUR;
- (z) za pomoć za ulaganje u kulturu i očuvanje baštine: 165 miliona EUR po projektu; za operativnu pomoć za kulturu i očuvanje baštine: 82,5 miliona EUR po privrednom društvu godišnje;
- (aa) za šeme pomoći za audiovizuelna djela: 55 miliona EUR po šemi godišnje;
- (bb) za pomoć za ulaganje u sportske i višenamjenske rekreativne infrastrukture: 33 miliona EUR ili ukupni troškovi koji prelaze 110 miliona EUR po projektu; za operativnu pomoć za sportsku infrastrukturu: 2,2 miliona EUR po infrastrukturi godišnje;
- (cc) za pomoć za ulaganje u lokalne infrastrukture: 11 miliona EUR ili ukupni troškovi koji prelaze 22 miliona EUR za istu infrastrukturu;
- (dd) za pomoć za ulaganje u regionalne aerodrome: intenziteti pomoći i iznosi pomoći utvrđeni u članu 56a;
- (ee) za pomoć za ulaganje u morske luke: opravdani troškovi od 143 miliona EUR po projektu (ili 165 miliona EUR po projektu ulaganja u morsku luku uključenu u plan rada koridora osnovne mreže kako je navedeno u članu 47 Regulative (EU) br. 1315/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta⁴⁶); što se tiče jaružanja, projekat se definiše kao sva jaružanja koja su sprovedena u jednoj kalendarskoj godini;
- (ff) za pomoć za ulaganje u luke unutrašnjih plovnih puteva: opravdani troškovi od 44 miliona EUR po projektu (ili 55 miliona EUR po projektu ulaganja u luke unutrašnjih plovnih puteva uključene u plan rada koridora osnovne mreže kako je navedeno u članu 47 Regulative (EU) br. 1315/2013); što se tiče jaružanja, projekat se definiše kao sva jaružanja koja su sprovedena u jednoj kalendarskoj godini;
- (gg) za pomoć uključenu u finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima iz InvestEU fonda: iznosi utvrđeni u poglavlju III odjeljak 16; i
- (hh) za pomoć MSP-a za troškove koji su nastali učešćem u projektima lokalnog razvoja („CLLD”) vođenim od strane zajednice: za pomoć u skladu sa članom 19a: 2 miliona EUR po privrednom društvu po projektu; za pomoć u skladu sa članom 19b: iznosi utvrđeni u članu 19b stav 2 po projektu.
2. Pragovi utvrđeni ili navedeni u stavu 1 ne smiju se izbjegavati vještačkim razdvajanjem šema ili projekata pomoći.

Član 5

Transparentnost pomoći

1. Ova regulativa se primjenjuje isključivo na pomoć za koju je moguće unaprijed precizno izračunati bruto ekvivalent pomoći bez potrebe za sprovođenjem procjene rizika („transparentna pomoć”).
2. Sljedeće kategorije pomoći smatraju se transparentnim:
 - (a) pomoć u obliku bespovratnih sredstava i subvencija kamatne stope;
 - (b) pomoć u obliku zajmova ako je bruto ekvivalent pomoći izračunat na osnovu referentne stope koja važi u trenutku dodjele pomoći;

⁴⁶ Regulativa (EU) br. 1315/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2013. godine o smjernicama Unije za razvoj trans – evropske saobraćajne mreže i stavljanju van snage Odluke br. 661/2010/EU (SL L 348, 20.12.2013, str. 1.).

- (c) pomoć u obliku garancija:
 - i. ako je bruto ekvivalent pomoći izračunat na osnovu godišnjih minimalnih premija osiguranja navedenih u Saopštenju Komisije; ili
 - ii. ako je, prije sprovođenja mjere, metodologija za izračunavanje bruto ekvivalenta pomoći garancije odobrena na osnovu Saopštenja Komisije o primjeni čl. 87 i 88 Ugovora o EZ na državnu pomoć u obliku garancija⁴⁷, ili bilo kog naknadnog saopštenja nakon što je Komisija primila obavještenje o ovoj metodologiji u skladu sa tada važećom regulativom Komisije u oblasti državne pomoći, a odobrena metodologija izričito se odnosi na predmetnu vrstu garancije i osnovne transakcije za koju je izdata, u smislu primjene ove regulative;
- (d) pomoć u obliku poreskih olakšica ako mjera predviđa gornju granicu koja obezbjeđuje da se ne prekorači primjenjivi prag;
- (e) pomoć za regionalni urbani razvoj ako su ispunjeni uslovi iz člana 16;
- (ea) pomoć za privredna društva za njihovo učešće u projektima Evropske teritorijalne saradnje u skladu s članom 20a ako je njome predviđena gornja granica koja obezbjeđuje da se ne prekorači primjenjivi prag utvrđen u članu 20a;
- (f) pomoć u obliku mjera finansiranja rizika ako su ispunjeni uslovi iz člana 21 i 21a;
- (g) pomoć za novoosnovana privredna društva ako su ispunjeni uslovi iz člana 22;
- (ga) pomoć za MSP-a u obliku smanjenih naknada za pristup ili besplatnog pristupa savjetodavnim uslugama za inovacije i uslugama podrške inovacijama, kako je definisano u članu 2, st. 94 i 95, respektivno, koje nude, na primjer, organizacije za istraživanje i širenje znanja, istraživačke infrastrukture, infrastrukturu za testiranje i eksperimentisanje ili klastere inovacija zasnovane na šemi pomoći pod uslovom da su ispunjeni sledeći uslovi:
 - i. korist koja se sastoji u smanjenim naknadama ili stečenom besplatnom pristupu može se kvantifikovati i dokazati;
 - ii. potpuni ili djelimični popusti na cijenu usluga i pravila u skladu sa kojima se MSP-a mogu da apliciraju za popuste, budu odabrani za popuste i kojima se popusti mogu odobriti su javno dostupni (putem web sajtova ili na drugi odgovarajući način) pre nego što pružalac usluga počne da nudi popuste;
 - iii. pružalac usluga će voditi evidenciju o iznosima pomoći dodijeljene svakom MSP-u u obliku popusta na cijene kako bi se uvjerio da se poštuju gornje granice navedene u članu 28 st. 3 i 4. Takva evidencija će se čuvati 10 godina od datuma kada je pružalac usluga dodijelio posljednju pomoć;
- (h) pomoć za projekte energetske efikasnosti ako su ispunjeni uslovi iz člana 39;
- (i) pomoć u obliku premija koje se dodaju na tržišnu cijenu ako su ispunjeni uslovi iz člana 42;
- (j) pomoć u obliku povrtanih avansa ako ukupan nominalni iznos povrtanog avansa ne prelazi pragove koji se primjenjuju na osnovu ove Regulative ili ako je, prije sprovođenja mjere, metodologija za izračunavanje bruto ekvivalenta pomoći povrtanog avansa prihvaćena nakon prijave te metodologije Komisiji;
- (k) pomoć u obliku prodaje ili zakupa materijalne imovine ispod tržišne cijene ako je vrijednost utvrđena ili nezavisnim stručnim vještačenjem prije te transakcije ili pozivanjem na javno dostupne, redovno ažurirane i opšte prihvaćene referentne vrijednosti;

⁴⁷ SL C 155, 20.6.2008, str. 10.

- (l) pomoć uključena u finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima iz InvestEU fonda, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni u poglavlju III odjeljku 16;
- (m) pomoć mikro preduzećima u vidu javnih intervencija u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom, gasom ili toplotom ako su ispunjeni uslovi iz člana 19c;
- (n) pomoć MSP-a u vidu privremenih javnih intervencija u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom, gasom ili toplotom proizvedenom iz prirodnog gasa ili električne energije kako bi se ublažio uticaj povećanja cijena nakon vojne agresije Rusije na Ukrajinu iz člana 19d.

Član 6

Podsticajni efekat

1. Ova regulativa primjenjuje se isključivo na pomoć koja ima podsticajni efekat.
2. Smatra se da pomoć ima podsticajni efekat ako je korisnik predmetnoj državi članici podnio pisani zahtjev za pomoć prije početka rada na projektu ili djelatnosti. Zahtjev za pomoć mora da sadrži najmanje sljedeće informacije:
 - (a) naziv i veličinu privrednog društva;
 - (b) opis projekta, uključujući datume njegovog početka i završetka;
 - (c) lokaciju projekta;
 - (d) listu troškova projekta;
 - (e) vrstu pomoći (bespovratna sredstva, zajam, garancija, povratni avans, dokapitalizacija ili drugo) i iznos javnog finansiranja potrebnog za projekat.
3. Smatra se da ad hoc pomoć za velika preduzeća ima podsticajni efekat ako je, uz obezbjeđivanje ispunjenosti uslova iz stava 2, država članica prije dodjele predmetne pomoći provjerila da se dokumentacijom koju je pripremio korisnik potvrđuje da će pomoć dovesti do jednog ili više sljedećih rezultata:
 - (a) za regionalnu investicionu pomoć: da je sproveden projekat koji bez pomoći ne bi bio sproveden u predmetnom području ili ne bi bio dovoljno profitabilan za korisnika u predmetnom području;
 - (b) u svim ostalim slučajevima, da postoji
 - značajno povećanje obima projekta/djelatnosti kao rezultat pomoći, ili
 - značajno povećanje ukupnog iznosa koji je korisnik potrošio na projekat/djelatnost kao rezultat pomoći, ili
 - značajno povećanje brzine završetka predmetnog projekta/djelatnosti.
4. Odstupanjem od st. 2 i 3, smatra se da mjere u obliku poreskih olakšica imaju podsticajni efekat ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - (a) mjerom se uspostavlja pravo na pomoć u skladu sa objektivnim kriterijumima i bez dalje primjene diskrecionog prava države članice; i
 - (b) mjera je donijeta i stupila je na snagu prije početka rada na projektu ili djelatnosti kojima je dodijeljena pomoć, osim u slučaju naknadnih poreskih šema ako je djelatnost već bila obuhvaćena prethodnim šemama u obliku poreskih olakšica.
5. Odstupajući od st. 2, 3 i 4, za sljedeće kategorije pomoći ne zahtijeva se da imaju podsticajni efekat ili se ne smatra da imaju podsticajni efekat:
 - (a) regionalna operativna pomoć i pomoć za regionalni urbani razvoj ako su ispunjeni relevantni uslovi iz čl. 15 i 16;
 - (b) pomoć za pristup finansiranju za MSP-ove, ako su ispunjeni relevantni uslovi iz čl. 21, 21a i 22;

- (c) pomoć za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju u obliku subvencija zarada i pomoć za zapošljavanje radnika sa invaliditetom u obliku subvencija zarada ako su ispunjeni relevantni uslovi iz člana 32 odnosno člana 33;
- (d) pomoć za naknadu dodatnih troškova zapošljavanja radnika sa invaliditetom i pomoć za naknadu troškova pomoći pružene radnicima u nepovoljnom položaju, ako su ispunjeni uslovi iz čl. 34 i 35;
- (e) pomoć u obliku smanjenja poreza za zaštitu životne sredine u skladu sa Direktivom 2003/96/EZ ako su ispunjeni uslovi iz člana 44 ove Regulative;
- (f) pomoć za nadoknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim nepogodama ako su ispunjeni uslovi iz člana 50;
- (g) socijalna pomoć za prevoz stanovnika udaljenih regiona ako su ispunjeni uslovi iz člana 51;
- (h) pomoć za kulturu i očuvanje kulturne baštine ako su ispunjeni uslovi iz člana 53.
- (i) pomoć za privredna društva koja učestvuju u projektima evropske teritorijalne saradnje, ako su ispunjeni relevantni uslovi iz čl. 20 ili 20a;
- (j) pomoć za projekte istraživanja i razvoja kojima je dodijeljena oznaka kvaliteta „pečat izvrsnosti“, Marija Sklodovska-Kiri akcije i aktivnosti u okviru Provjere koncepta ERC-a kojima je dodijeljena oznaka kvaliteta „pečat izvrsnosti“, pomoć uključena u sufinansirane projekte i sufinansirane aktivnosti udruživanja, ako su ispunjeni relevantni uslovi utvrđeni u čl. 25a, 25b, 25c ili 25d.;
- (k) pomoć uključena u finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima iz InvestEU fonda, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni u poglavlju III, odjeljak 16;
- (l) pomoć za MSP-ove koja učestvuju u projektima lokalnog razvoja („CLLD“) koje vodi zajednica ili imaju koristi od tih projekata ako su ispunjeni relevantni uslovi iz čl. 19a ili 19b;
- (m) pomoć za sanaciju štete po životnu sredinu i oporavak prirodnih staništa i ekosistema kada su troškovi sanacije ili oporavka veći od povećanja vrijednosti zemljišta ili imovine i ako su ispunjeni uslovi iz člana 45;
- (n) pomoć za zaštitu biodiverziteta i implementaciju ekološki prihvatljivih rješenja za prilagođavanje klimatskim promjenama i ublažavanje njihovih posljedica kada su ispunjeni uslovi iz člana 45;
- (o) pomoć za promociju energije iz obnovljivih izvora energije u skladu sa čl. 41, 42 i 43 kada se pomoć dodjeljuje automatski u skladu sa objektivnim i nediskriminatornim kriterijumima i bez dalje primjene diskrecionog prava od strane države članice i mjera je usvojena i stupila je na snagu prije početka rada na projektu ili djelatnosti za koje je dodijeljena pomoć;
- (p) pomoć mikropreduzećima u vidu javnih intervencija u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom, gasom ili toplotom, pod uslovima navedenim u članu 19c;
- (q) pomoć MSP-a u obliku privremenih javnih intervencija u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom, gasom ili toplotom proizvedenom iz prirodnog gasa ili električne energije da bi se ublažio uticaj povećanja cijena nakon vojne agresije Rusije na Ukrajinu, pod uslovima navedenim u članu 19d.

Član 7

Intenzitet pomoći i opravdani troškovi

1. Svi iznosi koji se upotrebljavaju za izračunavanje intenziteta pomoći i opravdanih troškova treba da budu iznosi prije odbitka poreza ili drugih dažbina. Porez na dodatu vrijednost naplaćen na opravdane troškove ili rashode, koji se vraća u skladu sa važećim nacionalnim poreskim zakonom, ne uzima se u obzir prilikom izračunavanja inteziteta pomoći i opravdanih troškova. Opravdani troškovi treba da budu potkrijepljeni pisanim dokazima koji treba da budu jasni, konkretni i ažurirani. Iznosi opravdanih

troškova mogu se izračunati u skladu sa pojednostavljenim mogućnostima finansiranja, pod uslovom da se aktivnost barem djelimično finansira iz fonda Unije koji dozvoljava korišćenje pojednostavljene mogućnosti finansiranja u skladu sa relevantnom odredbom o izuzeću. U tom slučaju se primjenjuju pojednostavljene mogućnosti finansiranja predviđene relevantnim pravilima za upravljanje fondom Unije. Pored toga, za projekte koji se sprovode u skladu sa Planovima oporovaka i otpornosti koje je odobrio Savjet u skladu Regulativom (EU) 2021/241 Evropskog parlamenta i Savjeta⁴⁸, iznosi opravdanih troškova mogu se takođe izračunati u skladu sa pojednostavljenim mogućnostima finansiranja, pod uslovom da se koriste pojednostavljene mogućnosti finansiranja definisane u Regulativi (EU) br. 1303/2013 ili Regulativi (EU) 2021/1060. Pored toga, za pomoć prema članovima 25a i 25b, indirektni troškovi se mogu izračunati u skladu sa pravilima utvrđenim u odgovarajućem stavu 3 čl. 25a i 25b.

2. Ako se pomoć ne dodjeljuje u obliku bespovratnih sredstava, iznos pomoći jednak je bruto ekvivalentu pomoći.
3. Buduća pomoć, uključujući pomoć koja se isplaćuje u više rata će se diskontovati na njenu vrijednost u trenutku dodjele. Opravdane troškove treba diskontovati na njihovu vrijednost u trenutku dodjele pomoći. Kamatna stopa koju treba primijeniti prilikom diskontovanja je diskontna stopa koja se primjenjuje u trenutku dodjele pomoći.

-
5. Ako se pomoć dodjeljuje u obliku povratnih avansa koji se, ukoliko ne postoji prihvaćena metodologija za izračunavanje njihovog bruto ekvivalenta pomoći, izražavaju kao procenat opravdanih troškova, a mjerom se predviđa da se u slučaju uspješnog rezultata projekta, koji je definisan na osnovu razumne i pažljive pretpostavke, avansi vraćaju uz kamatnu stopu koja je barem jednaka diskontnoj stopi koja važi u trenutku dodjele pomoći, maksimalni intenziteti pomoći iz Poglavlja III mogu se povećati za 10 procentnih poena.
 6. Ako se regionalna pomoć dodjeljuje u obliku povratnih avansa, maksimalni intenziteti pomoći utvrđeni mapom regionalne pomoći koja je na snazi u trenutku dodjele pomoći ne smiju se povećavati.

Član 8 **Kumulacija**

1. Prilikom utvrđivanja da li se poštuju pragovi za prijavu iz člana 4 i maksimalni intenziteti pomoći iz Poglavlja III, u obzir se uzima ukupni iznos državne pomoći za djelatnost, projekat ili privredno društvo kojima je dodijeljena pomoć.
2. Ako se finansijska sredstva Unije kojim centralno upravljaju institucije, agencije, zajednička privredna društva ili drugi organi Unije, a koji nijesu direktno ili indirektno pod kontrolom države članice, kombinuju sa državnom pomoći, za potrebe utvrđivanja da li se poštuju pragovi za prijavu i maksimalni intenziteti pomoći ili maksimalni iznosi pomoći, u obzir se uzima samo ta državna pomoć, pod uslovom da ukupan iznos javnih finansijskih sredstava dodijeljenih u vezi sa istim opravdanim troškovima ne prelazi najpovoljniju stopu finansiranja utvrđenu važećim propisima zakonodavstva Unije. Izuzetno od toga, ukupno javno finansiranje projekata koje podržava Evropski odbrambeni fond može dostići do ukupnih opravdanih troškova projekta, bez obzira na maksimalnu stopu finansiranja koja se

⁴⁸Regulativa (EU) 2021/241 Evropskog parlamenta i Savjeta od 12. februara 2021. godine o uspostavljanju instrumenta za oporavak i otpornost (SL L57, 18.02.2021., str.17).

primjenjuje u okviru ovog fonda, pod uslovom da se poštuju pragovi za prijavu i maksimalni intenziteti pomoći ili maksimalni iznosi pomoći prema ovoj Regulativi.

3. Pomoć čije je opravdanje troškove moguće utvrditi, a koja se izuzima na osnovu ove regulative može se kumulirati:
 - (a) sa bilo kojom drugom državnom pomoći, pod uslovom da se te mjere odnose na različite opravdane troškove koje je moguće utvrditi;
 - (b) sa bilo kojom drugom državnom pomoći u vezi sa istim opravdanim troškovima, bilo da se oni djelimično ili potpuno preklapaju, samo ako se takvom kumulacijom ne prelazi najviši intenzitet pomoći ili iznos pomoći koji se primjenjuje na tu pomoć na osnovu ove Regulative.

Finansiranje koje se krajnjim korisnicima dodjeljuje uz pomoć iz InvestEU fonda obuhvaćeno Poglavljem III Odjeljak 16 i troškovi koje ono pokriva se ne uzimaju u obzir za utvrđivanje usklađenosti sa odredbama o kumulaciji utvrđenim u prvoj rečenici ove tačke. Umjesto toga, iznos relevantan za utvrđivanje usklađenosti sa odredbama o kumulaciji iz prve rečenice ove tačke izračunava se na sljedeći način. Prvo, nominalni iznos finansiranja potpomognutog od strane InvestEU fonda oduzima se od ukupnih opravdanih troškova projekta čime se dobijaju ukupni preostali opravdani troškovi; zatim se maksimalna pomoć računa primjenom relevantnog najvišeg intenziteta pomoći ili iznosa pomoći samo na ukupne preostale opravdane troškove.

U slučajevima članova za koje je prag za prijavu izražen kao maksimalni iznos pomoći, nominalni iznos finansiranja koje se krajnjim korisnicima dodjeljuje uz pomoć iz InvestEU fonda ne uzima se u obzir ni za utvrđivanje jesu li se poštovali pragovi za prijavu iz člana 4.

Alternativno, za starije zajmove ili garancije za starije zajmove koji se finansiraju sredstvima iz InvestEU fonda u skladu sa Poglavljem III Odjeljak 16, bruto ekvivalent pomoći uključen u takve zajmove ili garancije koji se dodjeljuju krajnjim korisnicima može se izračunati i u skladu sa članom 5 stavom 2 tačke (b) ili (c). Taj bruto ekvivalent pomoći može se koristiti za osiguranje, u skladu sa prvom rečenicom ove tačke, da kumulacija sa bilo kojom drugom pomoći za iste opravdane troškove koje je moguće utvrditi, ne pređe najviši intenzitet pomoći ili iznos pomoći koji se primjenjuje na pomoć u skladu sa ovom Regulativom ili relevantni prag za prijavu u skladu sa ovom Regulativom.

4. Pomoć bez opravdanih troškova koje je moguće utvrditi, a koji se izuzimaju na osnovu čl. 19b, 20a, 21, 21a, 22 ili 23 i člana 56e stav 5 tačka (a) podtačke ii, iii, ili iv, člana 56e stav 10 i člana 56f može se kumulirati sa bilo kojom drugom državnom pomoći sa opravdanim troškovima koje je moguće utvrditi. Pomoć bez opravdanih troškova koje je moguće utvrditi može se kumulirati sa bilo kojom drugom državnom pomoći bez opravdanih troškova koje je moguće utvrditi do najvišeg relevantnog ukupnog praga za finansiranje utvrđenog u odnosu na posebne okolnosti svakog pojedinog slučaja na osnovu ove ili druge regulative ili odluke o opštem grupnom izuzeću koju je donijela Komisija. Pomoć bez opravdanih troškova koje je moguće utvrditi, a koji se izuzimaju na osnovu ove Regulative mogu se kumulirati sa bilo kojom drugom državnom pomoći bez opravdanih troškova koje je moguće utvrditi, koja se daje za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u privredi države članice u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (b) Ugovora koji je odlukom odobrila Komisija. Pomoć bez opravdanih troškova koje je moguće utvrditi izuzeti prema članu 56e stav 5 tačka (a) podtačke ii, iii ili (iv), član 56e stav 10 i član 56f može se kumulirati sa bilo kojom drugom državnom pomoći bez opravdanih troškova koje je moguće utvrditi, a koja se izuzima na osnovu istih članova.

5. Državna pomoć koja se izuzima na osnovu ove Regulative ne kumulira se sa pomoći de minimis u odnosu na iste opravdane troškove ako bi takva kumulacija dovela do toga da određeni intenzitet pomoći pređe intenzitete pomoći iz Poglavlja III ove Regulative.
6. Odstupanjem od stava 3 tačka (b), pomoć u korist radnika sa invaliditetom, kako je utvrđeno u čl. 33 i 34, može se kumulirati sa ostalim pomoćima izuzetim na osnovu ove Regulative u vezi sa istim opravdanim troškovima koji prelaze najviši primjenjivi prag na osnovu ove Regulative, pod uslovom da takva kumulacija ne dovede do intenziteta pomoći koji prelazi 100% relevantnih troškova za period tokom kojeg su predmetni radnici zaposleni.
7. Izuzetno od st. 1 do 6, prilikom određivanja poštuju li se gornje granice za regionalnu operativnu pomoć u najudaljenijim regionima, kako je navedeno u članu 15 stav 4, u obzir se uzima samo regionalna operativna pomoć u najudaljenijim regionima koja se sprovodi u skladu sa ovom Regulativom.

Član 9

Objavlivanje i informacije

1. Predmetna država članica će obezbijediti da putem modula Komisije za transparentnu dodjelu pomoći⁴⁹ ili na sveobuhvatnoj internet stranici o državnoj pomoći, na nacionalnom ili regionalnom nivou, bude objavljeno sljedeće:
 - (a) sažetak informacija iz člana 11 u standardizovanom formatu utvrđenom u Prilogu II ili link koji omogućava pristup tom sažetku;
 - (b) cjelokupan tekst svake mjere pomoći iz člana 11 ili link koji omogućava pristup cjelokupnom tekstu;
 - (c) informacije iz Priloga III o dodjeli svake individualne pomoći koja prelazi 100 000 EUR, ili za pomoć koja se odnosi na finansijske proizvode koji se finansiraju iz fonda InvestEU u skladu sa Odjeljkom 16 o dodjeli svake individualne pomoći koja prelazi 500 000 EUR, ili za korisnike koji se bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom ili u sektoru ribarstva i akvakulture, osim onih na koje se primjenjuje Odjeljak 2a, o dodjeli svake individualne pomoći koja prelazi 10 000 EUR.

U pogledu pomoći dodijeljene za projekte Evropske teritorijalne saradnje iz člana 20, informacije iz ovog stava objavljuju se na internet stranici države članice u kojoj se nalazi predmetni organ upravljanja, kako je utvrđeno članom 21 Regulative (EU) br. 1299/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta⁵⁰ ili članom 45 Regulative (EU) 2021/1059 Evropskog parlamenta i Savjeta⁵¹, u zavisnosti od toga šta se primjenjuje. Isto tako, države članice koje učestvuju u projektu mogu odlučiti da svaka od njih na svojoj internet stranici pruži informacije o mjerama pomoći na svojoj teritoriji.

⁴⁹ Javno pretraživanje baze podataka o transparentnosti državne pomoći dostupno je na sljedećoj web stranici: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=en>.

⁵⁰ Regulativa (EU) br. 1299/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. decembra 2013. godine o posebnim odredbama za pomoć iz Evropskog fonda za regionalni razvoj cilju „Evropske teritorijalne saradnje”(SL L 347, 20.12.2013, str. 259.)

⁵¹ Regulativa (EU) 2021/1059 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. juna 2021. godine o posebnim odredbama za cilj „Evropska teritorijalne saradnje (Interreg)” koji se potpomaže iz Evropskog fonda za regionalni razvoj i iz instrumenata spoljnog finansiranja (SL L 231, 30.6.2021, str. 94.).

Obaveze objavljivanja utvrđene u prvom podstavu ne primjenjuju se na pomoć koja se dodjeljuje projektima Evropske teritorijalne saradnje iz člana 20a kao ni na projekte lokalnog razvoja koje vodi zajednica („CLLD“) u skladu sa članom 19b.

2. Za šeme u obliku poreskih olakšica i za šeme obuhvaćene čl. 16, 21a i 22⁵², uslovi utvrđeni u stavu 1 tačka (c) ovog člana smatraju se ispunjenim ako država članica objavi tražene informacije o iznosima individualne pomoći u sljedećim rasponima (u milionima EUR):

0,01 – 0,1 (samo za ribarstvo i akvakulturu kao i primarnu poljoprivrednu proizvodnju);

0,1 – 0,5;

0,5 – 1;

1 – 2;

2 – 5;

5 – 10;

10 – 30; i

30 i više.

3. Za šeme iz člana 51 ove regulative, obaveze objavljivanja utvrđene u ovom članu ne primjenjuju se na krajnje potrošače.
- 3 a. Ako je država članica upotrijebila finansijski instrument u okviru InvestEU fonda koji se odnosi na države članice ili ga je upotrijebila nacionalna razvojna banka koja djeluje kao partner u implementaciji ili kao finansijski posrednik u okviru InvestEU fonda, država članica i dalje ostaje u obavezi da osigura objavljivanje informacija kako je utvrđeno u stavu 1 prvi podstav, tačka (c). Međutim, ta obaveza se smatra ispunjenom ako partner u implementaciji dostavi Komisiji informacije utvrđene u stavu 1 prvi podstav tačka (c) najkasnije do 30. juna one godine koja slijedi nakon finansijske godine u kojoj je pomoć dodijeljena i ako sporazum o garanciji koji su potpisali Komisija i partner u implementaciji predviđa zahtjev da se Komisiji dostave informacije iz stava 1, prvi podstav, tačka (c).
4. Informacije iz stava 1 tačka (c) biće organizovane i dostupne na standardizovan način opisan u Prilogu III i omogućiće efikasne funkcije pretraživanja i preuzimanja podataka. Informacije iz stava 1 objavljuju se u roku od 6 mjeseci od dana dodjele pomoći ili, za pomoć u obliku poreskih olakšica, u roku od 1 godine od datuma kada se poreska prijava mora podnijeti i dostupne su najmanje 10 godina od dana dodjele pomoći. Za pomoć u obliku poreskih olakšica, ako ne postoji formalni zahtjev za godišnju prijavu, 31. decembar godine za koju je pomoć dodijeljena smatraće se datumom dodjele za potrebe ovog stava.
5. Komisija na svojoj internet stranici objavljuje:
 - (a) linkove ka internet stranicama o državnoj pomoći iz stava 1 ovog člana;
 - (b) sažetak informacija iz člana 11.
6. Države članice usklađuju se sa odredbama ovog člana najkasnije dvije godine nakon stupanja na snagu ove regulative.

⁵² Za šeme u skladu sa čl. 16, 21a i 22 ove Regulative od zahtjeva za objavljivanjem informacija o svakoj individualnoj dodjeli koja prelazi 100 000 EUR može se odustati u slučaju MSP-a koja nijesu izvršili ni jednu komercijalnu prodaju ni na kojem tržištu.

POGLAVLJE II PRAĆENJE

Član 10

Ukidanje pogodnosti grupnog izuzeća

Ako država članica dodijeli pomoć koja je navodno izuzeta od obaveze prijavljivanja na osnovu ove regulative a da nijesu ispunjeni uslovi utvrđeni u Poglavljima I do III, Komisija može, nakon što je predmetnoj državi članici dala mogućnost da se izjasni, donijeti odluku u kojoj se navodi da se sve ili neke buduće mjere pomoći koje donese predmetna država članica, a koje bi inače ispunjavale zahtjeve iz ove regulative, moraju prijaviti Komisiji u skladu sa članom 108 stav 3 Ugovora. Mjere koje treba prijaviti mogu se ograničiti na mjere kojima se dodjeljuju određene vrste pomoći ili u korist određenih korisnika ili na mjere pomoći koje su donijeli određeni organi predmetne države članica.

Član 11

Izveštavanje

1. Države članice ili, u slučaju pomoći dodijeljene za projekte evropske teritorijalne saradnje u smislu člana 20, država članica u kojoj se nalazi organ upravljanja, kako je utvrđeno članom 21 Regulative (EU) br. 1299/2013 ili članom 45 Regulative (EU) 2021/1059, u zavisnosti od toga šta se primjenjuje, Komisiji dostavljaju:
 - (a) preko elektronskog sistema obavještanja Komisije, sažetak informacija o svakoj mjeri pomoći koja je izuzeta na osnovu ove regulative, u standardizovanom formatu utvrđenom u Prilogu II zajedno sa linkom koji omogućava pristup cjelokupnom tekstu mjere pomoći, uključujući i njene izmjene i dopune, u roku od 20 radnih dana od njenog stupanja na snagu; i
 - (b) godišnji izvještaj, iz Regulative Komisije (EU) br. 794/2004⁵³ u elektronskom obliku, o primjeni ove Regulative, koji sadrži informacije navedene u toj Regulativi, za svaku cijelu godinu ili svaki dio godine tokom kojeg se ova Regulativa primjenjuje. Ako država članica koristi finansijske instrumente u okviru fonda InvestEU koji se odnosi na države članice ili ga koristi nacionalna razvojna banka koja djeluje kao partner u implementaciji ili kao finansijski posrednik u okviru InvestEU fonda, ta obaveza države članice se smatra ispunjenom ako partner u implementaciji dostavlja Komisiji godišnje izvještaje u skladu sa relevantnim zahtjevima o izvještavanju utvrđenim sporazumom o garanciji koji su potpisali Komisija i partner u implementaciji.

Prvi podstav se ne primjenjuje na pomoć koja se dodjeljuje projektima Evropske teritorijalne saradnje iz člana 20a kao ni na projekte lokalnog razvoja koje vodi zajednica („CLLD”) u skladu sa članom 19b.

2. Ako zbog produženja perioda primjene ove regulative do 31. decembra 2023. Regulativom Komisije (EU) br. 2020/972⁵⁴ država članica odluči da produži mjere za koje je Komisiji dostavljen sažetak informacija u skladu sa stavom 1 ovog člana, ta država članica dužna je da ažurira sažetak informacija

⁵³ Regulativa Komisije (Eu) br. 794/2004 od 21. aprila 2004. godine o primjeni Regulative Savjeta (EU) 2015/1589 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu člana 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (SL L 140, 30.04.2004. str.1)

⁵⁴ Regulativa Komisije (EU) 2020/972 od 2. jula 2020. godine o izmjeni Regulative (EU) br. 1407/2013 u pogledu njenog produženja i o izmjeni Regulative (EU) br. 651/2014 u pogledu njenog produženja i odgovarajućih prilagođavanja (SL L 215, 7.7.2020, str. 3.)

u vezi sa produženjem tih mjera i da o ažuriranju obavijesti Komisiju u roku od 20 radnih dana od dana stupanja na snagu akta kojim produžava predmetnu mjeru.

Član 12

Praćenje

1. Kako bi se Komisiji omogućilo praćenje pomoći koja je izuzeta od obaveze prijavljivanja na osnovu ove Regulative, države članice ili, u slučaju pomoći dodijeljene za projekte evropske teritorijalne saradnje iz člana 20, država članica u kojoj se nalazi organ upravljanja, vodi detaljnu evidenciju sa informacijama i pratećom dokumentacijom koje su potrebne da bi se utvrdilo da su ispunjeni svi uslovi iz ove Regulative. Ta se evidencija čuva 10 godina od datuma dodjele *ad hoc* pomoći ili posljednje dodjele pomoći na osnovu šeme.
Prvi podstav se ne primjenjuje na pomoć koja se dodjeljuje projektima Evropske teritorijalne saradnje iz člana 20a kao ni na projekte operativne grupe Evropskog partnerstva za inovacije („EIP”) za produktivnost i održivost u poljoprivredi, ni na projekte lokalnog razvoja koje vodi zajednica („CLLD”) u skladu sa članom 19b.
2. U slučaju šema pomoći u okviru kojih se pomoć dodjeljuje automatski na osnovu poreskih prijava korisnika i gdje se ne sprovodi prethodna kontrola ispunjenosti svih uslova usklađenosti za svakog korisnika, države članice redovno provjeravaju, makar naknadno i na osnovu uzorka, jesu li ispunjeni svi uslovi usklađenosti i donose potrebne zaključke. Države članice vode detaljnu evidenciju o kontrolama najmanje 10 godina od datuma kontrola.
3. Od svake države članice Komisija može da zahtijeva sve informacije i prateću dokumentaciju koje Komisija smatra potrebnima za praćenje primjene ove Regulative, uključujući informacije iz st. 1 i 2. Predmetna država članica u roku od 20 radnih dana, ili dužem roku koji se može odrediti u zahtjevu, Komisiji dostavlja sve informacije i prateću dokumentaciju.

POGLAVLJE III

POSEBNE ODREDBE ZA RAZLIČITE KATEGORIJE POMOĆI

ODJELJAK 1

Regionalna pomoć

Pododjeljak A

Regionalna pomoć za ulaganje i operativna pomoć

Član 13

Područje primjene regionalne pomoći

Ovaj odjeljak ne primjenjuje se:

- (a) na pomoć u sektoru čelika, lignita i uglja;
- (b) na pomoć u sektoru saobraćaja i povezanoj infrastrukturi i na pomoć za proizvodnju, skladištenje i distribuciju energije i za energetska infrastrukturu, osim regionalne pomoći za ulaganje u najudaljenijim regionima i regionalne operativne šeme pomoći; i pomoć u sektoru širokopoljnih mreža osim za regionalne šeme operativne pomoći;
- (c) na regionalnu pomoć u obliku šema usmjerenih na ograničen broj posebnih sektora privrednih djelatnosti; šeme koje se odnose na turističke djelatnosti ili preradu i stavljanje na tržište

poljoprivrednih proizvoda ne smatraju se šemama usmjerenim na posebne sektore privrednih djelatnosti;

- (d) na regionalnu operativnu pomoć dodijeljenu privrednim društvima čije su glavne djelatnosti obuhvaćene sektorom K „Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja” klasifikacije NACE Rev. 2 ili privrednim društvima koja obavljaju djelatnosti unutar grupe, a čije su glavne djelatnosti obuhvaćene grupama 70.10 „Upravljanje ekonomskim subjektom” ili 70.22 „Konsultantske aktivnosti u vezi sa poslovanjem i ostalim upravljanjem” klasifikacije NACE Rev. 2.

Član 14 **Regionalna pomoć za ulaganje**

1. Mjere regionalne pomoći za ulaganje usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć se dodjeljuje u potpomognutim područjima.
3. U potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačke (a) Ugovora može se dodijeliti pomoć za bilo koji oblik početnog ulaganja, bez obzira na veličinu korisnika. U potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora pomoć se može dodijeliti MSP-a za bilo koji oblik početnog ulaganja, a velikim preduzećima isključivo za početno ulaganje kojim se stvara nova privredna djelatnost u predmetnom području.
4. Opravdani troškovi uključuju jednu ili više od sledećih kategorija:
 - (a) troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu;
 - (b) procijenjeni troškovi zarada koji proizilaze iz otvaranja radnih mjesta zbog početnog ulaganja, izračunati za period od dvije godine; ili
 - (c) kombinacija tačaka (a) i (b), pod uslovom da ne prelazi iznos iz tačke (a) ili iznos iz tačke (b), zavisno od toga koji je veći.
5. Ulaganje ostaje u potpomognutom području tokom najmanje pet godina nakon završetka ulaganja, odnosno najmanje tri godine nakon završetka ulaganja u slučaju MSP-ova. To ne sprečava zamjenu postrojenja ili opreme koji su u tom periodu zastarjeli ili se pokvarili, pod uslovom da privredna djelatnost ostane u predmetnom području u minimalnom periodu.
6. Stečena imovina mora biti nova, osim za MSP-ove i za preuzimanje poslovne jedinice. Troškovi povezani sa zakupom materijalne imovine mogu se uzeti u obzir pod sljedećim uslovima:
 - (a) za zemljišta i zgrade zakup se mora nastaviti najmanje pet godina nakon očekivanog datuma završetka projekta ulaganja za velika privredna društva, odnosno tri godine u slučaju MSP-ova;
 - (b) za postrojenja ili mašine zakup mora biti u obliku finansijskog lizinga i sadržati obavezu korisnika pomoći da kupi sredstvo po isteku perioda zakupa.

U slučaju početnog ulaganja iz člana 2 tačka 49 (b) ili tačka 51 (b) uzimaju se u obzir isključivo troškovi kupovine imovine od trećih lica koja nijesu povezana sa kupcem. Međutim, ako malo preduzeće preuzme član porodice prvobitnog vlasnika, ili jedan ili više zaposlenih, ne važi uslov da se imovina otkupi od trećih lica koja nijesu povezana sa kupcem. Transakcija se obavlja po tržišnim uslovima. Ukoliko je sticanje imovine poslovnog objekta praćeno dodatnim ulaganjem koje ispunjava uslove za regionalnu pomoć, opravdane troškove ove dodatne investicije treba dodati troškovima kupovine imovine poslovnog objekta. Ako je pomoć dodeljena za nabavku imovine prije same kupovine, troškovi ove imovine se odbijaju od opravdanih troškova u vezi sa nabavkom poslovnog objekta.

7. Za pomoć dodijeljenu velikim preduzećima za suštinsku promjenu u proizvodnom procesu opravdani troškovi moraju da budu veći od amortizacije sredstava koja je povezana sa djelatnošću koja će se modernizovati, tokom prethodne tri fiskalne godine. Za pomoć dodijeljenu velikim preduzećima ili MSP-a za diverzifikaciju postojeće poslovne jedinice opravdani troškovi moraju za najmanje 200 % biti veći od knjigovodstvene vrijednosti imovine koja se ponovno upotrebljava, uknjižene u fiskalnoj godini koja prethodi početku radova.
8. Nematerijalna imovina prihvatljiva je za obračun troškova ulaganja ako ispunjava sljedeće uslove:
 - (a) mora se upotrebljavati isključivo u poslovnom objektu koji prima pomoć;
 - (b) mora se voditi kao imovina koja se amortizuje;
 - (c) mora biti kupljena po tržišnim uslovima od trećih lica koja nijesu povezana sa kupcem; i
 - (d) mora biti uključena u imovinu privrednog društva koje prima pomoć i ostati povezana sa projektom za koji se dodjeljuje pomoć tokom najmanje pet godina ili tri godine u slučaju MSP-a.

Za velika preduzeća troškovi nematerijalne imovine opravdani su isključivo do granice od 50 % ukupnih opravdanih troškova ulaganja za početno ulaganje. Za MSP-a je opravdano 100% troškova nematerijalne imovine.

9. Ako se opravdani troškovi obračunavaju u odnosu na procijenjene troškove zarada iz stava 4 tačka (b), moraju biti ispunjeni sljedeći uslovi:
 - (a) projekat ulaganja dovodi do neto povećanja broja zaposlenih u predmetnoj poslovnoj jedinici u odnosu na prosjek za proteklih 12 mjeseci, nakon što se od broja otvorenih radnih mjesta oduzmu sva radna mjesta izgubljena tokom tog perioda, izraženo u godišnjim jedinicama rada;
 - (b) svako radno mjesto popunjeno je u periodu od tri godine od završetka radova; i
 - (c) svako radno mjesto otvoreno ulaganjem ostaje u predmetnom području u periodu od najmanje pet godina od dana kada je prvi put popunjeno, odnosno tri godine u slučaju MSP-a, osim ako je radno mjesto izgubljeno u periodu od 1. januara 2020. i 30. juna 2021. godine.

-
12. Intenzitet pomoći ne prelazi maksimalni intenzitet pomoći utvrđen u mapi regionalne pomoći koja je na snazi u trenutku kada se pomoć dodjeljuje u predmetnom području. Ako se intenzitet pomoći izračunava na osnovu stava 4 tačka (c), maksimalni intenzitet pomoći ne smije da prelazi najpovoljniji iznos koji proizilazi iz primjene tog intenziteta na osnovu troškova ulaganja ili troškova zarada. Za velike investicione projekte iznos pomoći ne može biti veći od usklađenog iznosa pomoći izračunatog u skladu sa mehanizmom iz člana 2 tačka 20;
 13. Svako početno ulaganje u vezi sa istom ili sličnom aktivnošću koju je pokrenuo isti korisnik (na nivou grupe) u periodu od tri godine od datuma početka radova na drugom ulaganju kojem je dodijeljena pomoć u istom regionu na nivou 3 Nomenklature teritorijalnih jedinica za statistiku smatraće se dijelom jedinstvenog projekta ulaganja. Ako je takav jedinstveni projekat ulaganja veliki investicioni projekat, ukupan iznos pomoći za jedinstveni projekat ulaganja ne prelazi usklađeni iznos pomoći za velike investicione projekte.
 14. Korisnik pomoći je dužan da obezbijedi finansijski doprinos u visini od najmanje 25 % opravdanih troškova, iz sopstvenih izvora ili putem eksternog finansiranja, u obliku koji ne uključuje javnu pomoć. Zahtjev za sopstveni doprinos od 25% ne primenjuje se na investicionu pomoć dodijeljenu za ulaganja

u najudaljenijim regionima, ukoliko je manji doprinos potreban da bi se u potpunosti ispunio maksimalni intenzitet pomoći.

15. Za početno ulaganje povezano sa projektima evropske teritorijalne saradnje obuhvaćene Regulativom (EU) br. 1299/2013 ili Regulativom (EU) 2021/1059 intenzitet pomoći za područje u kojem se vrši početno ulaganje primjenjuje se na sve korisnike koji učestvuju u projektu. Ako se početno ulaganje nalazi u dva ili više potpomognutih područja, maksimalni intenzitet pomoći je onaj koji se primjenjuje u potpomognutom području u kojem je nastao najveći iznos opravdanih troškova. U potpomognutim područjima kojaispunjavaju uslove za pomoć na osnovu člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora, ova odredba primjenjuje se na velika preduzeće isključivo ako se početno ulaganje odnosi na novu privrednu djelatnost.
16. Korisnik mora potvrditi da u dvije godine prije podnošenja zahtjeva za pomoć nije izvršio premještaj u objekat u kojem će se odvijati početno ulaganje za koje se traži pomoć i da se obavezuje da to neće učiniti u periodu od najviše dvije godine nakon završetka početnog ulaganja za koje se traži pomoć. Kad je riječ o obavezama preuzetima prije 31. decembra 2019, gubitak radnih mjesta u istoj ili sličnoj djelatnosti u jednom od početnih objekata korisnika u Evropskom ekonomskom prostoru, do kojeg dođe u periodu od 1. januara 2020. do 30. juna 2021. godine, ne smatra se prenosom u smislu člana 2 tačka 61a ove Regulative.
17. U sektoru ribarstva i akvakulture pomoć se ne dodjeljuje privrednim društvima koja su počinila jedan ili više prekršaja iz člana 10 stav 1 tač. (a) do (d) i člana 10 stav 3 Regulative (EU) br. 508/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta⁵⁵ i za aktivnosti iz člana 11 te regulative.

Član 15

Regionalna operativna pomoć

1. Šeme regionalne operativne pomoći u najudaljenijim regionima, rijetko naseljenim područjima i vrlo rijetko naseljenim područjima usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. U rijetko naseljenim područjima, šemama regionalne operativne pomoći nadoknađuju se dodatni troškovi prevoza robe proizvedene u područjima koja ispunjavaju uslove za operativnu pomoć, kao i dodatni troškovi prevoza robe koja se u tim područjima dalje prerađuje pod sljedećim uslovima:
 - (a) pomoć se može objektivno unaprijed kvantifikovati na osnovu fiksnog iznosa ili odnosa tone po kilometru ili neke druge relevantne jedinice;
 - (b) ti dodatni troškovi prevoza obračunavaju se na osnovu putovanja robe unutar državnih granica predmetne države članice upotrebom prevoznog sredstva kojim se proizvodi najniži trošak za korisnika. Država članica može nametnuti ekološke standarde koje treba da ispuni odabrani način prevoza, a ako su takvi standardi nametnuti korisniku, obračun dodatnih troškova prevoza može se zasnivati na najnižim troškovima za ispunjavanje tih ekoloških standarda.

Intenzitet pomoći ne prelazi 100 % opravdanih dodatnih troškova utvrđenih u ovom članu.

3. U vrlo rijetko naseljenim područjima, šeme regionalne operativne pomoći sprečavaju ili smanjuju depopulaciju pod sljedećim uslovima:

⁵⁵ Regulativa (EU) br. 508/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. maja 2014. o Evropskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i stavljanju van snage regulativa Savjeta (EZ) br. 2328/2003, (EZ) br. 861/2006, (EZ) br. 1198/2006, (EZ) br. 791/2007 i Regulative (EU) br. 1255/2011 Evropskog parlamenta i Savjeta (SL L 149, 20.5.2014, str. 1.).

- (a) da korisnici imaju privrednu djelatnost u predmetnom području;
 - (b) da godišnji iznos pomoći po korisniku na osnovu svih šema operativne pomoći ne prelazi 20 % godišnjih troškova radne koje korisnik ima u predmetnom području.
4. U najudaljenijim regionima šemama operativne pomoći moraju se kompenzovati dodatni operativni troškovi nastali kao direktna posljedica jednog ili više trajnih nedostataka iz člana 349 Ugovora, ako korisnici svoju ekonomsku djelatnost obavljaju u najudaljenijim regijama pod uslovom da godišnji iznos pomoći u svim šemama operativne pomoći koje se sprovode u skladu sa ovom Regulativom, po korisniku ne prelazi jedan od sljedećih procenata:
- (a) 35 % bruto dodate vrijednosti koju korisnik godišnje ostvari u predmetnom najudaljenijem regionu;
 - (b) 40% godišnjih troškova rada koje korisnik ima u predmetnom najudaljenijem regionu;
 - (c) 30% godišnjeg prometa koji je korisnik ostvario u predmetnom najudaljenijem regionu.

Pododjeljak B

Pomoć za urbani razvoj

Član 16

Regionalna pomoć za urbani razvoj

1. Regionalna pomoć za urbani razvoj usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Projekti urbanog razvoja moraju ispunjavati sljedeće kriterijume:
 - (a) sprovode se preko fondova za urbani razvoj u potpomognutim područjima;
 - (b) sufinansiraju su iz evropskih strukturnih i investicionih fondova;
 - (c) podržavaju sprovođenje „integrisane strategije održivog urbanog razvoja”.
3. Ukupno ulaganje u projekat urbanog razvoja u okviru bilo koje mjere pomoći za urbani razvoj ne prelazi 22 miliona EUR.
4. Opravdani troškovi su ukupni troškovi projekta urbanog razvoja ako su u skladu sa čl. 37 i 65 Regulative (EU) br. 1303/2013 ili čl. 67 i 68 Regulative (EU) 2021/1060, u zavisnosti od toga šta se primjenjuje.
5. Pomoć koju dodjeljuje fond za urbani razvoj za prihvatljive projekte urbanog razvoja može biti u obliku vlasničkog kapitala, kvazivlasničkog kapitala, zajmova, garancija ili njihove kombinacije.
6. Pomoć za urbani razvoj podstiče dodatna ulaganja nezavisnih privatnih investitora, kako je definisano u članu 2 tačka 73, na nivou fondova za urbani razvoj ili projekata urbanog razvoja kako bi se dostigao ukupni iznos od najmanje 20 % ukupnog finansiranja predviđenog za projekat urbanog razvoja.
7. Privatni i javni investitori mogu za realizaciju projekta urbanog razvoja dati novčani doprinos, doprinos u naturi ili njihovu kombinaciju. Doprinos u naturi uzima se u obzir prema njegovoj tržišnoj vrijednosti, koju potvrdi nezavisni kvalifikovani stručnjak ili propisno ovlašćeni službeni organ.
8. Mjere urbanog razvoja moraju da ispunjavaju sljedeće uslove:
 - (a) menadžeri fondova za urbani razvoj biraju se na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog poziva, u skladu sa važećim pravom Unije i domaćim pravom. Naročito ne smije biti diskriminacije između menadžera fondova za urbani razvoj na osnovu mjesta njihovog sjedišta ili osnivanja u određenoj državi članici. Od menadžera fondova za urbani razvoj može se zahtijevati da ispunjavaju prethodno utvrđene kriterijume koji su objektivno opravdani prirodom ulaganja;

- (b) nezavisni privatni investitori biraju se na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog poziva u skladu sa važećim pravom Unije i domaćim pravom, čiji je cilj uspostavljanje odgovarajućih modaliteta podjele rizika i nagrade pri čemu se, za ulaganja koja nijesu garancije, prednost daje asimetričnoj podjeli dobiti u odnosu na zaštitu od gubitaka. Ako se privatni investitori ne biraju na osnovu takvog poziva, fer stopu prinosa za privatne investitore utvrđuje nezavisni stručnjak izabran na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog poziva;
 - (c) u slučaju asimetrične podjele gubitaka između javnih i privatnih investitora prvi gubitak koji preuzima javni investitor ograničava se na 25 % ukupnog ulaganja;
 - (d) u slučaju garancija privatnim investitorima u projektima urbanog razvoja stopa garancije ograničava se na 80 %, a ukupni gubici koje preuzima država članica ograničavaju se na 25 % osnovnog portfelja obuhvaćenog garancijom;
 - (e) investitorima je dozvoljeno da budu zastupljeni u organima upravljanja fonda za urbani razvoj, kao što su nadzorni odbor ili savjetodavni odbor;
 - (f) fond za urbani razvoj osniva se u skladu sa važećim zakonodavstvom. Država članica predviđa postupak sveobuhvatne analize (due diligence) kako bi se obezbijedila tržišno opravdana investiciona strategija za sprovođenje mjere pomoći za urbani razvoj.
9. Fondovima za urbani razvoj upravlja se na komercijalnoj osnovi i njima se obezbjeđuje donošenje odluka o finansiranju koje su usmjerene na sticanje dobiti. Smatra se da je prethodni uslov ispunjen ako menadžeri fondova za urbani razvoj ispunjavaju sljedeće uslove:
- (a) menadžeri fondova za urbani razvoj imaju zakonsku ili ugovornu obavezu da djeluju sa pažnjom profesionalnog menadžera u dobroj vjeri i izbjegavajući sukob interesa; primjenjuju se najbolja praksa i regulatorni nadzor;
 - (b) naknada menadžera fondova za urbani razvoj u skladu je sa tržišnom praksom. Ovaj uslov smatra se ispunjenim ako je menadžer izabran na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog poziva koji se zasniva na objektivnim kriterijumima povezanim sa iskustvom, stručnošću, kao i operativnim i finansijskim kapacitetom;
 - (c) menadžeri fondova za urbani razvoj primaju naknadu koja je povezana sa rezultatima ili učestvuju u rizicima ulaganja zajedničkim ulaganjem sopstvenih sredstava kako bi se obezbijedilo da se njegovi interesi trajno usklađeni sa interesima javnih investitora;
 - (d) menadžeri fondova za urbani razvoj utvrđuju investicionu strategiju, kriterijume i predloženi vremenski raspored ulaganja u projekte urbanog razvoja, utvrđujući time prethodnu finansijsku održivost i očekivani uticaj na urbani razvoj;
 - (e) za svako ulaganje u vlasnički i kvazivlasnički kapital postoji jasna i realna izlazna strategija.
10. Ako fond za urbani razvoj pruža zajmove ili garancije za projekte urbanog razvoja, moraju biti ispunjeni sljedeći uslovi:
- (a) u slučaju zajmova, prilikom izračunavanja maksimalnog iznosa ulaganja za potrebe stava 3 ovog člana uzima se u obzir nominalni iznos zajma;
 - (b) u slučaju garancija, prilikom izračunavanja maksimalnog iznosa ulaganja za potrebe stava 3 ovog člana uzima se u obzir nominalni iznos osnovnog zajma.
11. Država članica može sprovođenje mjere pomoći za urbani razvoj povjeriti određenom ovlašćenom subjektu.

ODJELJAK 2
Pomoć za MSP-a

Član 17
Pomoć za ulaganje za MSP-a

1. Pomoć za ulaganje za MSP-a koja posluju na teritoriji Unije ili van nje usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Opravdani troškovi uključuju jednu ili više od sljedećih kategorija:
 - (a) troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu; uključujući jednokratne troškove koji se ne mogu amortizovati i koji su direktno povezani sa ulaganjem i njegovim početnim sprovođenjem;
 - (b) procijenjeni troškovi zarada za radna mjesta neposredno otvorena projektom ulaganja, izračunati za period od dvije godine.
 - (c) kombinacija dijela troškova navedenih u tačkama (a) i (b), ali najviše do iznosa iz tačaka (a) ili (b), zavisno od toga koji je iznos veći.
3. Kako bi se smatralo opravdanim troškom u smislu ovog člana, ulaganje mora biti:
 - (a) ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu u vezi sa osnivanjem nove poslovne jedinice, širenjem postojeće poslovne jedinice, diverzifikacijom proizvodnje poslovne jedinice na proizvode koje prethodno nije proizvodila ili usluge koje prethodno nije pružala ili promjena u cjelokupnom proizvodnom procesu proizvoda ili cjelokupnog pružanja usluga na koje se odnosi ulaganje u poslovnu jedinicu;
 - (b) sticanje imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja se zatvorila ili bi bila zatvorena da nije kupljena. Samo po sebi, sticanje akcija poslovne jedinice ne smatra se kao ulaganje. Transakcija će se odvijati pod tržišnim uslovima. U načelu, uzimaju se u obzir samo troškovi kupovine imovine od trećih lica koja nijesu povezana sa kupcem. Međutim, ako član porodice prvobitnog vlasnika, ili jedan ili više zaposlenih, preuzme malo preduzeće, ukida se uslov kupovine imovine od trećih lica koja nijesu povezana sa kupcem.

Zamjensko ulaganje stoga ne predstavlja ulaganje u smislu ovog stava.

- 3 a. Troškovi povezani sa zakupom materijalne imovine mogu se uzeti u obzir pod sljedećim uslovima:
 - (a) za zemljište i zgrade, zakup se mora nastaviti barem tri godine nakon očekivanog datuma završetka investicije;
 - (b) za postrojenja i mašine, zakup mora imati oblik finansijskog lizinga koji sadrži obavezu korisnika pomoći da kupi sredstvo nakon isteka ugovora o zakupu;
4. Nematerijalna imovina mora ispunjavati sve sljedeće uslove:
 - (a) upotrebljava se isključivo u poslovnoj jedinici koja prima pomoć;
 - (b) vodi se kao imovina koja se amortizuje;
 - (c) kupljena je po tržišnim uslovima od trećih lica koja nijesu povezana sa kupcem;
 - (d) uključena je u imovinu privrednog društva koje prima pomoć najmanje tri godine.
5. Radna mjesta direktno otvorena projektom ulaganja moraju ispunjavati sljedeće uslove:
 - (a) radna mjesta otvaraju se u roku od tri godine od završetka ulaganja;
 - (b) postoji neto povećanje broja zaposlenih u predmetnoj poslovnoj jedinici u odnosu na prosjek za prethodnih 12 mjeseci;

(c) radna mjesta sačuvana su tokom perioda od najmanje tri godine od dana kada su prvi put popunjena.

6. Intenzitet pomoći ne prelazi:
 - (a) 20 % opravdanih troškova u slučaju malih preduzeća;
 - (b) 10 % opravdanih troškova u slučaju srednjih preduzeća.

Član 18

Pomoć za konsultantske usluge u korist MSP-a

1. Pomoć za konsultantske usluge u korist MSP-a usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja prema članu 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i Poglavlju I.
2. Intenzitet pomoći ne prelazi 50 % opravdanih troškova.
3. Opravdani troškovi su troškovi konsultantskih usluga koje pružaju spoljni konsultanti.
4. Predmetne usluge nijesu stalna ili periodična djelatnost niti su povezane sa uobičajenim troškovima poslovanja privrednog društva, kao što su uobičajene usluge poreskog savjetovanja, redovne pravne usluge ili oglašavanje.

Član 19

Pomoć MSP-ima za učešće na sajmovima

1. Pomoć MSP-ima za učešće na sajmovima usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja prema članu 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i Poglavlju I.
2. Opravdani troškovi su troškovi nastali za zakup, postavljanje i vođenje štanda prilikom učešća privrednog društva na bilo kom sajmu ili izložbi.
3. Intenzitet pomoći ne prelazi 50 % opravdanih troškova.

Član 19a

Pomoć za troškove MSP-ima koji učestvuju u projektima lokalnog razvoja („CLLD”) koje vodi zajednica

1. Pomoć za troškove MSP-ova koji učestvuju u projektima u okviru CLLD-a, koje vodi zajednica obuhvaćene Regulativom (EU) br. 1303/2013 ili Regulativom (EU) 2021/1060 usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja prema članu 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Sljedeći troškovi utvrđeni u članu 35 stav 1 Regulative (EU) br. 1303/2013 ili članu 34 stav 1 Regulative (EU) 2021/1060, u zavisnosti od toga šta se primjenjuje, opravdani su za projekte u okviru CLLD-a:
 - (a) troškovi pomoći za pripremu, izgradnju kapaciteta, usavršavanje i umrežavanje sa ciljem pripreme i sprovođenja strategije CLLD-a;
 - (b) realizacija odobrenih aktivnosti;
 - (c) priprema i realizacija aktivnosti saradnje grupe;
 - (d) tekući troškovi povezani sa upravljanjem implementacije CLLD strategije;
 - (e) vođenje CLLD strategije kako bi se između zainteresovanih strana olakšala razmjena informacija i promovisanje strategije i pomoći potencijalnim korisnicima u pripremi aktivnosti i izradi prijave.
3. Intenzitet pomoći ne smije prelaziti maksimalne stope podrške predviđene posebnim propisima Fonda koji podržavaju CLLD.

Član 19b

Ograničeni iznosi pomoći MSP-ima koji imaju koristi od projekata u okviru lokalnog razvoja koje vodi zajednica („CLLD“)

1. Pomoć za privredna društva koja učestvuju u projektima CLLD ili imaju koristi od tih projekata, kako je navedeno u članu 19a stav 1 usklađena je sa unutarnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja prema članu 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Ukupni iznos pomoći iz ovog člana koji se dodjeljuje po projektu ne može biti veći od 200 000 EUR.

Član 19c

Pomoć mikropreduzećima u obliku javnih intervencija u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom, gasom ili toplotnom energijom

1. Pomoć mikropreduzećima u obliku javnih intervencija koje se odnose na snabdijevanje električnom energijom, gasom ili toplotnom energijom usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijave prema članu 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I. Ovaj član primjenjuje se na:
 - (a) javne intervencije u određivanju cijena kojima se smanjuju cijene koje dobavljači primjenjuju na mikropreduzeća po jedinici električne energije, gasa ili toplotne energije;
 - (b) plaćanja mikropreduzećima, bilo direktno ili preko dobavljača, po jedinici potrošnje električne energije, gasa ili toplotne energije kojima se nadoknađuje dio troškova te potrošnje.
2. Mjere iz stava 1:
 - (a) ne stvara se diskriminacija ni između dobavljača ni između mikropreduzeća;
 - (b) predviđaju da svi dobavljači imaju pravo da podnose ponude za snabdijevanje mikropreduzećima električnom energijom, gasom ili toplotnom energijom po istom osnovu;
 - (c) predviđaju mehanizam koji, kada se dodjeljuje preko dobavljača, obezbjeđuje da se pomoć prenese u najvećoj mogućoj mjeri do krajnjeg korisnika; i
 - (d) dovode do cijene koja je iznad troškova, na nivou na kome može doći do efektivne cjenovne konkurencije.
3. Iznos pomoći jednak je odobrenom plaćanju ili, u slučaju javnih intervencija u određivanju cijena, ne prelazi razliku između tržišne cijene koja bi se morala platiti za ukupnu potrošnju električne energije, gasa i/ili toplotne energije od strane korisnika i cijene koja se plaća za ovu potrošnju nakon javne intervencije.

Član 19d

Pomoć za MSP-ima u obliku privremenih javnih intervencija koje se odnose na snabdijevanje električnom energijom, gasom ili toplotnom energijom proizvedenom iz prirodnog gasa ili električne energije kako bi se ublažio uticaj povećanja cijena nakon ruske ratne agresije na Ukrajinu

1. Pomoć MSP-ima u obliku javnih intervencija koje se odnose na snabdijevanje električnom energijom, gasom ili toplotnom energijom, ukoliko je proizvedena od prirodnog gasa ili električne energije, usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijave iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I. Ovaj član primjenjuje se na:

- (a) javne intervencije u određivanju cena kojima se smanjuju cijene koje primjenjuju dobavljači po jedinici električne energije, gasa ili toplotne energije;
 - (b) plaćanja odobrena MSP-ima, bilo direktno ili preko dobavljača, po jedinici potrošnje električne energije, gasa ili toplotne energije kojima se nadoknađuje dio troškova te potrošnje.
2. Mjere iz stava 1:
- (a) ograničene su na najviše 70% potrošnje električne energije, gasa ili toplotne energije korisnika proizvedene od prirodnog gasa ili električne energije tokom perioda obuhvaćenog mjerom pomoći;
 - (b) ne stvara se diskriminacija ni između dobavljača ni između MSP-a;
 - (c) predviđaju naknadu dobavljačima ako javna intervencija od njih zahteva da snabdijevaju po nižim cijenama;
 - (d) predviđaju da svi dobavljači imaju pravo da podnose ponude za snabdijevanje električnom energijom, gasom ili toplotnom energijom po istom osnovu;
 - (e) predviđaju mehanizam koji, kada se dodjeljuje preko dobavljača, obezbjeđuje da se pomoć prenese u najvećoj mogućoj mjeri do krajnjeg korisnika; i
 - (f) dovode do prosječne jedinične cijene snabdijevanja krajnjih kupaca u predmetnoj državi članici u periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine koja je najmanje jednaka prosječnoj cijeni po jedinici električne energije, gasa ili toplotne energije.
3. Plaćanja dobavljačima za snabdijevanje MSP-a nametnuta kao rezultat javnih intervencija za određivanje cijena ispod troškova dobavljača usklađena su sa unutrašnjim tržištem u skladu sa članom 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja prema članu 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da:
- (a) javna intervencija u određivanju cijena ispunjava uslove iz stava 2; i
 - (b) plaćanje naknade ne prelazi razliku između cijene koju je dobavljač mogao da očekuje pri primjeni tržišnih cijena snabdijevanja bez intervencije i cijene utvrđene ispod troškova javne intervencije.
4. Ovaj član se primenjuje na pomoć dodijeljenu za troškove električne energije, gasa ili toplotne energije koja se troši tokom perioda u kome su javne intervencije u određivanju cijena u korist MSP-a koje dobijaju snabdijevanje gasom, električnom energijom ili toplotnom energijom izričito dozvoljene u skladu sa podzakonskim aktima na osnovu člana 122 Ugovora. Pomoć se dodjeljuje najkasnije 12 mjeseci nakon isteka ovog perioda.
5. Iznos pomoći jednak je plaćanju MSP ili dobavljaču ili, u slučaju javnih intervencija u određivanju cena, ne prelazi razliku između tržišne cijene koju korisnik treba da plati za ukupnu potrošnju energije i cijene koje treba platiti za ovu potrošnju nakon javne intervencije.

ODJELJAK 2A

Pomoć za evropsku teritorijalnu saradnju

Član 20

Pomoć za troškove privrednih društava koja učestvuju u projektima evropske teritorijalne saradnje

1. Pomoć za troškove privrednih društava koja učestvuju u projektima evropske teritorijalne saradnje obuhvaćenim Regulativom (EZ) br. 1299/2013 ili Regulativom (EU) 2021/1059 usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja prema članu 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.

2. U mjeri u kojoj su povezani sa projektom saradnje, sljedeći troškovi, koji imaju značenje koje im je pripisano u Delegiranoj Regulativi Komisije (EU) br. 481/2014⁵⁶ ili čl. 38 do 44 Regulative (EU) 2021/1059, u zavisnosti od toga šta se primjenjuje, su opravdani troškovi:
 1. troškovi osoblja;
 2. kancelarijski i administrativni troškovi;
 3. putni troškovi i troškovi smještaja;
 4. troškovi eksternih stručnjaka i usluga;
 5. troškovi opreme;
 6. troškovi infrastrukture i radova.
3. Intenzitet pomoći ne prelazi maksimalnu stopu sufinansiranja predviđenu Regulativom (EU) br. 1303/2013 ili Regulativom (EU) 2021/1060 i/ili Regulativom (EU) 2021/1059, u zavisnosti od toga šta se primjenjuje.

Član 20a

Ograničeni iznosi pomoći privrednim društvima za učešće u projektima evropske teritorijalne saradnje

1. Pomoć privrednim društvima za njihovo učešće u projektima evropske teritorijalne saradnje koju obuhvata Regulativa (EU) br. 1299/2013 ili Regulativa (EU) 2021/1059 usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja prema članu 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi koji su utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Ukupni iznos pomoći iz ovog člana koja se dodjeljuje privrednom društvu po projektu ne smije prelaziti 22 000 EUR.

ODJELJAK 3

Pomoć za pristup finansiranju za MSP-a

Član 21

Pomoć za rizično finansiranje

1. Šeme pomoći za rizična finansiranja u korist MSP-a usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja prema članu 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Države članice, bilo direktno ili preko ovlašćenog subjekta, sprovode mjeru rizičnog finansiranja preko jednog ili više finansijskih posrednika. Države članice ili ovlašćeni subjekti daju javni doprinos finansijskim posrednicima u skladu sa stavovima 9 do 13; a finansijski posrednici, u skladu sa stavovima 14 do 17, sprovode rizična finansijska ulaganja u prihvatljiva privredna društva koja ispunjavaju uslove iz stava 3, u skladu sa zahtjevima iz stavova 4-8. Ni države članice ni ovlašćeni subjekti ne ulažu direktno u prihvatljiva privredna društva bez učešća finansijskog posrednika.
3. Prihvatljiva privredna društva su privredna društva koja su u vrijeme početnog rizičnog finansijskog ulaganja MSP-a koja se ne kotiraju na berzi i ispunjavaju najmanje jedan od sljedećih uslova:
 - (a) ne posluju ni na kojem tržištu;
 - (b) posluju na bilo kom tržištu:
 - i. manje od deset godina nakon registracije; ili

⁵⁶ Delegirana regulativa Komisije (EU) br. 481/2014 od 4. marta 2014. godine o dopuni Regulative (EU) br. 1299/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta u vezi sa posebnim pravilima o opravdanosti izdataka za programe saradnje (SL L 138, 13.5.2014, str. 45.).

- ii. manje od sedam godina od njihove prve komercijalne prodaje.

Kada je jedan od perioda prihvatljivosti iz tačkaka (i) i (ii) primijenjen na dato privredno društvo, samo taj period se može primijenjavati i na bilo koju nakandnu pomoć za rizično finansiranje za isto privredno društvo. Za privredna društva koja su stekli drugo privredno društvo ili su nastali spajanjem, period prihvatljivosti koji se primjenjuje obuhvata i poslovanje stečenog privrednog subjekta, odnosno spojenih privrednih društava, osim za takva stečena ili spojena privredna društva čiji promet iznosi manje od 10% prometa privrednih društava sticaoca u finansijskoj godini koja prethodi pripajanju ili, u slučaju privrednih društava nastalih spajanjem, manje od 10% ukupnog prometa koji su privredna društva koja se spajaju imala u finansijskoj godini koja je prethodila spajanju. Što se tiče perioda prihvatljivosti iz tačke (i), ako je primjenjivo, za privredna društva koja ne podliježu obavezi registracije, period prihvatljivosti počinje ili od trenutka kada privredno društvo započne svoju privrednu djelatnost ili od trenutka kada postane obveznik poreza u pogledu njegove privredne djelatnosti, zavisno od toga koja od ove dvije situacije se prva dogodi;

- (c) potrebno im je početno ulaganje koje, na osnovu poslovnog plana izrađenog za novu privrednu djelatnost, prelazi 50 % njihovog prosječnog godišnjeg prometa u prethodnih pet godina. Izuzetno od prve rečenice, ovaj prag će biti ograničen na 30% u odnosu na sljedeća ulaganja koja se smatraju početnim ulaganjima u novu privrednu djelatnost:
 - i. ulaganja koja značajno poboljšavaju ekološki učinak djelatnosti u skladu sa članom 36 stav 2;
 - ii. druga ekološki održiva ulaganja kako je definisano u članu 2 stav 1 Regulative (EU) 2020/852;
 - iii. ulaganja usmjerena na povećanje kapaciteta za ekstrakciju, odvajanje, rafiniranje, obradu ili recikliranje sirovina od izuzetnog značaja navedenih u Prilogu IV.
- 4. Pomoć za rizično finansiranje može obuhvatati i naknadna ulaganja u prihvatljiva privredna društva i nakon perioda prihvatljivosti iz stava 3 tačke (b) ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uslovi:
 - (a) nije prekoračen ukupan iznos rizičnog finansiranja iz stava 8;
 - (b) mogućnost naknadnih ulaganja predviđena je prvobitnim poslovnim planom;
 - (c) privredno društvo koje prima naknadna ulaganja nije se povezalo, u smislu člana 3 stav 3 Priloga I sa drugim privrednim društvom osim finansijskog posrednika ili nezavisnog privatnog investitora koji u okviru mjere obezbjeđuje rizično finansiranje, osim ako novi subjekt ispunjava uslove iz definicije o MSP-ima.
- 5. Na nivou prihvatljivih privrednih društava pomoć za rizično finansiranje može biti u obliku ulaganja u vlasnički kapital ili kvazivlasnički kapital, zajmova, garancija ili kombinacije navedenog.
- 6. U slučaju pružanja garancije, garancija ne smije prelaziti 80 % iznosa osnovnog zajma dodijeljenog prihvatljivom privrednom društvu.
- 7. Za ulaganja u rizično finansiranje u obliku vlasničkog kapitala i kvazivlasničkog kapitala u prihvatljiva privredna društva mjerom finansiranja rizika može se pružiti podrška za zamjenski kapital isključivo ako se zamjenski kapital kombinuje sa novim kapitalom koji predstavlja najmanje 50 % svakog ciklusa ulaganja u prihvatljiva privredna društva.
- 8. Ukupni neizmireni iznos ulaganja u rizično finansiranje iz stava 5 ne prelazi 16,5 miliona EUR po prihvatljivom privrednom društvu u okviru bilo koje mjere finansiranja rizika. Da bi se izračunao ovaj maksimalni iznos ulaganja za rizično finansiranje, uzima se u obzir sljedeće:
 - (a) u slučaju zajmova i kvazi-vlasničkih ulaganja strukturiranih kao dug, nominalni neotplaćeni iznos instrumenta;
 - (b) u slučaju garancija, nominalni neotplaćeni iznos osnovnog zajma.
- 9. Javni doprinos koji se daje finansijskim posrednicima može imati jedan od sljedećih oblika:

- (a) učešće u kapitalu ili kvazi-vlasničkom kapitalu, ili finansijska subvencija za obezbeđivanje ulaganja u rizično finansiranje direktno ili indirektno prihvatljivim preduzećima;
 - (b) zajmovi radi direktnog ili indirektnog obezbjeđivanja ulaganja u rizično finansiranje prihvatljivim privrednim društvima;
 - (c) garancije za pokrivanje gubitaka od ulaganja u rizično finansiranje direktno ili indirektno prihvatljivim privrednim društvima.
10. Dogovori o podjeli rizika i nagrade između države članice (ili njezinog ovlašćenog subjekta) s jedne strane i privatnih investitora, finansijskih posrednika ili menadžera fondova s druge strane moraju biti adekvatni i u skladu sa sljedećim uslovima:
- (a) kad je riječ o pomoći za rizično finansiranje u oblicima koji nijesu garancije, prednost se daje prinosima s pravom prvenstva od dobiti (asimetrična podjela dobiti ili podsticaji na ostvarenje dobiti) u odnosu nad zaštitom od potencijalnih gubitaka (zaštita od pada vrijednosti ulaganja);
 - (b) u slučaju asimetrične podjele gubitaka između javnih i privatnih investitora prvi gubitak koji snosi javni investitor biće ograničen na 25 % ulaganja u rizično finansiranje;
 - (c) za pomoć za rizično finansiranje u obliku garancija, iznos garancije se ograničava na 80 %, a ukupni gubici koje snosi država članica na najviše 25 % osnovnog portfelja obuhvaćenog garancijom. Besplatno se mogu pružiti samo garancije kojima se pokrivaju očekivani gubici osnovnog portfelja obuhvaćenog garancijom. Ako je garancijom obuhvaćeno pokriće neočekivanih gubitaka, finansijski posrednik za dio garancije koji pokriva neočekivane gubitke plaća premiju garancije u skladu s tržišnim uslovima.
11. Ako javni doprinos koji je dodijeljen finansijskom posredniku ima oblik vlasničkog i kvazivlasničkog kapitala iz stava 9 tačka (a), najviše 30 % ukupnih kapitalnih ulaganja i neiskorištenog odobrenog kapitala finansijskog posrednika može se upotrebljavati u svrhe upravljanja likvidnošću.
12. Za mjere rizičnog finansiranja koje imaju za cilj da obezbijede ulaganja za rizično finansiranje u obliku vlasničkih, kvazi-vlasničkih kapitala ili zajmova prihvatljivim privrednim društvima, javni doprinos koji se daje finansijskom posredniku mora privući dodatno finansiranje od nezavisnih privatnih investitora na nivou finansijskih posrednika ili prihvatljivih privrednih društava kako bi se dostigla ukupna stopa privatnog učešća koja odgovara sljedećim najmanjim pragovima:
- (a) 10 % ulaganja u rizično finansiranje obezbijeđenih prihvatljivim privrednim društvima iz stava 3 tačka (a);
 - (b) 40 % ulaganja u rizično finansiranje obezbijeđenih prihvatljivim privrednim društvima iz stava 3 tačka (b);
 - (c) 60 % ulaganja u rizično finansiranje obezbijeđenih prihvatljivim privrednim društvima iz stava 3 tačka (c) i za naknadna ulaganja u rizično finansiranje u prihvatljiva privredna društva nakon perioda prihvatljivosti iz stava 3 tačka (b).

Finansijska sredstva koja obezbeđuju nezavisni privatni investitori koji imaju koristi od pomoći za rizično finansiranje u obliku poreskih podsticaja u skladu sa članom 21a neće se uzeti u obzir u cilju dostizanja ukupne stope privatnog učešća utvrđene u prvom podstavu ovog stava.

Stope privatnog učešća navedene u prvom podstavku, tačkama (b) i (c), smanjuju se na 20 % kad je riječ o tački (b) i 30 % kad je riječ o tački (c) za ulaganja: sprovedena u potpomognutim područjima određenima u odobrenoj mapi regionalne pomoći koja je na snazi u trenutku pružanja ulaganja u rizično finansiranje u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (a) Ugovora; koja primaju podršku na osnovu plana za oporavak i otpornost države članice koji je odobrio Savjet; ili koja primaju podršku iz Evropskog fonda za obranu u

skladu sa Regulativom (EU) 2021/697 ili u okviru Svemirskog programa Unije u skladu sa Regulativom (EU) 2021/696 Evropskog parlamenta i Savjeta⁵⁷; ili koja primaju podršku iz fondova Unije koji se sprovode u okviru podijeljenog upravljanja obuhvaćenog Regulativom (EU) 1303/2013, Regulativom (EU) 2021/1060 ili Regulativom (EU) 2021/2115 Evropskog parlamenta i Savjeta⁵⁸.

13. Ako se mjera rizičnog finansiranja sprovodi preko finansijskog posrednika i usmjerena je na prihvatljiva privredna društva u različitim fazama razvoja kako je navedeno u st. 3 i 4, finansijski posrednik treba da dostigne stopu privatnog učešća koja odgovara najmanje ponderisanom prosjeku koji se zasniva na obimu pojedinačnih ulaganja u osnovni portfelj i koji proizilazi iz primjene minimalnih stopa učešća na takva ulaganja kako je navedeno u stavu 12, osim ako se potrebno učešće nezavisnih privatnih investitora ne ostvaruje na nivou prihvatljivih privrednih društava.
14. Finansijski posrednici i menadžeri fondova biraju se putem otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog postupka u skladu sa važećim zakonima Unije i nacionalnim zakonima. Države članice mogu zahtijevati da prihvatljivi finansijski posrednici i menadžeri fondova ispune unaprijed definisane kriterijume koji su objektivno opravdani prirodom ulaganja. Postupak se zasniva na objektivnim kriterijumima povezanim sa iskustvom, stručnošću kao i operativnom i finansijskom sposobnošću i ispunjava sljedeće kumulativne uslove:
 - (a) osigurava da su prihvatljivi finansijski posrednici i menadžeri fondova uspostavljeni u skladu sa važećim zakonima;
 - (b) ne dozvoljava diskriminaciju između finansijskih posrednika i menadžera fondova na osnovu mjesta njihovog osnivanja ili registracije bez obzira na državu članicu;
 - (c) ima za cilj da uvede adekvatne uslove za podjelu rizika i nagrada, kako je navedeno u stavu 10, i odluke usmjerene na profit, kao što je navedeno u stavu 15.
15. Mjere rizičnog finansiranja će obezbjediti da finansijski posrednici koji primaju javni doprinos donose odluke usmjerene na dobit kada prihvatljivim privrednim društvima obezbjeđuju rizična finansijska ulaganja. Smatra se da je ta obaveza ispunjena ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uslovi:
 - (a) država članica ili subjekt kome je povjereno sprovođenje mjere, obezbjeđuje sprovođenje postupka sveobuhvatne analize (due diligence) kako bi se obezbijedila tržišno opravdana strategija ulaganja za potrebe sprovođenja mjera rizičnog finansiranja, uključujući odgovarajuću politiku diverzifikacije rizika usmjerenu na postizanje ekonomske održivosti i efikasnih razmjera u odnosu na veličinu i teritorijalni obuhvat predmetnog investicionog portfelja;
 - (b) rizična finansijska ulaganja koja se dodjeljuju prihvatljivim privrednim društvima zasnovana su na održivom poslovnom planu, koji sadrži detalje o razvoju proizvoda, prodaje i profitabilnosti, čime se uspostavlja ex ante finansijska održivost;
 - (c) za svako ulaganje u vlasnički ili kvazi-vlasnički kapital postoji jasna i realna izlazna strategija.

⁵⁷ Regulativa (EU) 2021/696 Evropskog parlamenta i Savjeta od 28. aprila 2021. godine o uspostavljanju Svemirskog programa Unije i Agencije Evropske unije za svemirski program i stavljanju van snage Regulativa (EU) br. 912/2010, (EU) br. 1285/2013. i (EU) br. 377/2014 i Odluke br. 541/2014/EU (SL L 170, 12.5.2021., str. 69).

⁵⁸ Regulativa (EU) 2021/2115 Evropskog parlamenta i Savjeta od 2. decembra 2021. godine kojom se utvrđuju pravila o podršci strateškim planovima koje će izraditi države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (CAP Strateški planovi) i koje se finansiraju iz Evropskog fonda za poljoprivredne garancije i Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj i stavljanju van snage Regulative (EU) br.1305/2013 i (EU) br. 1307/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 1).

16. Finansijskim posrednicima upravlja se na komercijalnoj osnovi. Smatra se da je taj uslov ispunjen ako finansijski posrednik i, zavisno od vrste rizičnog finansiranja, menadžer fonda, ispunjavaju sljedeće kumulativne uslove:
- (a) imaju zakonsku ili ugovornu obavezu da djeluju sa pažnjom profesionalnog menadžera u dobroj vjeri i izbjegavajući sukob interesa; primjenjuju se najbolja praksa i regulatorni nadzor;
 - (b) njihova naknada u skladu je sa tržišnom praksom. Taj uslov smatra se ispunjenim ako je menadžer ili finansijski posrednik odabran na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog poziva za izbor u skladu sa stavom 14;
 - (c) primaju naknadu koja je povezana sa rezultatima ili učestvuju u rizicima ulaganja zajedničkim ulaganjem sopstvenih sredstava kako bi se obezbijedilo da se njihovi interesi trajno poklapaju sa interesima države članice ili njenog ovlašćenog subjekta;
 - (d) utvrđuju investicionu strategiju, kriterijume i predloženi vremenski raspored ulaganja;
 - (e) investitorima je dopušteno da budu zastupljeni u organima upravljanja investicionog fonda, kao što su nadzorni odbor ili savjetodavni odbor.
17. U sklopu mjere rizičnog finansiranja kojom se prihvatljivim privrednim društvima pružaju garancije, zajmovi ili se pružaju kvazivlasnička ulaganja strukturirana kao dug prihvatljivih privrednih društava, finansijski posrednik preuzima ulaganja u rizična finansiranja u prihvatljiva privredna društva koja bez pomoći ne bi bila sprovedena ili bi bila sprovedena na ograničen ili drukčiji način. Finansijski posrednik mora biti u mogućnosti da dokaže da primjenjuje mehanizam koji osigurava da se sve prednosti u najvećoj mogućoj mjeri prenose na prihvatljiva privredna društva u obliku većeg obima finansiranja, rizičnih portfelja, nižih zahtjeva za kolateral, nižih premija za garancije ili nižih kamatnih stopa.
18. Mjere rizičnog finansiranja koje obezbjeđuju ulaganja u rizično finansiranje za MSP-a koji ne ispunjavaju uslove iz stava 3 usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja prema članu 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uslovi:
- (a) na nivou MSP-ova pomoć ispunjava uslove utvrđene u Regulativi Komisije (EU) br. 1407/2013⁵⁹, Regulativi Komisije (EU) br. 1408/2013⁶⁰ ili Regulativi (EU) br. 717/2014; i
 - (b) ispunjeni su svi uslovi iz ovog člana, osim uslova iz st. 3, 4, 8, 12 i/ili 13; i
 - (c) za mjere rizičnog finansiranja kojima se prihvatljivim privrednim društvima obezbjeđuju ulaganja u vlasnički ili kvazivlasnički kapital ili zajmove, mjerom se podstiče dodatno finansiranje koje obezbjeđuju nezavisni privatni investitori na nivou finansijskih posrednika ili MSP-ova kako bi se dostigla ukupna stopa privatnog učešća koja odgovara najmanje 60 % finansiranja rizika obezbijeđenog MSP-ovima.

Stopa privatnog učešća navedena u prvom podstavku tačka (c) smanjuje se na 30 % za ulaganja: sprovedena u potpomognutim područjima koja su određena u odobrenoj mapi regionalne pomoći koja je na snazi u trenutku pružanja rizičnog finansijskog ulaganja u skladu sa člankom 107 stav 3 tačka (a) Ugovora; koja primaju pomoć na osnovu plana za oporavak i otpornost države članice odobrenog od strane Savjeta Evropske unije; ili koja primaju pomoć iz Evropskog fonda za obranu u skladu sa Regulativom (EU) 2021/697, ili u okviru Svemirskog programa Unije u skladu sa Regulativom (EU)

⁵⁹ Regulativa Komisije (EU) br.1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni članova 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoć de minimis (SL L 352, 24.12.2013., str.1).

⁶⁰ Regulativa Komisije (EU) br.1408/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni članova 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoć de minimus u sektoru poljoprivrede (SL L 352, 24.12.2013., str.9).

2021/696 ili fondova EU-a koji se sprovode u okviru zajedničkog upravljanja obuhvaćenih Regulativom (EU) 1303/2013, Regulativom (EU) 2021/1060, ili Regulativom (EU) 2021/2115.

Član 21a

Pomoć za rizično finansiranje MSP u obliku poreskih podsticaja za privatne investitore koji su fizička lica

1. Šeme pomoći za rizično finansiranje u korist MSP u obliku poreskih podsticaja nezavisnim privatnim investitorima koji su fizička lica koja direktno ili indirektno obezbjeđuju rizično finansiranje prihvatljivim privrednim društvima, biće usklađene sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i biće izuzete od obaveze prijavljivanja prema članu 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi navedeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Prihvatljiva privredna društva su ona koja ispunjavaju kriterijume utvrđene u članu 21 stav 3. Ukupna ulaganja u rizična finansiranja, predviđena prema članu 21 i prema ovom članu, za svako prihvatljivo privredno društvo ne smije da prelazi maksimalni iznos utvrđen u članu 21 stav 8.
3. Kada nezavisni privatni investitor pruža rizično finansiranje indirektno preko finansijskog posrednika, prihvatljivo ulaganje će imati oblik sticanja dionica ili udjela u finansijskom posredniku, čime se prihvatljivim privrednim društvima pružaju rizična finansijska ulaganja u skladu sa članom 21 st. 5 do 8. Za usluge koje pruža finansijski posrednik ili njegovi menadžeri ne može se dodijeliti nikakav poreski podsticaj.
4. Kada nezavisni privatni investitor pruža rizično finansiranje direktno prihvatljivom privrednom društvu, prihvatljivim ulaganjem smatra se samo sticanje novoemitovanih redovnih dionica sa punim rizikom koje izdaje prihvatljivo privredno društvo. Te dionice čuvaju se najmanje tri godine. Zamjenski kapital pokriva se samo pod uslovima navedenim u članu 21 stav 7. Kad je riječ o mogućim oblicima poreskih podsticaja, gubici nastali prilikom prodaje dionica mogu se odbiti od poreza na dobit. U slučaju poreskih olakšica na dividende, svaka dividenda primljena po osnovu kvalifikovanih dionica može biti (u potpunosti ili djelimično) oslobođena poreza na dobit. Svaka dobit ostvarena prodajom kvalifikovanih dionica može biti (potpuno ili djelimično) oslobođena poreza na kapitalnu dobit ili se poreska obaveza u vezi s tom dobiti može odgoditi ako se reinvestira u nove kvalifikovane dionice u roku od jedne godine.
5. Kada nezavisni privatni investitor pruža rizično finansiranje direktno prihvatljivom privrednom društvu, kako bi se osiguralo adekvatno učešće nezavisnog privatnog investitora, u skladu sa članom 21 stav 12, poreska olakšica, koja se računa kao kumulativna maksimalna poreska olakšica na osnovu svih poreskih podsticaja zajedno, ne smije preći sljedeće maksimalne pragove:
 - (a) 50% prihvatljivih ulaganja koje je izvršio nezavisni privatni investitor u prihvatljiva privredna društva iz člana 21 stav 3 tačka (a);
 - (b) 35% prihvatljivih ulaganja koje je izvršio nezavisni privatni investitor u prihvatljiva privredna društva iz člana 21 stav 3 tačka (b);
 - (c) 20% prihvatljivih ulaganja koje je izvršio nezavisni privatni investitor u prihvatljiva privredna društva iz člana 21 stav 3 tačka (c) ili za naknadna prihvatljiva ulaganja u prihvatljiva privredna društva nakon perioda prihvatljivosti iz člana 21 stav 3 tačka (b).

Pragovi poreskih olakšica za direktne investicije navedene u prvom podstavu mogu se povećati do 65% pod tačkom (a), do 50% pod tačkom (b) i do 35% pod tačkom (c) za ulaganja koja su: sprovedena u potpomognutim područjima koja su određena u odobroj mapi regionalne pomoći koja je na snazi u trenutku pružanja rizičnog finansijskog ulaganja u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (a) Ugovora; ili

koja primaju pomoć na osnovu plana za oporavak i otpornost države članice odobrenog od strane Savjeta Europske unije; ili koja primaju pomoć iz Europskog fonda za obranu u skladu sa Regulativom (EU) 2021/697, ili u okviru Svemirskog programa Unije u skladu sa Regulativom (EU) 2021/696 ili fondova EU-a koji se sprovode u okviru zajedničkog upravljanja obuhvaćenih Regulativom (EU) 1303/2013, Regulativom (EU) 2021/1060, ili Regulativom (EU) 2021/2115.

6. Kada nezavisni privatni investitor pruža rizično finansiranje indirektno preko finansijskog posrednika, u skladu sa članom 21 stav 12, koja se računa kao kumulativna maksimalna poreska olakšica na osnovu svih poreskih podsticaja zajedno, ne smije preći 30% prihvatljivog ulaganja koju je izvršio nezavisni privatni investitor u prihvatljivo privredno društvo iz člana 21 stav 3. Ovaj prag poreske olakšice može se povećati do 50% za ulaganja koja su: sprovedena u potpomognutim područjima koja su određena u odobrenoj mapi regionalne pomoći koja je na snazi u trenutku pružanja rizičnog finansijskog ulaganja u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (a) Ugovora; ili koja primaju pomoć na osnovu plana za oporavak i otpornost države članice odobrenog od strane Savjeta Europske unije; ili koja primaju pomoć iz Europskog fonda za obranu u skladu sa Regulativom (EU) 2021/697, ili u okviru Svemirskog programa Unije u skladu sa Regulativom (EU) 2021/696 ili fondova EU-a koji se sprovode u okviru zajedničkog upravljanja obuhvaćenih Regulativom (EU) 1303/2013, Regulativom (EU) 2021/1060, ili Regulativom (EU) 2021/2115.

Član 22

Pomoć za novoosnovana privredna društva

1. Šeme pomoći za novoosnovana privredna društva biće usklađene sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i biće izuzete od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Prihvatljiva privredna društva su mala preduzeća koja nijesu kotirana na berzi u roku od pet godina nakon registracije, a koja ispunjavaju sljedeće kumulativne uslove:
 - (a) nijesu preuzeli djelatnost drugog privrednog društva, osim ako promet preuzete djelatnosti ne čini manje od 10% prometa prihvatljivog privrednog društva u finansijskoj godini koja prethodi pružimanju;
 - (b) još nijesu raspodijelila dobit;
 - (c) nijesu stekli drugo privredno društvo niti su osnovana spajanjem, osim ako promet stečenog privrednog društva ne čini manje od 10% prometa prihvatljivog privrednog društva u finansijskoj godini koja prethodi sticanju ili ako je promet privrednog društva koji je nastao spajanjem manji od 10% zajedničkog prometa dva privredna društva koja se spajaju u finansijskoj godini koja je prethodila spajanju.

Za prihvatljiva privredna društva koja nijesu predmet obavezne registracije može se smatrati da petogodišnji period prihvatljivosti počinje od trenutka kada privredno društvo započne svoju privrednu djelatnost ili od trenutka kada postane obveznik poreza na svoju privrednu djelatnost, u zavisnosti od toga što nastupi ranije.

Izuzimajući tačku (c) iz prvog podstava, privredna društva koja su nastala spajanjem privrednih društava koja su prihvatljiva za pomoć na osnovu ovog člana se takođe smatraju prihvatljivim privrednim društvima do pet godina od datuma registracije najstarijeg preduzeća koje je učestvovalo u spajanju.

3. Pomoć za novoosnovana privredna društva ima oblik:

- (a) zajmova sa kamatnim stopama koje nijesu u skladu sa tržišnim uslovima, u trajanju od deset godina i u nominalnom iznosu od najviše 1,1 milion EUR odnosno 1,65 miliona EUR za privredna društva osnovana u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora ili 2,2 miliona EUR za privredna društva osnovana u potpomognutim područjima koji ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora. Za zajmove u trajanju od 5 do 10 godina maksimalni iznosi mogu se korigovati tako što se prethodno navedeni iznosi pomnože sa količnikom perioda od 10 godina i stvarnog trajanja zajma. Za zajmove kraće od 5 godina maksimalni iznos jednak je iznosu za zajmove za period 5 godina;
 - (b) garancije sa premijama koje nijesu u skladu sa tržišnim uslovima, u trajanju od 10 godina i sa iznosom obuhvaćenim garancijom od najviše 1,65 miliona EUR odnosno 2,48 miliona EUR za privredna društva osnovana u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora, ili 3,3 miliona EUR za privredna društva osnovana u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora. Za garancije u trajanju od 5 do 10 godina maksimalni iznosi obuhvaćeni garancijom mogu se uskladiti tako što se prethodno navedeni iznosi pomnože sa količnikom perioda od 10 godina i stvarnog trajanja garancije. Za garancije kraće od 5 godina maksimalni iznos obuhvaćen garancijom jednak je iznosu za garancije za period 5 godina. Garancija ne smije da prelazi 80 % iznosa osnovnog zajma.
 - (c) bespovratnih sredstava, uključujući ulaganja u vlasnički ili kvazivlasnički kapital, smanjenja kamatnih stopa i premije za garanciju čiji iznos bruto ekvivalenta pomoći ne prelazi 0,5 miliona EUR, ili 0,75 miliona EUR za privredna društva osnovana u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora ili 1 milion EUR za privredna društva osnovana u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora.
 - (d) poreske olakšice za prihvatljiva privredna društva čiji bruto ekvivalent bespovratnih sredstava ne prelazi 0,5 miliona EUR ili 0,75 miliona EUR za privredna društva osnovana u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora, ili 1 milion EUR za privredna društva osnovana u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora.
4. Korisnik može primiti podršku kombinacijom instrumenata pomoći iz stava 3 ovog člana, pod uslovom da se udio iznosa dodijeljenog jednim instrumentom pomoći, izračunat na osnovu maksimalnog iznosa pomoći dozvoljenog za taj instrument uzima u obzir za određivanje preostalog udjela maksimalnog iznosa pomoći dozvoljenog za ostale instrumente koji su sastavni dio tog kombinovanog instrumenta.
 5. Za mala inovatorska preduzeća maksimalni iznosi utvrđeni u stavu 3 mogu se udvostručiti.
 6. Kada se šema pomoći za novoosnovana privredna društva sprovodi preko jednog ili više finansijskih posrednika, primjenjuju se uslovi koji se primjenjuju na finansijske posrednike iz člana 21 st. 10, 14, 15, 16 i 17.
 7. Pored iznosa navedenih u stavovima 3, 4 i 5, šeme pomoći za novoosnovana privredna društva mogu imati oblik prenosa intelektualne svojine (IP) ili dodjele srodnih prava pristupa, besplatno ili ispod tržišne vrednosti. Prenos ili dodjelu vrši organizacija za istraživanje i širenje znanja u smislu člana 2 stav 83, koja je razvila relevantni IP kroz sopstvenu nezavisnu ili zajedničku aktivnost istraživanja i razvoja, prihvatljivom privrednom društvu u smislu stava 2. Prilikom prenosa ili dodjele ispunjeni su svi sljedeći uvjeti:
 - (a) svrha prenosa IP-a ili dodjele srodnih prava pristupa je stavljanje novog proizvoda ili usluge na tržište; i

(b) vrijednost IP-a određuje se prema njegovoj tržišnoj cijeni ako je ona utvrđena u skladu s jednom od sljedećih metoda:

- i. iznos je utvrđen kroz otvoren, transparentan i nediskriminatoran konkursni postupak;
- ii. u ocjeni nezavisnog stručnjaka potvrđuje se da je iznos najmanje jednak tržišnoj cijeni;
- iii. u slučajevima kada prihvatljivo privredno društvo ima pravo preče kupovine u pogledu intelektualne svojine stvorene u saradnji sa organizacijom za istraživanje i širenje znanja, kada organizacija za istraživanje i širenje znanja ostvaruje relevantno pravo da traži ekonomski povoljnije ponude od trećih strana, tako da prihvatljivo privredno društvo koje učestvuje u saradnji mora u skladu sa tim prilagoditi svoju ponudu.

Vrijednost bilo kojeg finansijskog ili nefinansijskog doprinosa prihvatljivog privrednog društva troškovima aktivnosti organizacije za istraživanje i širenje znanja koje su dovele do predmetnog IP-a može se oduzeti od vrijednosti IP iz ove tačke.

- c) iznos pomoći za prenos IP-a ili dodjelu srodnih prava pristupa na osnovu ovog stava ne prelazi 1 milion EUR. Iznos pomoći odgovara vrijednosti IP-a iz tačke (b), umanjenoj za odbitak prethodno naveden u posljednjoj rečenici tačke (b) i umanjenoj za svaku naknadu koju korisnik plaća za taj IP. Vrijednost IP-a iz tačke (b) može premašiti 1 milion EUR i u tom slučaju takav dodatni iznos može pokriti prihvatljivo privredno društvo sopstvenim sredstvima ili drugim sredstvima.

Član 23

Pomoć alternativnim platformama za trgovanje specijalizovanim za MSP-ove

1. Pomoć alternativnim platformama za trgovanje specijalizovanim za MSP-ove usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Ako platformom upravlja malo preduzeće, mjera pomoći može biti u obliku pomoći za novoosnovana privredna društva društvu koje upravlja platformom, u kojem slučaju se primjenjuju uslovi iz člana 22.

Mjera pomoći može biti u obliku poreskih podsticaja nezavisnim privatnim investitorima koji su fizička lica u vezi sa njihovim ulaganjima za rizično finansiranje koja su preko alternativne platforme za trgovanje izvršena u prihvatljiva privredna društva u skladu sa uslovima iz člana 21 st. 2 i 5.

Član 24

Pomoć za troškove izviđanja

1. Pomoć za troškove izviđanja usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Opravdani troškovi su:
 - (a) troškovi početnog pregleda i službene sveobuhvatne analize (*due diligence*) koju menadžeri finansijskih posrednika ili investitori sprovode da bi identifikovali prihvatljiva privredna društva u skladu sa čl. 21, 21a i 22.

- (b) troškovi za investiciono istraživanje, kako je definisano u članu 36 stav 1 Delegirane Regulative Komisije (EU) 2017/565⁶¹, u pojedinačno prihvatljivo privredno društvo u skladu s čl. 21, 21a i 22, pod uslovom da je ovo istraživanje javno objavljeno, i , ako je dostavljeno klijentima pružaoca investicionog istraživanja prije javne objave, objavljuje se javno u istom obliku i najkasnije u roku od tri mjeseca nakon što je prvi put dostavljeno klijentima.
3. Investiciona istraživanja iz stava 2 tačka (b) ovog člana ispunjavaju uslove propisane članovima 36 i 37 Delegirane Regulative (EU) 2017/565.
 4. Intenzitet pomoći ne prelazi 50 % opravdanih troškova.

ODJELJAK 4

Pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije

Član 25

Pomoć za projekte istraživanja i razvoja

1. Pomoć za projekte istraživanja i razvoja, uključujući projekte istraživanja i razvoja koji su dobili oznaku kvaliteta „pečat izvrsnosti” u okviru programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa i sufinansirani projekti istraživanja i razvoja i, gdje je to primjenjivo, pomoć za sufinansirane aktivnosti udruživanja usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Dio projekta istraživanja i razvoja kojem je dodijeljena pomoć u potpunosti spada pod jednu ili više sljedećih kategorija:
 - (a) fundamentalna istraživanja;
 - (b) industrijska istraživanja;
 - (c) eksperimentalni razvoj;
 - (d) studije izvodljivosti.
3. Opravdani troškovi projekata istraživanja i razvoja raspoređuju se u posebnu kategoriju istraživanja i razvoja i predstavljaju sljedeće troškove:
 - (a) troškovi osoblja: istraživači, tehničari i ostalo pomoćno osoblje u mjeri u kojoj su zaposleni na projektu;
 - (b) troškovi instrumenata i opreme, u obimu i za period u kojem se koriste za projekt. Ako se ti instrumenti i oprema ne koriste za projekat tokom čitavog njihovog vijeka trajanja, opravdanim troškovima smatraju se samo troškovi amortizacije, izračunati u skladu sa opšteprihvaćenim računovodstvenim načelama, koji odgovaraju trajanju projekta;
 - (c) troškovi zgrada i zemljišta, u obimu i za period u kojem se koriste za projekt. Za zgrade se opravdanim troškovima smatraju samo troškovi amortizacije, izračunati u skladu sa opšteprihvaćenim računovodstvenim načelama, koji odgovaraju trajanju projekta. Za zemljište, opravdani troškovi su troškovi komercijalnog prenosa i stvarni kapitalni troškovi;
 - (d) troškovi istraživanja koje se sprovodi na osnovu ugovora, znanja i patenata koji su kupljeni ili je za njih pribavljena licenca od trećih strana po uslovima „van dohvata ruke”, kao i troškovi konsultantskih i drugih odgovarajućih usluga koje se koriste isključivo za projekat;

⁶¹ Delegirana Regulativa Komisije (EU) 2017/565 od 25. aprila 2016. godine o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Savjeta u vezi sa organizacionom zahtjevima i uslovima poslovanja investicionih društava i izrazima definisanim za potrebe te Direktive (SL L 87, 31.3.2017., str. 1.).

(e) dodatni režijski troškovi i drugi troškovi poslovanja, uključujući troškove materijala, zaliha i sličnih proizvoda, nastali neposredno kao rezultat projekta; ; ne dovodeći u pitanje član 7 stav 1 treću rečenicu, takvi troškovi projekta istraživanja i razvoja mogu se izračunati i na osnovu pojednostavnjenog pristupa troškovima u obliku paušalne stope do 20 %, koja se primjenjuje na ukupne opravdane troškove projekta istraživanja i razvoja iz tačaka od (a) do (d). U tom slučaju troškovi projekta istraživanja i razvoja koji se koriste za obračun indirektnih troškova utvrđuju se na osnovu uobičajenih računovodstvenih praksi i obuhvataju samo opravdane troškove projekata istraživanja i razvoja iz tačaka od (a) do (d) .

4. Opravdani troškovi za studije izvodljivosti su troškovi studije.
5. Intenzitet pomoći za svakog korisnika ne prelazi:
 - (a) 100 % opravdanih troškova za fundamentalno istraživanje;
 - (b) 50 % opravdanih troškova za industrijsko istraživanje;
 - (c) 25 % opravdanih troškova za eksperimentalni razvoj;
 - (d) 50 % opravdanih troškova za studije izvodljivosti.
6. Intenziteti pomoći za industrijska istraživanja i eksperimentalni razvoj mogu se povećati do maksimalnog intenziteta pomoći od 80 % opravdanih troškova u skladu sa tačkama od (a) do (d), gdje se tačke (b), (c) i (d) ne smiju međusobno kombinovati:
 - (a) za 10 procentnih poena za srednja preduzeća i za 20 procentnih poena za mala preduzeća;
 - (b) za 15 procentnih poena ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:
 - i. projekat uključuje efektivnu saradnju:
 - između privrednih društava od kojih je najmanje jedno MSP, ili se sprovodi u najmanje dvije države članice ili u jednoj državi članici i državi koja je ugovorna strana Sporazuma o EEP, a nijedno privredno društvo samo ne snosi više od 70 % opravdanih troškova; ili
 - između privrednog društva i jedne ili više organizacija za istraživanje i širenje znanja, pri čemu ta organizacija/organizacije snose najmanje 10 % opravdanih troškova i imaju pravo da objavljuju svoje rezultate istraživanja;
 - ii. rezultati projekta saopštavaju se širokom krugu na konferencijama, objavljivanjem, kroz registre sa slobodnim pristupom, ili besplatnim računarskim programima i računarskim programima sa otvorenim kodom;
 - iii. korisnik se obavezuje da će pravovremeno staviti na raspolaganje licence za rezultate istraživanja potpomognutih projekata istraživanja i razvoja, koji su zaštićeni pravima intelektualne svojine po tržišnoj cijeni i na neisključivoj i nediskriminatornoj osnovi kako bi ih zainteresovane strane u EEP mogle koristiti;
 - iv. projekat istraživanja i razvoja se sprovodi u potpomognutom području koje ispunjava uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora;
 - (c) za 5 procentnih poena ako se projekat istraživanja i razvoja sprovodi u potpomognutom području koje ispunjava uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora;
 - (d) za 25 procentnih poena ako je projekat istraživanja i razvoja:
 - i. država članica na osnovu otvorenog poziva odabrala da bude dio projekta koji su zajednički osmislile najmanje tri države članice ili ugovorne strane Sporazuma o EEP-u; i
 - ii. uključuje efikasnu saradnju između privrednih društava u najmanje dvije države članice ili ugovorne strane Sporazuma o EEP-u kada je korisnik MSP, ili u najmanje tri države članice ili ugovorne strane Sporazuma o EEP-u kada je korisnik veliko preduzeće; i
 - iii. ako je ispunjen barem jedan od dva sljedeća uslova:

- rezultati projekta istraživanja i razvoja saopštavaju se širokom krugu na konferencijama, objavljivanjem, kroz registre sa slobodnim pristupom, ili besplatnim računarskim programima i računarskim programima sa otvorenim kodom u najmanje tri države članice ili ugovorne strane Sporazuma o EEP-u; ili
 - korisnik se obavezuje da će pravovremeno staviti na raspolaganje licence za rezultate istraživanja potpomognutih projekata istraživanja i razvoja, koji su zaštićeni pravima intelektualne svojine po tržišnoj cijeni i na neisključivoj i nediskriminatornoj osnovi kako bi ih zainteresovane strane u EEP mogle koristiti.
7. Intenziteti pomoći za studije izvodljivosti mogu se uvećati za 10 procentnih poena za srednja preduzeća i 20 procentnih poena za mala preduzeća.

Član 25a

Pomoć za projekte kojima je dodijeljena oznaka kvaliteta „pečat izvrsnosti“

1. Pomoć za MSP-ove za projekte istraživanja i razvoja i za studije izvodljivosti kojima je dodijeljena oznaka kvaliteta „pečat izvrsnosti“ u okviru programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora pod uslovom da su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Prihvatljive aktivnosti projekta istraživanja i razvoja ili studije izvodljivosti za koje je dodijeljena pomoć biće one koje su kao takve definisane pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa, isključujući aktivnosti koje prevazilaze aktivnosti eksperimentalnog razvoja.
3. Kategorije, maksimalni iznosi i metode izračunavanja opravdanih troškova projekta istraživanja i razvoja ili studije izvodljivosti za koje je dodijeljena pomoć biće oni koji su definisani pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa.
4. Maksimalni iznos pomoći ne prelazi 2,5 miliona EUR po MSP-ove po projektu istraživanja i razvoja ili studiji izvodljivosti.
5. Ukupno javno finansiranje projekta istraživanja i razvoja ili studije izvodljivosti ne prelazi stopu finansiranja utvrđenu za taj projekt istraživanja i razvoja ili studiju izvodljivosti u okviru pravila programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa.

Član 25b

Pomoć za Marija Sklodovska – Kiri aktivnosti i aktivnosti u okviru Provjere koncepta ERC-a

1. Pomoć za Marija Sklodovska – Kiri aktivnosti i aktivnosti u okviru Provjere koncepta ERC-a kojima je dodijeljena oznaka kvaliteta „pečat izvrsnosti“ u okviru programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa susklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi koji su utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Prihvatljive aktivnosti su one koje su kao takve definisane pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa.
3. Kategorije, maksimalni iznosi i metode izračunavanja opravdanih troškova aktivnosti za koju je dodijeljena pomoć su oni koji su kao takvi definisani pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa.
4. Ukupno javno finansiranje aktivnosti ne prelazi maksimalni iznos pomoći predviđen programom Horizont 2020 ili programom Horizont Evropa.

Član 25c

Pomoć uključena u sufinansirane projekte istraživanja i razvoja

1. Pomoć dodijeljena sufinansiranom projektu istraživanja i razvoja ili studiji izvodljivosti (uključujući projekte istraživanja i razvoja implementirane u okviru evropskog institucionalizovanog partnerstva na osnovu člana 185 ili člana 187 Ugovora ili mjere sufinansirane programom, kako je definisano pravilima programa Horizont Evropa) koje sprovode najmanje tri države članice ili dvije države članice i najmanje jedna pridružena zemlja, a biraju se na osnovu procjene i rangiranja koje sprovode nezavisni stručnjaci na osnovu transnacionalnih poziva u skladu sa pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa, usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi koji su utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Prihvatljive aktivnosti projekta istraživanja i razvoja ili studije izvodljivosti za koje je dodijeljena pomoć su one koje su kao takve definisane pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa, isključujući aktivnosti koje prevazilaze aktivnosti eksperimentalnog razvoja.
3. Kategorije, maksimalni iznosi i metode izračunavanja opravdanih troškova su oni koji su kao takvi definisani pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa.
4. Ukupna javna finansijska sredstva ne smiju prelaziti stopu finansiranja utvrđenu za taj projekat istraživanja i razvoja ili studiju izvodljivosti nakon izbora, rangiranja i evaluacije u skladu sa pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa.
5. Finansijska sredstva dodijeljena iz programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa pokrivaju najmanje 30 % ukupnih opravdanih troškova aktivnosti istraživanja i razvoja ili inovativnih aktivnosti kako je definisano u okviru programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa.

Član 25d

Pomoć za aktivnosti udruživanja

1. Pomoć koja se dodjeljuje sufinansiranim aktivnostima udruživanja koje uključuju najmanje dvije države članice i koje se biraju na osnovu evaluacije i rangiranja koje sprovode nezavisni stručnjaci na osnovu transnacionalnih poziva u skladu sa pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi koji su utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Prihvatljive aktivnosti u okviru sufinansiranih aktivnosti udruživanja su one koje su kao takve definisane pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa. Isključene su aktivnosti koje izlaze iz okvira aktivnosti eksperimentalnog razvoja.
3. Kategorije, maksimalni iznosi i metode izračunavanja opravdanih troškova su oni koji su kao takvi definisani pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa. Pored toga opravdani su i troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu povezanu sa projektom.
4. Ukupno javno finansiranje ne smije da prelazi stopu finansiranja utvrđenu za tu aktivnost udruživanja nakon izbora, rangiranja i evaluacije u skladu sa pravilima programa Horizont 2020 ili programa Horizont Evropa. Osim toga, za ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu povezanu sa projektom, pomoć ne smije da prelazi 70 % troškova ulaganja.
5. Kad je riječ o pomoći za ulaganje u infrastrukture na osnovu aktivnosti udruživanja, primjenjuju se sljedeći dodatni uslovi:

- (a) ako se infrastrukturom obavljaju i privredne i neprivredne djelatnosti, finansiranje, troškovi i prihodi svake vrste djelatnosti se knjiže posebno na osnovu dosljedno primjenjenih i objektivno opravdanih načela troškovnog računovodstva;
- (b) cijena primjene ili korišćenja infrastrukture odgovara tržišnoj cijeni;
- (c) pristup infrastrukturi je otvoren za više korisnika i odobrava se na transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi. Privrednim društvima koja su finansirala najmanje 10 % troškova ulaganja u infrastrukturu može se odobriti povlašćeni pristup pod povoljnijim uslovima. Kako bi se izbjegla prekomjerna naknada, takav pristup će biti proporcionalan doprinosu privrednog društva u troškovima ulaganja, a uslovi povlašćenog pristupa su javni;
- (d) ako se za infrastrukturu dobiju javna finansijska sredstva i za privredne i neprivredne djelatnosti, države članice uspostavljaju mehanizam praćenja i povrata sredstava kako bi se osiguralo da zbog povećanja udjela ekonomskih djelatnosti u odnosu na situaciju predviđenu u vrijeme dodjele pomoći ne prelazi primjenjivi intenzitet pomoći.

Član 25e

Pomoć uključena u sufinansiranje projekata koje podržava Evropski fond za odbranu ili Evropski program industrijskog razvoja u području odbrane

1. Pomoć koja se dodjeljuje za sufinansiranje projekta istraživanja i razvoja koji se finansira iz Evropskog fonda za odbranu ili Evropskog programa industrijskog razvoja u području odbrane i koji je ocijenjen, rangiran i odabran u skladu sa pravilima Evropskog fonda za odbranu ili Evropskog programa industrijskog razvoja u području odbrane usklađena je sa unutarnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obveze prijave prema članu 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom članu i Poglavlju I.
2. Opravdani troškovi potpomognutog projekta su oni za koje se utvrdi da su opravdani u skladu sa pravilima Evropskog fonda za odbranu ili Evropskog programa industrijskog razvoja u području odbrane.
3. Ukupno javno finansiranje može iznositi do 100 % opravdanih troškova projekta, što znači da se troškovi projekta koji nijesu pokriveni sredstvima Unije mogu pokriti državnom pomoći.
4. U slučaju da intenzitet pomoći koju je primio korisnik premašuje maksimalni intenzitet pomoći koju je korisnik mogao primiti u skladu sa članom 25 st. 5, 6 i 7, korisnik mora davaocu pomoći platiti tržišnu cijenu za korišćenje prava intelektualne svojine za primjene koje se ne odnose na odbranu ili prototipova koji proizlaze iz projekta. U svakom slučaju, maksimalni iznos koji se isplaćuje davaocu pomoći za tu upotrebu ne smije premašiti razliku između pomoći koju je primio korisnik i maksimalnog iznosa pomoći koji je korisnik mogao primiti primjenom maksimalnog intenziteta pomoći odobrenog za tog korisnika u skladu sa članom 25 st. 5, 6 i 7.

Član 26

Pomoć za ulaganje u istraživačke infrastrukture

1. Pomoć za izgradnju ili modernizaciju istraživačkih infrastrukture koje obavljaju privredne djelatnosti usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi koji su utvrđeni u ovom članu i Poglavlju I.

2. Ako istraživačka infrastruktura obavlja i privredne i neprivredne djelatnosti, finansiranje, troškovi i prihodi svake pojedine vrste djelatnosti knjiže se odvojeno na osnovu dosljedno primijenjenih i objektivno opravdanih načela troškovnog računovodstva.
3. Cijena koja se naplaćuje za upravljanje infrastrukturom ili korišćenje infrastrukture odgovara tržišnoj cijeni.
4. Pristup infrastrukturi otvoren je za više korisnika i odobrava se na transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi. Privrednim društvima koja su finansirala najmanje 10 % troškova ulaganja u infrastrukturu može se odobriti povlašćeni pristup pod povoljnijim uslovima. Da bi se izbjegla prekomjerna naknada, taj pristup proporcionalan je doprinosu privrednog društva troškovima ulaganja, a uslovi povlašćenog pristupa su javno dostupni.
5. Opravdani troškovi su troškovi ulaganja u nematerijalnu i materijalnu imovinu.
6. Intenzitet pomoći ne prelazi 50 % opravdanih troškova. Intenzitet pomoći može se povećati do 60 % pod uslovom da najmanje dvije države članice osiguraju javno finansiranje ili za istraživačku infrastrukturu koja je evaluirana i odabrana na nivou Unije.
7. Ako istraživačka infrastruktura primi javno finansiranje i za privredne i za neprivredne djelatnosti, države članice uspostavljaju mehanizam praćenja i povraćaja sredstava kako bi se obezbijedilo da se ne prekorači primjenjivi intenzitet pomoći zbog povećanja udjela privrednih djelatnosti u odnosu na situaciju predviđenu u vrijeme dodjele pomoći.

Član 26a

Pomoć za ulaganje u infrastrukture za testiranje i eksperimentisanje

1. Pomoć za izgradnju ili modernizaciju infrastrukture za testiranje i eksperimentisanje usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi koji su utvrđeni u ovom članu i Poglavlju I.
2. U nedostatku tržišne cijene, cijena koja se naplaćuje za rad ili korišćenje infrastrukture mora odgovarati tržišnoj cijeni ili održavati njihove troškove rada uvećane za razumnu maržu.
3. Pristup infrastrukturi otvoren je za više korisnika i pruža se na transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi. Privrednim društvima koja su finansirala najmanje 10% troškova ulaganja u infrastrukturu, može se odobriti povlašćeni pristup uz povoljnije uslove. Da bi se izbjegla prekomjerne naknade, ovaj pristup je proporcionalan doprinosu privrednog društva u troškovima ulaganja, a uslovi povlašćenog pristupa su javno dostupni.
4. Opravdani troškovi su troškovi ulaganja u nematerijalnu i materijalnu imovinu.
5. Intenzitet pomoći ne prelazi 25% opravdanih troškova.
6. Intenzitet pomoći može se povećati do maksimalnog intenziteta pomoći od 40%, 50% i 60% opravdanih troškova ulaganja, respektivno, za velika, srednja i mala preduzeća kao što slijedi:
 - a) za 10 procentnih poena za srednja preduzeća i 20 procentnih poena za mala preduzeća;
 - b) za dodatnih 10 procentnih poena za prekogranične infrastrukture za testiranje i eksperimentisanje za koje najmanje dvije države članice osiguravaju javno finansiranje ili za infrastrukture za testiranje i eksperimentisanje koje su evaluirane i odabrane na nivou Unije;
 - c) za dodatnih 5 procentnih poena za infrastrukture za testiranje i eksperimentisanje od kojih se najmanje 80% godišnjih kapaciteta dodjeljuje MSP-ovima.

Član 27

Pomoć za inovativne klustere

1. Pomoć za inovativne klustere usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi koji su utvrđeni u ovom članu i Poglavlju I.
2. Pomoć za ulaganje može se dodijeliti vlasniku inovativnog klastera. Operatoru inovativnog klastera može se dodijeliti operativna pomoć. U slučaju da operater nije vlasnik, operater može imati pravni subjektivitet ili biti udruženje privrednih društava bez posebnog pravnog subjektiviteta. U svim slučajevima, svako privredno društvo mora voditi odvojene računovodstvene evidencije troškova i prihoda za svaku aktivnost (vlasništvo, poslovanje i upotreba klastera) u skladu sa važećim računovodstvenim standardima.
3. Pristup prostorima, objektima i djelatnostima klastera otvoren je za više korisnika i odobrava se na transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi. Privrednim društvima koja su finansirala najmanje 10 % troškova ulaganja u inovativni klaster može se odobriti povlašćeni pristup pod povoljnijim uslovima. Da bi se izbjegla prekomjerna naknada, taj pristup proporcionalan je doprinosu privrednog društva troškovima ulaganja, a uslovi povlašćenog pristupa su javno dostupni.
4. Naknade za korišćenje objekata klastera i učešće u njegovim djelatnostima moraju odgovarati tržišnoj cijeni ili odražavati stvarne troškove uključujući razumnu maržu.
5. Pomoć za ulaganje može se dodijeliti za izgradnju ili modernizaciju inovativnih klastera. Opravdani troškovi su troškovi ulaganja u nematerijalnu i materijalnu imovinu.
6. Intenzitet pomoći za ulaganje u inovativne klustere ne prelazi 50 % opravdanih troškova. Intenzitet pomoći može se povećati za 15 procentnih poena za inovativne klustere koji se nalaze u područjima koja primaju pomoć i ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora i za 5 procentnih poena za inovativne klustere koji se nalaze u područjima koja primaju pomoć i ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora.
7. Za poslovanje inovativnih klastera može se dodijeliti operativna pomoć. Period pomoći ne prelazi deset godina.
8. Opravdanim troškovima operativne pomoći za inovativne klustere smatraju se troškovi osoblja i administrativni troškovi (uključujući režijske troškove) koji se odnose:
 - (a) na podsticanje klastera da bi se olakšala saradnja, razmjena informacija i pružanje ili usmjeravanje usluga poslovne podrške koje su specijalizovane i prilagođene korisnicima;
 - (b) na promovisanje klastera kako bi se povećalo učešće novih privrednih društava ili organizacija i povećala prepoznatljivost;
 - (c) na upravljanje objektima klastera; na organizaciju programa obuke, radionica i konferencija kako bi se podržala razmjena znanja, umrežavanje i transnacionalna saradnja.
9. Intenzitet operativne pomoći ne prelazi 50 % ukupnih opravdanih troškova tokom perioda u kojem se pomoć dodjeljuje.

Član 28

Pomoć za inovacije za MSP-ove

1. Pomoć za inovacije za MSP-ove usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Opravdani troškovi su sljedeći:

- (a) troškovi dobijanja, potvrđivanja i odbrane patenata i ostale nematerijalne imovine;
 - (b) troškovi upućivanja visokokvalifikovanog osoblja iz organizacije za istraživanje i širenje znanja ili velikog preduzeća na rad na djelatnostima istraživanja, razvoja i inovacija na novootvorenom radnom mjestu u okviru korisnika, pod uslovom da se time ne zamjenjuje drugo osoblje;
 - (c) troškovi konsultantskih usluga i usluga podrške za inovacije, uključujući usluge koje pružaju organizacije za istraživanje i širenje znanja, istraživačke infrastrukture, infrastrukture za testiranje i eksperimentiranje ili inovativni klasteri.
3. Intenzitet pomoći ne prelazi 50 % opravdanih troškova.
 4. U posebnom slučaju pomoći za konsultantske usluge i usluge podrške za inovacije, intenzitet pomoći može se povećati do 100 % opravdanih troškova, pod uslovom da ukupni iznos pomoći za konsultantske usluge i usluge podrške za inovacije ne prelazi 220 000 EUR po privrednom društvu za bilo koji period od tri godine.

Član 29

Pomoć za inovacije procesa i inovacije u organizaciji

1. Pomoć za inovacije procesa i inovacije u organizaciji usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć velikim privrednim društvima usklađena je samo ako ta privredna društva efikasno saraduju sa MSP-ovima u djelatnosti koja prima pomoć, a MSP-ovi sa kojima saraduju snose najmanje 30 % ukupnih opravdanih troškova.
3. Opravdani troškovi su sljedeći:
 - (a) troškovi osoblja;
 - (b) troškovi instrumenata, opreme, zgrada i zemljišta, u obimu i za period u kojem se koriste za projekt;
 - (c) troškovi istraživanja koje se sprovodi na osnovu ugovora, znanja i patenata koji su kupljeni ili je za njih pribavljena licenca od trećih strana po tržišnim uslovima;
 - (d) dodatni režijski troškovi i drugi troškovi poslovanja, uključujući troškove materijala, potrošne robe i sličnih proizvoda, nastali neposredno kao rezultat projekta.
4. Intenzitet pomoći ne prelazi 15 % opravdanih troškova za velika privredna društva i 50 % opravdanih troškova za MSP-ove.

Član 30

Pomoć za istraživanje i razvoj u sektoru ribarstva i akvakulture

1. Pomoć za istraživanje i razvoj u sektoru ribarstva i akvakulture usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Projekat koji prima pomoć u interesu je svih privrednih društava u određenom sektoru ili podsektoru.
3. Prije datuma početka projekta koji prima pomoć na internetu se objavljuju sljedeće informacije:
 - (a) da će se projekat koji prima pomoć sprovesti;
 - (b) ciljevi projekta koji prima pomoć;
 - (c) približni datum objavljivanja očekivanih rezultata projekta koji prima pomoć i mjesto objavljivanja na internetu;

- (d) napomena da će rezultati projekta koji prima pomoć biti besplatno dostupni svim privrednim društvima koja djeluju u određenom sektoru ili podsektoru.
4. Rezultati projekta koji prima pomoć dostupni su na internetu od datuma završetka projekta koji prima pomoć ili od datuma kada se informacije o tim rezultatima daju članovima bilo koje određene organizacije, zavisno od toga koji datum nastupi prije. Rezultati ostaju dostupni na internetu najmanje 5 godina od datuma završetka projekta koji prima pomoć.
 5. Pomoć se dodjeljuje neposredno organizaciji za istraživanje i širenje znanja i ne uključuje neposrednu dodjelu pomoći koja nije povezana sa istraživanjem privrednom društvu koje proizvodi, prerađuje ili stavlja na tržište proizvode ribarstva i akvakulture.
 6. Opravnani troškovi su troškovi utvrđeni u članu 25 stav 3.
 7. Intenzitet pomoći ne prelazi 100 % opravdanih troškova.

ODJELJAK 5

Pomoć za usavršavanje

Član 31

Pomoć za usavršavanje

1. Pomoć za usavršavanje usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć se ne dodjeljuje za usavršavanje koje privredna društva sprovode da bi ispunila obavezne nacionalne standarde o usavršavanju.
3. Opravnani troškovi su sljedeći:
 - (a) troškovi predavača, za sate tokom kojih predavači učestvuju u usavršavanju;
 - (b) operativni troškovi predavača i polaznika usavršavanja koji su neposredno povezani sa projektom usavršavanja, kao što su putni troškovi, troškovi smještaja, troškovi materijala i potrošne robe neposredno povezani sa projektom, amortizacija sredstava i opreme u obimu u kojem se koriste isključivo za projekat usavršavanja.
 - (c) troškovi konsultantskih usluga u vezi sa projektom usavršavanja;
 - (d) troškovi službenika polaznika usavršavanja i opšti posredni troškovi (administrativni troškovi, zakup, režijski troškovi) za sate koje polaznici usavršavanja provedu na usavršavanju.
4. Intenzitet pomoći ne prelazi 50 % opravdanih troškova. Može se povećati do maksimalnog intenziteta pomoći od 70 % opravdanih troškova, kako slijedi:
 - (a) za 10 procentnih poena ako se usavršavanje sprovodi za radnike sa invaliditetom ili radnike u nepovoljnom položaju;
 - (b) za 10 procentnih poena ako se pomoć dodjeljuje srednjim preduzećima i za 20 procentnih poena ako se pomoć dodjeljuje malim preduzećima.
5. Ako se pomoć dodjeljuje u sektoru pomorskog saobraćaja, intenzitet pomoći može se povećati do 100 % opravdanih troškova, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - (a) polaznici usavršavanja nijesu aktivni članovi posade, već pomoćni članovi posade; i
 - (b) usavršavanje se sprovodi na brodovima koji su upisani u registre Unije.

ODJELJAK 6

Pomoć za radnike u nepovoljnom položaju i radnike sa invaliditetom

Član 32

Pomoć za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju u obliku subvencija zarada

1. Šeme pomoći za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Opravdani troškovi su troškovi zarada u periodu od najviše 12 mjeseci nakon zaposlenja radnika u nepovoljnom položaju. Ako je dotični radnik u ozbiljno nepovoljnom položaju, opravdani troškovi su troškovi zarada u periodu od najviše 24 mjeseca nakon zapošljavanja.
3. Ako zapošljavanje ne predstavlja neto povećanje broja zaposlenih u dotičnom privrednom društvu u odnosu na prosjek za proteklih dvanaest mjeseci, radno mjesto ili radna mjesta postaju upražnjena zbog dobrovoljnog odlaska, invalidnosti, penzionisanja po osnovu starosti, dobrovoljnog skraćanja radnog vremena ili zakonitog otkaza zbog povrede radne obaveze, a ne kao posljedica tehnološkog viška.
4. Osim u slučaju zakonitog otkaza zbog povrede radne obaveze, radnici u nepovoljnom položaju imaju pravo na neprekidno zaposlenje najmanje na period propisan odgovarajućim domaćim zakonodavstvom ili kolektivnim ugovorima kojima se uređuju ugovori o radu.
5. Ukoliko je period zaposlenja kraći od 12 mjeseci, ili 24 mjeseca u slučaju radnika u ozbiljno nepovoljnom položaju, pomoć se shodno tome proporcionalno smanjuje.
6. Intenzitet pomoći ne prelazi 50 % opravdanih troškova.

Član 33

Pomoć za zapošljavanje radnika sa invaliditetom u obliku subvencija zarada

1. Pomoć za zapošljavanje radnika sa invaliditetom usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Opravdani troškovi su troškovi zarada za period tokom kojeg je zaposlen radnik sa invaliditetom.
3. Ako zapošljavanje ne predstavlja neto povećanje broja zaposlenih u dotičnom privrednom društvu u odnosu na prosjek za proteklih dvanaest mjeseci, radno mjesto ili radna mjesta postaju upražnjena zbog dobrovoljnog odlaska, invalidnosti, penzionisanja po osnovu starosti, dobrovoljnog skraćanja radnog vremena ili zakonitog otkaza zbog povrede radne obaveze, a ne kao posljedica tehnološkog viška.
4. Osim u slučaju zakonitog otkaza zbog povrede radne obaveze, radnici sa invaliditetom imaju pravo na neprekidno zaposlenje najmanje na period propisan predmetnim domaćim zakonodavstvom ili kolektivnim ugovorima koji su pravno obavezujući za privredno društvo i kojima se uređuju ugovori o radu.
5. Intenzitet pomoći ne prelazi 75 % opravdanih troškova.

Član 34

Pomoć za nadoknadu dodatnih troškova zapošljavanja radnika sa invaliditetom

1. Pomoć za nadoknadu dodatnih troškova zapošljavanja radnika sa invaliditetom usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Opravdani troškovi su sljedeći:
 - (a) troškovi prilagođavanja prostorija;
 - (b) troškovi zapošljavanja osoblja isključivo za vrijeme provedeno u pružanju pomoći radnicima sa invaliditetom i u obučavanju tog osoblja za pružanje pomoći radnicima sa invaliditetom;
 - (c) troškovi prilagođavanja ili nabavke opreme, odnosno nabavke i validacije softvera koji koriste radnici sa invaliditetom, uključujući prilagođenu ili pomoćnu tehnološku opremu, koji predstavljaju dodatne troškove u odnosu na troškove koje bi korisnik imao da je zaposlio radnike koji nijesu radnici sa invaliditetom;
 - (d) troškovi neposredno povezani sa prevozom radnika sa invaliditetom na radno mjesto i sa djelatnostima povezanim sa radom;
 - (e) troškovi zarada za sate koje je radnik sa invaliditetom proveo na rehabilitaciji;
 - (f) ukoliko korisnik obezbjeđuje zaštićeno zapošljavanje, troškovi izgradnje, ugradnje ili modernizacije proizvodnih jedinica dotičnog privrednog društva, kao i svi troškovi administracije i prevoza, ukoliko ti troškovi neposredno proizilaze iz zapošljavanja radnika sa invaliditetom.
3. Intenzitet pomoći ne prelazi 100 % opravdanih troškova.

Član 35

Pomoć za nadoknadu troškova pomoći pružene radnicima u nepovoljnom položaju

1. Pomoć za nadoknadu troškova pomoći pružene radnicima u nepovoljnom položaju usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Opravdani troškovi su troškovi:
 - (a) zapošljavanja osoblja isključivo za vrijeme provedeno u pružanju pomoći radnicima u nepovoljnom položaju tokom perioda od najviše 12 mjeseci nakon zapošljavanja radnika u nepovoljnom položaju ili tokom perioda od najviše 24 mjeseca nakon zapošljavanja radnika u ozbiljno nepovoljnom položaju;
 - (b) obučavanja tog osoblja za pružanje pomoći radnicima u nepovoljnom položaju.
3. Pružena pomoć sastoji se od mjera podrške radnicima u nepovoljnom položaju prilikom njihovog razvijanja samostalnosti i njegovog prilagođavanja na radno okruženje, pri čemu se radniku pomaže oko socijalnih i administrativnih postupaka, prilikom saopštenje sa poslodavcem i prilikom upravljanja sukobima.
4. Intenzitet pomoći ne prelazi 50 % opravdanih troškova.

ODJELJAK 7

Pomoć za zaštitu životne sredine

Član 36

Pomoć za ulaganje za zaštitu životne sredine, uključujući dekarbonizaciju

1. Pomoć za ulaganje za zaštitu životne sredine, uključujući pomoć za smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
 - 1 a. Ovaj član se ne primjenjuje na mjere za koje su utvrđena posebna pravila u članovima 36a, 36b i 38 do 48. Ovaj član se ne primjenjuje ni na ulaganja u opremu, mašine i objekte za industrijsku proizvodnju koji koriste fosilna goriva, uključujući i one koji upotrebljavaju prirodni gas. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost dodjele pomoći za ugradnju dodatnih komponenti kojima se poboljšava nivo zaštite životne sredine postojeće opreme, mašina i industrijskih proizvodnih objekata, u kom slučaju ulaganje neće rezultirati niti proširenjem proizvodnih kapaciteta niti većom potrošnjom fosilnih goriva.
 - 1 b. Ovaj član se primjenjuje i na ulaganja u opremu i mašine koje upotrebljavaju vodonik, kao i infrastrukturu za prenos vodonika u mjeri u kojoj se vodonik koji se koristi ili prenosi kvalifikuje kao obnovljivi vodonik. Primjenjuje se i na ulaganja u opremu i mašine koji upotrebljavaju goriva dobijena iz vodonika čiji je energetski sadržaj dobijen iz obnovljivih izvora osim biomase i koji su proizvedeni u skladu s metodologijama utvrđenim za obnovljiva tečna i gasovita transportna goriva koja nijesu biološkog porijekla u Direktivi (EU) 2018/2001 i njenim implementacionim ili delegiranim aktima.

Ovaj član se primjenjuje i na pomoć za ulaganja u postrojenja, opremu i mašine koji proizvode ili upotrebljavaju vodonik koji se proizvodi iz električne energije, a koji se ne smatra vodonikom iz obnovljivih izvora kao i namjensku infrastrukturu iz člana 2 tačka 130, posljednja rečenica, za njegov transport, u mjeri u kojoj se može dokazati da se proizvedenim, upotrijebljenim ili prevezenim vodonikom na bazi električne energije postiže smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte tokom životnog ciklusa od najmanje 70 % u odnosu na uporedno fosilno gorivo od 94 g CO₂eg/MJ. Kako bi se utvrdilo smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte tokom životnog ciklusa u skladu sa ovim podstavom, emisije gasova sa efektom staklene bašte povezane sa proizvodnjom električne energije koja se koristi za proizvodnju vodonika određuje granična proizvodna jedinica u zoni ponude u kojoj se nalazi elektrolizator u periodima poravnanja neravnoteže, kada elektrolizator troši električnu energiju iz mreže.

U slučajevima navedenim u prvom i drugom podstavu tokom cijelog trajanja ulaganja smije se upotrebljavati, prevoziti ili, prema potrebi, proizvoditi samo vodonik koji ispunjava uslove navedene u tim podstavovima. Obaveza u tom smislu se izjavljuje pred državom članicom.

2. Ulaganje mora ispunjavati jedan od sljedećih uslova:
 - (a) njime se omogućava realizacija projekta koji dovodi do povećanja nivoa zaštite životne sredine koja proizilazi iz djelatnosti korisnika, mimo važećih standarda Unije, bez obzira na postojanje obaveznih nacionalnih standarda koji su strožiji od standarda Unije; za projekte koji su povezani ili uključuju namjensku infrastrukturu iz člana 2 tačka 130, posljednja rečenica, za vodonik u smislu stava 1b, za otpadnu toplotu ili CO₂ ili za projekte koji uključuju priključenje na energetsku infrastrukturu za vodonik u smislu stava 1b, otpadne toplote ili CO₂, povećanje zaštite životne sredine može biti posljedica djelatnosti drugog subjekta uključenog u infrastrukturni lanac; ili;

- (b) njime se omogućava realizacija projekta koji dovodi do povećanju nivoa zaštite životne sredine koja proizilazi iz djelatnosti korisnika u nedostatku standarda Unije; za projekte koji su povezani ili uključuju namjensku infrastrukturu iz člana 2 tačka 130, posljednja rečenica, za vodonik u smislu stava 1b, za otpadnu toplotu ili CO₂ ili za projekte koji uključuju priključenje na energetska infrastrukturu za vodonik u smislu stava 1b, otpadne toplote ili CO₂, povećanje zaštite životne sredine može biti posljedica djelatnosti drugog subjekta uključenog u infrastrukturni lanac; ili
 - (c) njime se omogućava realizacija projekta koji dovodi do povećanja nivoa zaštite životne sredine koja proizilazi iz djelatnosti korisnika u skladu sa standardima Unije koji su usvojeni, ali još nijesu na snazi; za projekte koji su povezani ili uključuju namjensku infrastrukturu iz člana 2 tačka 130, posljednja rečenica, za vodonik u smislu stava 1b, za otpadnu toplotu ili CO₂ ili za projekte koji uključuju priključenje na energetska infrastrukturu za vodonik u smislu stava 1b, otpadne toplote ili CO₂, povećanje zaštite životne sredine može biti posljedica djelatnosti drugog subjekta uključenog u infrastrukturni lanac.
- 2 a. Ulaganja u hvatanje i transport CO₂ ispunjavaju sljedeće kumulativne uslove:
- (a) hvatanje i/ili transport CO₂, uključujući pojedinačne elemente lanca hvatanja i skladištenja ili hvatanja i korišćenja vodonika, biće integrisani u kompletan lanac hvatanja i skladištenja vodonika i/ili hvatanja i korišćenja vodonika;
 - (b) neto sadašnja vrijednost projekta ulaganja tokom njegovog životnog vijeka biće negativna. Za potrebe izračunavanja neto sadašnje vrijednosti projekta u obzir će se uzeti izbjegnuti troškovi emisije CO₂;
 - (c) opravdani troškovi biće isključivo dodatni troškovi ulaganja koji proističu iz hvatanja CO₂ iz postrojenja koja emituje CO₂ (industrijska postrojenja ili elektrana) ili direktno iz atmosferskog vazduha, kao i iz privremenog skladišta i transporta uhvaćenih emisija CO₂.
- 2 b. Kada pomoć ima za cilj smanjenje ili izbjegavanje direktnih emisija, pomoć ne smije samo da premjesti predmetne emisije iz jednog sektora u drugi, nego mora dovesti do ukupnog smanjenja ciljanih emisija; konkretno, kada je cilj pomoći smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte, pomoć ne smije samo da premjesti ove emisije iz jednog sektora u drugi već mora dovesti do njihovog ukupnog smanjenja.
3. Pomoć se ne dodjeljuje ukoliko se ulaganja preduzimaju kako bi se obezbijedilo da privredna društva samo poštuju standarde Unije koji su na snazi. Pomoć koja omogućava privrednim društvima da se pridržavaju standarda Unije koji su usvojeni, ali još uvijek nijesu na snazi, može se dodijeliti u skladu sa ovim članom pod uslovom da ulaganje, za koje se pomoć dodjeljuje, bude sprovedeno i završeno najmanje 18 mjeseci prije datuma stupanja na snagu ove norme.
4. Opravdani troškovi su dodatni troškovi ulaganja koji se utvrđuju upoređivanjem troškova ulaganja sa troškovima uporednog scenarija koji bi se realizovao da pomoć nije dodijeljena, kako slijedi:
- (a) ako se uporedni scenario sastoji od ulaganja koje je manje ekološki prihvatljivo i koje odgovara uobičajenoj poslovnoj praksi u sektoru ili za datu djelatnost, opravdani troškovi predstavljaju razliku između troškova ulaganja za koje se dodjeljuje pomoć i troškova ulaganja koje je manje ekološki prihvatljivo;
 - (b) ako se uporedni scenario sastoji od izvršenja istog ulaganja u kasnijoj fazi, opravdani troškovi su razlika između troškova ulaganja za koje se dodjeljuje državna pomoć i neto sadašnje vrijednosti troškova kasnijeg ulaganja, diskontovanih do trenutka kada će se potpomognuto ulaganje izvršiti;
 - (c) ako se uporedni scenario sastoji u održavanju postojećih postrojenja i opreme u radu, opravdani troškovi će se sastojati od razlike između troškova ulaganja za koju se dodjeljuje državna pomoć i

neto sadašnje vrednosti ulaganja u održavanje, popravku i modernizaciju postojećih postrojenja i opreme, diskontovanih do trenutka kada će se potpomognuto ulaganje izvršiti;

- (d) u slučaju opreme koja je predmet ugovora o lizingu, opravdani troškovi će se sastojati od razlike u neto sadašnjoj vrijednosti između lizinga opreme za koju je dodijeljena državna pomoć i lizinga manje ekološki prihvatljive opreme koja bi se iznajmljivala bez pomoći; troškovi lizinga ne uključuju troškove koji se odnose na rad opreme ili postrojenja (troškove goriva, osiguranja, održavanja, drugog potrošnog materijala), bez obzira na to da li su dio ugovora o lizingu.

U svim situacijama navedenim u prvom podstavu, tačkama od (a) do (d), uporedni scenario će odgovarati ulaganju sa uporedivim izlaznim kapacitetom i životnim vijekom koje je u skladu sa standardima Unije koji su već na snazi. Uporedni scenario će biti vjerodostojan u odnosu na zakonske zahtjeve, tržišne uslove i podsticaje koji prozilaze iz sistema Evropske unije za trgovinu emisijama (EU ETS).

Kada se ulaganje za koje se dodjeljuje državna pomoć sastoji od ugradnje dodatne komponente na već postojeći objekat, za koji ne postoji uporedno ulaganje koje je manje ekološki prihvatljivo, opravdani troškovi će biti ukupni troškovi ulaganja.

Kada se ulaganje za koje se dodjeljuje državna pomoć sastoji u izgradnji namjenske infrastrukture iz člana 2, tačka 130, posljednja rečenica, za vodonik u smislu stava 1b, otpadnu toplotu ili CO₂, koje je neophodno da bi se omogućilo povećanje nivoa zaštite životne sredine iz st. 2 i 2a, opravdani troškovi su ukupni troškovi ulaganja. Troškovi izgradnje ili modernizacije skladišnih objekata, sa izuzetkom skladišta za obnovljivi vodonik i vodonik iz stava 1b, drugi podstav, nijesu opravdani.

Troškovi koji nijesu neposredno povezani sa dostizanjem višeg nivoa zaštite životne sredine nijesu opravdani.

5. Intenzitet pomoći ne prelazi 40 % opravdanih troškova. Kada ulaganja, sa izuzetkom onih koji se oslanjaju na upotrebu biomase, rezultira 100 % smanjenjem direktnih emisija gasova sa efektom staklene bašte, intenzitet pomoći može dostići 50 %.
6. U slučaju ulaganja koje se odnose na hvatanje i skladištenje vodonika (CCS) i/ili hvatanje i korišćenje vodonika (CCU), intenzitet pomoći ne prelazi 30 % opravdanih troškova.
7. Intenzitet pomoći može se povećati za 10 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje srednjim privrednim društvima i za 20 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje malim privrednim društvima.
8. Intenzitet pomoći može se povećati za 15 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u područjima koja primaju pomoć i ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora i za 5 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u područjima koja primaju pomoć i ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora.
9. Intenzitet pomoći može dostići 100% troškova ulaganja ako se pomoć dodjeljuje u okviru konkurentskog tenderskog postupka, koji uz uslove navedene u članu 2 tačka 38 ispunjava sve sljedeće uslove:
 - (a) dodjela pomoći se zasniva na objektivnim, jasnim, transparentnim i nediskriminatorskim kriterijumima prihvatljivosti i odabira, unaprijed definisanim i objavljenim najmanje šest nedjelja prije roka za podnošenje zahtjeva, kako bi se omogućila efektivna konkurencija;

- (b) tokom implementacije šeme, u slučaju tenderske procedure u kojoj svi ponuđači dobijaju pomoć, dizajn navedenog postupka se prilagođava kako bi se uspostavila efektivna konkurencija u narednim tenderskim postupcima, na primjer, smanjenjem budžeta ili obima;
 - (c) naknadna prilagođavanja rezultata tenderskog postupka (kao što su naknadni pregovori o rezultatima postupka) nijesu dozvoljena;
 - (d) najmanje 70% ukupnih kriterijuma odabira koji se koriste za rangiranje ponuda i na kraju za dodjelu pomoći u okviru konkurentskog tenderskog postupka definišu se u smislu pomoći u odnosu na doprinos projekta ekološkim ciljevima mjere, na primjer pomoć koja se traži po jedinici zaštite životne sredine koju treba isporučiti.
10. Kao alternativa st. 4 do 9, iznos pomoći ne smije prelaziti razliku između troškova ulaganja koji su direktno povezani sa postizanjem višeg nivoa zaštite životne sredine i operativne dobiti ulaganja. Operativna dobit se odbija od opravdanih troškova unaprijed, na osnovu realnih projekcija i naknadno se potvrđuje putem mehanizma povrata sredstava.
11. Izuzetno od stava 4, prvi podstav, tačke (a) do (d) i stavovi 9 i 10, opravdani troškovi se mogu utvrditi bez identifikacije uporednog scenarija i bez sprovođenja konkurentskog tenderskog postupka. U tom slučaju, opravdani troškovi će biti troškovi ulaganja koji su direktno povezani sa postizanjem višeg nivoa zaštite životne sredine, a primjenljivi intenziteti pomoći i bonusi navedeni u stavovima od 5 do 8 se smanjuju za 50 %.

Član 36a

Pomoć za ulaganje u infrastrukturu za punjenje ili dopunu gorivom

1. Pomoć za ulaganje u infrastrukturu za punjenje ili dopunu gorivom biće usklađena sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzeta je od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi navedeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Ovaj član pokriva samo pomoć dodijeljenu za postavljanje infrastrukture za punjenje ili dopunu goriva koje snabdijevaju vozila, mobilnu terminalnu opremu ili mobilnu opremu za zemaljsko rukovanje električnom energijom ili vodonikom. Za infrastrukturu za snabdijevanje vodonikom kojoj je odobrena podrška, država članica preuzima obavezu od korisnika da će najkasnije do 31. decembra 2035. godine infrastrukturu za snabdijevanje vodonikom isporučivati vodonik isključivo iz obnovljivih izvora. Ovaj član se ne primjenjuje na pomoć za ulaganja koja se odnose na infrastrukturu za punjenje ili dopunu goriva u lukama.
3. Opravdani troškovi su troškovi izgradnje, postavljanja, modernizacije ili proširenja infrastrukture za punjenje ili dopunu goriva. To može uključivati troškove same infrastrukture za punjenje ili dopunu goriva, postavljanje ili modernizaciju električnih ili drugih komponenti, uključujući energetske transformatore koji su potrebni za povezivanje infrastrukture za punjenje ili dopunu goriva na mrežu ili na lokalnu jedinicu za proizvodnju ili skladištenje električne energije ili vodonika, kao i prateću tehničku opremu, troškove građevinskih radova, adaptacije zemljišta ili puta, troškove ugradnje i troškove dobijanja odgovarajućih dozvola.
Opravdani troškovi mogu obuhvatati i troškove ulaganja za proizvodnju obnovljive električne energije ili vodonika iz obnovljivih izvora na licu mjesta, kao i troškove ulaganja skladištenih jedinica za skladištenje obnovljive električne energije iz obnovljivih izvora ili vodonika iz obnovljivih izvora. Nominalni proizvodni kapacitet postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili vodonika iz obnovljivih izvora na licu mjesta ne smije prelaziti maksimalnu nominalnu snagu ili kapacitet za punjenje goriva infrastrukture za punjenje ili dopunu goriva na koju je priključeno.

4. Pomoć, prema ovom članu, biće dodijeljena u okviru konkurentskog tenderskog postupka koji uz uslove navedene u članu 2 tačka 38 ispunjava sve sljedeće uslove:
 - (a) dodjela pomoći se zasniva na objektivnim, jasnim, transparentnim i nediskriminatorским kriterijumima prihvatljivosti i odabira, unaprijed definisanim i objavljenim najmanje šest nedjelja prije roka za podnošenje zahtjeva, kako bi se omogućila efektivna konkurencija;
 - (b) tokom implementacije šeme, u slučaju tenderske procedure u kojoj svi ponuđači dobijaju pomoć, dizajn navedenog postupka se prilagođava kako bi se uspostavila efektivna konkurencija u narednim tenderskim postupcima, na primjer, smanjenjem budžeta ili obima;
 - (c) naknadna prilagođavanja rezultata tenderskog postupka (kao što su naknadni pregovori o rezultatima postupka) nijesu dozvoljena;
 - (d) najmanje 70% ukupnih kriterijuma odabira koji se koriste za rangiranje ponuda i na kraju za dodjelu pomoći u okviru konkurentskog tenderskog postupka definišu se u smislu pomoći u odnosu na doprinos projekta ekološkim ciljevima mjere, na primjer pomoć koja se traži po jedinici zaštite životne sredine koju treba isporučiti.
5. Ako se pomoć dodjeljuje u okviru konkurentskog tenderskog postupka koji je u skladu sa uslovima iz stava 4, intenzitet pomoći može dostići do 100 % opravdanih troškova.
6. Izuzetno od stava 4, pomoć se može dodijeliti bez konkurentskog postupka kada se dodjeljuje na osnovu šeme pomoći. U tom slučaju, intenzitet pomoći ne prelazi 20 % opravdanih troškova. Intenzitet pomoći može se povećati za 20 procentnih poena za srednja preduzeća i za 30 procentnih poena za mala preduzeća. Intenzitet pomoći se može povećati i za 15 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima utvrđenim u odobroj mapi regionalne pomoći koja je na snazi u vrijeme dodjele pomoći u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (a) Ugovora ili za 5 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima utvrđenim u odobroj mapi regionalne pomoći koja je na snazi u vrijeme dodjele pomoći u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (c) Ugovora.
7. Pomoć koja se dodjeljuje bilo kojem privrednom društvu ne smije da pređe 40 % ukupnog budžeta predmetne šeme.
8. Kada je infrastruktura za punjenje ili dopunu goriva otvorena za pristup korisnicima koji nijesu korisnici pomoći, pomoć se dodjeljuje samo za izgradnju, ugradnju, modernizaciju ili proširenje javno dostupne infrastrukture za punjenje ili dopunu goriva kojom se korisnicima pruža nediskriminatorски pristup, između ostalog u pogledu tarifa, autentifikacije i načina plaćanja i drugih uslova korišćenja. Naknade za korišćenje infrastrukture za punjenje ili dopunu goriva koje se naplaćuju korisnicima koji nijesu korisnici pomoći odgovaraju tržišnim cijenama.
9. Operateri infrastrukture za punjenje ili dopunu goriva koji nude ili dozvoljavaju plaćanje na osnovu ugovora na svojoj infrastrukturi ne smiju praviti diskriminaciju između pružaoca usluga mobilnosti, na primjer primjenom preferencijalnih uslova pristupa ili kroz diferencijaciju cijena bez objektivnog opravdanja.
10. Neophodnost pomoći za ulaganje u infrastrukturu za punjenje ili dopunu gorivom iste kategorije kao ona koja će biti podržana kroz pomoć (na primjer, za infrastrukturu za punjenje: normalne ili velike snaga) biće verifikovana putem prethodno otvorene javne rasprave ili nezavisne studije tržišta, koji nijesu stariji od 1 godine u trenutku stupanja na snagu mjere pomoći. Posebno će se utvrditi da se takva ulaganja vjerovatno neće desiti pod komercijalnim uslovima u roku od 3 godine od stupanja na snagu mjere pomoći.

Obaveza sprovođenja prethodne otvorene javne rasprave ili nezavisne studije tržišta utvrđena u prvom podstavu ne primjenjuje se na pomoć za izgradnju, ugradnju, modernizaciju ili proširenje infrastrukture za punjenje ili dopunu gorivom koja nije dostupna javnosti.

11. Izuzetno od stava 10, neophodnost pomoći za infrastrukturu za punjenje ili dopunu goriva može se pretpostaviti za drumska vozila u područjima u kojima vozila koja pokreće isključivo električna energija (za infrastrukturu za punjenje) ili u kojima vozila koja berem djelimično pokreće vodonik (za infrastrukturu za punjenje goriva) predstavljaju manje od 3% ukupnog broja vozila iste kategorije registrovanih u predmetnoj državi članici. U smislu ovog stava, smatra se da putnička i laka komercijalna vozila spadaju u istu kategoriju vozila.
12. Svaka koncesija ili drugo povjeravanje trećoj strani za upravljanje podržanom infrastrukturom za punjenje ili dopunu goriva biće dodijeljena na konkurentnoj, transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi, uzimajući u obzir primjenljiva pravila nabavke.
13. Ako se pomoć dodjeljuje za uvođenje nove infrastrukture za punjenje koja omogućava prenos električne energije sa izlaznom snagom manjom ili jednakom 22 kW, infrastruktura mora biti u stanju da podrži funkcije pametnog punjenja.

Član 36b

Pomoć za ulaganje za nabavku čistih vozila ili vozila sa nultom emisijom i za modernizaciju vozila

1. Pomoć za ulaganje za nabavku čistih vozila ili vozila sa nultom emisijom za drumski, željeznički, unutrašnji vodeni i pomorski transport i za modernizaciju vozila osim aviona da bi se kvalifikovala kao čista vozila ili kao vozila sa nultim emisijama biće usklađena sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i biće izuzeti od prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Pomoć se dodjeljuje za kupovinu ili zakup u trajanju od najmanje 12 mjeseci čistih vozila koja barem djelimično pokreće električna energija ili vodonik ili vozila sa nultim emisijama i za modernizaciju vozila koja im omogućava da se kvalifikuju kao čista vozila ili vozila sa nultom emisijom..
3. Opravnani troškovi će biti sljedeći:
 - (a) za ulaganje koje se sastoji od kupovine čistih vozila ili vozila sa nultom emisijom, dodatni troškovi kupovine čistih vozila ili vozila sa nultom emisijom. Oni se izračunavaju kao razlika između troškova ulaganja za kupovinu čistog vozila ili vozila sa nultom emisijom i troškova ulaganja za kupovinu vozila iste kategorije koje je u skladu sa važećim standardima Unije koje su već na snazi i koje bi bilo nabavljeno bez pomoći;
 - (b) za ulaganje koje se sastoje od iznajmljivanja čistih vozila ili vozila sa nultom emisijom, dodatni troškovi iznajmljivanja čistog vozila ili vozila sa nultom emisijom. Oni se izračunavaju kao razlika između neto sadašnje vrijednosti zakupa čistog vozila ili vozila sa nultom emisijom i neto sadašnje vrijednosti zakupa vozila iste kategorije koje je u skladu sa važećim standardima Unije koji su već na snazi i koje bi bilo iznajmljeno bez pomoći. Za potrebe utvrđivanja opravdanih troškova, operativni troškovi vezani za rad vozila, uključujući troškove energije, troškove osiguranja i troškove održavanja, neće se uzeti u obzir, bez obzira da li su uključeni u ugovor o zakupu;
 - (c) za ulaganje koje se sastoje u modernizaciju vozila koja im omogućavaju da se kvalifikuju kao čista vozila ili vozila sa nultom emisijom, troškovi vezani za ulaganja u modernizaciju.
4. Pomoć, prema ovom članu, biće dodijeljena u okviru konkurentskog tenderskog postupka koji uz uslove navedene u članu 2 tačka 38 ispunjava sve sljedeće uslove:

- (a) dodjela pomoći se zasniva na objektivnim, jasnim, transparentnim i nediskriminatorским kriterijumima prihvatljivosti i odabira, unaprijed definisanim i objavljenim najmanje šest nedjelja prije roka za podnošenje zahtjeva, kako bi se omogućila efektivna konkurencija;
 - (b) tokom implementacije šeme, u slučaju tenderske procedure u kojoj svi ponuđači dobijaju pomoć, dizajn navedenog postupka se prilagođava kako bi se uspostavila efektivna konkurencija u narednim tenderskim postupcima, na primjer, smanjenjem budžeta ili obima;
 - (c) naknadna prilagođavanja rezultata tenderskog postupka (kao što su naknadni pregovori o rezultatima postupka) nijesu dozvoljena;
 - (d) najmanje 70% ukupnih kriterijuma odabira koji se koriste za rangiranje ponuda i na kraju za dodjelu pomoći u okviru konkurentskog tenderskog postupka definišu se u smislu pomoći u odnosu na doprinos projekta ekološkim ciljevima mjere, na primjer pomoć koja se traži po čistom vozilu ili vozilu sa nultom emisijom.
5. Ako se pomoć dodjeljuje u okviru konkurentskog tenderskog postupka u skladu sa uslovima iz stava 4, intenzitet pomoći ne prelazi:
- (a) 100 % opravdanih troškova za kupovinu ili zakup vozila sa nultom emisijom ili modernizaciju vozila koja im omogućavaju da se kvalifikuju kao vozila sa nultom emisijom;
 - (b) 80 % opravdanih troškova za kupovinu ili zakup čistih vozila ili za modernizaciju vozila koja im omogućava da se kvalifikuju kao čista vozila.
6. Izuzetno od stava 4, pomoć se može dodijeliti bez konkurentskog postupka kada se dodjeljuje na osnovu šeme pomoći. U tom slučaju, intenzitet pomoći ne prelazi 20 % opravdanih troškova. Intenzitet pomoći može se povećati za 10 procentnih poena za vozila sa nultom emisijom i za 20 procentnih poena za srednja preduzeća ili za 30 procentnih poena za mala preduzeća.
7. Izuzetno od stava 4., pomoć se može dodijeliti bez konkurentskog postupka kada se dodjeljuje za privredna društva kojima je dodijeljen ugovor o javnim uslugama za pružanje usluga javnog prevoza putnika kopnom, željeznicom ili vodom nakon otvorenog, transparentan i nediskriminatorskog javnog konkursa isključivo u vezi sa nabavkom čistih vozila ili vozila sa nultom emisijom koja se koriste za pružanje usluga javnog prevoza putnika koje su predmet ugovora o javnim uslugama.
- U tom slučaju, intenzitet pomoći ne prelazi 40 % opravdanih troška. Intenzitet pomoći može se povećati za 10 procentnih poena za vozila sa nultom emisijom.

Član 38

Pomoć za ulaganja u mjere energetske efikasnosti koja nisu za zgrade

1. Pomoć za ulaganje kojom se privrednim društvima omogućava postizanje energetske efikasnosti usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
 2. Pomoć se ne dodjeljuje na osnovu ovog člana za ulaganja preduzeta radi usklađivanja sa standardima Unije koji su usvojeni i koji su na snazi. Pomoć se može dodijeliti u skladu sa ovim članom za ulaganja koja se preduzimaju radi usklađivanja sa standardima Unije koji su usvojeni, ali još uvijek nijesu na snazi, pod uslovom da je ulaganje sprovedeno i završeno najmanje 18 mjeseci prije stupanja standarda na snagu.
- 2 a. Ovaj član se ne primjenjuje na pomoć za kogeneraciju i pomoć za centralno grijanje i/ili hlađenje.
- 2 b. Pomoć za ugradnju energetske opreme koja koristi fosilna goriva, uključujući prirodni gas, nije izuzeta prema ovom članu od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora.

3. Opravdani troškovi su dodatni troškovi ulaganja neophodni za dostizanje višeg nivoa energetske efikasnosti. Oni se utvrđuju upoređivanjem troškova ulaganja sa onima iz uporednog scenarija do kojeg bi došlo da pomoć nije dodijeljena, kako slijedi:
 - (a) kada se uporedni scenario sastoji od ulaganja za postizanje manje energetske efikasnosti koja odgovara uobičajenoj poslovnoj praksi u sektoru ili za datu djelatnost, opravdani troškovi se sastoje od razlike između troškova ulaganja za koje se dodjeljuje državna pomoć i troškova ulaganja za postizanje manje energetske efikasnosti;
 - (b) kada se uporedni scenario sastoji od izvođenja istog ulaganja u kasnijem trenutku, opravdani troškovi se sastoje od razlike između troškova ulaganja za koje se dodjeljuje državna pomoć i neto sadašnje vrijednosti troškova kasnijeg ulaganja, diskontovanih do trenutka kada će se izvršiti ulaganje za koje je dodijeljena pomoć;
 - (c) kada se uporedni scenario sastoji u održavanju postojećih postrojenja i opreme u radu, opravdani troškovi se sastoje od razlike između troškova ulaganja za koje se dodjeljuje državna pomoć i neto sadašnje vrijednosti ulaganja u održavanje, popravku i modernizaciju postojećeg postrojenja i opreme, diskontovanih do trenutka kada će se izvršiti ulaganje za koje je dodijeljena pomoć;
 - (d) u slučaju opreme koja je predmet ugovora o zakupu, opravdani troškovi se sastoje u razlici u neto sadašnjoj vrijednosti između zakupa opreme za koju se dodjeljuje državna pomoć i zakupa manje energetske opreme koja bi bila iznajmljena bez pomoći; troškovi zakupa ne uključuju troškove koji se odnose na rad opreme ili postrojenja (troškove goriva, osiguranja, održavanja, drugog potrošnog materijala), bez obzira da li su dio ugovora o zakupu.

U svim situacijama navedenim u prvom podstavu, uporedni scenario odgovara ulaganju sa uporedivim izlaznim kapacitetom i životnim vijekom koje je u skladu sa standardima Unije koji su već na snazi. Uporedni scenario je vjerodostojan u smislu zakonskih zahtjeva, tržišnih uslova i podsticaja koje generiše sistem EU za trgovinu emisijama (EU ETS).

Kada se ulaganje sastoji od jasno prepoznatljivog ulaganja koje je isključivo usmjereno na poboljšanje energetske efikasnosti, za koju ne postoji ništa manje energetske efikasno uporedno ulaganje, opravdani troškovi će biti ukupni troškovi ulaganja.

Troškovi koji nijesu direktno povezani sa postizanjem višeg nivoa energetske efikasnosti nijesu opravdani.

4. Intenzitet pomoći ne prelazi 30 % opravdanih troškova.
5. Intenzitet pomoći može se povećati za 20 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje malim privrednim društvima i za 10 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje srednjim privrednim društvima.
6. Intenzitet pomoći može se povećati za 15 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u područjima koja primaju pomoć i ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora i za 5 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u područjima koja primaju pomoć i ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora.
7. Intenzitet pomoći može dostići 100 % ukupnih troškova ulaganja kada se pomoć dodjeljuje u okviru konkurentskog tenderskog postupka koji uz uslove navedene u članu 2 tačka 38 ispunjava sve sljedeće uslove:

- (a) dodjela pomoći se zasniva na objektivnim, jasnim, transparentnim i nediskriminatorским kriterijumima prihvatljivosti i odabira, unaprijed definisanim i objavljenim najmanje šest nedjelja prije roka za podnošenje zahtjeva, kako bi se omogućila efektivna konkurencija;
 - (b) tokom implementacije šeme, u slučaju tenderske procedure u kojoj svi ponuđači dobijaju pomoć, dizajn navedenog postupka se prilagođava kako bi se uspostavila efektivna konkurencija u narednim tenderskim postupcima, na primjer, smanjenjem budžeta ili obima;
 - (c) naknadna prilagođavanja rezultata tenderskog postupka (kao što su naknadni pregovori o rezultatima postupka) nijesu dozvoljena;
 - (d) najmanje 70% ukupnih kriterijuma odabira koji se koriste za rangiranje ponuda i na kraju za dodjelu pomoći u okviru konkurentnog tenderskog postupka definišu se u smislu pomoći u odnosu na doprinos projekta ekološkim ciljevima mjere, na primjer pomoć koja se traži po jedinici uštede energije ili postignute energetske efikasnosti. Ti kriterijumi ne smiju činiti manje od 70 % pondera svih kriterijuma odabira.
8. Odstupajući od stava 3, tačaka (a) do (d) i stava 7, opravdani troškovi se mogu utvrditi bez identifikacije uporednog scenarija i bez konkurentnog tenderskog postupka. U tom slučaju, opravdani troškovi su ukupni troškovi ulaganja koji su direktno povezani sa postizanjem višeg nivoa energetske efikasnosti, a primjenljivi intenziteti pomoći i bonusi navedeni u stavovima 4, 5 i 6 se smanjuju za 50 %.

Član 38a

Pomoć za ulaganje u projekte energetske efikasnosti zgrada

1. Pomoć za ulaganje u projekte energetske efikasnosti zgrada usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć se prema ovom članu ne dodjeljuje za ulaganja preduzeta radi usklađivanja sa standardima Unije koji su usvojeni i koji su na snazi.
3. Pomoć se prema ovom članu može dodijeliti za ulaganja preduzeta radi usklađivanja sa standardima Unije koji su usvojeni, ali još nisu na snazi. Ako su relevantni standardi Unije minimalni standardi energetske efikasnosti, pomoć se mora dodijeliti prije nego što standardi postanu obavezni za predmetno privredno društvo. U tom slučaju, država članica mora osigurati da korisnici dostave detaljan plan i vremenski raspored obnove koji pokazuju da je potpomognuta obnova barem dovoljna da osigura usklađenost s minimalnim standardima u pogledu energetske efikasnosti. Ako se relevantni standardi Unije razlikuju od minimalnih standarda energetske efikasnosti, ulaganje se mora sprovesti i završiti najmanje 18 mjeseci prije stupanja standarda Unije na snagu.
4. Ovaj član se ne primjenjuje na pomoć za kogeneraciju i pomoć za centralno grijanje i/ili hlađenje.
5. Opravdani troškovi su ukupni troškovi ulaganja. Troškovi koji nijesu direktno povezani sa postizanjem višeg nivoa energetske efikasnosti u zgradi neće biti opravdani.
6. Pomoć će podstaknuti poboljšanje energetske efikasnosti zgrade mjerene primarnom energijom od najmanje: (i) 20 % u odnosu na stanje prije ulaganja u slučaju obnove postojećih zgrada, ili (ii) 10 % u odnosu na stanje prije ulaganja u slučaju mjera obnove koje se odnose na ugradnju ili zamjenu samo jedne vrste građevinskih elemenata kako je definisano u članu 2 stav 9 Direktive 2010/31/EU i kada tako ciljane mjere obnove ne predstavljaju više od 30 % dijela budžeta šeme namijenjene mjerama energetske efikasnosti, ili (iii) 10 % u odnosu na prag postavljen za gotovo nulte energetske zahtjeve za zgrade u nacionalnim mjerama kojima se transponuje Direktiva 2010/31 /EU u slučaju novih zgrada.

Početna potražnja za primarnom energijom i procijenjeno poboljšanje utvrđuju se pozivanjem na certifikat o energetske efikasnosti kako je definisano u članu 2 stav 12 Direktive 2010/31/EU.

7. Pomoć dodijeljena za poboljšanje energetske efikasnosti zgrade može se kombinovati sa pomoći za bilo koju ili sve od sljedećih mjera:
 - (a) ugradnju integrisane opreme na lokaciji koja proizvodi električnu energiju, grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije, uključujući, ali ne ograničavajući se na solarne panele i toplotne pumpe;
 - (b) ugradnju opreme za skladištenje energije koju proizvodi postrojenje za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na lokaciji. Oprema za skladištenje treba da apsorbira najmanje 75% svoje energije iz direktno povezanih postrojenja za proizvodnju obnovljive energije, na godišnjem nivou;
 - (c) priključivanje na energetske efikasne sisteme centralnog grijanja i/ili hlađenja i prateću opremu;
 - (d) izgradnju i ugradnju infrastrukture za punjenje za korišćenje od strane korisnika zgrade i prateće infrastrukture, kao što su kanali, gdje se parking prostor nalazi unutar zgrade ili u neposrednoj blizini zgrade;
 - (e) ugradnju opreme za digitalizaciju zgrade, posebno za povećanje njene spremnosti za inteligentno upravljanje, uključujući pasivno interno ožičenje ili strukturisano kabliranje za mreže podataka, kao dodatni dio širokopojasne infrastrukture na posjedu kojem zgrada pripada, ali isključujući ožičenje ili kabliranje za mreže podataka van posjeda;
 - (f) ulaganja u zelene krovove i opremu za skladištenje i korišćenje kišnice.

U slučaju bilo kakvih kombinovanih radova, koji su navedeni u tačkama (a) do (f), cjelokupni trošak ulaganja u različita postrojenja i opremu predstavlja opravdane troškove. Troškovi koji nijesu direktno povezani sa postizanjem višeg nivoa energetske ili ekološke efikasnosti nijesu opravdani.

8. Pomoć se može dodijeliti ili vlasniku(cima) zgrade ili zakupcu(ima), u zavisnosti od toga ko je naručilac mjere energetske efikasnosti.
9. Pomoć se može dodijeliti i za poboljšanje energetske efikasnosti opreme za grijanje ili hlađenje u zgradi.
10. Pomoć za ugradnju energetske opreme koja koristi fosilna goriva, uključujući prirodni gas, ne izuzima se prema ovom članu od obaveze za prijavljivanje iz člana 108 stav 3 Ugovora.
11. Intenzitet pomoći ne prelazi 30 % opravdanih troškova.
12. Izuzetno od stava 11, kada se ulaganje sastoji u ugradnji ili zamjeni samo jedne vrste građevinskih elementa kako je definisano u članu 2 stav 9 Direktive 2010/31/EU, intenzitet pomoći ne prelazi 25%.
13. Izuzetno od st. 11 i 12, kada se pomoć za ulaganje u zgrade preduzete da bi se uskladile sa minimalnim standardima energetske efikasnosti koji se kvalifikuju kao standardi Unije dodjeljuje manje od 18 mjeseci prije nego što standardi Unije stupe na snagu, intenzitet pomoći ne smije biti veći od 15 % opravdanih troškova kada se ulaganje sastoji od ugradnje ili zamjene samo jedne vrste građevinskih elementa kako je definisano u članu 2 stav 9 Direktive 2010/31/EU i 20 % u svim ostalim slučajevima.
14. Intenzitet pomoći može se povećati za 20 procentnih poena za pomoć dodijeljenu malim privrednim društvima i za 10 procentnih poena za pomoć dodijeljenu srednjim privrednim društvima.
15. Intenzitet pomoći može se povećati za 15 procentnih poena za ulaganje koje se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3, tačka (a) Ugovora i za 5 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora.
16. Intenzitet pomoći može se povećati za 15 procentnih poena za pomoć dodijeljenu za poboljšanje energetske efikasnosti postojećih zgrada, gdje pomoć izaziva poboljšanje energetske efikasnosti

zgrade izmjereno primarnom energijom za najmanje 40 % u odnosu na stanje prije ulaganja. Ovo povećanje intenziteta pomoći se ne primjenjuje tamo gdje ulaganje ne poboljšava energetske efikasnosti zgrade iznad nivoa koji nameću minimalni standardi energetske efikasnosti koji se kvalifikuju kao standardi Unije koji stupaju na snagu u roku kraćem od 18 mjeseci od trenutka kada je ulaganje sprovedeno i završeno.

Član 38b

Pomoć za olakšavanje ugovaranja energetske efikasnosti

1. Pomoć za olakšavanje ugovaranja energetske efikasnosti usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć se može dodijeliti prema ovom članu za olakšavanje ugovaranja energetske efikasnosti u smislu člana 2 stav 27 Direktive 2012/27/EU.
3. Pravo na pomoć prema ovom članu imaju MSP-a i mala preduzeća srednje tržišne kapitalizacije, koji sprovode mjere za poboljšanje energetske efikasnosti i koji su krajnji korisnici pomoći.
4. Pomoć će biti u obliku višeg zajma ili garancije davaocu koji sprovodi mjere za poboljšanje energetske efikasnosti prema ugovoru o energetske efikasnosti, ili će se sastojati od finansijskog proizvoda koji ima za cilj finansiranje pružaoca (na primjer, faktoring ili forfeting).
5. Trajanje zajma ili garancije davaocu koji provodi mjere za poboljšanje energetske efikasnosti ne smije biti dže od 10 godina.
6. Kada je pomoć u vidu višeg zajma, iznos zajedničkog ulaganja komercijalnih kreditnih institucija koje nude reprogram duga ne može biti manji od 30 % vrijednosti portfelja ugovora o energetske efikasnosti u vezi sa kojim se odobrava zajam, a iznos koji vraća davalac koji sprovodi mjera energetske efikasnosti je najmanje jednak nominalnoj vrijednosti zajma.
7. Kada je pomoć u obliku garancije, garancija ne smije prelaziti 80% glavnice osnovnog zajma, a gubitke snose proporcionalno i pod istim uslovima kreditna institucija i država. Garantovani iznos će se proporcionalno smanjiti, na način da garancija nikada ne pokriva više od 80% neotplaćenog zajma.
8. Nominalni iznos ukupnog preostalog finansiranja predviđenog po korisniku ne prelazi 30 miliona EUR.

Član 39

Pomoć za ulaganje u projekte energetske efikasnosti zgrada u vidu finansijskih instrumenata

1. Pomoć za ulaganje u projekte energetske efikasnosti zgrada usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Prihvatljivi projekti za dodjelu pomoći u skladu sa ovim članom su ulaganja za poboljšanje energetske efikasnosti zgrada.
 - 2 a. Pomoć dodijeljena za poboljšanje energetske efikasnosti zgrade može se kombinovati sa pomoći za bilo koju ili sve od sljedećih mjera:
 - (a) ugradnju integrisane opreme na lokaciji koja proizvodi električnu energiju, grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije, uključujući, ali ne ograničavajući se na solarne panele i toplotne pumpe;
 - (b) ugradnju opreme za skladištenje energije koju proizvodi postrojenje za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na lokaciji. Oprema za skladištenje treba da apsorbuje najmanje 75% svoje energije iz direktno povezanih postrojenja za proizvodnju obnovljive energije, na godišnjem nivou;

- (c) priključivanje na energetske efikasne sisteme centralnog grijanja i/ili hlađenja i prateću opremu;
 - (d) izgradnju i ugradnju infrastrukture za punjenje za korišćenje od strane korisnika zgrade i prateće infrastrukture, kao što su kanali, gdje se parking prostor nalazi unutar zgrade ili u neposrednoj blizini zgrade;
 - (e) ugradnju opreme za digitalizaciju zgrade, posebno za povećanje njene spremnosti za inteligentno upravljanje. Prihvatljiva ulaganja mogu uključivati intervencije ograničene na pasivno interno ožičenje ili strukturisano kabliranje za mreže podataka, kao dodatni dio širokopojasne infrastrukture na posjedu kojem zgrada pripada, ali isključujući ožičenje ili kabliranje za mreže podataka van posjeda;
 - (f) ulaganja u zelene krovove i opremu za skladištenje i korištenje kišnice.
3. Opravdani troškovi su ukupni troškovi projekta energetske efikasnosti, osim za zgrade iz stava 2a, pri čemu će opravdani troškovi biti ukupni troškovi projekta energetske efikasnosti, kao i troškovi ulaganja za različite dijelove opreme sa popisa u stavu 2a.
 4. Pomoć se dodjeljuje u obliku donacije, vlasničkog kapitala, garancije ili zajma fondu za energetske efikasnosti ili drugom finansijskom posredniku, koji će je u najvećoj mogućoj mjeri prenijeti krajnjim korisnicima koji su vlasnici ili zakupci zgrade, u obliku većeg obima finansiranja, nižih zahtjeva za dodatne garancije, nižih premija garancija ili nižih kamatnih stopa.
 5. Fond za energetske efikasnosti ili drugi finansijski posrednik odobrava zajmove ili garancije prihvatljivim projektima energetske efikasnosti. Nominalna vrijednost zajma ili iznos obuhvaćen garancijom ne prelazi 25 miliona EUR po projektu na nivou krajnjih korisnika, osim u slučaju kombinovanog ulaganja iz stava 2a u kojem ne prelazi 30 miliona EUR. Garancija ne bi smjela da pređe 80 % osnovnog zajma.
 6. Vlasnici zgrade fondu za energetske efikasnosti ili drugom finansijskom posredniku otplaćuju iznos koji odgovara najmanje nominalnoj vrijednosti zajma.
 7. Pomoć za energetske efikasnosti podstiče dodatno ulaganje nezavisnih privatnih investitora kako je definisano u članu 2 tačka 72 od najmanje 30 % ukupnog finansiranja predviđenog za projekat energetske efikasnosti. Ako pomoć obezbjeđuje fond za energetske efikasnosti, privatno ulaganje može se podstići na nivou fonda za energetske efikasnosti i/ili na nivou projekata energetske efikasnosti da bi se dostigao ukupni iznos od najmanje 30 % ukupnog finansiranja predviđenog za projekat energetske efikasnosti.
 8. Države članice mogu osnovati fondove za energetske efikasnosti i/ili mogu upotrijebiti finansijske posrednike prilikom pružanja pomoći za energetske efikasnosti. U tom slučaju moraju biti ispunjeni sljedeći uslovi:
 - (a) menadžeri finansijskih posrednika, kao i menadžeri fondova za energetske efikasnosti biraju se na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog poziva, u skladu sa važećim pravom Unije i domaćim pravom. Naročito ne smije biti diskriminacije na osnovu mjesta njihovog sjedišta ili osnivanja u određenoj državi članici. Od finansijskih posrednika i menadžera fondova za energetske efikasnosti može se zahtijevati da ispunjavaju prethodno utvrđene kriterijume koji su objektivno opravdani prirodom ulaganja;
 - (b) nezavisni privatni investitori biraju se na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog poziva u skladu sa važećim pravom Unije i domaćim pravom, čiji je cilj uspostavljanje odgovarajućih sporazuma o podjeli rizika i nagrade pri čemu se, za ulaganja koja nisu garancije, prednost daje asimetričnoj podjeli dobiti u odnosu na zaštitu od gubitaka. Ako se privatni

- investitori ne biraju takvim pozivom, fer stopu prinosa za privatne investitore utvrđuje nezavisni stručnjak izabran na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog poziva;
- (c) u slučaju asimetrične podjele gubitaka između javnih i privatnih investitora prvi gubitak koji preuzma javni investitor ograničava se na 25 % ukupnog ulaganja;
 - (d) u slučaju garancija, stopa garancije ograničava se na 80 %, a ukupni gubici koje preuzima država članica ograničavaju se na 25 % osnovnog portfelja obuhvaćenog garancijom. Besplatno se mogu pružiti samo garancije kojima se pokrivaju očekivani gubici osnovnog portfelja obuhvaćenog garancijom. Ako je garancijom obuhvaćeno pokriva neočekivanih gubitaka, finansijski posrednik za dio garancije koji pokriva neočekivane gubitke plaća premiju za garanciju u skladu sa tržišnim uslovima;
 - (e) investitorima je dopušteno da budu zastupljeni u organima upravljanja fonda za energetske efikasnost ili finansijskog posrednika, kao što su nadzorni odbor ili savjetodavni odbor;
 - (f) fond za energetske efikasnost ili finansijski posrednik osnivaju se u skladu sa važećim zakonodavstvom, a država članica će obezbijediti postupak sveobuhvatne analize (due diligence) kako bi se potvrdilo da će se tržišno opravdana investiciona strategija primijeniti za sprovođenje mjere pomoći za energetske efikasnost.
9. Finansijskim posrednicima, uključujući fondove za energetske efikasnost, upravlja se na komercijalnoj osnovi i njima se obezbjeđuje donošenje odluka o finansiranju koje su usmjerene na sticanje dobiti. Smatra se da je prethodni uslov ispunjen ako finansijski posrednik i, zavisno od slučaja, menadžeri fonda za energetske efikasnost, ispunjavaju sljedeće uslove:
- (a) imaju zakonsku ili ugovornu obavezu da djeluju sa pažnjom profesionalnog menadžera u dobroj vjeri i izbjegavajući sukob interesa; primjenjuju se najbolja praksa i regulatorni nadzor;
 - (b) njihova naknada u skladu je sa tržišnom praksom. Ovaj zahtjev smatra se ispunjenim ako je menadžer izabran na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog poziva koji se zasniva na objektivnim kriterijumima povezanim sa iskustvom, stručnošću, i operativnim i finansijskim kapacitetom;
 - (c) primaju naknadu koja je povezana sa rezultatima ili učestvuju u rizicima ulaganja zajedničkim investiranjem sopstvenih sredstava kako bi se obezbijedilo da se njihovi interesi trajno poklapaju sa interesima javnog investitora;
 - (d) utvrđuju investicionu strategiju, kriterijume i predloženi vremenski raspored ulaganja u projekte energetske efikasnosti, utvrđujući time prethodnu finansijsku održivost i očekivani uticaj na energetske efikasnost;
 - (e) postoji jasna i realna izlazna strategija za javna sredstva uložena u fond za energetske efikasnost ili dodijeljena finansijskom posredniku, čime se tržištu omogućava da finansira projekte energetske efikasnosti kada tržište na to bude spremno.
10. Pomoć se prema ovom članu ne dodjeljuje za ulaganja preduzeta radi usklađivanja sa standardima Unije koji su usvojeni i koji su na snazi.
11. Pomoć se prema ovom članu može dodijeliti za ulaganja preduzeta radi usklađivanja sa standardima Unije koji su usvojeni, ali još nisu na snazi. Ako su relevantni standardi Unije minimalni standardi energetske efikasnosti, pomoć se mora dodijeliti prije nego što standardi postanu obavezni za predmetno privredno društvo. U tom slučaju, država članica mora osigurati da korisnici dostave detaljan plan i vremenski raspored obnove koji pokazuju da je potpomognuta obnova barem dovoljna da osigura usklađenost s minimalnim standardima u pogledu energetske efikasnosti. Ako se relevantni

standardi Unije razlikuju od minimalnih standarda energetske efikasnosti, ulaganje se mora sprovesti i završiti najmanje 18 mjeseci prije stupanja standarda Unije na snagu.

12. Pomoć se može dodijeliti i za poboljšanje energetske efikasnosti opreme za grijanje ili hlađenje u zgradi.
13. Pomoć za ugradnju energetske opreme koja koristi fosilna goriva, uključujući prirodni gas, ne izuzima se prema ovom članu od obaveze za prijavljivanje iz člana 108 stav 3 Ugovora.
14. Država članica može povjeriti sprovođenje mjere ovlaštenom subjektu.

Član 41

Pomoć za ulaganje za promovisanje energije iz obnovljivih izvora, obnovljivog vodonika i visokoefikasne kogeneracije

1. Pomoć za ulaganje za promovisanje energije iz obnovljivih izvora energije, obnovljivog vodonika i visokoefikasne kogeneracije usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
 - 1 a. Pomoć za ulaganje za projekte skladištenja električne energije prema ovom članu izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora samo u onoj mjeri u kojoj se dodjeljuje kombinovanim projektima obnovljivih izvora i skladišta ("iza brojila"), gdje su oba elementa komponente jednog ulaganja ili gdje je skladište povezano sa postojećim postrojenjima za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Komponenta za skladištenje treba da apsorbuje najmanje 75 % svoje energije iz direktno povezanih postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, na godišnjem nivou. Sve komponente ulaganja (proizvodnja i skladištenje) smatraju se jedinstvenim integrisanim projektom za provjeru usklađenosti sa pragovima navedenim u članu 4. Ista pravila se primjenjuju i skladištenje toplotne energija čiji su objekti direktno povezani sa postrojenjem za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.
 2. Pomoć za ulaganje u proizvodnju i skladištenje biogoriva, tečnih goriva od biomase, biogasa (uključujući biometan) i goriva od biomase izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora samo ako su potpomognuta goriva u skladu sa kriterijumima održivosti i smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte iz Direktive (EU) 2018/2001 i njenih implementacionih ili delegiranih akata i ako su proizvedena od sirovina navedenih u Prilogu IX te Direktive. Komponenta za skladištenje treba da apsorbuje najmanje 75 % svog sadržaja goriva iz direktno povezanih postrojenja za proizvodnju biogoriva, tečnih goriva od biomase, biogasa (uključujući biometan) i goriva od biomase, na godišnjem nivou. Sve komponente ulaganja (proizvodnja i skladištenje) smatraju se jedinstvenim integrisanim projektom za provjeru usklađenosti sa pragovima navedenim u članu 4 ove Regulative.
 3. Pomoć za ulaganje za proizvodnju vodonika izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora samo za postrojenja koja proizvode isključivo vodonik iz obnovljivih izvora. Za projekte vodonika iz obnovljivih izvora koji se sastoje od elektrolizera i jedne ili više jedinica za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora iza jedne tačke priključka na mrežu, kapacitet elektrolizera ne smije prelaziti kombinovani kapacitet jedinica za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Pomoć za ulaganje može obuhvatati namjensku infrastrukturu za prenos ili distribuciju vodonika iz obnovljivih izvora, kao i objekte za skladištenje vodonika iz obnovljivih izvora.

4. Pomoć za ulaganje u visokoefikasnu kogeneraciju izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora samo u mjeri u kojoj osiguravaju ukupnu uštedu primarne energije u poređenju sa odvojenom proizvodnjom toplotne i električne enegrije kako je predviđeno Direktivom 2012/27/EU ili bilo kojim naknadnim zakonodavstvom koje u cijelosti ili djelimično zamjenjuje ovaj akt. Pomoć za ulaganje u projekte skladištenja električne i toplotne energije direktno povezane sa visokoefikasnom kogeneracijom na osnovu obnovljivih izvora izuzimaju se od obveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora pod uslovima navedenim u stavu 1a ovog člana.
 - 4 a. Pomoć za ulaganje u visokoefikasnu kogeneraciju izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora samo ako se ne odnosi na kogeneraciona postrojenja koja rade na fosilna goriva, sa izuzetkom prirodnog gasa gdje je usklađenost sa klimatskim ciljevima za 2030. i 2050. obezbijedena u skladu sa odjeljkom 4.30 Priloga 1 Delegirane Regulative Komisije (EU) 2021/2139⁶².
 5. Pomoć za ulaganje se dodjeljuje za novougrađene ili obnovljene kapacitete. Iznos pomoći je nezavisan od rezultata.
 6. Opravnani troškovi su ukupni troškovi ulaganja.
 7. Intenzitet pomoći ne prelazi:
 - (a) 45% opravdanih troškova za ulaganja u proizvodnju obnovljivih izvora energije, uključujući toplotne pumpe u skladu sa Prilogom VII Direktive 2018/2001, obnovljivi vodonik i visokoefikasnu kogeneraciju zasnovanu na obnovljivim izvorima energije;
 - (b) 30% opravdanih troškova za bilo koje drugo ulaganje obuhvaćeno ovim članom.
 8. Intenzitet pomoći može se povećati za 20 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje malim privrednim društvima i za 10 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje srednjim privrednim društvima.
-
10. Intenzitet pomoći može dostići 100 % ukupnih troškova ulaganja kada se pomoć dodjeljuje u okviru konkurentskog tenderskog postupka koji uz uslove navedene u članu 2 tačka 38 ispunjava sve sljedeće uslove:
 - (a) dodjela pomoći se zasniva na objektivnim, jasnim, transparentnim i nediskriminatorским kriterijumima prihvatljivosti i odabira, unaprijed definisanim i objavljenim najmanje šest nedjelja prije roka za podnošenje zahtjeva, kako bi se omogućila efektivna konkurencija;
 - (b) tokom implementacije šeme, u slučaju tenderske procedure u kojoj svi ponuđači dobijaju pomoć, dizajn navedenog postupka se prilagođava kako bi se uspostavila efektivna konkurencija u narednim tenderskim postupcima, na primjer, smanjenjem budžeta ili obima;
 - (c) naknadna prilagođavanja rezultata tenderskog postupka (kao što su naknadni pregovori o rezultatima postupka) nijesu dozvoljena;
 - (d) najmanje 70% ukupnih kriterijuma odabira koji se koriste za rangiranje ponuda i na kraju za dodjelu pomoći u okviru konkurentskog tenderskog postupka definišu se u smislu pomoći po jedinici energetskog kapaciteta iz obnovljivih izvora ili visoke efikasnosti-kogeneracije.

⁶² Delegirana Regulative Komisije (EU) 2021/2139 od 4. juna 2021. godine o dopuni Regulative (EU) 2020/852 Evropskog parlamenta i Savijeta utvrđivanjem tehničkih kriterijuma provjere na osnovu kojih se određuje pod kojim se uslovima smatra da ekonomska djelatnost značajno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ili prilagođavanju klimatskim promjenama i da li ta ekonomska djelatnost ne uzrokuje značajnu štetu nekom od drugih ciljeva zaštite životne sredine (SL L 442, 9.12.2021, str. 1.).

Član 42

Operativna pomoć za promovisanje električne energije iz obnovljivih izvora

1. Operativna pomoć za promovisanje električne energije iz obnovljivih izvora energije, sa izuzetkom električne energije proizvedene iz vodonika iz obnovljivih izvora, usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć se dodjeljuje u okviru konkurentskog tenderskog postupka koji uz uslove navedene u članu 2 tačka 38 ispunjava sve sljedeće uslove:
 - (a) dodjela pomoći se zasniva na objektivnim, jasnim, transparentnim i nediskriminatorskim kriterijumima prihvatljivosti i odabira, unaprijed definisanim i objavljenim najmanje šest nedjelja prije roka za podnošenje zahtjeva, kako bi se omogućila efektivna konkurencija;
 - (b) tokom implementacije šeme, u slučaju tenderske procedure u kojoj svi ponuđači dobijaju pomoć, dizajn navedenog postupka se prilagođava kako bi se uspostavila efektivna konkurencija u narednim tenderskim postupcima, na primjer, smanjenjem budžeta ili obima;
 - (c) naknadna prilagođavanja rezultata tenderskog postupka (kao što su naknadni pregovori o rezultatima postupka) nijesu dozvoljena;
 - (d) najmanje 70% ukupnih kriterijuma odabira koji se koriste za rangiranje ponuda i na kraju za dodjelu pomoći u okviru konkurentskog tenderskog postupka definišu se u smislu pomoći po jedinici proizvodnje električne energije ili kapaciteta iz obnovljivih izvora.

Konkurentski tenderski postupak otvoren je za sve proizvođače koji proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora energije na nediskriminatorskoj osnovi.

3. Konkurentski tenderski postupak može se ograničiti na posebne tehnologije:
 - (a) ako je mjera posebno usmjerena na podršku demonstracionim projektima;
 - (b) ako je mjera je usmjerena ne samo na dekarbonizaciju, već i na probleme vezane za kvalitet vazduha ili druge vrste zagađenja;
 - (c) ako je država članica utvrdila razloge za očekivanje da prihvatljivi sektori ili inovativne tehnologije imaju potencijal da dugoročno daju važan i isplativ doprinos zaštiti životne sredine i dubokoj dekarbonizaciji;
 - (d) ako je mjera neophodna da bi se postigla neophodna diverzifikacija kako bi se spriječilo produblivanje problema vezanih za stabilnost mreže;
 - (e) ako se može očekivati da će selektivniji pristup dovesti do nižih troškova postizanja zaštite životne sredine (na primjer kroz smanjene troškove integracije sistema kao rezultat diversifikacije među ostalim u različite obnovljive izvore energije, što može uključivati i optimizaciju potrošnje i/ili skladištenja), i/ili rezultirati u manjem narušavanju konkurencije.

Države članice sprovode detaljnu ocjenu primjenljivosti takvih uslova i o tome izvještavaju Komisiju na način opisan u članu 11 stav 1 tačka (a).

4. Ako je konkurentski tenderski postupak ograničen na jednu ili više inovativnih tehnologija, pomoć koja se dodjeljuje tim tehnologijama ne smije premašiti 5 % ukupnog planiranog novog kapaciteta za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora godišnje.
5. Pomoć se dodjeljuje u obliku premije koja se dodaje na tržišnu cijenu ili u obliku ugovora za naknadu razlike pri čemu proizvođači svoju električnu energiju prodaju neposredno na tržištu.
6. Korisnici pomoći prodaju svoju električnu energiju direktno na tržištu i od njih se traži da se pridržavaju standardnih odgovornosti za balansiranje. Korisnici mogu u svoje ime prenijeti odgovornosti za

balansiranje drugim privrednim društvima, kao što su agregatori. Nadalje, pomoć se ne dodjeljuje za periode kada su cijene negativne. Radi izbjegavanja sumnje, ovo se primjenjuje od trenutka kada cijene postanu negativne.

7. Mala postrojenja električne energije iz obnovljivih izvora mogu imati koristi od pomoći u vidu direktne podrške cijenama koja pokriva pune troškove rada i izuzeća od obaveze prodaje električne energije proizvedene na tržištu, u skladu sa članom 4 stav 3 Direktive (EU) 2018/2001. Postrojenja će se smatrati malim za potrebe ovog stava ako je njihov kapacitet ispod primjenljivog praga prema članu 5 stav 2, tačka (b) ili članu 5 stav 4 Regulative (EU) 2019/943.
-
11. Pomoć se dodjeljuje samo tokom trajanja projekta.

Član 43

Operativna pomoć za promovisanje energije iz obnovljivih izvora i vodonika iz obnovljivih izvora u malim postrojenjima i zajednicama energije iz obnovljivih izvora

1. Operativna pomoć za promovisanje energije iz obnovljivih izvora energije i vodonika iz obnovljivih izvora u malim postrojenjima i zajednicama energije iz obnovljivih izvora, sa izuzetkom električne energije proizvedene iz vodonika iz obnovljivih izvora usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Za potrebe ovog člana mali projekti su definisani na sljedeći način:
 - i. za proizvodnju ili skladištenje električne energije – projekti sa instaliranim kapacitetom manjim ili jednakim 1 MW;
 - ii. za potrošnju električne energije – projekti sa maksimalnom potražnjom manjom ili jednakom 1 MV;
 - iii. za tehnologije proizvodnje toplotne energije i gasa – projekti sa instaliranim kapacitetom manjim ili jednakim 1 MW ili ekvivalentan;
 - iv. za proizvodnju vodonika iz obnovljivih izvora – projekti sa instaliranim kapacitetom manjim ili jednakim 3 MW ili ekvivalentan;
 - v. za proizvodnju biogoriva, tečnih goriva od biomase, biogasa (uključujući biometan) i goriva od biomase – projekti sa instaliranim kapacitetom manjim ili jednakim 50.000 tona godišnje;
 - vi. za projekte koji su u 100% vlasništvu MSP-a i demonstracione projekte – projekte sa instaliranim kapacitetom ili maksimalnom potražnjom manjom ili jednakom 6 MW;
 - vii. za projekte koji su u 100% vlasništvu mikro ili malih preduzeća samo za proizvodnju energije vjetra – projekti sa instaliranim kapacitetom manjim ili jednakim 18 MW.
- 2 a. Pomoć zajednicama energije iz obnovljivih izvora izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora samo za projekte sa instaliranim kapacitetom ili maksimalnom potražnjom manjom ili jednakom 6 MW iz svih obnovljivih izvora osim energije vjetra, za koju se pomoć dodjeljuje postrojenjima sa instaliranim kapacitetom manjim ili jednakim 18 MW.
- 2 b. Operativna pomoć za proizvodnju vodonika izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora samo za postrojenja koja proizvode vodonik isključivo iz obnovljivih izvora.
3. Operativna pomoć za ulaganje u proizvodnju biogoriva, tečnih goriva od biomase, biogasa (uključujući biometan) i goriva od biomase izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora samo ako su potpomognuta goriva u skladu sa kriterijumima održivosti i smanjenja emisija gasova sa

efektom staklene bašte iz Direktive (EU) 2018/2001 i njenih implementacionih ili delegiranih akata i ako su proizvedena od sirovina navedenih u Prilogu IX te Direktive.

5. Pomoć je ograničena na minimum potreban za realizaciju potpomognutog projekta ili djelatnosti. Samtra se da je ovaj uslov ispunjen ako pomoć odgovara neto dodatnim troškovima („manjak finansijskih sredstava”) potrebnima za ostvarenje cilja mjere pomoći, u poređenju sa uporednim scenariom u kojem nema pomoći. Detaljna procjena neto dodatnog troška nije potrebna ako se iznosi pomoći utvrđuju u okviru konkurentnskog tenderskog postupka jer iz ovog drugog proizlazi pouzdana procjena minimalne pomoći koju traže potencijalni korisnici.
6. Pomoć se dodjeljuje samo tokom trajanja projekta.
7. Pomoć se dodjeljuje u obliku premije koja se dodaje na tržišnu cijenu ili u obliku ugovora za naknadu razlike pri čemu proizvođači svoju električnu energiju prodaju neposredno na tržištu.
8. Korisnici pomoći se dužni da se pridržavaju standardnih odgovornosti za balansiranje. Korisnici mogu u svoje ime prenijeti odgovornosti za balansiranje drugim privrednim društvima, kao što su agregatori. Nadalje, pomoć se ne dodjeljuje za periode kada su cijene negativne. Radi izbjegavanja sumnje, ovo se primjenjuje od trenutka kada cijene postanu negativne.
9. Mala postrojenja električne energije iz obnovljivih izvora mogu imati koristi od pomoći u vidu direktne podrške cijenama koja pokriva pune troškove rada i izuzeća od obaveze prodaje električne energije proizvedene na tržištu, u skladu sa članom 4 stav 3 Direktive (EU) 2018/2001. Postrojenja će se smatrati malim za potrebe ovog stava ako je njihov kapacitet ispod primjenljivog praga prema članu 5 stav 2, tačka (b) ili članu 5 stav 4 Regulative (EU) 2019/943.

Član 44

Pomoć u obliku smanjenja poreza u skladu sa Direktivom 2003/96/EZ

1. Šeme pomoći u obliku smanjenja poreza koje ispunjavaju uslove Direktive Savjeta 2003/96/EZ usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Korisnici smanjenja poreza biraju se na osnovu transparentnih i objektivnih kriterijuma.
3. Korisnici smanjenja poreza plaćaju najmanje minimalni nivo poreza utvrđenu Prilogu I Direktive 2003/96/EZ, osim za smanjenja:
 - (a) dodijeljena na osnovu člana 15 stav 1 tačka (a) Direktive 2003/96/EZ za oporezive proizvode koji se koriste u fiskalnoj kontroli u pilot projektima za tehnološki razvoj proizvoda koji su ekološki prihvatljivi ili proizvoda iz obnovljivih izvora energije;
 - (b) dodijeljena na osnovu člana 15 stav 1 tačka (b) prva, druga, četvrta i peta alineja Direktive Savjeta 2003/96/EZ za električnu energiju (i) dobijenu iz sunca, vjetra, valova, plime ili iz geotermalnih izvora, (ii) hidrauličkog porijekla proizvedenu u hidroelektranama, (iii) proizvedenu od metana koji emituju napušteni rudnici uglja i (iv) proizvedenu od gorivnih ćelija;
 - (c) dodijeljena na osnovu člana 15 stav 1 tačka (b) treća alineja Direktive Savjeta 2003/96/EZ za električnu energiju proizvedenu iz biomase ili proizvoda proizvedenih iz biomase, ukoliko ta biomasa ispunjava kriterijume održivosti i smanjenja emisije gasova sa efektom staklene bašte iz Direktive (EU) 2018/2001 i njenim implementacionim ili delegiranim aktima;

- (d) dodijeljena na osnovu člana 15 stav 1 tačka (d) Direktive 2003/96/EZ za električnu energiju proizvedenu iz kogeneracije, pod uslovom da je kogeneracija visoko efikasna kogeneracija kako je definisano u članu 2 stav 34 Direktive 2012/27/EU;
 - (e) dodijeljena na osnovu člana 15 stav 1 tačka (l) Direktive 2003/96/EZ za proizvode obuhvaćene oznakom CN 2705 koji se koriste za grijanje;
 - (f) dodijeljena na osnovu člana 16 stav 1 Direktive 2003/96/EZ.
4. Šeme pomoći u obliku smanjenja poreza zasnivaju se na smanjenju važeće stope poreza ili na plaćanju fiksnog iznosa naknade ili na kombinaciji tih mehanizama.
 5. Porezna smanjenja odobrena na osnovu člana 16 stav 1 Direktive 2003/96/EZ izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora samo ako su potpomognuta goriva u skladu sa kriterijumima održivosti i smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte iz Direktive (EU) 2018/2001 i njenih implementacionih ili delegiranih akata i ako su proizvedena od sirovina navedenih u Prilogu IX te Direktive.

Član 44a

Pomoć u obliku smanjenja poreza za zaštitu životne sredine ili parafiskalnih nameta

1. Šeme pomoći u obliku smanjenja poreza za zaštitu životne sredine ili parafiskalnih nameta usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I. Ovaj član se ne primjenjuje na smanjenja poreza ili nameta na energente i električnu energiju, definisana u članu 2 Direktive 2003/96/EZ.
2. Pomoć u obliku smanjenja poreza za zaštitu životne sredine ili parafiskalnih nameta usklađene su samo ako smanjenje omogućava postizanje višeg stepena zaštite životne sredine uključivanjem u područje primjene poreza za zaštitu životne sredine ili nameta privrednih društava koja bez smanjenja ne bi bila u mogućnosti da obavljaju svoje ekonomske djelatnosti.
3. Pravo na pomoć imaju samo ona privredna društva koja bez smanjenja ne bi bila u mogućnosti da obavljaju svoje ekonomske djelatnosti. U smislu ovog člana, takvima se smatraju privredna društva čiji bi se troškovi proizvodnje znatno povećali zbog poreza za zaštitu životne sredine ili parafiskalnih nameta bez smanjenja i koji to povećanje ne mogu prenijeti na kupce. Povećanje troškova proizvodnje izračunava se kao udio bruto dodane vrijednosti za svaki sektor ili kategoriju korisnika.
4. Korisnici se biraju na osnovu transparentnih, nediskriminatornih i objektivnih kriterijuma. Pomoć se dodjeljuje na isti način svim kvalifikovanim privrednim društvima koja posluju u istom sektoru ekonomske djelatnosti, a koja su u istoj ili sličnoj činjeničnoj situaciji u pogledu ciljeva mjere pomoći.
5. Bruto ekvivalent bespovratnih sredstava pomoći ne prelazi 80 % nominalne stope poreza ili nameta.
6. Šeme pomoći u obliku smanjenja poreza za zaštitu životne sredine ili parafiskalnih nameta zasnivaju se na smanjenju važeće stope poreza ili na plaćanju fiksnog iznosa naknade ili na kombinaciji tih mehanizama.

Član 45

Pomoć za ulaganja za sanaciju ekološke štete, oporavak prirodnih staništa i ekosistema, zaštitu ili obnovu biodiverziteta i implementaciju prirodnih rješenja za prilagođavanje klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje

1. Pomoć za ulaganja za sanaciju ekološke štete, oporavak prirodnih staništa i ekosistema, zaštitu ili obnovu biodiverziteta i implementaciju prirodnih rješenja za prilagođavanje klimatskim promjenama

i njihovo ublažavanje usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.

2. Pomoć iz ovog člana može se dodijeliti za sljedeće aktivnosti:
 - (a) sanacija ekološke štete, uključujući štetu po kvalitet zemljišta, površinskih ili podzemnih voda ili morskog okruženja;
 - (b) sanacija prirodnih staništa i ekosistema iz degradiranog stanja;
 - (c) zaštita ili obnova biodiverziteta ili ekosistema kako bi se doprinijelo postizanju dobrog stanja ekosistema ili zaštiti ekosistema koji su već u dobrom stanju;
 - (d) implementacija prirodnih rješenja za prilagođavanje klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju.
3. Ovaj član se ne primjenjuje na pomoć za nadoknadu štete prouzrokovane prirodnim katastrofama, kao što su potresi, lavine, klizišta, poplave, tornada, uragani, vulkanske erupcije i šumski požari prirodnog porijekla.
4. Ovaj član se takođe ne primjenjuje na pomoć za sanaciju ili oporavak nakon zatvaranja elektrana i rudarskih ili eksploatacionih aktivnosti.
5. Ne dovodeći u pitanje Direktivu 2004/35/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta⁶³ ili druga relevantna pravila Unije o odgovornosti za štetu po životnu sredinu, kada je subjekt ili privredno društvo odgovorno za štetu po životnu sredinu prema zakonu koji se primjenjuje u svakoj državi članici identifikovano, taj subjekt ili privredno društvo će finansirati radove neophodne za sprječavanje i otklanjanje degradacije i zagađenja životne sredine u skladu sa načelom „zagađivač plaća“, a nikakva pomoć neće biti dodijeljena za radove za koje bi subjekt ili privredno društvo zakonski bili obavezni da sprovedu. Država članica će preduzeti sve neophodne mjere, uključujući pravne radnje, da identifikuje odgovorno lice ili privredno društvo u porijeklu ekološke štete i učini da snosi relevantne troškove. Kada se subjekt ili privredno društvo koje je odgovorno prema važećem zakonu ne može identifikovati ili natjerati da snosi troškove sanacije ekološke štete koju je prouzrokovalo, posebno zato što je odgovorno privredno društvo prestalo pravno da postoji i nijedno drugo privredno društvo se ne može smatrati njegovim pravnim ili ekonomskim nasljednikom, ili kada ne postoji dovoljna finansijska sigurnost da se podmire troškovi sanacije, pomoć se može dodijeliti kao podrška radovima na sanaciji ili oporavku. Pomoć se ne dodjeljuje za sprovođenje kompenzacionih mjera navedenih u članu 6 stav 4 Direktive Savjeta 92/43/EEZ⁶⁴. Pomoć se može dodijeliti prema ovom članu za pokrivanje dodatnih troškova neophodnih za povećanje obima ili ambicije tih mjera, mimo zakonskih obaveza iz člana 6 stav 4 Direktive 92/43/EEZ.
6. Za ulaganja u sanaciju štete po životnu sredinu ili sanaciju prirodnih staništa i ekosistema, opravdani troškovi su troškovi nastali za radove na sanaciji ili oporavku, umanjeni za povećanje vrijednosti zemljišta ili imovine.
7. Procjenu povećanja vrijednosti zemljišta ili imovine nastalog sanacijom ili oporavkom vrši nezavisni kvalifikovani stručnjak.
8. Za ulaganja u zaštitu ili obnovu biodiverziteta i implementaciju prirodnih rješenja za prilagođavanje klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju, opravdani troškovi su ukupni troškovi radova koji

⁶³ Direktiva 2004/35/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 21. aprila 2004. godine o ekološkoj odgovornosti u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete po životnu sredinu (SL L 143, 30.4.2004., str. 56.)

⁶⁴ Direktiva Savjeta 92/43/EEZ od 21. maja 1992. godine o očuvanju prirodnih staništa i divlje flore i faune (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.).

rezultiraju doprinosom zaštiti ili obnavljanju biodiverziteta ili implementacijom prirodnih rješenja za prilagođavanje klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju.

9. Intenzitet pomoći ne prelazi:
 - (a) 100 % opravdanih troškova za ulaganja u sanaciju ekoloških šteta ili opravak prirodnih staništa i ekosistema;
 - (b) 70 % opravdanih troškova za ulaganja u zaštitu ili obnovu biodiverziteta i prirodnih rješenja za prilagođavanje klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju.
10. Intenzitet pomoći za ulaganja u zaštitu ili obnovu biodiverziteta i implementaciju prirodnih rješenja za prilagođavanje klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju može se povećati za 20 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje malim privrednim društvima i za 10 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje srednjim privrednim društvima.

Član 46

Pomoć za ulaganje u energetske efikasno centralno grijanje i hlađenje

1. Pomoć za ulaganje za ugradnju, proširenje ili modernizaciju energetske efikasne sistema centralnog grijanja i/ili hlađenja, što uključuje ugradnju, proširenje ili modernizaciju postrojenja za proizvodnju grijanja ili hlađenja i/ili rješenja za skladištenje toplotne energije i/ili distributivnu mrežu usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć se dodjeljuje samo za izgradnju, proširenje ili modernizaciju sistema centralnog grijanja i/ili hlađenja koji su energetske efikasni ili će to postati u skladu sa članom 2 tačka 41 Direktive 2012/27/EU. Ako sistem još uvijek nije postao u potpunosti energetske efikasno kao rezultat podržanih radova na distributivnoj mreži, dodatne modernizacije potrebne da bi se ispunili uslovi za uvrštavanje u definiciju energetske efikasne centralnog grijanja i/ili hlađenja za postrojenja za proizvodnju grijanja i/ili hlađenja koja su predmet pomoći, započinju u roku od 3 godine od početka podržanih radova na distributivnoj mreži.
3. Pomoć se može dodijeliti za proizvodnju energije na bazi obnovljivih izvora, uključujući toplotne pumpe u skladu sa Prilogom VII Direktive (EU) 2018/2001, otpadnu toplotu ili visokoefikasnu kogeneraciju, kao i rješenja za skladištenje toplotne energije. Pomoć za proizvodnju energije na bazi otpada može se zasnivati ili na otpadu koji odgovara definiciji obnovljivih izvora energije ili otpadu koji se koristi za gorivo u postrojenjima koji odgovaraju definiciji visoke efikasne kogeneracije. Otpad koji se koristi kao ulazno gorivo ne smije da zaobiđe načelo hijerarhije otpada kako je definisano u članu 4 tačka 1 Direktive 2008/98/EZ.
4. Pomoć se ne dodjeljuje za izgradnju ili modernizaciju proizvodnih objekata na bazi fosilnih goriva, osim prirodnog gasa. Pomoć za izgradnju ili modernizaciju proizvodnih objekata zasnovanih na prirodnom gasu može se dodijeliti samo ako je obezbijeđena usklađenost sa klimatskim ciljevima za 2030. i 2050. u skladu sa Prilogom 1, odjeljak 4.30 Delegirane Regulative (EU) 2021/2139.
5. Pomoć za modernizaciju skladišnih i distributivnih mreža koje prenose grijanje i hlađenje proizvedeno na bazi fosilnih goriva može se dodijeliti samo ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:
 - (a) distributivna mreža je ili postaje pogodna za prenos grijanja ili hlađenja proizvedenog iz obnovljivih izvora energije i/ili otpadne toplote;
 - (b) modernizacija ne rezultira povećanjem proizvodnje energije iz fosilnih goriva, osim u slučaju prirodnog gasa. U slučaju modernizacije skladišta ili distributivne mreže za grijanje i hlađenje proizvedeno iz prirodnog gasa, ukoliko modernizacija rezultira povećanom proizvodnjom energije

iz prirodnog gasa, ta proizvodna postrojenja moraju biti usklađena sa klimatskim ciljevima za 2030. i 2050. godinu, u skladu sa Prilogom 1, odjeljak 4.31, Delegirane Regulativom (EU) 2021/2139.

6. Opravdani troškovi su troškovi ulaganja koji se odnose na izgradnju ili modernizaciju energetski efikasnog sistema centralnog grijanja i/ili hlađenja.
7. Intenzitet pomoći ne prelazi 30 % opravdanih troškova. Intenzitet pomoći može se povećati za 20 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje malim privrednim društvima i za 10 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje srednjim privrednim društvima.
8. Intenzitet pomoći može se povećati za 15 procentnih poena za ulaganja koje koriste samo obnovljive izvore energije, otpadnu toplotu ili kombinaciju ovo dvoje, uključujući kogeneraciju iz obnovljivih izvora.
9. Kao alternativa stavu 7, intenzitet pomoći može dostići do 100 % manjka finansijskih sredstava. Pomoć je ograničena na minimum koji je potreban za sprovođenje potpomognutog projekta ili djelatnosti. Ovaj uslov je ispunjen ako pomoć odgovara manjku finansijskih sredstava kako je utvrđeno u članu 2 tačka 118. Detaljna procjena neto dodatnog troška nije potrebna ako su iznosi pomoći utvrđeni u okviru konkurentskog tenderskog postupka jer iz njega proizlazi pouzdana procjena minimalne pomoći koju traže potencijalni korisnici.

Član 47

Pomoć za ulaganje u efikasnu upotrebu resursa i za podršku tranziciji ka cirkularnoj ekonomiji

1. Pomoć za ulaganje u efikasnu upotrebu resursa i cirkularnost usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć se dodjeljuje za sljedeće vrste ulaganja:
 - (a) ulaganja koja poboljšavaju efikasnost resursa kroz jedno ili oba od sljedećeg:
 - i. neto smanjenje resursa utrošenih u proizvodnji date količine proizvoda u poređenju sa već postojećim proizvodnim procesom koji koristi korisnik ili sa alternativnim projektima ili aktivnostima navedenim u stavu 7. Potrošeni resursi obuhvataju sve utrošene materijalne resurse, sa izuzetkom energije, a smanjenje se utvrđuje mjerenjem ili procjenom potrošnje prije i poslije sprovođenja mjere pomoći, uzimajući u obzir svako prilagođavanje spoljašnjim uslovima koji mogu uticati na potrošnju resursa;
 - ii. zamjena primarnih sa sekundarnim (ponovno korišćenim ili oporavljenim, uključujući reciklirane) sirovinama;
 - (b) ulaganja za prevenciju i smanjenje nastajanja otpada, pripremu za ponovnu upotrebu, dekontaminaciju i recikliranje otpada koji proizvede korisnik ili ulaganja za pripremu za ponovnu upotrebu, dekontaminaciju i recikliranje otpada koji stvaraju treća lica, a koji inače ne bi bio iskorišćen, ili bi se zbrinuo ili obradio na osnovu postupka obrade koja se nalazi na nižem nivou u redoslijedu prioriteta hijerarhije otpada iz člana 4 stav 1 Direktive 2008/98/EZ ili na efikasan način ili bi dovelo bi do nižeg kvaliteta reciklažnog proizvoda;
 - (c) ulaganja za sakupljanje, sortiranje, dekontaminaciju, prethodnu obradu i obradu drugih proizvoda, materijala ili supstanci koje je proizveo korisnik ili treća lica, a koji bi inače bili neiskorišćeni ili bi se koristili na manje efikasan način;
 - (d) ulaganja u odvojeno sakupljanje i sortiranje otpada u cilju njegove pripreme za ponovnu upotrebu ili reciklažu.

3. Pomoć za aktivnosti odlaganje i recikliranja otpada za proizvodnju energije ne izuzimaju se na osnovu ovog članka od obveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora.
4. Pomoć ne oslobađa privredna društva koja stvaraju otpad od bilo kakvih troškova ili obaveza u vezi sa obradom otpada za koji su odgovorni prema zakonu Unije ili nacionalnom pravu, uključujući pravo u okviru šeme proširene odgovornosti proizvođača, niti od troškova koji bi se trebali smatrati redovnim troškovima za privredno društvo.
5. Pomoć ne smije da podstakne stvaranje otpada ili povećanu upotrebu resursa.
6. Ulaganja povezana sa tehnologijama koje čine već profitabilnu poslovnu praksu u cijeloj Uniji na osnovu ovog člana ne izuzimaju se od obveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora.
7. Opravdani troškovi su dodatni troškovi ulaganja utvrđeni upoređivanjem ukupnih troškova ulaganja projekta sa troškovima projekta ili aktivnosti koji su manje pogodni za životnu sredinu, a koji odgovaraju jednom od sljedećeg:
 - (a) uporedni scenario koji se sastoji od uporedivog ulaganja koje bi se pouzdano realizovalo u novom ili već postojećem proizvodnom procesu bez pomoći i kojim se ne postiže isti nivo efikasnosti resursa;
 - (b) uporedni scenario koji se sastoji od obrade otpada na osnovu postupka obrade koji se nalazi na nižem nivou u redosljedu prioriteta u hijerarhiji otpada iz člana 4 stav 1 Direktive 2008/98/EC ili obrade otpada, drugih proizvoda, materijala ili supstance na manje efikasan način;
 - (c) suprotan scenario koji se sastoji od uporedivog ulaganja u konvencionalni proizvodni proces koji koristi primarnu sirovinu, ako je dobijeni sekundarni (ponovo upotrijebljen ili recikliran) proizvod tehnički i ekonomski zamjenljiv sa primarnim proizvodom.

U svim situacijama navedenim u prvom podstavu, tačke (a) i (c), uporedni scenario odgovara ulaganju sa uporedivim izlaznim kapacitetom i životnim vijekom koje je u skladu sa standardima Unije koji su već na snazi. Uporedni scenario je vjerodostojan s obzirom na pravne zahtjeve, tržišne uslove i podsticaja.

Kada se ulaganje sastoji od ugradnje dodatne komponente na već postojeći objekat, za koji ne postoji manje ekološki prihvatljiv ekvivalent ili kada podnosilac zahtjeva za pomoć može da dokaže da bez pomoći ne bi došlo do ulaganja, opravdani troškovi su ukupni troškovi ulaganja.

8. Intenzitet pomoći ne prelazi 40 % opravdanih troškova. Intenzitet pomoći može se povećati za 20 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje malim privrednim društvima i za 10 procentnih poena za pomoć koja se dodjeljuje srednjim privrednim društvima.
9. Intenzitet pomoći može se povećati za 15 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora i za 5 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora.
10. Pomoć se ne dodjeljuje prema ovom članu za ulaganja koja se sprovode radi usklađivanja sa standardima Unije koji su usvojeni i koji su na snazi. Pomoć se može dodijeliti u skladu s ovim članom za ulaganja koja se preduzimaju radi usklađivanja sa standardima Unije koji su usvojeni, ali još nisu na snazi, pod uslovom da se ulaganje sprovede i završi najmanje 18 mjeseci prije datuma stupanja standarda na snagu.

Član 48

Pomoć za ulaganje u energetska infrastrukturu

1. Pomoć za ulaganje u izgradnju ili modernizaciju energetske infrastrukture usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć za energetska infrastrukturu koja je djelimično ili u potpunosti izuzeta od pristupa treće strane ili regulisanja tarifa u skladu sa zakonodavstvom o unutrašnjem energetskom tržištu neće biti izuzeta prema ovom članu od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora.
3. Pomoć za ulaganje u projekte skladištenja električne energije i gasa nije izuzeta od obaveze prijavljivanja prema ovom članu.
4. Pomoć za gasnu infrastrukturu izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora samo ako je predmetna infrastruktura namenjena za korišćenje vodonika i/ili gasova iz obnovljivih izvora ili se koristi za transport više od 50 % vodonika i gasova iz obnovljivih izvora.
5. Opravdani troškovi su troškovi ulaganja.
6. Intenzitet pomoći može dostići do 100 % manjka finansijskih sredstava. Pomoć je ograničena na minimum koji je potreban za sprovođenje potpomognutog projekta ili djelatnosti. Ovaj uslov je ispunjen ako pomoć odgovara manjku finansijskih sredstava kako je utvrđeno u članu 2 tačka 118. Detaljna procjena neto dodatnog troška nije potrebna ako su iznosi pomoći utvrđeni u okviru konkurentskog tenderskog postupka jer iz njega proizlazi pouzdana procjena minimalne pomoći koju traže potencijalni korisnici.

Član 49

Pomoć za studije i konsultantske usluge o zaštiti životne sredine i energetskim pitanjima

1. Pomoć za studije ili konsultantske usluge, uključujući energetske revizije, direktno povezane sa ulaganjima koja ispunjavaju uslove za pomoć prema ovom odjeljku usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Kada se cjelokupna studija ili konsultantska usluga odnosi na ulaganja koja su prihvatljiva za pomoć prema ovom Odjeljku, opravdani troškovi su troškovi studije ili konsultantske usluge. Kada se samo dio studije ili konsultantske usluge odnosi na ulaganja koja su prihvatljiva za pomoć prema ovom Odjeljku, opravdani troškovi su troškovi dijela studije ili konsultantske usluge koji se odnosi na ta ulaganja.
 - 2 a. Pomoć se dodjeljuje bez obzira na to da li su rezultati studije ili konsultantske usluge praćeni ulaganjem koje je prihvatljivo za pomoć prema ovom Odjeljku.
3. Intenzitet pomoći ne prelazi 60 % opravdanih troškova.
4. Intenzitet pomoći može se uvećati za 20 procentnih poena za studije koje se obavljaju za mala privredna društva i za 10 procentnih poena za studije koje se obavljaju za srednja privredna društva.
5. Pomoć se ne dodjeljuje za energetske preglede koji se sprovode radi usklađivanja sa Direktivom 2012/27/EU, osim ako se energetski pregled obavlja pored obaveznog energetskog pregleda u skladu sa tom direktivom.

ODJELJAK 8

Pomoć za nadoknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim katastrofama

Član 50

Šeme pomoći za nadoknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim katastrofama

1. Šeme pomoći za nadoknadu štete prouzrokovane zemljotresima, sniježnim lavinama, klizištima, poplavama, tornadima, uraganima, vulkanskim erupcijama i šumskim požarima prirodnog porijekla usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 2 tačka (b) Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć se dodjeljuje uz sljedeće uslove:
 - (a) nadležni javni organi države članice zvanično su priznali prirodu događaja kao prirodnu katastrofu;
 - i
 - (b) postoji neposredna uzročna veza između prirodne katastrofe i štete koju je pretrpjelo pogođeno privredno društvo.
3. Šeme pomoći koje se odnose na određenu prirodnu katastrofu treba donijeti u roku od tri godine od nastanka događaja. Pomoć na osnovu takvih šema odobrava se u roku od četiri godine od nastanka događaja.
4. Opravdani troškovi su troškovi koji nastanu zbog štete koja je neposredna posljedica prirodne katastrofe, prema procjeni nezavisnog stručnjaka kojeg je priznao nadležni nacionalni organ ili osiguravajuće društvo. Ta šteta može obuhvatati materijalnu štetu na imovini kao što su zgrade, oprema, mašine ili zalihe i gubitak prihoda zbog potpunog ili djelimičnog prekida djelatnosti u periodu koji nije duži od šest mjeseci od nastanka katastrofe. Izračunavanje materijalne štete zasniva se na troškovima popravke ili ekonomskoj vrijednosti koju je pogođena imovina imala prije katastrofe. Ne prelazi troškove popravke ili smanjenje fer tržišne vrijednosti koje je prouzrokovano katastrofom, to jeste razliku između vrijednosti imovine neposredno prije i neposredno nakon nastupanja katastrofe. Gubitak prihoda izračunava se na osnovu finansijskih podataka pogođenog privrednog društva (dobit prije kamata i poreza (EBIT), amortizacija i troškovi rada, koji se odnose samo na poslovnu jedinicu pogođenu prirodnom katastrofom) poređenjem finansijskih podataka za šest mjeseci prije nastupanja katastrofe sa prosjekom tri godine izabrane između pet godina koje su prethodile nastupanju katastrofe (isključujući dvije godine u kojima je ostvaren najbolji i naslabiji finansijski rezultat), i izračunava se za isti šestomjesečni period u godini. Šteta se izračunava na nivou pojedinačnog korisnika.
5. Pomoć i sve druge uplate primljene kao nadoknada štete, uključujući plaćanja na osnovu polisa osiguranja, ne prelaze 100 % opravdanih troškova.

ODJELJAK 9

Socijalna pomoć za prevoz stanovnika udaljenih regiona

Član 51

Socijalna pomoć za prevoz stanovnika udaljenih regiona

1. Pomoć za prevoz putnika u vazdušnom i pomorskom saobraćaju usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 2 tačka (a) Ugovora I izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć moraju u potpunosti koristiti krajnji korisnici koji imaju uobičajeno boravište u udaljenim regionima.
3. Pomoć se odobrava za prevoz putnika na relaciji koja povezuje aerodrom ili luku u udaljenom regionu sa drugim aerodromom ili lukom u Evropskom ekonomskom prostoru.
4. Pomoć se odobrava bez diskriminacije u pogledu identiteta prevoznika ili vrste usluge i bez ograničenja u pogledu precizne relacije do udaljenog regiona ili iz njega.
5. Opravdane troškove čini cijena povratne karte iz udaljenog regiona ili do njega, uključujući sve poreze i dažbine koje prevoznik naplaćuje potrošaču.
6. Intenzitet pomoći ne prelazi 100 % opravdanih troškova.

ODJELJAK 10

Pomoć za širokopojasnu infrastrukturu

Član 52

Pomoć za širokopojasnu infrastrukturu

1. Pomoć za ulaganje u razvoj širokopojasne mreže usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Opravdani troškovi su svi troškovi izgradnje, upravljanja i rada fiksne širokopojasne mreže. Maksimalni iznos pomoći za projekat utvrđuje se na osnovu procesa konkurentnog odabira kako je navedeno u stavu 6 tačka (a). Kada se ulaganje sprovodi u skladu sa stavkom 6 tačka (b) bez procesa konkurentnog odabira, iznos pomoći ne prelazi razliku između opravdanih troškova i operativne dobiti ulaganja. Operativna dobit će se odbiti od opravdanih troškova unaprijed na osnovu razumnih projekcija i biće potvrđena naknadno mehanizmom povrata sredstava. Za razumno predviđanje mjere potrebno je uzeti u obzir sve troškove i sve prihode za koje se očekuje da će nastati tokom ekonomskog vijeka trajanja ulaganja.
3. Sljedeće alternativne vrste ulaganja su prihvatljive:
 - (a) uvođenje fiksne širokopojasne mreže za povezivanje domaćinstava i socio-ekonomskih pokretača u područjima u kojima ne postoji mreža koja može da obezbijedi brzine preuzimanja od najmanje 100 Mbps u uslovima vršnog opterećenja (granične brzine) ili se ona pouzdano planira uvesti unutar relevantnog vremenskog horizonta. Ovo će biti potvrđeno mapiranjem i javnom raspravom u skladu sa stavom 4.
 - (b) uvođenje fiksne širokopojasne mreže za povezivanje socio-ekonomskih pokretača u područjima u kojima postoji samo jedna mreža koja može da obezbijedi brzine preuzimanja od najmanje 100 Mbps, ali manje od 300 Mbs u uslovima vršnog opterećenja (granične brzine) ili se ona pouzdano planira uvesti unutar relevantnog vremenskog horizonta. Ovo će biti potvrđeno mapiranjem i javnom raspravom u skladu sa stavom 5.

4. Područja u kojima postoji barem jedna mreža koja se može modernizovati kako bi se obezbijedila brzina preuzimanja od najmanje 1 Gbps u uslovima vršnog opterećenja nisu prihvatljiva za intervencije iz stava 3 tačke (a) i (b). Smatra se da se mreža može modernizovati kako bi se osigurala brzina preuzimanja od najmanje 1 Gbps u uslovima vršnog opterećenja ako se ta brzina može postići uz marginalno ulaganje, kao što je modernizacija aktivne opreme, bez značajnih ulaganja u širokopoljasnu infrastrukturu.
5. Mapiranje i javne rasprave iz stava 3 moraju da ispune sve sljedeće uslove:
 - (a) mapiranje će identifikovati geografske ciljna područja predviđene da budu pokrivena javnom intervencijom i uzimaće u obzir sve postojeće fiksne širokopoljane mreže. Mapiranje se vrši:
 - (i) za fiksne mreže, na nivou adrese za objekte kojima je dostupna mogućnost pristupa i
 - (ii) za fiksne bežične pristupne mreže, na nivou adrese za objekte kojima je dostupna mogućnost pristupa ili na osnovu mreža od najviše 100 x100 metara.

Ako uvođenje mreže uključuje istvremeno i uvođenje pristupne mreže i ograničeno uvođenje potrebne pomoćne prenosne mreže kako bi se omogućilo funkcionisanje pristupne mreže, mapiranje prenosnih mreža nije potrebno.

Svi elementi metodologije i osnovni tehnički kriterijumi koji se upotrebljavaju za mapiranje ciljnih područja moraju biti javno dostupni. Mapiranje se uvijek potvrđuje putem javnih rasprava;

- (b) javnu raspravu sprovodi nadležni organ javne vlasti objavljivanjem glavnih karakteristika planirane mjere i liste geografskih ciljnih područja identifikovanih u postupku mapiranja u skladu sa tačkom (a). Ove informacije moraju biti dostupne na odgovarajućoj internet stranici na regionalnom i nacionalnom nivou. U okviru javne rasprave pozivaju se zainteresovane strane da dostave komentare na mjeru i da dostave potkrijepljene informacije u skladu sa tačkom (a) u vezi sa svojim mrežama koje mogu pouzdano da obezbijede granične brzine navedene u stavu 3, a koje su prisutne ili se pouzdano planira da se uvedu unutar relevantnog vremenskog horizonta. Javne rasprave traju najmanje 30 dana.
6. Projekat kojem se dodjeljuje pomoć donosi značajno poboljšanje (bitnu promjenu) u poređenju sa mrežama koje su prisutne ili se njihovo uvođenje pouzdano planira unutar relevantnog vremenskog horizonta, kako je utvrđeno mapiranjem i javnim raspravama sprovednim u skladu sa stavom 5. Pouzdano planirane mreže uzimaju se u obzir u procjeni značajnih promjena samo ako bi same po sebi osigurale slične radne karakteristike kao planirana mreža koju finansira država u ciljnim područjima unutar relevantnog vremenskog horizonta. Značajna promjena se dešava ako se kao rezultat subvencionisane intervencije preduzme značajno novo ulaganje u širokopoljasnu mrežu i subvencionisana mreža donese značajne nove mogućnosti na tržište u pogledu dostupnosti, kapaciteta, brzine i konkurentnosti usluge širokopoljasne mreže u odnosu na postojeće ili pouzdano planirane mreže u relevantnom vremenskom horizontu. Projekat uključuje više od 70 % ulaganja u širokopoljasnu infrastrukturu. U svakom slučaju, prihvatljiva intervencija iz stava 3 mora postići najmanje sljedeća poboljšanja:
 - (a) za intervencije iz stava 3 tačka (a), mreža koju finansira država mora najmanje utrostručiti brzinu preuzimanja u odnosu na postojeće mreže (ciljnu brzinu);
 - (b) za intervencije iz stava 3 tačka (b), mreža koju finansira država će najmanje utrostručiti brzinu preuzimanja u odnosu na postojeće mreže i obezbijediti brzinu preuzimanja od najmanje 1 Gbps u uslovima vršnog opterećenja (ciljna brzina).

7. Pomoć se dodjeljuje na sljedeći način:

- (a) pomoć se dodjeljuje na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog konkurentnog postupka izbora u skladu sa načelama pravila javnih nabavki i uz poštovanje načela tehnološke neutralnosti, na osnovu ekonomski najpovoljnije ponude;
 - (b) kada se pomoć dodjeljuje bez konkurentnog postupka odabira organa javne vlasti za postavljanje i upravljanje, direktno ili preko internog subjekta, fiksne širokopojasne mreže, javni organ ili interni subjekat, u zavisnosti od slučaja, će pružati samo veleprodajne usluge koristeći subvencionisanu mrežu. Svaka koncesija ili drugo povjeravanje trećem licu za izgradnju ili upravljanje mrežom dodijeliće se putem otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog konkurentnog postupka odabira, u skladu sa načelama pravila javnih nabavki i uz poštovanje načela tehnološke neutralnosti, na osnovu ekonomski najpovoljnije ponude.
8. Subvencionisana mreže će ponuditi veleprodajni pristup, u skladu sa članom 2 tačka (139), pod pravičnim i nediskriminatornim uslovima. Odstupajući od toga, intervencije prihvatljive prema stavu 3 tačka (a) mogu ponuditi virtuelno odvojeni pristup umjesto fizičkog razdvojenog pristupa ako je proizvod za pristup virtuelnom razdvajanju unaprijed odobren od strane nacionalnog regulatornog tijela ili drugog nadležnog tijela. Aktivni veleprodajni pristup odobrava se na period od najmanje 10 godina od početka rada mreže, a veleprodajni pristup širokopojasnoj infrastrukturi odobrava se za cijeli vijek trajanja predmetnih elemenata. Pristup zasnovan na virtuelnom odvojenom pristupu mora biti odobren na vremenski period koji je jednak životnom vijeku infrastrukture koja je zamijenjena virtuelnim odvojenim pristupom. Isti uslovi pristupa važe za cjelokupnu subvencionisanu mrežu, uključujući i dijelove mreže u kojima se koristi postojeća infrastruktura. Obaveze pristupa će se sprovesti bez obzira na bilo kakvu promjenu u vlasništvu, upravljanju ili funkcionisanju subvencionisane mreže. Mreža omogućava pristup za najmanje tri subjekta koji traže pristup i stavlja im na raspolaganje najmanje 50% kapaciteta. Kako bi veleprodajni pristup bio efikasan i kako bi se subjektima koji traže pristup omogućilo pružanje usluga, veleprodajni pristup se takođe odobrava i dijelovima mreže koji nisu finansirani od strane države ili koje korisnik pomoći možda nije postavio, na primjer odobravanjem pristupa aktivnoj opremi čak i ako se finansira samo širokopojasna infrastruktura.
9. Cijena veleprodajnog pristupa se zasniva na jednom od sljedećih mjerila i načela određivanja cijena:
- a) prosječne objavljene veleprodajne cijene koje preovladavaju u drugim uporedivim i konkurentnijim područjima države članice ili (ii) u nedostatku takvih objavljenih cijena, regulisane cijene koje je već odredilo ili odobrilo nacionalno regulatorno tijelo za dotična tržišta i usluge; ili
 - b) regulisane cijene koje su već utvrđene ili odobrene od strane nacionalnog regulatornog organa za predmetna tržišta i usluge; ili
 - c) troškovna orijentacija ili metodologija propisana u skladu sa sektorskim regulatornim okvirom.

Ne dovodeći u pitanje nadležnosti nacionalnog regulatornog organa u okviru regulatornog okvira, nacionalni regulatorni organ će biti konsultovan o proizvodima za veleprodajni pristup, uslovima i odredbama za pristup, uključujući cijene, kao i o sporovima u vezi sa primjenom ovog člana.

10. Države članice će uspostaviti mehanizam za praćenje i povrat ako iznos pomoći dodijeljene projektu prelazi 10 miliona EUR.
11. Da bi pomoć ostala proporcionalna i da ne bi dovela do prekomjerne naknade ili unakrsnog subvencionisanja djelatnosti koje nisu potpomognute, korisnik pomoći razdvaja račune kako bi sredstva korišćena za uvođenje i rad mreže koju finansira država odvojio od drugih sredstava kojima raspolaže.

Član 52a

Pomoć za 4G i 5G mobilne mreže

1. Pomoć za uspostavljanje 4G i 5G mobilne mreže usklađena je sa unutrašnjim tržištem u skladu sa članom 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Opravdani troškovi su svi troškovi za izgradnju, upravljanje i rad pasivnih i aktivnih komponenti mobilne mreže. Maksimalni iznos pomoći za projekat utvrđuje se na osnovu procesa konkurentnog odabira kako je navedeno u stavu 7 tačka (a). Kada se investicija sprovodi u skladu sa stavom 7 tačka (b), bez procesa konkurentnog odabira, iznos pomoći ne prelazi razliku između opravdanih troškova i operativne dobiti investicije. Operativna dobit se oduzima od opravdanih troškova unaprijed na osnovu razumnih projekcija i naknadno se provjerava putem mehanizma povrata sredstava. Da bi mjera bila realno predviđena, potrebno je uzeti u obzir sve troškove i sve prihode za koje se očekuje da će nastati tokom cijelog ekonomskog vijeka trajanja investicije.
3. Uvođenje mobilnih mreža 5G predviđeno je u područjima u kojima mobilne mreže 4G i 5G ne postoje ili se ne planiraju pouzdano postaviti u relevantnom vremenskom horizontu. Uvođenje mobilnih mreža 4G predviđeno je u područjima u kojima mobilne mreže 3G, 4G ili 5G ne postoje ili se ne planiraju pouzdano postaviti u relevantnom vremenskom horizontu. Usklađenost sa ovim zahtjevima provjerava se mapiranjem i javnim raspravama u skladu sa članom 4.
4. Mapiranje i javne rasprave iz stava 3 moraju ispuniti sve sljedeće zahtjeve:
 - (a) mapiranje će jasno identifikovati ciljna geografska područja za koje je predviđeno da budu pokrivena javnom intervencijom i uzimaju se u obzir sve postojeće mobilne mreže. Mapiranje se vrši na osnovu mreža maksimalnih dimenzija 100 x 100 metara. Svi elementi metodologije i relevantni tehnički kriterijumi koji se koriste za mapiranje ciljnih područja moraju biti javno dostupni. Mapiranje se uvijek potvrđuje putem javnih rasprava;

Ako uvođenje mreže uključuje istovremeno i uvođenje pristupne mreže i ograničeno uvođenje potrebne pomoćne prenosne mreže kako bi se omogućilo funkcionisanje pristupne mreže, mapiranje prenosnih mreža nije potrebno.

- (b) javnu raspravu sprovodi nadležni javni organ objavljivanjem glavnih karakteristika planirane mjere i liste ciljnih geografskih područja identifikovanih postupkom mapiranja u skladu sa tačkom (a). Te informacije treba da budu dostupne na javno dostupnoj web stranici na regionalnom i nacionalnom nivou. Javnom raspravom se pozivaju zainteresovane strane da dostave komentare na planiranu mjeru i obrazložene informacije u skladu sa tačkom (a) u vezi sa svojim mobilnim mrežama sa karakteristikama navedenim u stavu 3 koje postoje ili je pouzdano planirano da budu postavljene u ciljnom području u relevantnom vremenskom horizontu. Javne rasprave traju najmanje 30 dana.
5. Infrastruktura za koju je pomoć dodijeljena neće se uzeti u obzir za ispunjavanje obaveza pokrivanja operatera mobilnih mreža koje proizilaze iz uslova vezanih za prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra 4G i 5G.
6. Intervencija će donijeti značajno poboljšanje (naglu promjenu) u poređenju sa postojećim mobilnim ili mrežama čije se uvođenje pouzdano planira u relevantnom vremenskom horizontu, kako je utvrđeno mapiranjem i javnim konsultacijama sprovedenim u skladu sa stavom 4. Pouzdano planirane mreže će se uzeti u obzir za procjenu nagle promjene samo ako bi same po sebi pružile slične karakteristike kao planirana mreža koju finansira država u ciljanim područjima u relevantnom

vremenskom horizontu. Nagla promjena se dešava ako se kao rezultat subvencionisane intervencije preduzme značajno novo ulaganje u mobilnu mrežu i ako subvencionisana mreža donese značajne nove mogućnosti na tržište u smislu dostupnosti mobilnih usluga, kapaciteta, brzina i konkurencije u poređenju sa postojećim ili pouzdano planiranim mrežama u relevantnom vremenskom horizontu. Intervencija će uključivati više od 50% ulaganja u širokopojasnu infrastrukturu.

7. Pomoć se dodjeljuje kako slijedi:
 - (a) pomoć će se dodjeljivati na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog konkurentskog postupka selekcije u skladu sa načelama pravila javnih nabavki i uz poštovanje načela neutralnosti tehnologije, na osnovu ekonomski najpovoljnije ponude;
 - (b) kada se pomoć dodjeljuje bez konkurentskog postupka selekcije javnom organu koji će direktno ili preko unutrašnjeg subjekta postavljati i upravljati mobilnom mrežom, javni organ ili unutrašnji subjekt, u zavisnosti od slučaja, pruža samo veleprodajne usluge koristeći subvencionisanu mrežu. Svaka koncesija ili drugo povjeravanje trećem licu za izgradnju ili upravljanje mrežom dodijeliće se putem otvorenog, transparentnog i nediskriminatornog konkurentskog procesa selekcije, u skladu sa načelama pravila javnih nabavki i uz poštovanje načela tehnološke neutralnosti, na osnovu ekonomski najpovoljnije ponude.
8. Rad subvencionisane mreže nudi veleprodajni pristup, u skladu sa članom 2 tačka (139), pod pravičnim i nediskriminatornim uslovima. Aktivni veleprodajni pristup biće odobren na najmanje deset godina od početka rada mreže, a veleprodajni pristup širokopojasnoj infrastrukturi obezbjeđuje se tokom cijelog životnog vijeka predmetnih elemenata. Isti uslovi pristupa važe za cijelu subvencionisanu mrežu, uključujući i djelove te mreže u kojima je korišćena postojeća infrastruktura. Obaveze pristupa će se sprovoditi bez obzira na bilo kakvu promjenu u vlasništvu, upravljanju ili funkcionisanju subvencionisane mreže. Kako bi veleprodajni pristup bio efikasan i kako bi se subjektima koji traže pristup omogućilo pružanje usluga, veleprodajni pristup se odobrava i dijelovima mreže koje nije finansirala država ili koje korisnik pomoći možda nije implementirao, kao što je odobravanje pristupa aktivnoj opremi čak i ako je obezbijeđeno samo finansiranje širokopojasne infrastrukture.
9. Veleprodajna cijena pristupa zasniva se na jednom od sljedećih mjerila i načela određivanja cijena:
 - (a) prosječne objavljene veleprodajne cijene koje prevladavaju u drugim uporedivim, konkurentnijim oblastima države članice;
 - (b) regulisane cijene koje je već odredilo ili odobrilo nacionalno regulatorno tijelo za dotična tržišta i usluge; ili
 - (c) troškovna orijentacija i metodologijapropisanom u skladu sa sektorskim regulatornim okvirom.

Ne dovodeći u pitanje nadležnosti nacionalnog regulatornog tijela u okviru regulatornog okvira, nacionalno regulatorno tijelo će biti konsultovano o uslovima i odredbama za pristup, uključujući cijene, kao i o sporovima u vezi sa primjenom ovog člana.
10. Države članice će uspostaviti mehanizam za praćenje i povrat ako iznos pomoći dodijeljen projektu prelazi 10 miliona EUR.
11. Korišćenje javno finansirane 4G ili 5G mobilne mreže za pružanje usluga fiksnog bežičnog pristupa dozvoljeno je samo u područjima u kojima ne postoji mreža koja može da obezbijedi brzinu preuzimanja od najmanje 100 Mbps u uslovijna vršnog opterećenja (granične brzine) ili se ona pouzdano planira uvesti unutar relevantnog vremenskog horizonta, ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uslovi:
 - (a) mapiranje i javna rasprava takođe uzimaju u obzir postojeće ili pouzdano planirane fiksne širokopojasne mreže utvrđene u skladu sa članom 52 stav (5);

- (b) podržana mreža 4G ili 5G s fiksnim bežičnim pristupom mora barem utrostručiti brzinu preuzimanja u odnosu na postojeće ili pouzdano planirane mreže (ciljna brzina) u skladu s članom 52 stav 5.

Član 52b

Pomoć za projekte od zajedničkog interesa u oblasti transevropske infrastrukture za digitalno povezivanje

1. Pomoć za projekte od zajedničkog interesa u oblasti transevropske infrastrukture digitalnog povezivanja koji se finansiraju u skladu sa Regulativom (EU) 2021/1153 ili kojima je dodijeljena oznaka kvaliteta „pečat izvrsnosti” u skladu sa tom Regulativom biće usklađena sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav (3) Ugovora i biće izuzeti od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav (3) Ugovora pod uslovom da su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i Poglavlju I.
2. Projekti moraju da ispunjavaju kumulativne opšte uslove usklađenosti utvrđene u stavu 3. Oni, osim toga, spadaju u jednu od kategorija prihvatljivih projekata utvrđenih u stavu 4 i moraju da ispunjavaju sve specifične uslove usklađenosti za relevantnu kategoriju koja je propisana u tom stavu. Samo projekti koji se odnose isključivo na elemente i subjekte navedene u svakoj relevantnoj kategoriji u stavu 4 ulaze u područje primjene izuzeća iz stava 1.
3. Opšti kumulativni uslovi usklađenosti su sljedeći:
 - (a) korisnik pomoći mora da obezbijedi finansijski doprinos od najmanje 25% opravdanih troškova iz sopstvenih sredstava ili putem spoljnog finansiranja koje ne sadrži nikakvu javnu finansijsku podršku. Kada je doprinos korisnika od 25% obezbijeđen putem spoljnog finansiranja preko investicione platforme koja kombinuje različite izvore finansiranja, uslov iz prethodne rečenice da spoljno finansiranje ne smije da sadrži nikakvu javnu finansijsku podršku zamjenjuje se uslovom da platforma uključuje 30% privatnih investicija;
 - (b) za pomoć su opravdani samo troškovi koji su prihvatljivi investicioni troškovi prema Regulativi (EU) 2021/1153 za postavljanje infrastrukture;
 - (c) projekat mora biti izabran u skladu sa Regulativom (EU) 2021/1153 na jedan od sljedećih načina:
 - i. od nezavisnog finansijskog posrednika kojeg imenuje Komisija na osnovu zajednički dogovorenih smjernica za ulaganje;
 - ii. od strane Komisije putem konkurentnog procesa nadmetanja zasnovanog na jasnim, transparentnim i nediskriminatornim kriterijumima;
 - iii. od strane nezavisnih stručnjaka koje imenuje Komisija;
 - (d) projekat mora da obezbijedi mogućnosti povezivanja koje prevazilaze zahtjeve koji se odnose na bilo koje postojeće zakonske obaveze, kao npr. one vezane za pravo na korišćenje radiofrekventnog spektra;
 - (e) projektom se mora osigurati otvoren veleprodajni pristup trećim stranama, uključujući izdvajanje pod pravičnim, razumnim i nediskriminatornim uslovima u skladu s članom 52 stavovima 7 i 8 ili, prema potrebi, članom 52a stavovima 8 i 9;
4. Kategorije prihvatljivih projekata i specifični kumulativni uslovi usklađenosti koji se primjenjuju na njih biće sljedeće:
 - (a) ulaganja u postavljanje prekogranične dionice 5G koridora duž saobraćajnog koridora identifikovanog u smjernicama za transevropsku saobraćajnu mrežu kako je navedeno u Regulativi (EU) br. 1315/2013 (TEN-T koridori) koje ispunjavaju sljedeći specifični kumulativni uslovi:

- i. projekat se sastoji od prekogranične dionice 5G koridora koji prelazi granicu između dvije ili više država članica, ili prelazi granicu najmanje jedne države članice i najmanje jedne zemlje Evropskog ekonomskog prostora;
 - ii. ukupne prekogranične dionice 5G koridora koje se nalaze u državi članici ne smiju da predstavljaju više od 15% ukupne dužine 5G koridora duž transevropske saobraćajne glavne mreže u toj državi članici koji nijesu obuhvaćeni bilo kojim postojećem zakonskim obavezama, kao što su one vezane za pravo na korišćenje radiofrekventnog spektra. Izuzetno, ako država članica potpomaže postavljanje prekograničnih 5G koridora duž svoje transevropske saobraćajne sveobuhvatne mreže, ukupne prekogranične dionice 5G koridora koje se nalaze u toj državi članici neće predstavljati više od 15% ukupne dužine koridora 5G duž transevropske transportne sveobuhvatne mreže u toj državi članici koji nijesu obuhvaćeni nikakvim postojećim zakonskim obavezama, kao što su one vezane za pravo na korišćenje radiofrekventnog spektra;
 - iii. projekat obezbjeđuje značajnu novu investiciju u mobilnu mrežu 5G prilagođenu za povezane i automatizovane usluge mobilnosti koje prevazilaze marginalne investicije koje se odnose samo na modernizaciju aktivnih elemenata mreže;
 - iv. projekat potpomaže postavljanje nove pasivne infrastrukture samo ako se postojeća pasivna infrastruktura ne može ponovo koristiti;
- (b) ulaganja u postavljanje prekograničnog dijela panevropske terabitne glavne mreže koja podržava ciljeve Evropskog zajedničkog preduzeća za računarstvo visokih performansi povezivanjem određenih računarskih objekata, superračunarskih objekata i infrastrukture podataka koje ispunjavaju sljedeće specifične kumulativne uslove:
- i. projekat će primijeniti ili nabaviti sredstva za povezivanje, uključujući neosporna prava korišćenja, optički talasovod ili opremu, za izgradnju prekogranične dionice panevropske glavne mreže koja omogućava interkonekciju sa neograničenom vezom od najmanje 1 Tbps, najmanje dva računarska postrojenja, superkompjuterska postrojenja ili infrastrukture podataka koji su: (1) subjekti domaćini Evropskog zajedničkog preduzeća za računarstvo visokih performansi osnovanog u skladu sa Regulativom Savjeta (EU) 2018/1488⁶⁵, ili su istraživačke infrastrukture i druge računarske i infrastrukture podataka koje podržavaju istraživačke vodeće kompanije i misije utvrđene Regulativom (EU) 2021/695 Evropskog parlamenta i Savjeta⁶⁶ i Regulativom Savjeta (EZ) br. 723/2009 koje doprinose ciljevima Evropsko zajedničko preduzeće za računarstvo visokih performansi; i (2) nalaze se u najmanje dvije države članice ili u najmanje jednoj državi članici i najmanje jednoj članici Evropskog istraživačkog prostora;
 - ii. projekat osigurava značajnu novu investiciju u glavnu mrežu koja prevazilazi marginalne investicije, kao što su investicije koje se odnose samo na modernizaciju softvera ili licenciranje;
 - iii. nabavka sredstava za povezivanje se vrši putem javnih nabavki;

⁶⁵ Regulativa Savjeta (EU) 2018/1488 od 28. septembra 2018. o osnivanju Evropskog zajedničkog preduzeća za računarstvo visokih performansi (SL L 252, 8.10.2018, str. 1.).

⁶⁶ Regulativa (EU) 2021/695 Evropskog parlamenta i Savjeta od 28. aprila 2021. o uspostavljanju Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Horizont Evropa, o utvrđivanju pravila za učešće i širenje rezultata te o stavljanju van snage regulativa (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (SL L 170, 12.5.2021, str. 1.).”;

- iv. projekat podržava postavljanje nove pasivne infrastrukture samo ako se postojeća pasivna infrastruktura ne može ponovo koristiti;
- (c) ulaganja u razvoj prekogranične dionice glavne mreže koja povezuje infrastrukture u oblaku određenih socioekonomskih pokretača koji ispunjavaju sljedeće specifične kumulativne uslove:
- i. projekat međusobno povezuje infrastrukture u oblaku socioekonomskih pokretača koji su javne uprave ili javna ili privatna lica kojima je povjereno funkcionisanje usluga od opšteg interesa ili usluga od opšteg ekonomskog interesa u smislu člana 106 (2) Ugovora;
 - ii. projekat se sastoji od prekograničnog dijela postavljanja novih prekograničnih glavnih mreža ili značajne modernizacije postojećih koji (1) prelazi granicu između dvije ili više država članica; ili (2) prelazi granicu između najmanje jedne države članice i najmanje jedne zemlje Evropskog ekonomskog prostora;
 - iii. projekat obuhvata najmanje dva prihvatljiva socioekonomska pokretača pod tačkom (i), od kojih svaki djeluje u drugoj državi članici ili u jednoj državi članici i jednoj zemlji Evropskog ekonomskog prostora;
 - iv. projekat obezbjeđuje značajnu novu investiciju u glavnu mrežu koja prevazilazi marginalne investicije, kao što su investicije vezane samo za modernizaciju softvera ili licenciranje. Projekat će biti u stanju da pouzdano obezbijedi simetrične brzine preuzimanja i otpremanja od najmanje višestrukih 10 Gbps;
 - v. projekat podržava postavljanje nove pasivne infrastrukture samo ako se postojeća pasivna infrastruktura ne može ponovo koristiti;
- (d) ulaganja u postavljanje podmorske kablovske mreže koja ispunjava sljedeće specifične kumulativne uslove:
- i. projekat se sastoji od prekogranične dionice podmorske kablovske mreže koja (1) prelazi granicu između dvije ili više država članica; ili (2) pređe granicu najmanje jedne države članice i najmanje jedne zemlje Evropskog ekonomskog prostora. Alternativno, subjekat koji prima pomoć će samo osigurati pružanje veleprodajnih usluga, a podržana infrastruktura će poboljšati povezanost evropskih najudaljenijih regiona, prekomorskih teritorija ili ostrvskih regiona, čak i unutar jedne države članice;
 - ii. projekat se ne smije odnositi na rute koje već opslužuju najmanje dvije postojeće ili pouzdano planirane glavne infrastrukture;
 - iii. projekat osigurava značajnu novu investiciju u mrežu podmorskih kablova, postavljanjem novog podmorskog kabla ili povezivanjem na postojeći podmorski kabl, rješavanjem problema preopširnosti i prevazilaženjem marginalnih ulaganja. Projekat treba da bude u stanju da pouzdano obezbijedi simetrične brzine preuzimanja i otpremanja od najmanje 1 Gbps;
 - iv. projekat podržava postavljanje nove pasivne infrastrukture samo ako se postojeća pasivna infrastruktura ne može ponovo koristiti.

Član 52c

Vaučeri za povezivanje

1. Pomoć u obliku šeme vaučera za povezivanje za potrošače kako bi se olakšao rad na daljinu, online obrazovanje, usluge obuke ili za MSP-ove biće usklađena sa unutrašnjim tržištem u skladu sa članom 107 stav 3 Ugovora i biće izuzeta od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi navedeni u ovom članu i u Poglavlju I.

2. Trajanje šema vaučera ne smije biti duže od 3 godine. Važenje vaučera za krajnje korisnike ne može biti duže od 2 godine.
3. Sljedeće kategorije šema vaučera su prihvatljive:
 - (a) vaučeri dostupni potrošačima i MSP-ima za pretplatu na novu uslugu širokopojasnog pristupa internetu ili modernizaciju trenutne pretplate na uslugu koja obezbjeđuje brzinu preuzimanja od najmanje 30 Mbps u uslovima vršnog opterećenja, pod uslovom da svi pružaoci elektronskih komunikacionih usluga koji omogućavaju brzinu preuzimanja od najmanje 30 Mbps u uslovima vršnog opterećenja ispunjavaju uslove za ovu šemu. Vaučeri se neće dodjeljivati za promjenu pružaoca usluge koji omogućava iste brzine koje su već dostupne u okviru postojeće pretplate ili za modernizacije postojeće pretplate od najmanje 30 Mbps u uslovima vršnog opterećenja;
 - (b) vaučeri dostupni MSP-ovima za pretplatu na novu uslugu širokopojasnog pristupa internetu ili modernizaciju trenutne pretplate na uslugu koja omogućava brzinu preuzimanja od najmanje 100 Mbps u uslovima vršnog opterećenja, pod uslovom da svi pružaoci elektronskih komunikacionih usluga koji omogućavaju brzinu preuzimanja od najmanje 100 Mbps u uslovima vršnog opterećenja ispunjavaju za ovu šemu. Vaučeri se neće dodjeljivati za promjenu pružaoca usluge koji omogućava iste brzine koje su već dostupne u okviru postojeće pretplate ili za modernizacije postojeće pretplate od najmanje 100 Mbps u uslovima vršnog opterećenja.
4. Vaučeri pokrivaju do 50% opravdanih troškova. Opravdani troškovi su troškovi mjesečne naknade, standardni troškovi postavljanja i terminalne opreme potrebne krajnjim korisnicima da bi mogli koristiti širokopojasne usluge brzinama iz stava 3. Troškovi za unutrašnje ožičenje i ograničeno postavljanje na privatnom posjedu krajnjih korisnika ili na javnom posjedu u neposrednoj blizini privatnog posjeda krajnjih korisnika takođe su prihvatljivi u mjeri u kojoj su neophodni za pružanje usluga ili kao pomoć za pružanje usluge. Vaučer isplaćuju javna tijela direktno krajnjim korisnicima ili direktno pružaocu usluga kojeg odaberu krajnji korisnici.
5. Vaučeri se neće dodjeljivati za područja na kojima ne postoji mreža koja pruža prihvatljive usluge navedene u stavu 3. Države članice moraju sprovesti javnu raspravu objavljivanjem glavnih karakteristika šeme i popisa ciljnih geografskih područja na javno dostupnim web stranicama na regionalnom i nacionalnom nivou. U okviru javne rasprave zainteresirane strane pozivaju se da daju komentare na nacrt mjere i dostave obrazložene informacije o postojećim mrežama koje mogu pouzdano osigurati brzinu navedenu u stavku 3. Javna rasprava traje najmanje 30 dana.
6. Vaučeri moraju biti tehnološki neutralni. Šeme moraju osigurati jednak tretman svih mogućih pružalaca usluga i ponuditi krajnjim korisnicima najširi mogući izbor pružalaca usluga, bez obzira na tehnologije koje se upotrebljavaju. U tu svrhu, države članice moraju uspostaviti online registar svih prihvatljivih pružalaca usluga ili implementirati ekvivalentnu alternativnu metodu kako bi osigurale otvorenost, transparentnost i nediskriminatornu prirodu državne intervencije. Krajnjim korisnicima omogućava se pristup tim informacijama o svim privrednim društvima koja mogu pružati prihvatljive usluge. Sva privredna društva koja mogu pružati prihvatljive usluge imaju pravo, na zahtjev, da budu uključena u online registar ili na bilo koju alternativnu lokaciju koju odabere država članica.
7. Kako bi se smanjili poremećaji na tržištu, države članice će sprovesti procjenu tržišta identifikujući prihvatljive pružaoce usluga prisutne u tom području i prikupljajući informacije za izračunavanje njihovog tržišnog udjela, korištenja prihvatljivih usluga i njihovih cijena. Pomoć će se dodijeliti samo ako se procjenom tržišta utvrdi da je šema dovoljno široko osmišljena kako ne bi neopravdano koristila ograničenom broju pružaoca usluga i da ne dovodi do jačanja (lokalne) tržišne moći određenih pružalaca usluga.

8. U slučajevima kada je pružalac širokopojasnih usluga vertikalno integrisan i ima maloprodajni udio na tržištu iznad 25 %, da bi bio prihvatljiv, mora da ponudi na odgovarajućem tržištu veleprodajnog pristupa veleprodajne proizvode pristupa na osnovu kojih će svi koji traže pristup moći da pruži prihvatljive usluge brzinom navedenom u stavu 3, pod otvorenim, transparentnim i nediskriminatornim uslovima.

Veleprodajna cijena pristupa se utvrđuje na osnovu jednog od sljedećih kriterijuma i načela određivanja cijena:

- (a) prosječne objavljene veleprodajne cijene koje preovladavaju u drugim uporedivim, konkurentnijim područjima države članice;
- (b) regulisane cijene koje je već odredilo ili odobrilo nacionalno regulatorno tijelo za dotična tržišta i usluge;
- (c) cijene će biti u skladu sa troškovnom orijentacijom ili metodologijom propisanom u skladu sa sektorskim regulatornim okvirom.

Ne dovodeći u pitanje nadležnosti nacionalnog regulatornog tijela u okviru regulatornog okvira, nacionalno regulatorno tijelo će se konsultovati o veleprodajnim proizvodima pristupa, uslovima pristupa, uključujući cijene, kao i o sporovima u vezi sa primjenom ovog člana.

Član 52d

Pomoć za prenosne mreže

1. Pomoć za uspostavljanje prenosne mreže biće usklađena sa unutrašnjim tržištem u skladu sa članom 107 stav 3 Ugovora i biće izuzeta od zahtjeva od prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi navedeni u ovom člana i u poglavlju I.
2. Opravdani troškovi su svi troškovi izgradnje, upravljanja i rada prenosne mreže. Maksimalni iznos pomoći za projekat utvrđuje se na osnovu procesa konkurentnog odabira kako je navedeno u stavu 6 tačka (a). Kada se ulaganje sprovodi u skladu sa stavom 6 tačka (b), bez procesa konkurentnog odabira, iznos pomoći ne prelazi razliku između opravdanih troškova i normalne operativne dobiti ulaganja. Operativna dobit će se odbiti od opravdanih troškova unaprijed (ex ante) na osnovu razumnih projekcija i biće potvrđena naknadno (ex post) mehanizmom povrata sredstava. Za razumno predviđanje mjere potrebno je uzeti u obzir sve troškove i sve prihode za koje se očekuje da će nastati tokom ekonomskog vijeka trajanja ulaganja.
3. Postavljanje prenosne mreže sprovodi se u područjima gdje ne postoji prenosne mreže zasnovane na optičkim kablovima ili drugim tehnologijama koje mogu da obezbijede isti nivo efikasnosti i pouzdanosti kao optički kablovi koji postoje ili se pouzdano planiraju postaviti u relevantnom vremenskom periodu. Ovo će biti potvrđeno mapiranjem i javnim konsultacijama u skladu sa stavom 4.
4. Mapiranje i javne konsultacije u svrhu stava 3 moraju kumulativno ispunjavati sljedeće zahtjeve:
 - (a) mapiranjem se moraju identifikovati ciljna područja za državnu intervenciju u vezi sa prenosnim mrežama i uzimaju se u obzir sve postojeće prenosne mreže. Svi elementi metodologije i osnovni tehnički kriterijumi koji se koriste za mapiranje ciljnih područja moraju biti javno dostupni. Mapiranje će uvijek biti potvrđeno putem javne rasprave;
 - (b) javnu raspravu sprovodi nadležni državni organ putem objavljivanja glavnih karakteristika planirane državne intervencije i popisa područja identifikovanih u mapiranju u skladu sa tačkom (a). Te informacije moraju biti dostupne na javno dostupnoj web stranici na regionalnom i nacionalnom nivou. Javna rasprava poziva zainteresovane strane da dostave komentare o

- planiranoj državnoj intervenciji i da dostave potkrijepljene informacije u skladu sa tačkom (a) u vezi sa postojećim prenosnim mrežama ili mrežama za koje se pouzdano planira da budu implementirane u relevantnom vremenskom periodu. Javna rasprava traje najmanje 30 dana.
5. Intervencija će donijeti značajno poboljšanje (značajnu promjenu) u poređenju sa postojećim prenosnim mrežama ili mrežama za koje se pouzdano planira da budu implementirane u relevantnom vremenskom periodu, kao što je utvrđeno mapiranjem i javnim raspravama sprovedenim u skladu sa stavom 4. Pouzdano planirane mreže uzimaju se u obzir pri procjeni značajne promjene samo ako bi same po sebi, obezbijedili sličan efekat kao i mreža koju finansira država u ciljnim područjima u okviru relevantnog vremenskog perioda. Do značajne promjene dolazi ako subvencionisana intervencija rezultira značajnim novim ulaganjima u prenosnu mrežu, a subvencionisana prenosna mreža se zasniva na optičkim kablovima ili drugim tehnologijama koje mogu da obezbijede isti nivo efikasnosti kao optički kablovi, za razliku postojećih ili pouzdano planiranih mreža u relevantnom vremenskom periodu. Intervencija mora uključiti više od 70 % ulaganja u širokopojasnu infrastrukturu.
 6. Pomoć se dodjeljuje na sljedeći način:
 - (a) pomoć se dodjeljuje na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatorskog konkurentnog procesa odabira u skladu sa načelima pravila javnih nabavki i uz poštovanje načela tehnološke neutralnosti, na osnovu ekonomski najpovoljnije ponude;
 - (b) kada se pomoć dodjeljuje bez konkurentnog procesa odabira javnom organu za implementaciju i upravljanje prenosnom mrežom, direktno ili preko internog subjekta, javni organ ili interni subjekt, u zavisnosti od slučaja, obezbijediće samo veleprodajne usluge preko subvencionisane mreže. Svaka koncesija ili drugo povjerenje trećoj strani za izgradnju ili upravljanje mrežom dodjeljuje se na osnovu otvorenog, transparentnog i nediskriminatorskog konkurentnog procesa odabira, u skladu sa načelima pravila javnih nabavki i poštujući načelo tehnološke neutralnosti, na osnovu ekonomski najpovoljnije ponude.
 7. Rad subvencionisane mreže nudi veleprodajni pristup, kako je definisano u članu 2 tačka (139), pod pravičnim i nediskriminatornim uslovima kako za fiksne tako i za mobilne mreže. Aktivni veleprodajni pristup odobrava se na najmanje 10 godina od početka rada mreže, a veleprodajni pristup širokopojasnoj infrastrukturi odobrava se za cijeli vijek trajanja predmetnih elemenata. Isti uslovi pristupa važe za cijelu mrežu, uključujući i djelove mreže u kojima se koristi postojeća infrastruktura. Obaveze pristupa sprovodi se bez obzira na bilo kakvu promjenu u vlasništvu, upravljanju ili funkcionisanju mreže. Mreža koju finansira država će pokriti sve fiksne i mobilne mreže u ciljnim područjima intervencije u vezi sa prenosnim mrežama i staviće na raspolaganju najmanje 50% kapaciteta subjektima koji traže pristup. Da bi veleprodajni pristup bio efikasan i da bi se tražiocima pristupa omogućilo pružanje usluga, veleprodajni pristup će se odobriti i djelovima mreže koji nisu finansirani od strane države ili koje korisnik pomoći možda nije implementirao, kao npr. odobravanje pristupa aktivnoj opremi čak i ako je obezbijeđeno samo finansirne širokopojasne infrastrukture.
 8. Veleprodajna cijena pristupa se utvrđuje na osnovu jednog od sljedećih kriterijuma i načela određivanja cijena:
 - (a) prosječne objavljene veleprodajne cijene koje preovladavaju u drugim uporedivim, konkurentnijim područjima države članice;
 - (b) regulisane cijene koje je već odredilo ili odobrilo nacionalno regulatorno tijelo za dotična tržišta i usluge; ili
 - (c) cijene će biti u skladu sa troškovnom orijentacijom ili metodologijom propisanom u skladu sa sektorskim regulatornim okvirom.

Ne dovodeći u pitanje nadležnosti nacionalnog regulatornog tijela u okviru regulatornog okvira, nacionalno regulatorno tijelo će se konsultovati o veleprodajnim proizvodima pristupa, uslovima pristupa, uključujući cijene, kao i o sporovima u vezi sa primjenom ovog člana.

9. Države članice će uspostaviti mehanizam za kontrolu i povrat dodijeljenih sredstava ako iznos pomoći za određeni projekat prelazi 10 miliona eura.
10. Kako bi se osiguralo da pomoć ostane proporcionalna i da ne dovede do prekomjerne naknade ili unakrsnog subvencionisanja aktivnosti koje nisu potpomognute, korisnik pomoći mora osigurati računovodstveno odvajanje između sredstava koja se koriste za implementaciju i rad mreže koju finansira država i od ostalih sredstava kojima raspolaže.

ODJELJAK 11

Pomoć za kulturu i očuvanje baštine

Član 53

Pomoć za kulturu i očuvanje baštine

1. Pomoć za kulturu i očuvanje baštine usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć se dodjeljuje za sljedeće kulturne namjene i djelatnosti:
 - (a) muzeje, arhive, biblioteke, umjetničke i kulturne centre ili prostore, pozorišta, bioskope, operске dvorane, koncertne dvorane, druge organizacije koje priređuju nastupe uživo, ustanove filmske baštine i druge slične umjetničke i kulturne infrastrukture, organizacije i ustanove;
 - (b) materijalnu baštinu, uključujući sve oblike pokretne ili nepokretne kulturne baštine i arheološka nalazišta, spomenike, istorijske lokalitete i zgrade; prirodnu baštinu povezanu sa kulturnom baštinom ili formalno priznatu kao kulturna ili prirodna baština od strane nadležnih javnih organa države članice;
 - (c) nematerijalnu baštinu u svakom obliku, uključujući narodne običaje i zanate;
 - (d) umjetničke ili kulturne događaje i nastupe, festivale, izložbe i druge slične kulturne djelatnosti;
 - (e) djelatnosti kulturnog i umjetničkog obrazovanja, kao i podsticanje razumijevanja važnosti zaštite i promovisanja različitosti kulturnih izraza obrazovnim programima i programima jačanja svijesti javnosti, kao i upotrebom novih tehnologija;
 - (f) pisanje, uređivanje, produkciju, distribuciju, digitalizaciju i objavljivanje muzičkih i književnih djela, uključujući prevode.
3. Pomoć može biti u sljedećem obliku:
 - (a) pomoć za ulaganje, uključujući pomoć za izgradnju ili modernizaciju kulturne infrastrukture;
 - (b) operativna pomoć.
4. Za pomoć za ulaganje opravdani troškovi su troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu uključujući:
 - (a) troškove izgradnje, modernizacije, sticanja, očuvanja ili poboljšanja infrastrukture, ako se najmanje 80 % vremenskog ili prostornog kapaciteta godišnje upotrebljava za kulturne namjene;
 - (b) troškove sticanja, uključujući zakup, prenos vlasništva ili fizičko premještanje kulturne baštine;
 - (c) troškove zaštite, očuvanja, restauracije i sanacije materijalne i nematerijalne kulturne baštine, uključujući dodatne troškove za pohranjivanje u odgovarajućim uslovima, posebne alate, materijale, kao i troškove dokumentacije, istraživanja, digitalizacije i objavljivanja;

- (d) troškove za poboljšanje dostupnosti kulturne baštine javnosti, uključujući troškove digitalizacije i drugih novih tehnologija, troškove za poboljšanje dostupnosti za lica sa posebnim potrebama (naročito rampe i liftove za lica sa invaliditetom, uputstva na Brajevom pismu i muzejske eksponate koji se mogu dodirnuti) i za podsticanje kulturne različitosti koje se odnosi na izlaganja, programe i posjetioce;
 - (e) troškove za kulturne projekte i djelatnosti, programe saradnje i razmjene, kao i bespovratna sredstva, uključujući troškove postupaka izbora, troškove promocije i troškove nastale neposredno kao posljedica projekta.
5. Za operativnu pomoć opravdani troškovi su sljedeći:
- (a) troškovi ustanove kulture ili lokacije baštine povezani sa stalnim ili periodičnim djelatnostima, uključujući izložbe, nastupe i događaje, kao i slične kulturne djelatnosti koje se odvijaju u redovnom toku poslovanja;
 - (b) troškovi djelatnosti kulturnog i umjetničkog obrazovanja, kao i podsticanja razumijevanja važnosti zaštite i promovisanja različitosti kulturnih izraza obrazovnim programima i programima jačanja svijesti javnosti, kao i upotrebom novih tehnologija;
 - (c) troškovi poboljšanja pristupa javnosti ustanovama kulture ili lokacijama baštine i njihovim djelatnostima uključujući troškove digitalizacije i upotrebe novih tehnologija, kao i troškove poboljšanja pristupa za lica sa invaliditetom;
 - (d) troškovi poslovanja neposredno povezani sa kulturnim projektom ili djelatnošću, kao što su najam ili zakup nekretnina i mjesta gdje se održavaju kulturni događaji, putni troškovi, troškovi materijala i potrošne robe neposredno povezanih sa kulturnim projektom ili djelatnošću, arhitektonskih struktura za izložbe i pozornice, zajma, zakupa i amortizacije alata, softvera i opreme, troškovi prava pristupa djelima zaštićenim autorskim pravom i drugom sadržaju zaštićenom srodnim pravima intelektualne svojine, troškovi promocije i troškovi koji su nastali neposredno kao posljedica projekta ili djelatnosti; troškovi amortizacije i troškovi finansiranja opravdani su samo ako nijesu bili uključeni u pomoć za ulaganje;
 - (e) troškovi osoblja koje radi za ustanovu kulture ili lokaciju baštine ili za projekt;
 - (f) troškovi savjetodavnih usluga i usluga podrške koje pružaju spoljni konsultanti i pružaoci usluga, a koji nastaju neposredno kao posljedica projekta.
6. Za pomoć za ulaganje, iznos pomoći ne prelazi razliku između opravdanih troškova i operativne dobiti ulaganja. Operativna dobit oduzima se unaprijed od opravdanih troškova, na osnovu realnih predviđanja, ili kroz mehanizam povraćaja sredstava. Operator infrastrukture može da zadrži opravdanu dobit tokom odgovarajućeg perioda.
7. Za operativnu pomoć, iznos pomoći ne prelazi iznos koji je nužan za pokriće operativnih gubitaka i opravdane dobiti tokom odgovarajućeg perioda. To se obezbjeđuje unaprijed, na osnovu realnih projekcija, ili kroz mehanizam povraćaja sredstava.
8. Za pomoć koja ne prelazi 2,2 miliona EUR, pored metode iz st. 6 i 7, maksimalni iznos pomoći može se utvrditi u visini od 80 % opravdanih troškova.
9. Za djelatnosti definisane u stavu 2 tačka (f), maksimalni iznos pomoći ne prelazi ni razliku između opravdanih troškova i diskontovanih prihoda projekta niti 70 % opravdanih troškova. Prihodi se oduzimaju unaprijed od opravdanih troškova ili kroz mehanizam povraćaja sredstava. Opravdani troškovi su troškovi objavljivanja muzičkih i književnih djela, uključujući autorske honorare (troškovi autorskih prava), honorare prevodilaca, honorare urednika, ostale uredničke troškove (lektura,

korektura, redaktura), troškove preloma i pripreme za štampu, kao i troškove štampanja ili objavljivanja u elektronskom obliku.

10. Pomoć za štampu i časopise, bez obzira na to da li se objavljuju u štampanom ili elektronskom obliku, nije opravdana na osnovu ovog člana.

Član 54

Šeme pomoći za audiovizuelna djela

1. Šeme pomoći za pisanje scenarija, razvoj, produkciju, distribuciju i promociju audiovizuelnih djela usklađene su sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzimaju se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Pomoć podržava kulturni proizvod. Da bi se izbjegle očigledne greške prilikom određivanja nekog proizvoda kao kulturnog proizvoda, svaka država članica uspostavlja djelotvorne postupke, kao što je izbor prijedloga koji vrši jedno ili više lica kojima je povjeren izbor ili provjera u skladu sa prethodno utvrđenom listom kulturnih kriterijuma.
3. Pomoć može biti u sljedećem obliku:
 - (a) pomoć za produkciju audiovizuelnih djela;
 - (b) pomoć za pretprodukciju; i
 - (c) pomoć za distribuciju.
4. Ako država članica zahtijeva da pomoć bude predmet obaveze teritorijalizacije potrošnje, šemama pomoći za produkciju audiovizuelnih djela može se ili:
 - (a) zahtijevati da do 160 % pomoći dodijeljene za produkciju određenog audiovizuelnog djela bude potrošeno na teritoriji države članice koja dodjeljuje pomoć; ili
 - (b) izračunati pomoć dodijeljenu za produkciju određenog audiovizuelnog djela kao procenat izdataka za produkcijske djelatnosti u državi članici koja dodjeljuje pomoć, što je tipično u slučaju šema pomoći u obliku poreskih podsticaja.

U oba slučaja, maksimalni izdaci koji su predmet obaveze teritorijalizacije potrošnje ni u kom slučaju ne prelaze 80 % ukupnog budžeta produkcije. Osim toga, ukoliko država članica zahtijeva najniži nivo produkcijske djelatnosti na dotičnoj teritoriji kako bi projekti bili prihvatljivi za pomoć, taj nivo ne prelazi 50 % ukupnog budžeta produkcije.

5. Opravdani troškovi su sljedeći:
 - (a) za pomoć za produkciju: ukupni troškovi produkcije audiovizuelnih djela uključujući troškove poboljšanja pristupa za lica sa invaliditetom;
 - (b) za pomoć za pretprodukciju: troškovi pisanja scenarija i razvoj audiovizuelnih djela;
 - (c) za pomoć za distribuciju: troškovi distribucije i promocije audiovizuelnih djela.
6. Intenzitet pomoći za produkciju audiovizuelnih djela ne prelazi 50 % opravdanih troškova.
7. Intenzitet pomoći može se povećati kako slijedi:
 - (a) do 60 % opravdanih troškova za prekogranične produkcije koje finansira više država članica i u koje su uključeni producenti iz više država članica;
 - (b) do 100 % opravdanih troškova za zahtjevna audiovizuelna djela i koprodukcije u koje su uključene zemlje sa liste Odbora za razvojnu pomoć OECD-a.
8. Intenzitet pomoći za pretprodukciju ne prelazi 100 % opravdanih troškova. Ako iz datog scenarija ili projekta nastane audiovizuelno djelo kao što je film, troškovi pretprodukcije uključuju se u ukupni budžet i uzimaju se u obzir prilikom izračunavanja intenziteta pomoći. Intenzitet pomoći za distribuciju jednak je intenzitetu pomoći za produkciju.

9. Pomoć nije ograničena na određene produkcijske djelatnosti ili pojedine djelove vrednosnog lanca produkcije. Pomoć za infrastrukturu filmskog studija nije opravdana na osnovu ovog člana.
10. Pomoć nije ograničena isključivo na državljane i od korisnika se ne zahtijeva da imaju status privrednog društva osnovanog u skladu sa domaćim privrednim pravom.

ODJELJAK 12

Pomoć za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu

Član 55

Pomoć za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu

1. Pomoć za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Sportsku infrastrukturu ne koristi samo jedan profesionalni sportski korisnik. Ostali profesionalni ili neprofesionalni sportski korisnici koriste sportsku infrastrukturu najmanje 20 % vremenskog kapaciteta godišnje. Ukoliko infrastrukturu istovremeno koristi više korisnika, izračunavaju se odgovarajući udjeli korišćenja vremenskog kapaciteta.
3. Višenamjenska rekreativna infrastruktura sastoji se od višenamjenskih objekata za rekreaciju u kojima se naročito nude kulturne i rekreativne usluge, sa izuzetkom zabavnih parkova i hotelskih objekata.
4. Pristup sportskoj ili višenamjenskoj rekreativnoj infrastrukturi otvoren je za više korisnika i omogućava se na transparentan i nediskriminatoran način. Privrednim društvima koja su finansirala najmanje 30 % troškova ulaganja u infrastrukturu može se odobriti povlašćeni pristup pod povoljnijim uslovima, ukoliko su ti uslovi javno dostupni.
5. Ako sportsku infrastrukturu koriste profesionalni sportski klubovi, države članice obezbjeđuju da uslovi određivanja cijena za korišćenje infrastrukture budu javno dostupni.
6. Svaka koncesija ili drugi oblik povjeravanja trećem licu da izgradi, modernizuje i/ili upravlja sportskom ili višenamjenskom rekreativnom infrastrukturom dodjeljuje se na otvorenoj, transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi poštujući važeće propise o nabavkama.
7. Pomoć može biti u obliku:
 - (a) pomoći za ulaganje, uključujući pomoć za izgradnju ili modernizaciju sportske i višenamjenske rekreativne infrastrukture;
 - (b) operativne pomoći za sportsku infrastrukturu.
8. Za pomoć za ulaganje u sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu opravdani troškovi su troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu.
9. Za operativnu pomoć za sportsku infrastrukturu opravdani troškovi su operativni troškovi pružanja usluga infrastrukture. Ti operativni troškovi obuhvataju troškove kao što su troškovi osoblja, materijala, ugovorenih usluga, saopštenje, energije, održavanja, zakupa, administrativni troškovi itd., ali isključuju troškove amortizacije i troškove finansiranja ukoliko su ti troškovi uključeni u pomoć za ulaganje.
10. Za pomoć za ulaganje u sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu, iznos pomoći ne prelazi razliku između opravdanih troškova i operativne dobiti ulaganja. Operativna dobit oduzima se unaprijed od opravdanih troškova, na osnovu realnih projekcija, ili kroz mehanizam povraćaja sredstava.

11. Za operativnu pomoć za sportsku infrastrukturu, iznos pomoći ne prelazi operativne gubitke tokom odgovarajućeg perioda. To se obezbjeđuje unaprijed, na osnovu realnih projekcija, ili kroz mehanizam povraćaja sredstava.
12. Za pomoć koja ne prelazi 2,2 milion EUR, pored metode iz st. 10 i 11, maksimalni iznos pomoći može se utvrditi u visini od 80 % opravdanih troškova.

ODJELJAK 13

Pomoć za lokalnu infrastrukturu

Član 56

Pomoć za ulaganje u lokalnu infrastrukturu

1. Finansiranje za izgradnju ili modernizaciju lokalne infrastrukture tj. infrastrukture koja na lokalnom nivou doprinosi unapređenju poslovnog i potrošačkog ambijenta, kao i modernizaciji i razvoju industrijske baze, usklađeno je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora ako su ispunjeni uslovi iz ovog člana i Poglavlja I.
2. Ovaj član ne primjenjuje se na pomoć za infrastrukture koje su obuhvaćene drugim odjeljcima Poglavlja III ove regulative, osim odjeljka 1 – Regionalna pomoć. Ovaj član ne primjenjuje se ni na aerodromsku i lučku infrastrukturu.
3. Infrastruktura je dostupna zainteresovanim korisnicima na otvorenoj, transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi. Cijena koja se naplaćuje za korišćenje ili prodaju infrastrukture odgovara tržišnoj cijeni.
4. Svaka koncesija ili drugi oblik povjeravanja trećem licu da upravlja infrastrukturom dodjeljuje se na transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi poštujući važeće propise o nabavkama.
5. Opravdani troškovi su troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu.
6. Iznos pomoći ne prelazi razliku između opravdanih troškova i operativne dobiti ulaganja. Operativna dobit oduzima se unaprijed od opravdanih troškova, na osnovu realnih projekcija, ili kroz mehanizam povraćaja sredstava.
7. Namjenska infrastruktura ne izuzima se na osnovu ovog člana.

ODJELJAK 14

Pomoć za regionalne aerodrome

Član 56a

Pomoć za regionalne aerodrome

1. Pomoć za ulaganja u aerodrom usklađena je sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi utvrđeni u stavovima 3 do 14 ovog člana i u Poglavlju I.
2. Operativna pomoć za aerodrom je usklađena sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi utvrđeni u stavovima 3, 4, 10 i 15 do 18 ovog člana i u Poglavlju I.
3. Aerodrom je otvoren za sve potencijalne korisnike. U slučaju fizičkog ograničenja kapaciteta, dodjela će se vršiti na osnovu relevantnih, objektivnih, transparentnih i nediskriminatornih kriterijuma.
4. Pomoć se ne dodjeljuje za izmeštanje postojećih aerodroma ili za stvaranje novog putničkog aerodroma, uključujući pretvaranje postojećeg aerodroma u putnički aerodrom.

5. Predmetna investicija ne prelazi ono što je neophodno za srednjoročni očekivani saobraćaj na osnovu razumnih prognoza saobraćaja.
6. Pomoć za ulaganje se ne dodjeljuje aerodromu koji se nalazi u krugu od 100 kilometara ili 60 minuta vožnje automobilom, autobusom, vozom ili brzim vozom od postojećeg aerodroma sa kojeg se obavlja redovni vazdušni saobraćaj, u smislu člana 2 stav 16 Regulative (EZ) br. 1008/2008.
7. Stavovi 5 i 6 ne primjenjuju se na aerodrome sa prosječnim godišnjim prometom putnika do 200 000 putnika tokom dvije finansijske godine koje prethode godini u kojoj je pomoć stvarno dodijeljena, ako se ne očekuje da će investiciona pomoć dovesti do povećanja aerodroma prosječan godišnji promet putnika na preko 200 000 putnika u roku od dvije finansijske godine nakon dodjele pomoći. Investiciona pomoć dodijeljena takvim aerodromima mora biti u skladu ili sa stavom 11 ili sa stavovima 13 i 14.
8. Stav 6 se ne primjenjuje kada se pomoć za ulaganja dodjeljuje aerodromu koji se nalazi u krugu od 100 kilometara od postojećih aerodroma sa kojih se obavljaju redovni vazdušni prevozi, u smislu člana 2 stav Regulative (EZ) br. 1008/2008, pod uslovom da ruta između svakog od ovih drugih postojećih aerodroma i aerodroma koji prima pomoć nužno uključuje ili ukupno vrijeme putovanja pomorskim prevozom od najmanje 90 minuta ili vazdušni prevoz.
9. Pomoć za ulaganja se ne dodjeljuje aerodromima sa prosječnim godišnjim prometom putnika većim od tri miliona putnika tokom dvije finansijske godine koje prethode godini u kojoj je pomoć stvarno dodijeljena. Ne očekuje se da će investiciona pomoć dovesti do toga da aerodrom poveća svoj prosječni godišnji promet na više od tri miliona putnika u roku od dvije finansijske godine nakon dodjele pomoći.
10. Pomoć se ne dodjeljuje aerodromima sa prosječnim godišnjim transportom robe većim od 200 000 tona tokom dvije finansijske godine koje prethode godini u kojoj je pomoć stvarno dodijeljena. Ne očekuje se da će pomoć dovesti do toga da aerodrom poveća svoj prosječan godišnji transport robe na preko 200 000 tona u roku od dvije finansijske godine nakon dodjele pomoći.
11. Iznos investicione pomoći ne prelazi razliku između opravdanih troškova i operativne dobiti investicije. Operativna dobit će se odbiti od opravdanih troškova unaprijed, na osnovu razumnih projekcija, ili putem mehanizma povraćaja.
12. Opravdani troškovi su troškovi koji se odnose na ulaganja u aerodromsku infrastrukturu, uključujući troškove planiranja.
13. Iznos pomoći za ulaganja ne prelazi:
 - (a) 50 % opravdanih troškova za aerodrome sa prosječnim godišnjim prometom putnika od jednog do tri miliona putnika tokom dvije finansijske godine koje prethode godini u kojoj je pomoć stvarno dodijeljena;
 - (b) 75 % opravdanih troškova za aerodrome sa prosječnim godišnjim prometom putnika do milion putnika tokom dvije finansijske godine koje prethode godini u kojoj je pomoć stvarno dodijeljena.
14. Maksimalni intenzitet pomoći iz stava 13 može se povećati za 20 procentnih poena za aerodrome koji se nalaze u udaljenim regionima.
15. Operativna pomoć se ne dodjeljuje aerodromima sa prosječnim godišnjim prometom putnika većim od 200 000 putnika tokom dvije finansijske godine koje prethode godini u kojoj je pomoć stvarno dodijeljena.
16. Iznos operativne pomoći ne smije biti veći od onoga što je neophodno za pokrivanje operativnih gubitaka i opravdane dobiti tokom relevantnog perioda. Pomoć se dodjeljuje ili unaprijed u formi

fiksnih periodičnih rata, koje se ne povećavaju tokom perioda za koji se pomoć dodjeljuje, ili u obliku iznosa naknadno definisanih na osnovu uočenih gubitaka iz poslovanja.

17. Operativna pomoć se ne isplaćuje za bilo koju kalendarsku godinu u kojoj godišnji putnički promet aerodroma prelazi 200 000 putnika.
18. Dodjeljivanje operativne pomoći ne smije biti uslovljeno sklapanjem aranžmana sa određenim avio-kompanijama u vezi sa aerodromskim taksama, marketinškim plaćanjima ili drugim finansijskim aspektima poslovanja avio-kompanija na dotičnom aerodromu.

ODJELJAK 15

Pomoć za luke

Član 56b

Pomoć za pomorske luke

1. Pomoć za pomorske luke je usklađena sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I.
 - 1 a. Pomoć prema ovom članu neće se dodijeliti za izgradnju, ugradnju ili modernizaciju infrastrukture za punjenje plovila gorivom koja koriste fosilna goriva, kao što su dizel, prirodni plin u plinovitom obliku (komprimirani prirodni plin - CNG) i ukapljenom obliku (ukapljeni prirodni plin - LNG) i ukapljeni naftni plin (LPG).
 2. Opravdani troškovi su troškovi, uključujući troškove planiranja, za:
 - (a) ulaganja za izgradnju, zamjenu ili modernizaciju lučke infrastrukture;
 - (b) ulaganja za izgradnju, zamjenu ili modernizaciju pristupne infrastrukture;
 - (c) jaružanje.
 - 2 a. Za pomoć u vezi sa punjenjem i izgradnjom infrastrukture za snabdijevanje električnom energijom, vodonikom, amonijakom i metanolom, opravdani troškovi su troškovi za izgradnju, ugradnju, modernizaciju ili proširenje infrastrukture za punjenje ili snabdijevanje. Ovi troškovi mogu uključivati troškove same infrastrukture za punjenje ili snabdijevanje i prateću tehničku opremu, uključujući fiksne, mobilne i plutajuće objekte, za ugradnju ili modernizaciju električnih ili drugih komponenti, uključujući električne kablove i energetske transformatore, koji su potrebni za povezivanje infrastrukture za punjenje ili snabdijevanje na mrežu ili na lokalnu jedinicu za proizvodnju ili skladištenje električne energije ili vodonika, kao i građevinske radove, prilagođavanje zemljišta ili puta, troškove instalacije i troškove za dobijanje odgovarajućih dozvola.

Opravdani troškovi mogu pokriti i troškove ulaganja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili vodonika iz obnovljivih izvora na licu mjesta i troškove ulaganja u jedinice povezane sa skladištenjem električne energije iz obnovljivih izvora ili vodonika iz obnovljivih izvora. Nominalni proizvodni kapacitet postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili vodonika iz obnovljivih izvora na licu mjesta ne smije prelaziti maksimalnu nominalnu snagu ili kapacitet punjenja gorivom infrastrukture za punjenje ili snabdijevanje na koju je postrojenje priključeno.
 3. Troškovi koji se odnose na djelatnosti koje se ne odnose na transport, uključujući pogone industrijske proizvodnje aktivne u luci, kancelarije ili prodavnice, kao i za modernizaciju luke, nisu opravdani troškovi.
 4. Iznos pomoći ne prelazi razliku između opravdanih troškova i operativne dobiti od ulaganja ili jaružanja. Operativna dobit se unaprijed odbija od opravdanih troškova, na osnovu razumnih projekcija, ili putem mehanizma povrata sredstava.

5. Intenzitet pomoći po ulaganju iz stava 2 tačke (a) ne prelazi:
 - (a) 100% opravdanih troškova kada su ukupni opravdani troškovi projekta do 22 miliona EUR;
 - (b) 80% opravdanih troškova kada su ukupni opravdani troškovi projekta iznad 22 miliona EUR i do 55 miliona EUR;
 - (c) 60 % opravdanih troškova kada su ukupni opravdani troškovi projekta iznad 55 miliona EUR i do iznosa utvrđenog u članu 4 stav 1 tačka (ee).

Intenzitet pomoći ne prelazi 100 % opravdanih troškova utvrđenih u stavu 2 tačke (b) i (c) do iznosa utvrđenog u članu 4 stav 1 tačka (ee).

6. Intenzitet pomoći utvrđen u tačkama (b) i (c) prvog podstava stava 5 može se povećati za 10 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora i za 5 procentnih poena za ulaganja koja se nalaze u potpomognutim područjima koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stava 3 tačka (c) Ugovora.
7. Svaka koncesija ili drugo povjeravanje trećoj strani za izgradnju, modernizaciju, upravljanje ili iznajmljivanje lučke infrastrukture koja je potpomognuta biće dodijeljena na konkurentnoj, transparentnoj, nediskriminatornoj i bezuslovnoj osnovi.
8. Lučka infrastruktura koja je potpomognuta biće dostupna zainteresovanim korisnicima na ravnopravnoj i nediskriminatornoj osnovi pod tržišnim uslovima.
- 8 a. U slučajevima kada se pomoć dodjeljuje za izgradnju, instalaciju ili modernizaciju infrastrukture za punjenje vodonikom, korisnik se obavezuje da će, najkasnije do 31. decembra 2035. godine, potpomognuta infrastruktura koristiti samo vodonik iz obnovljivih izvora. U slučajevima kada se pomoć dodjeljuje za izgradnju, instalaciju ili modernizaciju infrastrukture za punjenje amonijakom ili metanolom, korisnik se obavezuje da će, najkasnije do 31. decembra 2035. godine, potpomognuta infrastruktura koristiti samo amonijak i metanol čiji se energetska sadržaj dobija iz obnovljivih izvora koji nisu biomasa i koji se proizvode u skladu s metodologijama utvrđenim za obnovljiva tečna i gasovita transportna goriva nebiološkog porijekla u Direktivi (EU) 2018/2001 i njenim sprovedbenim ili delegiranim aktima.
9. Za pomoć koja ne prelazi 5,5 miliona EUR, maksimalni iznos pomoći može se odrediti na 80% opravdanih troškova, kao alternativa primjeni metode iz stavova 4, 5 i 6.

Član 56c

Pomoć za unutrašnje luke

1. Pomoć za unutrašnje luke je usklađena sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i izuzima se od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stava 3 Ugovora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovom članu i u Poglavlju I.
2. Opravdani troškovi su troškovi, uključujući troškove planiranja, za:
 - (a) ulaganja za izgradnju, zamjenu ili modernizaciju lučke infrastrukture;
 - (b) ulaganja za izgradnju, zamjenu ili modernizaciju pristupne infrastrukture;
 - (c) jaružanje.
- 2 a. Za pomoć u vezi sa punjenjem i izgradnjom infrastrukture za snabdijevanje električnom energijom, vodonikom, amonijakom i metanolom, opravdani troškovi su troškovi za izgradnju, ugradnju, modernizaciju ili proširenje infrastrukture za punjenje ili snabdijevanje. Ovi troškovi mogu uključivati troškove same infrastrukture za punjenje ili snabdijevanje i prateću tehničku opremu, uključujući fiksne, mobilne i plutajuće objekte, za ugradnju ili modernizaciju električnih ili drugih komponenti, uključujući električne kablove i energetske transformatore, koji su potrebni za povezivanje

infrastrukture za punjenje ili snabdijevanje na mrežu ili na lokalnu jedinicu za proizvodnju ili skladištenje električne energije ili vodonika, kao i građevinske radove, prilagođavanje zemljišta ili puta, troškove instalacije i troškove za dobijanje odgovarajućih dozvola.

Opravdani troškovi mogu pokriti i troškove ulaganja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili vodonika iz obnovljivih izvora na licu mjesta i troškove ulaganja u jedinice povezane sa skladištenjem električne energije iz obnovljivih izvora ili vodonika iz obnovljivih izvora. Nominalni proizvodni kapacitet postrojenja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora ili vodonika iz obnovljivih izvora na licu mjesta ne smije prelaziti maksimalnu nominalnu snagu ili kapacitet punjenja gorivom infrastrukture za punjenje ili snabdijevanje na koju je postrojenje priključeno.

3. Troškovi koji se odnose na djelatnosti koje se ne odnose na transport, uključujući pogone industrijske proizvodnje aktivne u luci, kancelarije ili prodavnice, kao i za modernizaciju luke nisu opravdani troškovi.
4. Iznos pomoći ne prelazi razliku između opravdanih troškova i operativne dobiti od ulaganja ili jaružanja. Operativna dobit se unaprijed odbija od opravdanih troškova, na osnovu razumnih projekcija, ili putem mehanizma povrata sredstava.
5. Maksimalni intenzitet pomoći ne prelazi 100 % opravdanih troškova do iznosa utvrđenog u članu 4 stav 1 tačka (ff).
6. Svaka koncesija ili drugo povjeravanje trećoj strani za izgradnju, modernizaciju, upravljanje ili iznajmljivanje lučke infrastrukture koja je potpomognuta biće dodijeljena na konkurentnoj, transparentnoj, nediskriminatornoj i bezuslovnoj osnovi.
7. Lučka infrastruktura koja je potpomognuta biće dostupna zainteresovanim korisnicima na ravnopravnoj i nediskriminatornoj osnovi pod tržišnim uslovima.
- 7 a. U slučajevima kada se pomoć dodjeljuje za izgradnju, instalaciju ili modernizaciju infrastrukture za punjenje vodonikom, korisnik se obavezuje da će, najkasnije do 31. decembra 2035. godine, potpomognuta infrastruktura koristiti samo vodikom iz obnovljivih izvora. U slučajevima kada se pomoć dodjeljuje za izgradnju, instalaciju ili modernizaciju infrastrukture za punjenje amonijakom ili metanolom, korisnik se obavezuje da će, najkasnije do 31. decembra 2035. godine, potpomognuta infrastruktura koristiti samo amonijak i metanol čiji se energetska sadržaj dobija iz obnovljivih izvora koji nisu biomasa i koji se proizvode u skladu s metodologijama utvrđenim za obnovljiva tečna i gasovita transportna goriva nebiološkog porijekla u Direktivi (EU) 2018/2001 i njenim sprovedbenim ili delegiranim aktima.
8. Za pomoć koja ne prelazi 2,2 miliona EUR, maksimalni iznos pomoći može se odrediti na 80% opravdanih troškova, kao alternativa primjeni metode iz stavova 4 i 5.

ODJELJAK 16

Pomoć uključena u finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima InvestEU fonda

Član 56d

Područje primjene i zajednički uslovi

1. Ovaj odjeljak se primjenjuje na pomoć uključenu u finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima fonda InvestEU, koji pruža pomoć implementacionim partnerima, finansijskim posrednicima ili krajnjim korisnicima.
2. Pomoć će biti usklađena sa unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 stav 3 Ugovora i biće izuzeta od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora, pod uslovom da su ispunjeni uslovi utvrđeni u Poglavlju I, ovog člana i člana 56e ili člana 56f su ispunjeni.

3. Pomoć treba da bude u skladu sa svim primjenjivim uslovima navedenim u Regulativi (EU) 2021/523 i smjernicama o ulaganju InvestEU koje su utvrđene u Prilogu Delegirane regulative Komisije (EU) 2021/1078⁶⁷.
4. Maksimalni pragovi navedeni u članovima 56e i 56f primjenjuju se na ukupno preostalo finansiranje, u mjeri u kojoj to finansiranje, obezbijeđeno u okviru bilo kog finansijskog proizvoda podržanog od InvestEU fonda, sadrži pomoć. Maksimalni pragovi se primjenjuju:
 - (a) po projektu u slučaju pomoći sa opravdanim troškovima koje je moguće utvrditi, a koje se obuhvaćene članom 56e st. 2, 3 i 4, članom 56e stav 5, tačka (a) podtačka (i) i članom 56e st. 6, 7, 8 i 9; članom 56e stavom 8 tačke (a) i (b) i članovima 56e stavom 9;
 - (b) po krajnjem korisniku u slučaju pomoći bez opravdanih troškova koje je moguće utvrditi, a koje su obuhvaćene članom 56e stav 5, tačka (a) podtačk. (ii), (iii) i (iv), članom 56e stav 10 i članom 56f.
5. Pomoć se ne dodjeljuje u obliku refinansiranja ili garancija za postojeće portfelje finansijskih posrednika.

Član 56e

Uslovi za pomoć uključenu u finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima InvestEU fonda

1. Pomoć krajnjem korisniku u okviru finansijskog proizvoda koji se finansira sredstvima InvestEU fonda mora da:
 - (a) ispunjava uslove navedene u jednom od stavova 2 do 9; i
 - (b) kada je riječ o finansiranju u obliku zajmova krajnjem korisniku, ima kamatnu stopu koja odgovara najmanje osnovnoj stopi referentne stope koja se primjenjuje u vrijeme odobravanja kredita.
2. Pomoć za projekte od zajedničkog interesa u oblasti infrastrukture transevropske digitalne povezanosti finansirane u skladu sa Regulativom (EU) 2021/1153 Evropskog parlamenta i Savjeta ili kojima je dodijeljena oznaka kvaliteta „pečat izvrsnosti“ u skladu sa tom Regulativom biće dodijeljena samo projektima koji ispunjavaju sve opšte i specifične uslove usklađenosti predviđene članom 52b. Nominalni iznos ukupnog finansiranja bilo kojeg krajnjeg korisnika po projektu iz fonda InvestEU ne može biti veći od 150 miliona EUR.
3. Pomoć za ulaganja u fiksne širokopojasne mreže i pomoć za postavljanje 4G i 5G mobilnih mreža za povezivanje samo određenih prihvatljivih pokretača socio-ekonomskog razvoja mora ispunjavati sljedeće uslove:
 - (a) pomoć se dodjeljuje samo projektima koji ispunjavaju sve uslove usklađenosti iz čl. 52 i 52a, osim ako nije drugačije naznačeno u tačkama (c) i (d) ovog stava;
 - (b) nominalni iznos ukupnog finansiranja bilo kojeg krajnjeg korisnika po projektu iz fonda InvestEU ne može biti veći od 150 miliona EUR;
 - (c) projekat povezuje samo pokretače socio-ekonomskog razvoja koji su javne uprave ili javni ili privatni subjekti kojima je povjereno obavljanje usluga od opšteg interesa ili usluga od opšteg ekonomskog interesa u smislu člana 106 stav 2 Ugovora. Projekti koji uključuju elemente ili subjekte koji nijesu navedeni u ovoj tački su isključeni;
 - (d) odstupajući od člana 52 stav 4, identifikovani tržišni neuspjeh mora biti verifikovan ili dostupnim odgovarajućim mapiranjem ili, kada takvo mapiranje nije dostupno, javnom raspravom, kako slijedi:

⁶⁷ Delegirana regulativa Komisije (EU) 2021/1078 od 14. aprila 2021. o dopuni Regulative (EU) 2021/523 Evropskog parlamenta i Savjeta utvrđivanjem smjernica za ulaganja za fond InvestEU (SL L 234, 2.7.2021, str. 18.).

- i. mapiranje se može smatrati odgovarajućim ako nije starije od 18 mjeseci. Mapiranje mora jasno identifikovati pokretače socio-ekonomskog razvoja za koje se predviđa da će biti obuhvaćeni državnom intervencijom i mora uključivati sve mreže koje, u uslovima vršnog opterećenja, pružaju brzine preuzimanja od najmanje 100 Mbps ali manje od 300 Mbps (granične brzine) koje postoje ili se pouzdano planiraju uvesti u relevantnom vremenskom horizontu, a koje prolaze kroz objekte prihvatljivog pokretača socio-ekonomskog razvoja utvrđenog u tački (c). Mapiranje sprovodi nadležni javni organ. Mapiranje se sprovodi (1) za isključivo fiksne mreže na nivou adrese za objekte kojima je dostupna mogućnost pristupa; (2) za fiksne bežične pristupne mreže na nivou adrese za objekte kojima je dostupna mogućnost pristupa ili na osnovu mreža od najviše 100 x 100 metara; (3) za mobilne mreže na osnovu mreža od najviše 100 x 100 metara. Svi elementi metodologije i osnovni tehnički kriterijumi korišteni za mapiranje ciljnih područja moraju biti javno dostupni. Radi podsticanja sinergija i pojednostavljenja za javnu upravu, geografsko istraživanje sprovedeno u skladu s članom 22 Direktive (EU) 2018/1972 može se smatrati odgovarajućim mapiranjem u smislu ove tačke, pod uslovom da su ispunjeni uslovi utvrđeni u ovoj tački;
 - ii. javnu raspravu sprovedi nadležni javni organ objavljivanjem glavnih karakteristika planirane državne intervencije na javno dostupnoj internet stranici na regionalnom i nacionalnom nivou. Javnom raspravom se pozivaju zainteresovane strane da dostave komentare o planiranoj državnoj intervenciji i da dostave potkrijepljene informacije u vezi sa mrežama koje mogu pouzdano da obezbijede brzine preuzimanja od najmanje 100 Mbps, ali manje od 300 Mbps preuzimanja u uslovima vršnog opterećenja (granične brzine) koje su na snazi ili se pouzdano planiraju uvesti u relevantnom vremenskom horizontu i koje povezuju s mrežom objekte prihvatljivih pokretača socio-ekonomskog razvoja kako je navedeno u tački (c) i određene u skladu s podtačkom (i), na osnovu informacija: (1) za isključivo fiksne mreže, na nivou adrese za objekte kojima je dostupna mogućnost pristupa; (2) za fiksne bežične pristupne mreže, na nivou adrese za objekte kojima je dostupna mogućnost pristupa ili na osnovu mreža od najviše 100 x 100 metara; (3) za mobilne mreže na osnovu mreža od najviše 100 x 100 metara. Javne rasprave traju najmanje 30 dana.
4. Pomoć za proizvodnju energije i energetske infrastrukturu ispunjava sljedeće uslove:
- (a) pomoć se dodjeljuje samo za ulaganja u energetske infrastrukturu koja ne isključuje pristup trećoj strani, tarifno uređenje i izdvajanje, na osnovu zakonodavstva unutrašnjeg energetskog tržišta za sljedeće kategorije projekata:
 - i. što se tiče plinske infrastrukture, projekti uvršteni u postojeći popis projekata od zajedničkog interesa Unije iz Priloga VII Regulative (EU) br. 347/2013;
 - ii. svi projekti koji se odnose na elektroenergetsku infrastrukturu, infrastrukturu za vodonik i infrastrukturu za ugljen-dioksid.
 - (b) pomoć za ulaganje za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije mora da ispunjava sljedeće uslove:
 - i. pomoć se dodjeljuje samo za nova postrojenja, koja su izabrana na konkurentnoj, transparentnoj, objektivnoj i nediskriminatornoj osnovi u skladu sa članom 41 stav 10;
 - ii. pomoć se može dodijeliti za kombinovane projekte skladištenja energije iz obnovljivih izvora, električne energije i toplotne energije, pod uslovom da su ispunjeni uslovi iz člana 41 stav 1 a;

- iii. pomoć se može dodijeliti kombinovanim projektima za skladištenje biogoriva, tečnih biogoriva, biogasa (uključujući biometan) i goriva od biomase, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni u članu 41 stav 1a;
 - iv. u slučaju postrojenja koja proizvode obnovljivi vodonik, pomoć se dodjeljuje samo za postrojenja pod uslovom da su ispunjeni uslovi iz člana 41 stav 3;
 - v. u slučaju postrojenja koja proizvode biogoriva, pomoć se dodjeljuje samo za postrojenja koja proizvode biogoriva u skladu sa kriterijima održivosti i uštede emisija sa efektom staklene bašte iz člana 29 Direktive (EU) 2018/2001 i njenih sprovedbenih ili delegiranih akata i koja su napravljena od sirovina navedenih u Prilogu IX te Direktive.
- (c) Nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog bilo kojem krajnjem korisniku po projektu iz tačke (a) uz pomoć iz InvestEU fonda ne prelazi 150 miliona EUR. Nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog bilo kojem krajnjem korisniku po projektu iz tačke (b) uz pomoć iz InvestEU fonda ne prelazi 75 miliona EUR.
5. Pomoć za infrastrukturu i aktivnosti društvenog, obrazovnog, kulturnog i prirodnog nasljeđa mora da ispunjava sljedeće uslove:
- (a) nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog bilo kom krajnjem korisniku uz pomoć iz InvestEU fonda ne prelazi:
 - (i) 110 miliona EUR po projektu za ulaganja u infrastrukturu koja se koristi za pružanje socijalnih usluga i za obrazovanje; 165 miliona EUR po projektu za svrhe očuvanja kulture i nasljeđa i aktivnosti navedene u članu 53(2), uključujući prirodno nasljeđe;
 - (ii) 33 miliona EUR za aktivnosti koje se odnose na socijalne usluge;
 - (iii) 82.5 miliona EUR za aktivnosti vezane za kulturu i očuvanje baštine; i
 - (iv) 5.5 miliona EUR za obrazovanje i obuku.
 - (b) pomoć se ne dodjeljuje za obuku koja ima za cilj ispunjavanje obaveznih nacionalnih zahtjeva za obuku.
6. Pomoć za saobraćaj i saobraćajnu infrastrukturu mora da ispunjava sljedeće uslove:
- (a) pomoć za infrastrukturu, osim za luke, biće obezbijeđena samo za sljedeće projekte:
 - (i) projektima od zajedničkog interesa kako je definisano u članu 3 tačka (a) Regulative (EU) br. 1315/2013, osim za projekte koji se tiču lučke ili aerodromske infrastrukture;
 - (ii) povezivanju sa gradskim čvorovima transevropske saobraćajne mreže;
 - (iii) voznom parku samo za pružanje usluga željezničkog prevoza koje nijesu obuhvaćene ugovorom o javnim uslugama u smislu Regulative (EZ) br. 1370/2007 Evropskog parlamenta i Savjeta⁶⁸, pod uslovom da je korisnik novi učesnik;
 - (iv) gradskom prevozu;
 - (v) infrastrukturi za dopunjavanje ili dopunu goriva koja snabdijeva vozila električnom energijom ili vodonikom. Za potpomognutu infrastrukturu za punjenje vodonikom korisnik se obavezuje da će, najkasnije do 31. decembra 2035. godine, koristiti samo vodonik iz obnovljivih izvora. Ovaj stav se ne odnosi na pomoć za ulaganja koja se odnose na infrastrukturu za punjenje ili dopunu goriva u lukama.
 - (b) pomoć za projekte lučke infrastrukture mora biti u skladu sa sljedećim zahtjevima:

⁶⁸ Regulativa (EZ) br. 1370/2007 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. oktobra 2007. o uslugama javnog željezničkog i drumskog prevoza putnika i stavljanju van snage regulativa Savjeta (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 (SL L 315, 3.12.2007, str. 1.).

- (i) pomoć se može obezbijediti samo za ulaganja u pristupnu infrastrukturu i lučku infrastrukturu koje su dostupne zainteresovanim korisnicima na ravnopravnoj i nediskriminatornoj osnovi pod tržišnim uslovima;
 - (ii) svaka koncesija ili drugo povjeravanje trećoj strani za izgradnju, modernizaciju, upravljanje ili iznajmljivanje potpomognute lučke infrastrukture će se dodijeliti na konkurentnoj, transparentnoj, nediskriminatornoj i bezuslovnoj osnovi;
 - (iii) pomoć se ne dodjeljuje za ulaganja u lučke superstrukture;
 - (iv) U slučajevima kada se pomoć dodjeljuje za izgradnju, instalaciju ili modernizaciju infrastrukture za punjenje vodonikom, korisnik se obavezuje da će, najkasnije do 31. decembra 2035. godine, potpomognuta infrastruktura koristiti samo vodikom iz obnovljivih izvora. U slučajevima kada se pomoć dodjeljuje za izgradnju, instalaciju ili modernizaciju infrastrukture za punjenje amonijakom ili metanolom, korisnik se obavezuje da će, najkasnije do 31. decembra 2035. godine, potpomognuta infrastruktura koristiti samo amonijak i metanol čiji se energetska sadržaj dobija iz obnovljivih izvora koji nisu biomasa i koji se proizvode u skladu s metodologijama utvrđenim za obnovljiva tečna i gasovita transportna goriva nebiološkog porijekla u Direktivi (EU) 2018/2001 i njenim sprovedbenim ili delegiranim aktima.
- (c) nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog u skladu sa tačkama (a) ili (b) bilo kom krajnjem korisniku po projektu uz pomoć iz InvestEU fonda ne prelazi 165 miliona EUR.
7. Pomoć za drugu infrastrukturu mora biti u skladu sa sljedećim uslovima:
- (a) pomoć se pruža samo za sljedeće projekte:
 - (i) ulaganja u infrastrukturu vodosnabdijevanja i otpadnih voda za širu javnost;
 - (ii) ulaganje u reciklažu otpada i pripremu za ponovnu upotrebu u skladu sa članom 47 stavovima 1 do 6 i stavom 10;
 - (iii) ulaganje u istraživačku infrastrukturu;
 - (iv) ulaganje u izgradnju ili modernizaciju objekata inovacionih klastera;
 - (v) ulaganje u infrastrukturu za testiranje i eksperimentiranje.
 - (b) nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog bilo kojem krajnjem korisniku po projektu uz pomoć InvestEU fonda ne prelazi 110 miliona EUR.
8. Pomoć za zaštitu životne sredine, uključujući zaštitu klime, mora da ispunjava sljedeće uslove:
- (a) pomoć se dodjeljuje samo za sljedeće projekte:
 - i. ulaganja koja omogućavaju privrednim društvima da saniraju ili spriječe štetu nanесenu fizičkom okruženju (uključujući klimatske promjene) ili prirodnim resursima koja je nastala zbog djelatnosti korisnika ili djelatnosti drugog subjekta koji učestvuje u istom projektu, pod uslovom da se (i) ulaganja ne odnose na opremu, mašine ili industrijski proizvodne pogone koji koriste fosilna goriva, uključujući prirodni gas, bez obzira na mogućnost dаdojele pomoći za ugradnju dodatnih komponenti koje poboljšavaju nivo zaštite životne sredine postojeće opreme, mašina i industrijskih proizvodnih pogona, u kom slučaju se troškovi ulaganja ne odnose se na postrojenja koje emituju CO₂; i (ii) u slučaju ulaganja u opremu, mašine i industrijske proizvodne pogone koji koriste vodonik, korisnik se obavezuje da će koristiti isključivo vodonik iz obnovljivih izvora tokom trajanja ulaganja. Pomoć prema ovoj tački neće se dodijeliti za ulaganja preduzeta da bi se uskladile sa standardima Unije koji su usvojeni, osim ako je ulaganje sprovedeno i završeno najmanje 18 mjeseci prije stupanja na snagu standarda;

- ii. mjerama za poboljšanje energetske efikasnosti zgrade ili privrednog društva, pod uslovom da se ulaganja ne odnose na opremu, mašine ili industrijsku proizvodnju koja koristi fosilna goriva, uključujući prirodni gas. Pomoć se, prema ovoj tački, neće dodjeljivati za ulaganja preduzeta u skladu sa standardima Unije koji su usvojeni, osim ako je ulaganje sprovedeno i završeno najmanje 18 mjeseci prije stupanja standarda na snagu. Odstupajući od ove tačke, pomoć se može dodijeliti u skladu sa ovom tačkom za ulaganja u zgrade preduzete radi ispunjavanja minimalnih standarda energetske efikasnosti koji ispunjavaju kriterije za standarde Unije, pod uslovom da se pomoć dodjeljuje prije nego što standardi postanu obavezni za predmetno privredno društvo;
 - iii. sanacija zagađenih lokacija, ukoliko nije identifikovano nijedno pravno ili fizičko lice odgovorno za štetu po životnu sredinu prema važećem zakonu u skladu sa načelom „zagađivač plaća“ kako je navedeno u članu 45 stav 3;
 - iv. studije zaštite životne sredine;
 - v. unapređenje i obnavljanje biodiverziteta i ekosistema kada ta aktivnost doprinosi zaštiti, očuvanju ili obnavljanju biodiverziteta i postizanju dobrog stanja ekosistema, ili zaštiti ekosistema koji su već u dobrom stanju;
 - vi. pomoć za ulaganja u nabavku čistih vozila koja se barem djelimično pokreću električnom energijom ili vodonikom, ili za vozila sa nultim emisijama za drumski, željeznički, rečni i pomorski saobraćaj, kao i za naknadnu ugradnju vozila da bi se kvalifikovala kao čista vozila ili kao vozila sa nultom emisijom;
- (b) ne dovodeći u pitanje tačku (a), pomoć dodijeljena za poboljšanje energetske efikasnosti zgrade može se kombinovati sa pomoći za bilo koju ili sve od sljedećih mjera:
- i. ugradnje integrisane opreme na licu mjesta koja proizvodi električnu energiju, grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije, uključujući ali ne ograničavajući se na fotonaponske panele i toplotne pumpe;
 - ii. ugradnje opreme za skladištenje energije koju proizvede postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na licu mjesta;
 - iii. priključak na energetski efikasan sistem centralnog grijanja i/ili hlađenja i prateću opremu;
 - iv. izgradnju i ugradnju infrastrukture za punjenje koju koriste stanari zgrade, kao i prateću infrastrukturu, kao što su kanali, gdje se objekti za parkiranje automobila nalaze unutar zgrade ili su fizički u blizini zgrade;
 - v. ugradnja opreme za digitalizaciju zgrade, posebno za povećanje njene spremnosti za pametne tehnologije, uključujući pasivno ožičenje u kući ili strukturirano kabliranje za mreže podataka i pomoćni dio širokopojasne infrastrukture na posjedu kojem zgrada pripada, ali isključujući ožičenje ili kabliranje za mreže podataka van posjeda;
 - vi. ulaganja u zelene krovove i opremu za zadržavanje i korišćenje kišnice.
- Mjera pomoći ne podržava postavljanje energetske opreme koja koristi fosilna goriva, uključujući prirodni gas.
- Pomoć se može dodijeliti ili vlasnik/vlasnicima zgrade ili stanaru/stanarima, u zavisnosti od toga ko dobija finansiranje za projekat;
- (c) nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog bilo kom krajnjem korisniku po projektu iz tačke (a) uz pomoć iz InvestEU fonda ne može biti veći od 50 miliona EUR;

- (d) nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog po projektu iz tačke (b) uz pomoć iz InvestEU fonda ne prelazi 50 miliona EUR po krajnjem korisniku i zgradi;
 - (e) pomoć za mjere kojima se poboljšava energetska efikasnost može odnositi i na olakšavanje sklapanja ugovora o energetskej efikasnosti pod sljedećim kumulativnim uslovima:
 - i. podrška se pruža MSP-ovima ili malim privrednim društvima srednje tržišne kapitalizacije koja su pružaoci mjera za poboljšanje energetske efikasnosti i koja su krajnji korisnici pomoći;
 - ii. pomoć se dodjeljuje za sklapanje ugovora o energetskej efikasnosti u smislu člana 2 stav 27 Direktive 2012/27/EU;
 - iii. pomoć je u obliku prioritenog zajma ili garancije davaocu mjera za poboljšanje energetske efikasnosti na osnovu ugovora o energetskej efikasnosti, ili se sastoji od finansijskog proizvoda koji za cilj ima refinansiranje predmetnog pružaoca usluge (npr. faktoring, forfeiting);
 - iv. nominalni iznos ukupnog presotalog finansiranja obezbijeđenog korisniku u skladu s ovom tačkom ne prelazi 30 miliona EUR.
9. Pomoć za istraživanje, razvoj, inovacije i digitalizaciju ispunjava sljedeće uslove:
- (a) pomoć se može dodijeliti za:
 - i. osnovno istraživanje;
 - ii. industrijsko istraživanje;
 - iii. eksperimentalni razvoj;
 - iv. inovacije procesa ili organizacione inovacije za MSP;
 - v. savjetodavne usluge za inovacije i usluge podrške inovacijama za MSP;
 - vi. digitalizaciju za MSP;
 - (b) za projekte koji su obuhvaćeni tačkom (a) podtačkama (i), (ii) i (iii), nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog bilo kojem krajnjem korisniku po projektu uz pomoć iz InvestEU fonda ne prelazi 75 miliona EUR. Za projekte koji su obuhvaćeni tačkom (a) podtačkama (iv), (v) i (vi), nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog bilo kojem krajnjem korisniku po projektu uz pomoć iz InvestEU fonda ne prelazi 30 miliona EUR.
10. MSP ili, gdje je primjenljivo, mala privredna društva srednje tržišne kapitalizacije mogu, pored kategorija pomoći predviđenih u stavovima 2 do 9, takođe dobiti pomoć u obliku finansiranja iz InvestEU fonda pod uslovom da su ispunjeni odgovarajući uslovi:
- (a) nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog po krajnjem korisniku u okviru podrške InvestEU fonda ne prelazi 16,5 miliona EUR i dodjeljuje se:
 - i. MSP koja nisu kotirana na berzi i još ne posluju ni na jednom tržištu ili posluju manje od 10 godina od datuma registracije ili manje od 7 godina nakon prve komercijalne prodaje; ako je na neko privredno društvo primijenjen period poslovanja kraći od 10 godina od datuma registracije ili manje od 7 godina od prve komercijalne prodaje, samo se taj period može primijeniti i na bilo koju naknadnu pomoć prema ovom članu za isto preduzeće. Za privredna društva koja su stekla drugo privredno društvo ili koja su nastala spajanjem, primijenjeni period prihvatljivosti će obuhvatiti i aktivnosti stečenog privrednog društva ili spojenih privrednih društava, osim za stečena ili spojena privredna društva čiji promet iznosi manje od 10% prometa privrednog društva koje vrši sticanje u fiskalnoj godini koja prethodi akviziciji ili, u slučaju privrednih društava nastalih spajanjem, manje od 10% ukupnog prometa privrednih društava koja se spajaju u fiskalnoj godini koja prethodi spajanju. Kada je riječ o periodu prihvatljivosti povezanom s registracijom, ako postoji, za prihvatljiva privredna društva koja

- ne podliježu registraciji, smatra se da desetogodišnji period prihvatljivosti počinje ili od datuma kada preduzeće započne svoju ekonomsku djelatnost ili od datuma kada postane poreski obveznik u vezi sa svojom ekonomskom djelatnošću nezavisno od toga što nastupi ranije. Finansiranje u okviru podrške InvestEU fond može obuhvatiti i naknadna ulaganja u MSP koja nisu kotirana na berzi nakon perioda prihvatljivosti navedenog u ovoj tački, pod uslovom da su ispunjeni sljedeći kumulativni uslovi: (1) nominalni iznos ukupnog finansiranja iz tačke (a) nije prekoračen, (2) mogućnost naknadnih ulaganja predviđena je u početnom poslovnom planu i (3) krajnji korisnik koji prima naknadna ulaganja nije postao „povezano preduzeće“ u smislu člana 3 stav 3 Priloga I s drugim privrednim društvom koje nije finansijski posrednik ili nezavisni privatni investitor koji obezbjeđuje finansiranje u okviru podrške InvestEU fond, osim ako novi subjekt nije MSP;
- ii. MSP-ovima koja nisu kotirana na berzi a koja započinju novu ekonomsku djelatnost, gdje početno ulaganje mora biti veće od 50% prosječnog godišnjeg prometa u prethodnih 5 godina. Odstupajući od prve rečenice, sljedeća ulaganja smatraju se ulaganjima u nove ekonomske djelatnosti, pod uslovom da s tim povezano početno ulaganje, na osnovu finansijskog i ekonomskog plana, prelazi 30% prosječnog godišnjeg prometa u prethodnih 5 godina: (1) ulaganja koja značajno poboljšavaju ekološke performanse aktivnosti iznad obaveznih standarda Unije u skladu sa članom 36 stav 2 ove Regulative, (2) druga ekološki održiva ulaganja kako su definisana u članu 2 stav 1 Regulative (EU) 2020/852, i (3) ulaganja usmjerena na povećanje kapaciteta za ekstrakciju, odvajanje, rafiniranje, preradu ili recikliranje kritične sirovine kako je navedeno u Prilogu IV. Ekološki održiva priroda ulaganja mora se dokazati u skladu sa članom 3 Regulative (EU) 2020/852, uključujući načelo “nenanošenja značajne štete” ili putem drugih uporedivih metodologija, uključujući, ali ne ograničavajući se na provjeru održivosti za InvestEU fond. Što se tiče mjera koje su identične mjerama u okviru Planova za oporavak i otpornost koje je odobrio Savjet, smatra se da je njihova usklađenost s načelom “nenanošenja značajne štete” ispunjena jer je već provjerena;
 - iii. MSP-ovima i malim preduzećima sa srednjom tržišnom kapitalizacijom koja su inovativna preduzeća kako je definisano u članu 2 tačka (80);
- (b) nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijedenog po krajnjem korisniku u okviru podrške InvestEU fonda ne prelazi 16,5 miliona EUR i obezbjeđuje se MSP-ovima ili malim privrednim društvima srednje tržišne kapitalizacije čije se glavne aktivnosti nalaze u potpomognutim područjima pod uslovom da se finansiranje ne koristi za premještanje djelatnosti kako je definisano u članu 2, tački (61a);
 - (c) nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijedenog po krajnjem korisniku u okviru podrške InvestEU fonda ne prelazi 2,2 miliona EUR i obezbjeđuje se MSP-ovima ili malim privrednim društvima sa srednje tržišne kapitalizacije.

Član 56f

Uslovi za pomoć uključenu u posredničke komercijalno orijentisane finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima iz InvestEU fonda

1. Finansiranje krajnjim korisnicima će obezbijediti komercijalni finansijski posrednici koji se biraju na otvoren, transparentan i nediskriminatoran način na osnovu objektivnih kriterijuma.
2. Komercijalni finansijski posrednik koji obezbjeđuje finansiranje krajnjem korisniku zadržava minimalnu izloženost riziku od 20% svake finansijske transakcije.

3. Nominalni iznos ukupnog finansiranja obezbijeđenog svakom krajnjem korisniku preko komercijalnog finansijskog posrednika ne prelazi 8,25 miliona EUR.

POGLAVLJE IV
Završne odredbe

Član 57
Stavljanje van snage

Regulativa (EZ) br. 800/2008 stavlja se van snage.

Član 58
Prelazne odredbe

1. Ova Regulativa se primjenjuje na pojedinačnu pomoć dodijeljenu prije stupanja na snagu odgovarajućih odredbi ove Regulative ako pomoć ispunjava sve uslove propisane ovom Regulativom, sa izuzetkom člana 9.
2. Svaku pomoć koja nije izuzeta od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stava 3 Ugovora na osnovu ove Regulative ili drugih regulativa usvojenih u skladu sa članom 1 Regulative (EZ) br. 994/98 koje su prethodno bile na snazi, Komisija procjenjuje u skladu sa odgovarajućim okvirima, smjernicama, saopštenjima i obavještenjima.
3. Svaka individualna pomoć dodijeljena prije 1. januara 2015. na osnovu bilo koje regulative donijete u skladu sa članom 1 Regulative (EZ) br. 994/98 koja je bila na snazi u vrijeme dodjele pomoći biće usklađena sa unutrašnjim tržištem i izuzeta od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stava 3 Ugovora, sa izuzetkom regionalne pomoći. Šeme pomoći za rizični kapital za MSP-ove koje su uspostavljene prije 1. jula 2014. i izuzete od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora na osnovu Regulative (EZ) br. 800/2008, ostaće izuzete i spojive sa unutrašnjim tržištem do raskida sporazuma o finansiranju, pod uslovom da je obaveza javnog finansiranja privatnog investicionog fonda koji prima pomoć, na osnovu takvog sporazuma, preuzeta prije 1. januara 2015. godine i da su ostali uslovi za izuzeće ispunjeni.
- 3 a. Svaka individualna pomoć dodijeljena od 1. jula 2014. godine do (datum stupanja na snagu ovih izmjena) u skladu sa odredbama ove Regulative koja se primjenjuje u trenutku dodjele pomoći je usklađena sa unutrašnjim tržištem i izuzeta od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora. Svaka individualna pomoć dodijeljena prije 1. jula 2014. godine u skladu sa odredbama ove Regulative, sa izuzetkom člana 9, kako se primjenjuje prije ili poslije 10. jula 2017. godine, prije ili poslije 3. avgusta 2021. godine ili prije ili poslije (datum stupanja na snagu ovih izmjena), biće usklađena sa unutrašnjim tržištem i izuzeta od obaveze prijavljivanja iz člana 108 stav 3 Ugovora.
4. Na kraju perioda važenja ove Regulative, sve šeme pomoći koje su izuzete od obaveze prijavljivanja u skladu sa ovom Regulativom ostaće izuzete tokom perioda prilagođavanja od šest mjeseci. Izuzeće pomoći za finansiranje rizika na osnovu člana 21 stav 9 tačka a prestaje da važi na kraju perioda navedenog u sporazumu o finansiranju, pod uslovom da je obaveza javnog finansiranja privatnog investicionog fonda koji prima pomoć izvršena na osnovu takvog sporazuma u roku od 6 mjeseci prije isteka perioda važenja ove Regulative i pod uslovom da su ispunjeni svi ostali uslovi za izuzeće.
5. U slučaju izmjena ove Regulative, svaka šema pomoći izuzeta na osnovu ove Regulative, kako je primjenjivo u vrijeme stupanja na snagu šeme, ostaje izuzeta tokom perioda prilagođavanja od šest mjeseci.

Član 59

Ova regulativa stupa na snagu 1. jula 2014.

Primjenjuje se do 31. decembra 2026. godine.

Ova regulativa je u cjelosti obavezujuća i direktno se primjenjuje u svim državama članicama.

PRILOG I
DEFINICIJA MSP

Član 1
Preduzeće

Preduzeće je svaki subjekat koji se bavi privrednom djelatnošću, bez obzira na njegov pravni oblik. To uključuje, naročito, samozaposlena lica i porodične privredno društvo koji se bave zanatstvom ili drugim djelatnostima, kao i partnerstva ili udruženja koja se redovno bave privrednom djelatnošću.

Član 2
Broj zaposlenih i finansijski pragovi kojima se određuju kategorije preduzeća

1. Kategoriju mikro, malih i srednjih preduzeća (MSP) čine preduzeća koja imaju manje od 250 zaposlenih i godišnji promet koji ne prelazi 50 miliona EUR i/ili ukupni godišnji bilans stanja koji ne prelazi 43 miliona EUR.
2. U okviru kategorije MSP, malo preduzeće definiše se kao preduzeće koje ima manje od 50 zaposlenih i čiji godišnji promet i/ili ukupni godišnji bilans stanja ne prelazi 10 miliona EUR.
3. U okviru kategorije MSP, mikro preduzeće definiše se kao preduzeće koje ima manje od 10 zaposlenih i čiji godišnji promet i/ili ukupni godišnji bilans stanja ne prelazi 2 miliona EUR.

Član 3
Vrste preduzeća koja se uzimaju u obzir prilikom izračunavanja broja zaposlenih i finansijskih iznosa

1. „Nezavisno preduzeće” je svako preduzeće koje nije klasifikovano kao partnersko preduzeće u smislu stava 2 niti kao povezano preduzeće u smislu stava 3.
2. „Partnerska preduzeća” su sva preduzeća koja nijesu klasifikovana kao povezana preduzeća u smislu stava 3 i između kojih postoji sljedeći odnos: jedno preduzeće (preduzeće koje je više u vlasničkom nizu) posjeduje, samo ili zajedno sa jednim ili više povezanih preduzeća u smislu stava 3, 25 % ili više kapitala ili glasačkih prava drugog preduzeća (preduzeće koje je niže u vlasničkom nizu).

Međutim, preduzeće se može svrstati u nezavisna društva, odnosno u preduzeća koja nemaju partnerska preduzeća, čak i ako su sljedeći investitori dostigli ili premašili prag od 25 %, ukoliko ti investitori nijesu, u smislu stava 3, pojedinačno ili zajednički povezani sa odnosnim preduzećem:

- (a) javna investiciona društva, društva rizičnog kapitala, pojedinci ili grupe pojedinaca čija je redovna djelatnost ulaganje rizičnog kapitala koji ulažu vlasnički kapital u privredna društva koja nijesu uvrštena na berzu (poslovni anđeli), ukoliko je ukupno ulaganje tih poslovnih anđela u isto preduzeće manje od 1 250 000 EUR;
 - (b) univerziteti ili neprofitni istraživački centri;
 - (c) institucionalni investitori, uključujući fondove za regionalni razvoj;
 - (d) samostalni lokalni organi sa godišnjim budžetom manjim od 10 miliona EUR i sa manje od 5 000 stanovnika.
3. „Povezana preduzeća” su preduzeća među kojima postoji jedan od sljedećih odnosa:
 - (a) jedno preduzeće ima većinu glasačkih prava vlasnika udjela ili članova u drugom preduzeću;
 - (b) jedno preduzeće ima pravo da imenuje ili razriješi većinu članova upravnog, upravljačkog ili nadzornog organa drugog preduzeća;
 - (c) preduzeće ima pravo da vrši dominantan uticaj na drugo preduzeće na osnovu ugovora zaključenog sa tim preduzećem ili na osnovu odredbe njegovog osnivačkog akta ili statuta;

- (d) preduzeće, koje je vlasnik udjela ili član drugog preduzeća, samo kontroliše, na osnovu sporazuma sa drugim vlasnicima udjela ili članovima tog preduzeća, većinu glasačkih prava vlasnika udjela ili članova u tom preduzeću.

Pretpostavka je da dominantan uticaj ne postoji ukoliko se investitori iz stava 2 podstav 2 ne uključuju neposredno ili posredno u upravljanje odnosnim preduzećem, ne dovodeći u pitanje svoja prava kao vlasnika udjela.

Povezanim preduzećima smatraju se i preduzeća između kojih postoji bilo koji od odnosa iz podstava 1 preko jednog ili više drugih preduzeća, ili bilo kojeg od investitora iz stava 2.

Povezanim preduzećima smatraju se i preduzeća između kojih postoji jedan od tih odnosa preko fizičkog lica ili grupe fizičkih lica koja djeluju zajedno ukoliko obavljaju svoju djelatnost ili dio svoje djelatnosti na istom relevantnom tržištu ili susjednim tržištima.

„Susjednim tržištem” smatra se tržište proizvoda ili usluga koje se nalazi neposredno uzlazno ili silazno u odnosu na relevantno tržište.

4. Osim u slučajevima iz stava 2 podstav 2, preduzeće se ne može smatrati MSP-om ukoliko jedan ili više organa javne vlasti zajedno ili pojedinačno, neposredno ili posredno kontroliše 25 % ili više kapitala ili glasačkih prava.
5. Preduzeća mogu dati izjavu o svom statusu nezavisnog preduzeća, partnerskog preduzeća ili povezanog preduzeća, uključujući podatke o pragovima iz člana 2. Ta izjava može se dati čak i ako je kapital raspoređen na način da je nemoguće tačno odrediti ko ga posjeduje, u kojem slučaju preduzeće može u dobroj vjeri izjaviti da može legitimno pretpostaviti da jedno preduzeće ili više međusobno povezanih preduzeća ne posjeduje 25 % kapitala ili više od 25 % kapitala u dotičnom preduzeću. Davanje takvih izjava ne utiče na mogućnost provjere ili ispitivanja u skladu sa domaćim propisima ili pravilima Unije.

Član 4

Podaci koji se koriste za utvrđivanje broja zaposlenih i finansijskih iznosa i referentni period

1. Podaci u pogledu broja zaposlenih i finansijskih iznosa su podaci koji se odnose na posljednji odobreni računovodstveni period i izračunavaju se na godišnjem nivou. Navedeni podaci uzimaju se u obzir od datuma zaključenja finansijskih izvještaja. Iznos koji se koristi kao visina prometa izračunava se bez poreza na dodatu vrijednost (PDV) i drugih indirektnih poreza.
2. Ako na datum zaključenja finansijskih izvještaja preduzeće utvrdi da je, na godišnjem nivou, prekoračilo prag broja zaposlenih ili finansijske pragove iz člana 2 ili palo ispod tih pragova, to neće dovesti do gubitka ili sticanja statusa srednjeg, malog ili mikro preduzeća, osim ako ti pragovi nijesu prekoračeni tokom dva uzastopna računovodstvena perioda.
3. U slučaju novoosnovanih preduzeća čiji finansijski izvještaji još uvijek nijesu odobreni, primjenjuju se podaci koji se izvode iz procjene *bona fide* koja je obavljena u toku finansijske godine.

Član 5

Broj zaposlenih

Broj zaposlenih odgovara broju godišnjih jedinica rada, to jest broju zaposlenih na puno radno vrijeme koji su radili u dotičnom preduzeću ili u njegovo ime, tokom cijele posmatrane referentne godine. Rad lica koja

nijesu radila cijelu godinu, rad lica koja su radila skraćeno radno vrijeme, bez obzira na trajanje, i rad sezonskih radnika računa se kao dio godišnjih jedinica rada. Osoblje čine:

- (a) zaposleni;
- (b) lica koja rade za podređeno preduzeće, a smatraju se zaposlenim po domaćem pravu;
- (c) vlasnici-upravnici;
- (d) partneri koji se redovno uključuju u djelatnost preduzeća i koji imaju koristi od finansijskih prednosti preduzeća.

Pripravnici ili studenti uključeni u stručno usavršavanje na osnovu ugovora o obavljanju pripravničkog staža ili ugovora o stručnom usavršavanju ne ubrajaju se u zaposlene. Trajanje porodiljskog ili roditeljskog odsustva se ne uračunava.

Član 6

Utvrđivanje podataka o preduzeću

1. U slučaju nezavisnog preduzeća, podaci, uključujući broj zaposlenih, utvrđuju se isključivo na osnovu finansijskih izvještaja tog preduzeća.
2. Podaci, uključujući broj zaposlenih, preduzeća koje ima partnerska preduzeća ili povezana preduzeća utvrđuju se na osnovu finansijskih izvještaja i drugih podataka društva, odnosno, ukoliko postoje, konsolidovanih finansijskih izvještaja preduzeća ili konsolidovanih finansijskih izvještaja u koje je preduzeće uključeno konsolidacijom.

Podacima iz podstava 1 dodaju se podaci svakog partnerskog preduzeća dotičnog preduzeća koje je neposredno iznad ili ispod njega u vlasničkom nizu. Zbir je proporcionalan procentualnom udjelu u kapitalu ili glasačkim pravima (zavisno od toga što je veće). U slučaju unakrsnog vlasništva važi veći procenat.

Podacima iz podst. 1 i 2 dodaje se 100 % podataka svakog preduzeća koje je neposredno ili posredno povezano sa predmetnim preduzećem ukoliko ti podaci već nijesu uključeni konsolidacijom finansijskih izvještaja.

3. Radi primjene stava 2 podaci partnerskih preduzeća dotičnog preduzeća izvode se iz njihovih finansijskih izvještaja i njihovih drugih podataka, i to konsolidovanih ako postoje. Tim podacima dodaje se 100 % podataka preduzeća koja su povezana sa tim partnerskim preduzećima, osim ukoliko podaci iz njihovih finansijskih izvještaja već nijesu uključeni konsolidacijom.

Radi primjene istog stava 2 podaci preduzeća koja su povezana sa predmetnim preduzećem izvode se iz njihovih finansijskih izvještaja i njihovih drugih podataka, i to konsolidovanih ako postoje. Tim podacima proporcionalno se dodaju podaci svakog mogućeg partnerskog preduzeća tog povezanog preduzeća, koje je neposredno iznad ili ispod njega u vlasničkom nizu, osim ukoliko ti podaci već nijesu uključeni u konsolidovane finansijske izvještaje u procentu koji je najmanje proporcionalan procentu utvrđenom na osnovu stava 2 podstav 2.

4. Ukoliko u konsolidovanim finansijskim izvještajima nema podataka o zaposlenima za dato preduzeće, broj zaposlenih izračunava se proporcionalnim sabiranjem podataka njegovih partnerskih preduzeća i dodavanjem podataka privrednih društava sa kojima je dato preduzeće povezano.
- 5.

PRILOG II
INFORMACIJE O DRŽAVNOJ POMOĆI KOJA SE IZUZIMA NA OSNOVU USLOVA OVE REGULATIVE

DIO I

dostaviti elektronskom aplikacijom koju je Komisija uspostavila u skladu sa članom 11

Referentna oznaka pomoći	<i>(popunjava Komisija)</i>	
Država članica	
Referentni broj države članice	
Region	Naziv regiona (NUTS (1))	Status regionalne pomoći (2)

Davalac pomoći	Naziv
	Poštanska adresa Internet adresa
Naziv mjere pomoći	
Nacionalni pravni osnov (Poziv na odgovarajuću nacionalnu službenu publikaciju)	
Internet link na cjelokupni tekst mjere pomoći	
Vrsta mjere	☐ Šema	

	☐ <i>Ad hoc</i> pomoć	Ime/naziv korisnika i grupa (3) kojoj pripada
Izmjena postojeće šeme pomoći ili <i>ad hoc</i> pomoći	☐ Produženje	Referentna oznaka pomoći koju dodjeljuje Komisija
	☐ Izmjena
Trajanje (4)	☐ Šema	dd. mm. gggg. do dd. mm. gggg.
Datum dodjele (5)	☐ <i>Ad hoc</i> pomoć	dd. mm. gggg.
Predmetni privredni sektor/sektori	☐ Svi privredni sektori imaju pravo da prime pomoć	
	☐ Ograničena na određene sektore: navedite na nivou grane NACE (6)
Vrsta korisnika	☐ MSP	
	☐ Velika privredna društva	
Budžet	Ukupni godišnji iznos budžeta planiran na osnovu šeme (7)	Nacionalna valuta (puni iznosi)
	Ukupni iznos <i>ad hoc</i> pomoći dodijeljene	Nacionalna valuta (puni iznosi)

	privrednom društvu (8)	
	☐ Za garancije (9)	Nacionalna valuta (puni iznosi)	
Instrument pomoći	☐ Bespovratna sredstva / subvencija kamatnih stopa		
	☐ Zajam / otplativi predujmovi		
	☐ Garancija (po potrebi sa pozivom na odluku Komisije (10))		
	☐ Poreska olakšica ili poresko oslobođenje		
	☐ Obezbeđivanje finansiranja rizika		
	☐ Drugo (navedite) Navedi kojoj bi opštoj kategoriji od dolje navedenih najbolje odgovarao u smislu efekta/funkcije: ☐ Bespovratna sredstva ☐ Zajam ☐ Garancija ☐ Poreska olakšica ☐ Obezbeđivanje finansiranja rizika		
☐ Ako se sufinansira iz fondova EU	Naziv fonda/fondova EU:	Iznos finansiranja (po fondu EU)	Nacionalna valuta(puni iznosi)

- (1) NUTS - Nomenklatura teritorijalnih jedinica za statistiku. Region se uobičajeno utvrđuje na nivou 2.
- (2) Član 107 stav 3 tačka (a) UFEU (status „A“), član 107 stav 3 tačka (c) UFEU (status „C“), područja koja ne primaju pomoć, tj. područja koja nemaju pravo na regionalnu pomoć (status „N“).
- (3) U smislu pravila o konkurenciji iz Ugovora i u smislu ove regulative privredno društvo je svaki subjekt koji obavlja privrednu djelatnost, bez obzira na njegov pravni status i način finansiranja. Sud je odlučio da subjekte koji su pod kontrolom (po pravnom ili de facto osnovu) istog subjekta treba smatrati jednim privrednim društvom.
- (4) Period tokom kojeg se davalac pomoći može obavezati da dodijeli pomoć.
- (5) Određen u skladu sa članom 2 tačka (27) Regulative.
- (6) NACE Rev. 2 - Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u Evropskoj zajednici. Sektor se uobičajeno utvrđuje na nivou grane.
- (7) U slučaju šeme pomoći: navesti godišnji ukupni iznos budžeta planiran na osnovu šeme ili procijenjeni poreski gubitak po godini za sve instrumente pomoći koje ta šema sadrži.
- (8) U slučaju dodjele ad hoc pomoći: navesti ukupni iznos pomoći / poreskog gubitka.
- (9) Za garancije navesti (maksimalni) iznos zajmova obuhvaćenih garancijom.
- (10) Po potrebi, poziv na odluku Komisije o odobrenju metodologije izračunavanja bruto ekvivalenta pomoći, u skladu sa članom 5 stav 2 tačka (c) Regulative.

DIO II

dostaviti elektronskom aplikacijom koju je Komisija uspostavila u skladu sa članom 11

Navedite na osnovu koje se odredbe regulative o opštem grupnom izuzeću sprovodi mjera pomoći.

Primarni cilj - Opšti ciljevi (lista)	Ciljevi (lista)	Maksimalni intenzitet pomoći u % ili maksimalni godišnji iznos pomoći u nacionalnoj valuti (u punim iznosima)	MSP – bonusi (ako je primjenjivo) u %
Regionalna pomoć - pomoć za ulaganje (1) (čl. 14)	☐ Šema	...%	...%
	☐ <i>Ad hoc</i> pomoć	...%	...%

Regionalna pomoć – operativna pomoć (čl. 15)	☐ U rijetko naseljenim područjima (čl. 15 st. 2)	...%	...%
	☐ U vrlo rijetko naseljenim područjima (čl. 15 st. 3)	...%	...%
	☐ U najudaljenijim regijama (čl. 15 st. 4)	...%	...%
Regionalna pomoć za urbani razvoj (čl. 16)		...nacionalna valuta	...%
Primarni cilj - Opšti ciljevi (lista)	Ciljevi (lista)	Maksimalni intenzitet pomoći u % ili maksimalni godišnji iznos pomoći u nacionalnoj valuti (u punim iznosima)	MSP - bonusi u %
Pomoć za MSP (čl. 17- 19b)	☐ Pomoć za ulaganja za MSP-ove (čl. 17)	...%	...%
	☐ Pomoć za konsultantske usluge u korist MSP-ova (čl. 18)	...%	...%

	☐ Pomoć MSP-ovima za učešće na sajmovima (čl. 19)	...%	...%
	☐ Pomoć za troškove MSP koja učestvuju u projektima lokalnog razvoja („CLLD“) koje vodi zajednica (čl. 19a)	...%	...%
	☐ Ograničeni iznosi MSP – ovima koja imaju koristi od projekta u okviru lokalnog razvoja koji vodi zajednica („CLLD“) (čl. 19b) (2)	...nacionalna valuta	...%
	☐ Pomoć mikropreduzećima u obliku javnih intervencija u vezi sa snabdijevanjem električnom energijom, gasom ili toplotnom energijom (čl.19c)	...%	...%
	☐ Pomoć za MSP-ima u obliku privremenih javnih intervencija koje se odnose na snabdijevanje električnom energijom, gasom ili toplotnom energijom proizvedenom iz prirodnog gasa ili električne energije kako bi se ublažio uticaj povećanja cijena nakon ruske ratne agresije na Ukrajinu (čl. 19d)	...%	...%
Pomoć za evropsku teritorijalnu saradnju (čl. 20 – 20a)	☐ Pomoć za troškove privrednih društava koja učestvuju u projektima evropske teritorijalne saradnje (čl. 20)	...%	...%
		...nacionalna valuta	...%

	☐ Ograničeni iznosi pomoći privrednim društvima za učešće u projektima evropske teritorijalne saradnje (čl. 20a) (3)			
Pomoć za pristup finansiranju za MSP-ove (čl. 21–22)	☐ Pomoć za finansiranje rizika (čl. 21)		...nacionalna valuta	N/A
	☐ Pomoć za rizično finansiranje MSP u obliku poreskih podsticaja za privatne investitore koji su fizička lica (čl. 21a)		...nacionalna valuta	N/A
	☐ Pomoć za novoosnovana privredna društva (čl. 22)		...nacionalna valuta	N/A
☐ Pomoć MSP-ovima – Pomoć za alternativne trgovinske platforme specijalizovane za MSP-ove (čl. 23)			...nacionalna valuta	N/A
☐ Pomoć MSP-ovima – Pomoć za troškove izviđanja (čl. 24)			...%	N/A
Pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije (čl. 25 – 30)	Pomoć za projekte istraživanja i razvoja- (čl. 25)	☐ Temeljno istraživanje (čl. 25 st. 2 tačka(a))	...%	...%
		☐ Industrijsko istraživanje (čl. 25. st. 2 tačka (b))	...%	...%
		☐ Eksperimentalni razvoj (čl. 25. st. 2 tačka (c))	...%	...%

	☐ Studije izvodljivosti (čl. 25. st. 2 tačka (d))	...%	...%
	☐ Pomoć za projekte kojima je dodijeljena oznaka kvaliteta „pečat izvrsnosti“ (čl. 25.a)	...nacionalna valuta	...%
	☐ Pomoć za Marija Sklodovska-Kiri akcije i aktivnosti provjere koncepta Evropskog istraživačkog savjeta (čl. 25.b)	...nacionalna valuta	...%
	☐ Pomoć uključena u sufinansirane projekte istraživanja i razvoja (čl. 25c)	...%	...%
	☐ Pomoć za aktivnosti udruživanja (čl. 25d)	...%	...%
	☐ Pomoć uključena u sufinansiranje projekata koje podržava Evropski fond za odbranu ili Evropski program industrijskog razvoja u području odbrane (čl. 25e)	...%	...%
	☐ Pomoć za ulaganje u istraživačku infrastrukturu (čl. 26)	...%	...%

	☐ Pomoć za ulaganje u infrastrukture za testiranje i eksperimentisanje (čl. 26a)	...%	...%
	☐ Pomoć za inovativne klastere (čl. 27)	...%	...%
	☐ Pomoć za inovacije za MSP (čl. 28)	...%	...%
	☐ Potpore za inovacije procesa i organizacije poslovanja (čl. 29.)	...%	...%
	☐ Pomoć za istraživanje i razvoj u sektoru ribarstva i akvakulture (čl. 30)	...%	...%
☐ Pomoć za usavršavanje (čl. 31)		...%	...%
Pomoć za radnike u nepovoljnom položaju i radnike sa invaliditetom (čl. 32–35)	☐ Pomoć za zapošljavanje radnika u nepovoljnom položaju u obliku subvencija zarada (čl. 32)	...%	...%
	☐ Pomoć za zapošljavanje radnika sa invaliditetom u obliku subvencija zarada (čl. 33)	...%	...%
		...%	...%

	☐ Pomoć za nadoknadu dodatnih troškova zapošljavanja radnika sa invaliditetom (čl. 34)		
	☐ Pomoć za nadoknadu troškova pomoći pružene radnicima u nepovoljnom položaju (čl. 35)	...%	...%
Pomoć za zaštitu životne sredine (čl. 36–49)	☐ Pomoć za ulaganje za zaštitu životne sredine, uključujući dekarbonizaciju (čl. 36)	...%	...%
	☐ Pomoć za ulaganje u infrastrukturu za punjenje ili dopunu gorivom (čl. 36a)	...%	...%
	☐ Pomoć za ulaganje za nabavku čistih vozila ili vozila sa nultom emisijom i za modernizaciju vozila (čl. 36b)	...%	...%
	☐ Pomoć za ulaganja u mjere energetske efikasnosti koja nisu za zgrade (čl. 38)	...%	...%
	☐ Pomoć za ulaganje u projekte energetske efikasnosti zgrada (čl. 38a)	...%	...%
	☐ Pomoć za olakšavanje ugovaranja energetske efikasnosti (čl. 38b)	...nacionalna valuta	N/A

	☐ Pomoć za ulaganje u projekte energetske efikasnosti zgrada u obliku finansijskih instrumenata (čl. 39.)	...nacionalna valuta	N/A
	☐ Pomoć za ulaganje za promovisanje energije iz obnovljivih izvora, obnovljivog vodonika i visokoefikasne kogeneracije (čl. 41)	...%	...%
	☐ Operativna pomoć za promovisanje električne energije iz obnovljivih izvora (čl. 42)	...%	...%
	☐ Operativna pomoć za promovisanje energije iz obnovljivih izvora i vodonika iz obnovljivih izvora u malim postrojenjima i zajednicama energije iz obnovljivih izvora (čl. 43)	...%	...%
	☐ Pomoć u obliku smanjenja poreza u skladu sa Direktivom 2003/96/EZ (čl. 44)	...%	N/A
	☐ Pomoć u obliku smanjenja poreza za zaštitu životne sredine ili parafiskalnih nameta (čl. 44a)	...%	N/A
	☐ Pomoć za ulaganja za sanaciju ekološke štete, oporavak prirodnih staništa i ekosistema, zaštitu ili obnovu biodiverziteta i implementaciju prirodnih	...%	...%

	rješenja za prilagođavanje klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje (čl. 45)		
	☐ Pomoć za ulaganje u energetske efikasno centralno grijanje i hlađenje (čl. 46)	...%	...%
	☐ Pomoć za ulaganje u efikasnu upotrebu resursa i za podršku tranziciji ka cirkularnoj ekonomiji (čl. 47)	...%	...%
	☐ Pomoć za ulaganje u energetske infrastrukturu (čl. 48)	...%	...%
	☐ Pomoć za studije i konsultantske usluge o zaštiti životne sredine i energetske pitanjima (čl. 49)	...%	...%
	Maksimalni intenzitet pomoći	...%	...%
☐ Šeme pomoći za nadoknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim katastrofama (čl. 50)	Vrsta prirodne katastrofe	☐ zemljotres ☐ sniježna lavina ☐ klizište ☐ poplava ☐ tornado ☐ uragan ☐ vulkanska erupcija ☐ šumski požar	

	Datum nastupanja prirodne katastrofe	dd. mm. gggg. do dd. mm. gggg.	
☐ Socijalna pomoć za prevoz stanovnika udaljenih regiona (čl. 51)		...%	...%
☐ Pomoć za širokopoljasnu infrastrukturu (čl. 52)		...nacionalna valuta	...%
☐ Pomoć za mobilne mreže 4G i 5G (čl. 52a)		...nacionalna valuta	...%
☐ Pomoć za projekte od zajedničkog interesa u području transevropske infrastrukture za digitalno povezivanje (čl. 52b)		...%	...%
☐ Vaučeri za povezivost (čl. 52c)		...nacionalna valuta	...%
☐ Pomoć za prenosne mreže (čl. 52d)		...%	...%
☐ Pomoć za kulturu i očuvanje baštine (čl. 53)		...%	...%
☐ Šeme pomoći za audiovizuelna djela (čl. 54)			

			...%	...%
		☐ Pomoć za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu (čl. 55)	...%	...%
		☐ Pomoć za ulaganje u lokalnu infrastrukturu (čl. 56)	...%	...%
		☐ Pomoć za regionalne aerodrome (čl. 56a)	...%	...%
		☐ Pomoć za luke (čl. 56b)	...%	...%
		☐ Pomoć za luke unutrašnjih plovnih puteva (čl. 56c)	...%	...%
Pomoć uključena u finansijske proizvode koji se finansiraju sredstvima iz InvestEU fonda (čl. 596d–56f)	Čl. 56e	☐ Pomoć za projekte od zajedničkog interesa u području transevropskih infrastrukture za digitalno povezivanje koji se finansiraju u skladu s Regulativom (EU) 2021/1153 ili kojem je dodijeljena oznaka „pečat izvrsnosti” u skladu s tom Regulativom (čl. 56e st. 2)	...nacionalna valuta	...%
		☐ Pomoć za ulaganja u fiksne širokopojasne mreže i pomoć za postavljanje 4G i 5G mobilnih mreža za povezivanje samo određenih	...nacionalna valuta	...%

		prihvatljivih pokretača socio-ekonomskog razvoja (čl. 56e st. 3)		
		☐ Pomoć za proizvodnju energije i energetska infrastrukturu (čl. 56e st. 4)	...nacionalna valuta	...%
		☐ Pomoć za socijalnu, obrazovnu i kulturnu infrastrukturu i djelatnosti, kao i za infrastrukturu i djelatnosti za očuvanje prirodne baštine (čl. 56e st. 5)	...nacionalna valuta	...%
		☐ Pomoć za saobraćaj i saobraćajnu infrastrukturu (čl. 56e st. 6)	...nacionalna valuta	...%
		☐ Pomoć za druge infrastrukture (čl. 56e st. 7)	...nacionalna valuta	...%
		☐ Pomoć za zaštitu životne sredine, uključujući zaštitu klime (čl. 56e st. 8)	...nacionalna valuta	...%
		☐ Pomoć za istraživanje, razvoj, inovacije i digitalizaciju (čl. 56e st. 9)	...nacionalna valuta	...%
		☐ Pomoć u obliku finansiranja koje je potpomognuto iz InvestEU fonda dodijeljena MSP-ovima ili malim privrednim društvima srednje tržišne kapitalizacije (čl. 56e st. 10)	...nacionalna valuta	...%
		☐ Pomoć uključena u posredničke, komercijalno orijentisane finansijske proizvode koji su potpomognuti sredstvima iz InvestEU fonda (čl. 56f)	...nacionalna valuta	...%

(1) U slučaju *ad hoc* regionalne pomoći kojom se dopunjava pomoć dodijeljena na osnovu šeme ili šema pomoći, navedite i intenzitet pomoći dodijeljen na osnovu šeme i intenzitet *ad hoc* pomoći.

(2) U skladu sa članom 11 stavom 1 izvještavanje o pomoći dodijeljenoj u skladu sa članom 19b nije obavezno. Stoga je izvještavanje o takvoj pomoći fakultativno.

(3) U skladu sa članom 11 stavom 1 izvještavanje o pomoći dodijeljenoj u skladu sa članom 20a nije obavezno. Stoga je izvještavanje o takvoj pomoći samo fakultativno.

PRILOG III

Odredbe o objavljivanju informacija u skladu sa članom 9 stav 1

Države članice uspostavljaju svoje sveobuhvatne internet stranice o državnoj pomoći na kojima se objavljuju informacije iz člana 9 stav 1 na način da se omogući jednostavan pristup informacijama. Informacije se objavljuju u formatu tabelarne obrade podataka, koji omogućava pretraživanje, izdvajanje i jednostavno objavljivanje podataka na internetu, na primjer u formatu CSV ili XML. Pristup internet stranici mora biti omogućen svim zainteresovanim stranama bez ograničenja. Za pristup internet stranici ne zahtijeva se prethodna registracija korisnika.

Objavljuju se sljedeće informacije o individualnim dodjelama u skladu sa članom 9 stav 1 tačka (c):

- Ime/naziv korisnika
- Oznaka korisnika
- Vrsta preduzeća (MSP/veliko preduzeće) u vrijeme dodjele pomoći
- Region u kojem se korisnik nalazi, na nivou NUTS II⁶⁹
- Sektor djelatnosti na nivou grane NACE⁷⁰
- Element pomoći, izražen kao pun iznos u nacionalnoj valuti ⁷¹
- Instrument pomoći⁷² (bespovratna sredstva/subvencija kamatnih stopa, zajam/otplativi predujam/povratna sredstva, garancija, poreska olakšica ili poresko izuzeće, finansiranje rizika, drugo (navedite))
- Datum dodjele
- Cilj pomoći
- Davalac pomoći
- Za šeme iz čl. 16 i 21, naziv ovlašćenog subjekta i nazivi izabranih finansijskih posrednika
- Naziv mjere pomoći⁷³

⁶⁹ NUTS — Nomenklatura teritorijalnih jedinica za statistiku. Regija je obično navedena na nivou 2.

⁷⁰ Regulativa (EZ) br. 1893/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. decembra 2006. godine o uspostavljanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revizija 2 i izmjeni Regulative Savjeta (EEZ) br. 3037/90, kao i određenih Regulativa EZ o specifičnim statističkim područjima (SL L 393, 30.12.2006., str. 1).

⁷¹ Bruto ekvivalent bespovratnih sredstava ili, za mjere iz članova 16, 21, 22 ili 39 ove Regulative, iznos investicije. ◀ Za operativnu pomoć može se dodijeliti godišnji iznos pomoći po korisniku. Za fiskalne šeme i šeme iz člana 16 (regionalna pomoć za urbani razvoj) i člana 21 (pomoć za rizično finansiranje), ovaj iznos se može dodijeliti u tranšama utvrđenim u članu 9 stav 2 ove Regulative.

⁷² Ako se pomoć dodjeljuje putem nekoliko instrumenata pomoći, iznos pomoći se navodi po instrumentu.

⁷³ Kako je propisano od strane Komisije u okviru elektronskog postupka iz člana 11 ove Regulative.

PRILOG IV

Kritične sirovine iz člana 21 stav 3 tačka (c) i člana 56e stav 10 tačka(a) podtačka (ii)

Sljedeće sirovine smatraju se kritičnim sirovinama iz člana 21 stav 3 tačka (c) i člana 56e stav 10 tačka(a) podtačka (ii):

- a) Antimon
- b) Arsen
- c) Boksit
- d) Barit
- e) Berilijum
- f) Bizmut
- g) Bor
- h) Kobalt
- i) Koksni ugalj
- j) Bakar
- k) Feldspat
- l) Fluor
- m) Galijum
- n) Germanijum
- o) Hafnijum
- p) Helijum
- q) Teški rijetki zemni metali
- r) Laki rijetki zemni metali
- s) Litijum
- t) Magnezijum
- u) Mangan
- v) Grafit u prirodnom stanju
- w) Nikl - za baterije
- x) Niobijum
- y) Fosfatna stijena
- z) Fosfor
- aa) Metali platinske grupe
- bb) Skandijum
- cc) Metal silicijuma
- dd) Stroncij
- ee) Tantal
- ff) Titanijum
- gg) Volfram
- hh) Vanadij